

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ฉบับทบทวน (พ.ศ. 2566 - 2570)

SAMUTSAKHON

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570

MINISTRY OF AGRICULTURE
AND COOPERATIVES.

SAMUTSAKHON
PROVINCE.

สิงหาคม 2568

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร
กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ก
ภาพรวมแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร	ข
ประเด็นการพัฒนาที่ 1	ค
ประเด็นการพัฒนาที่ 2	ง
ประเด็นการพัฒนาที่ 3	จ
ประเด็นการพัฒนาที่ 4	ฉ
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเพื่อการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร.....	33
ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่.....	141
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด.....	145
ส่วนที่ 4 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	185
ส่วนที่ 5 แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea).....	234
ส่วนที่ 6 ภาคผนวก.....	265

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดสมุทรสาคร	33
ภาพที่ 2 โครงการชลประทานในเขตจังหวัดสมุทรสาคร	38
ภาพที่ 3 แผนที่แสดงทางน้ำในจังหวัดสมุทรสาคร	59
ภาพที่ 4 แผนผังน้ำจังหวัดสมุทรสาคร	62
ภาพที่ 5 แสดงแผนที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร	68
ภาพที่ 6 แสดงแผนที่อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร	69
ภาพที่ 7 แสดงแผนที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร	71
ภาพที่ 8 – 11 แสดงประเพณีแห่เจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาคร	72
ภาพที่ 12 – 13 แสดงประเพณีล้างเท้าพระ	73
ภาพที่ 14 – 15 แสดงประเพณีล้างเท้าพระ	74
ภาพที่ 16 – 20 แสดงประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง	75
ภาพที่ 21 – 22 แสดงการแต่งกายของผู้ชายชาวมอญ	76
ภาพที่ 23 – 24 แสดงการแต่งกายของผู้หญิงชาวมอญ	76
ภาพที่ 25 – 26 แสดงการแต่งกายของ ชาย – หญิง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ	77
ภาพที่ 27 แสดงภาพขนมหมี่กรอบไทยสูตรโบราณ	77
ภาพที่ 28 – 29 แสดงภาพขนมลอดช่องวัดเจษฎา	78
ภาพที่ 30 เครื่องเบญจรงค์หมู่บ้านดอนไก่อี	78
ภาพที่ 31 ดอยหอยแครง	79
ภาพที่ 32 – 33 ป่าชายเลนพันท้ายนรสิงห์	80
ภาพที่ 34 – 35 จุดชมวิวปลาโลมา ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	80
ภาพที่ 36 – 37 วัดโกรกกราก	81
ภาพที่ 38 วัดใหญ่จอมปราสาท	82
ภาพที่ 39 ศาลพันท้ายนรสิงห์	83
ภาพที่ 40 ตลาดริมคลองพ่อพันท้ายนรสิงห์	83
ภาพที่ 41 นาเกลือสมุทรสาคร	84
ภาพที่ 42 หาบเกลือ	84
ภาพที่ 43 – 44 วิธีชีวิตนาเกลือ	85

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 45 โรงนาเกลือ	85
ภาพที่ 46 กังหันลมนาเกลือ	86
ภาพที่ 47 วัดสุทธิวาตวราราม หรือวัดช่องลม	86
ภาพที่ 48 หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี	87
ภาพที่ 49 แผนที่ทรัพยากรดินของจังหวัดสมุทรสาคร (ข้อมูลชุดดิน มาตรฐาน 1 : 25,000)	113
ภาพที่ 50 แผนที่ทรัพยากรดิน อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร (ข้อมูลชุดดิน มาตรฐาน 1 : 25,000)	114
ภาพที่ 51 แผนที่ทรัพยากรดิน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (ข้อมูลชุดดิน มาตรฐาน 1 : 25,000)	115
ภาพที่ 52 แผนที่ทรัพยากรดิน อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร (ข้อมูลชุดดิน มาตรฐาน 1 : 25,000)	116
ภาพที่ 53 แผนที่ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (มาตรฐาน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร	117
ภาพที่ 54 แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2567 (มาตรฐาน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร	121
ภาพที่ 55 ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับนาข้าว จังหวัดสมุทรสาคร	122
ภาพที่ 56 ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับมะพร้าว จังหวัดสมุทรสาคร	123
ภาพที่ 57 ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับลำไย จังหวัดสมุทรสาคร	124
ภาพที่ 58 โครงการชลประทานในเขตจังหวัดสมุทรสาคร	125
ภาพที่ 59 แผนผังน้ำจังหวัดสมุทรสาคร	128
ภาพที่ 60 วิสาหกิจชุมชนบ้านชายทะเลรางจันทร	139
ภาพที่ 61 วิสาหกิจชุมชนสหกรณ์	139
ภาพที่ 62 วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังนกไข่	139
ภาพที่ 63 วิสาหกิจชุมชนสวนปานิสร	139
ภาพที่ 64 วิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวชุมชนบ้านคลองแค	140
ภาพที่ 65 วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ลำไยพวงทองบ้านแพ้ว ตำบลหนองบัว	140
ภาพที่ 66 วิสาหกิจชุมชนพิทักษ์สาคร	140

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 พื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร.....	34
ตารางที่ 2 แสดงสถิติอุณหภูมิสูงสุด - ต่ำสุดและอุณหภูมิเฉลี่ยจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567.....	34
ตารางที่ 3 แสดงสถิติปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตกในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567.....	37
ตารางที่ 4 แสดงสถิติความชื้นสัมพัทธ์ของพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567	41
ตารางที่ 5 แสดงพื้นที่ชลประทานในจังหวัดสมุทรสาคร	60
ตารางที่ 6 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง	66
ตารางที่ 7 แสดงรายชื่อตำบลในอำเภอเมืองสมุทรสาคร	67
ตารางที่ 8 แสดงรายชื่อตำบลในอำเภอกะทู้แบน.....	69
ตารางที่ 9 แสดงรายชื่อตำบลในอำเภอบ้านแพ้ว.....	70
ตารางที่ 9 แสดงรายชื่อตำบลในอำเภอบ้านแพ้ว.....	70
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนประชากรภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร.....	71
ตารางที่ 11 แสดงถนนสายหลัก 35.....	87
ตารางที่ 12 แสดงถนนสายหลัก 3091	88
ตารางที่ 13 แสดงถนนสายรอง 3242.....	89
ตารางที่ 14 แสดงถนนสายรอง 3097.....	89
ตารางที่ 15 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร จังหวัดสมุทรสาคร.....	103
ตารางที่ 16 ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปีปฏิทิน).....	104
ตารางที่ 17 ราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา	104
ตารางที่ 18 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินบางกอก (Bk) (กลุ่มชุดดินที่ 3)	107
ตารางที่ 19 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินบางเลน (Bl) (กลุ่มชุดดินที่ 3).....	108
ตารางที่ 20 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินดำนินสะดวก (Dn) (กลุ่มชุดดินที่ 8)	109
ตารางที่ 21 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินสมุทรสงคราม (Sso) (กลุ่มชุดดินที่ 8).....	110
ตารางที่ 22 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินธนบุรี (Tb) (กลุ่มชุดดินที่ 8).....	111
ตารางที่ 23 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินท่าจีน (Tc) (กลุ่มชุดดินที่ 12).....	112

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 24 ข้อมูลชุดดิน (มาตราส่วน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร	113
ตารางที่ 25 ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดิน ปี 2567 (มาตราส่วน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร	118 - 120
ตารางที่ 26 แสดงแผนที่ชลประทานในจังหวัดสมุทรสาคร	126
ตารางที่ 27 แสดงพื้นที่ทำการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567	129
ตารางที่ 28 สินค้าเกษตรด้านพืชที่มีศักยภาพของจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567	129
ตารางที่ 29 แสดงสถิติด้านปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	130
ตารางที่ 30 สินค้าประมงเพาะเลี้ยงที่มีศักยภาพของจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567	131
ตารางที่ 31 จำนวนเที่ยวเรือประมงและปริมาณสัตว์น้ำของเรือประมงพาณิชย์ ปี 2567	132
ตารางที่ 32 ข้อมูลการประมงชายฝั่งหรือประมงพื้นบ้าน	132
ตารางที่ 33 จำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และผู้ประกอบการต่อเนื่องจากการทำการประมงจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567	133
ตารางที่ 34 การรับรองมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ปี 2567	134
ตารางที่ 35 แสดงจำนวนสหกรณ์ภายในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567	135
ตารางที่ 36 กลุ่มเกษตรกรภายในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567	136
ตารางที่ 37 แสดงจำนวนชั้นความเข้มแข็งของสหกรณ์ภายในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567	136
ตารางที่ 38 แสดงจำนวนชั้นความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรภายในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567	137
ตารางที่ 39 ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร	137
ตารางที่ 40 ข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ปี 2568	137
ตารางที่ 41 ปฏิทินการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด	138
ตารางที่ 42 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร	139-140
ตารางที่ 43 ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร	141-144
ตารางที่ 44 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านจุดแข็ง (Strengths)	147-151
ตารางที่ 45 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านจุดอ่อน (Weaknesses)	152-165
ตารางที่ 46 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านโอกาส (Opportunities)	166-176

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 47 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านอุปสรรค (Threats)	177-179
ตารางที่ 48 การวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis (SO Strategies ใช้จุดแข็งคว้าโอกาส)	180
ตารางที่ 49 การวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis (WO Strategies แก้ไขจุดอ่อนเพื่อใช้โอกาส)	181
ตารางที่ 50 การวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis (ST Strategies ใช้จุดแข็งลดผลกระทบจากอุปสรรค)	181
ตารางที่ 51 การวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis (WT Strategies ลดจุดอ่อนเพื่อรับมืออุปสรรค)	182
ตารางที่ 52 การวิเคราะห์ PESTEL Analysis.....	183
ตารางที่ 53 การวิเคราะห์ McKinsey 7-S Framework.....	184
ตารางที่ 54 ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร	186-187

บทสรุปผู้บริหาร**แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)**

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร ได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร (พ.ศ. 2566 – พ.ศ. 2570) แบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อนำผลที่ได้จากการมีส่วนร่วมและการระดมสมองของผู้มีประสบการณ์จากทุกภาคส่วน ทั้งภาคเกษตรกร องค์กรเกษตรกร ภาคเอกชน และภาครัฐ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร 5 ปี (พ.ศ. 2566 – พ.ศ. 2570) เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด การจัดทำคำของบประมาณของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และเป็นเครื่องมือในการติดตามแผนงาน/โครงการในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งถือว่าเป็นแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาครของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน

ในการนี้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร ใคร่ขอขอบคุณ คณะทำงานจัดทำข้อมูลและแผนพัฒนาการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรเกษตรกร ที่สนับสนุนบุคลากรเข้าร่วมดำเนินการและเกษตรกรทุกสาขาอาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร (พ.ศ. 2566 – พ.ศ. 2570) และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร (พ.ศ. 2566 – พ.ศ. 2570) จะเป็นแนวทางการพัฒนาการเกษตรและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาการด้านการเกษตรสนองตอบความต้องการของพื้นที่ ซึ่งสามารถติดตามผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้นโดยมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่การเป็นมืออาชีพ และเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแห่งอนาคต

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และบริการมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

ภายใต้เป้าหมายการพัฒนา

“ยกระดับภาคการเกษตรและอาหารปลอดภัย เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม มุ่งสู่มาตรฐานการผลิต คุณภาพชีวิตวิถีใหม่ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร
กรกฎาคม 2568

ภาพรวมแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร ฉบับทบทวน (พ.ศ. 2566-2570) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570

เป้าหมายการพัฒนา

“ยกระดับภาคการเกษตรและอาหารปลอดภัย เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม มุ่งสู่มาตรฐานการผลิต คุณภาพชีวิตวิถีใหม่ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

เป้าประสงค์

สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดของจังหวัดสมุทรสาคร ได้รับการพัฒนาให้ปลอดภัย มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากล และมีมูลค่าสูง

เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น

ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ อย่างเหมาะสมและยั่งยืน โครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

1. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาการผลิตภาคการเกษตร ในจังหวัดสมุทรสาครเพิ่มขึ้น

2. ร้อยละของรายได้สุทธิ ในการประกอบอาชีพของเกษตรกรเพิ่มขึ้น

3. ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม และยั่งยืนเพิ่มขึ้น

4. โครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนา

1. ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่การเป็นมืออาชีพ และเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแห่งอนาคต

2. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และบริการมูลค่าสูง

3. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

แนวทางการพัฒนา

1. เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนา ศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็น ผู้ประกอบการแห่งอนาคต
2. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความ เข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร
3. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการ ประกอบอาชีพเกษตรกรกรม
4. สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพใน ภาคเกษตร
5. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและ แก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร

1. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ มาตรฐาน
2. ส่งเสริมการวางแผนการผลิตและพัฒนาการผลิต สินค้าเกษตร ในเขตเศรษฐกิจ เพื่อเชื่อมโยงกับ อุตสาหกรรมอนาคต
3. พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้า เกษตร และบริการมูลค่าสูง ให้ได้มีความปลอดภัย และได้มาตรฐานสากล ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม สมัยใหม่
4. พัฒนาระบบการตลาด บริหารจัดการสินค้า เกษตร และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี
5. ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มี คุณภาพและมีความปลอดภัย
6. สนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูลและ สารสนเทศ และการเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อยกระดับ มาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาระบบตรวจสอบ ย้อนกลับ

1. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้า เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และ บริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากร ทางเกษตร
3. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทาง การเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม มี ความปลอดภัย และเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ ทางเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบ โลจิสติกส์เกษตร
2. สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคง ทางเกษตร
3. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้า เกษตรและผลิตภัณฑ์
4. ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้า เกษตร
5. พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 1

ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่การเป็นมืออาชีพ และเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแห่งอนาคต

เป้าประสงค์

เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สามารถใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐาน และระบบนิเวศการเกษตรได้อย่างทั่วถึงและมีความสะดวก

ตัวชี้วัด

จำนวนเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer เพิ่มขึ้น

ร้อยละของรายได้สุทธิในการประกอบอาชีพของเกษตรกร เพิ่มขึ้น

จำนวนสมาชิกของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น

จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ให้บริการทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการแห่งอนาคต

ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรม

สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร

สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

ชุดโครงการ

1. โครงการ งานมหกรรมกล้วยไม้และของดีสมุทรสาคร
2. โครงการ ยกระดับสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP
3. โครงการ การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร
4. โครงการ มหกรรมจำหน่ายสินค้าเกษตรจังหวัดสมุทรสาครขององค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเครือข่าย

ประเด็นการพัฒนาที่ 2
ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และบริการมูลค่าสูง

เป้าประสงค์

สินค้าเกษตรและบริการมีคุณภาพสูง มาตรฐานสูง ปลอดภัยสูง และมูลค่าสูง

ตัวชี้วัด

มูลค่าสินค้าเกษตรอัตรากำไร
 พื้นถิ่น เกษตรกรชาว
 เกษตรปลอดภัย และ
 เกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น

เกษตรกรมีความรู้ ความ
 เข้าใจในการสร้าง
 มูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร
 เพิ่มขึ้น

เกษตรกรมีช่องทางในการ
 จำหน่ายสินค้าเกษตร
 เพิ่มขึ้น

เกษตรกรสามารถบริหาร
 จัดการสินค้าเกษตรแบบ
 ครบวงจรเพิ่มขึ้น

เทคโนโลยีและนวัตกรรม
 ได้รับการส่งเสริมและ
 พัฒนาเพิ่มขึ้น

การนำเทคโนโลยีและ
 นวัตกรรมไปใช้
 ประโยชน์เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

ส่งเสริมและสนับสนุน
 ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ
 มาตรฐาน

ส่งเสริมการวางแผนการ
 ผลิตและพัฒนาการผลิต
 สินค้าเกษตร ในเขต
 เศรษฐกิจ เพื่อเชื่อมโยงกับ
 อุตสาหกรรมอนาคต

พัฒนาและยกระดับการผลิต
 การแปรรูปสินค้าเกษตร และ
 บริการมูลค่าสูง ให้ได้ความ
 ปลอดภัยและได้
 มาตรฐานสากล ด้วย
 เทคโนโลยีและนวัตกรรม
 สมัยใหม่

พัฒนาระบบการตลาด
 บริหารจัดการสินค้าเกษตร
 และส่งเสริมการ
 ท่องเที่ยววิถี

ส่งเสริมการผลิตและการ
 บริโภคสินค้าเกษตรที่มี
 คุณภาพและมีความ
 ปลอดภัย

สนับสนุนการจัดทำระบบ
 ฐานข้อมูลและสารสนเทศ
 และการเชื่อมโยงเครือข่าย
 เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้า
 เกษตรและพัฒนาแบบ
 ตรวจสอบย้อนกลับ

ชุดโครงการ

1. โครงการ ยกระดับมาตรฐานภาคการผลิต การแปรรูปอาหารและภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (ยุวเกษตรกร)
2. โครงการ ยกระดับมาตรฐานภาคการผลิต การแปรรูปอาหารและภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (ชนโรง)
3. โครงการ บริหารจัดการศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำสมุทรสาคร
4. โครงการ สืบชะตาทะเลอ่าวไทยตอนบน จ. สมุทรสาคร"
5. โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน
6. โครงการยกระดับการเลี้ยงกุ้งทะเลสมุทรสาครปราศจากสารต้องห้ามสู่มาตรฐานสากล
7. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่แบบเลี้ยงปล่อยอิสระ (HAPPY CHICK)
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพแปลงใหญ่โคเนื้อแบบครบวงจร ประจำปี 2570

ประเด็นการพัฒนาที่ 3

เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

เป้าประสงค์

ใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

ตัวชี้วัด

จำนวนเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร
ทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์
เพิ่มขึ้น (GAP)
(พืช ประมง ปศุสัตว์)

เกษตรกรมีการใช้สารเคมีทาง
การเกษตรอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

เกษตรกรสามารถบริหารจัดการ
ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม
อย่างเหมาะสมและยั่งยืนเพิ่มขึ้น

มีการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมา
สร้างมูลค่าเพิ่มอย่างน้อยปีละ 1
ผลิตภัณฑ์

แนวทางการ
พัฒนา

ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้า
เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์
และบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบ
นิเวศและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากร
ทางการเกษตร

ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทาง
การเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม มี
ความปลอดภัย และเป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือ
ใช้ทางการเกษตรอย่างเต็ม
ประสิทธิภาพ (Zero Waste)

ชุดโครงการ

1. โครงการ สืบชะตาทะเล
2. โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและบริการมูลค่าสูง
4. โครงการ ปรับปรุงประสิทธิภาพการระบายน้ำสู่แก้มลิงคลองมหาชัย-คลองสนามชัย และแม่น้ำท่าจีน
5. โครงการ ก่อสร้างกำแพงป้องกันตลิ่ง ปตร. คลองนายสายันต์
6. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร "นาเกลือแห่งวัฒนธรรม"
7. การผลิตถ่านชีวภาพจากทางมะพร้าวแห้งและกากมะพร้าว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดขยะทางการเกษตรเกษตร
8. โครงการนวัตกรรมการผลิตเกลือทะเลด้วยเทคโนโลยีสะอาด
9. โครงการ เพิ่มศักยภาพในการคัมครองทรัพยากรทางทะเลและพัฒนากาทำประมงพื้นบ้าน

ประเด็นการพัฒนาที่ 4
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

เป้าประสงค์

เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สามารถใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐาน และระบบนิเวศการเกษตรได้อย่างทั่วถึงและมีความสะดวก

ตัวชี้วัด

สินค้าเกษตรมีการจำหน่ายบนแพลตฟอร์มออนไลน์
เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สินค้าเกษตรได้รับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์

มีระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)
ด้านการเกษตร

แนวทางการ
พัฒนา

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
และระบบโลจิสติกส์เกษตร

สร้างหลักประกันเพื่อความ
มั่นคงทางการเกษตร

ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา
สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์

ส่งเสริมและพัฒนาระบบ
ตลาดสินค้าเกษตร

พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)
ด้านการเกษตร

ชุดโครงการ

-

ส่วนที่ 1 บทนำ

1. ที่มา

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ประกอบกับมาตรา 72(4) รัฐพึงจัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น และมาตรา 73 รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัยโดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด รวมทั้งมาตรา 75 (วรรค 3) รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน ค้ำครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

1.2 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

1.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับ แผนในแต่ละระดับ รวมทั้งนโยบายสำคัญ และสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนภารกิจให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดินควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติการฯ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม เพื่อมุ่งสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติร่วมกันต่อไป

2. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับโลก

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

องค์การสหประชาชาติ ได้จัดทำวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 (post-2015 development agenda) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งจัดความยากจนในทุกมิติและทุกรูปแบบ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก 15 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2559 - 2573) ซึ่งครอบคลุม 3 เสาหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงความเชื่อมโยงระหว่างมิติต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย 169 เป้าประสงค์ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 9 เป้าหมาย ได้แก่

เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (หลัก)

เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2570 (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. 2566 - 2570 แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) นโยบายรัฐบาล นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดโดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “**ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน**” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

(01) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

(02) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก)

(04) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

(05) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(06) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566- 2580)

เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมาย และประเด็นยุทธศาสตร์ ของยุทธศาสตร์ชาติดังสู่แผนระดับต่าง ๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี 2580 โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด 23 ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 16 ฉบับ ได้แก่

- (01) ความมั่นคง
- (02) ต่างประเทศ
- (03) การเกษตร (หลัก)**
- (05) การท่องเที่ยว
- (06) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ
- (07) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล
- (08) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่
- (09) เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (15) พลังทางสังคม
- (16) เศรษฐกิจฐานราก
- (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน
- (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ
- (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ
- (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ **ประเด็น (03) การเกษตร** จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนากระบวนการผลิตของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนาได้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง **ประกอบด้วย 6 แผนย่อย** โดยสรุป ดังนี้

2.2.1 แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

3) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

2.2.2 แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่น่าเชื่อถือในระดับต่าง ๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

4) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

5) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและ ต่างประเทศ

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

2.2.3 แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกย่องให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง
- 4) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

2.2.4 แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง
- 2) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร
- 3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป
- 4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

2.2.5 แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต
- 2) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทาง การเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ

- 3) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ 1 สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

2.2.6 แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

2) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงาน ของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่ มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่าง ๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่าย ธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

5) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่าง ๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

6) พัฒนาคูณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

7) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือ ต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ

8) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ 1 ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

2.3 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนการปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันดีต่อกันเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศ ต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีประเด็นขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญ โดยสรุป ใน 6 มิติ ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง การฟื้นฟู และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ และการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม แผนการปฏิรูปประเทศ มี 13 ฉบับ มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 5 ฉบับ ได้แก่ (5) เศรษฐกิจ (หลัก) (6) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7) สาธารณสุข (9) สังคม และ (10) พลังงาน

ในส่วนของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคม และปรับบทบาท โครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศตามหลักแนวคิดการบริหารงานคุณภาพที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) การสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- 2) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง
- 3) การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย
- 4) การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค
- 5) การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้กำลังคนในระบบมีทักษะสอดคล้องตามความต้องการของภาค อุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย และได้รับการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น บุคลากรในภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการรายย่อยมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ดียิ่งขึ้น

2.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

มุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้ง การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ *พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน”* ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้า พลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนด **หมุดหมายการพัฒนา จำนวน 13 ประการ** ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “จัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 9 หมุดหมาย ได้แก่

หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตร ในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมวดหมู่ที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยนการท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูง ที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศ และมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้นและการท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

หมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางคมนาคมและโลจิสติกส์ของภูมิภาค

หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME SME มีศักยภาพสูงในการดำเนิน ธุรกิจ สามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่าง มีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจ หมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ พลัง และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัว จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยธรรมชาติ

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการบริการ ภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

2.5 แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2570

โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกแรงให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand 4.0 ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงานไปสู่เศรษฐกิจ ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2570 เป็นการพัฒนารายได้ 4+1 สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ (Nurture) ภายใต้กลไกจุดภาคี ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์

คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วย การจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์

เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไป รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. การพัฒนาลังข้อมูลดิจิทัลความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
2. การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม
3. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อลดการใช้ ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สูงขึ้น
4. การสร้างนวัตกรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่ม ทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระเบิดจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์ จากความเข้มแข็งจากภายใน อันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเพื่อเผ่าพันธุ์” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้เพื่อการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชน และผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพ ปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่ง พลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระเบียงเศรษฐกิจ BCG
2. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
3. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน
4. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์
5. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการด้วยกลไกตุลาการ เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์

6. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด

7. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/วิสาหกิจชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบการที่ดี

8. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี ให้ความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพีชในโรงงานอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูง หรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิตและการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ ดังนี้

1. สาขาการเกษตรและอาหาร

1) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้ การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตร พรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า

2) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B, C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)

3) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพีช

4) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบ อัตโนมัติมาใช้บริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค

5) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิต และขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

6) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์ วัฒนธรรมไทย และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

7) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบ ด้านอาหาร ฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

2. สาขาสุภาพและการแพทย์

1) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุในการป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล

2) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้บริการ การแพทย์จีโนมิกส์ ผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)

3) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรมแบบวิศวกรรมย้อนกลับ

4) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อยอมรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และ สุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์

5) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และปรับรูปแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement

6) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรม และบริการการแพทย์และสุขภาพ

3. สาขาพลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

1) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยกลไกการกำหนดราคาระบอบ การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด

2) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

3) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

4. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจายรายได้ อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสีเขียวตามแนวทาง Happy Model

3) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ ด้วย Digital Technology

4) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการจ่ายเงินแบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมกรใช้จ่าย รวมถึงพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ที่น่าสนใจจุดเด่นของประเทศไทย ในด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม

5) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และ อีเว้นท์ (Event) ขนาดใหญ่

5. เศรษฐกิจหมุนเวียน

1) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจเศรษฐกิจหมุนเวียน

2) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

3) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน อย่างเป็นระบบ

4) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ

5) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทัน เพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคต ด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการเพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ ต้องพัฒนากำลังคน เพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในอนาคต รวมถึงการวิจัย พัฒนาขั้นแนวหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG
2. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ
4. การพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้า

2.6 เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. 2566 - 2570

ภาคเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ” ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามสัมพันธ์ ระหว่างพื้นที่ สุขภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาสู่การเป็นระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ Creative LANNA ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และลำปาง
2. พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
3. พัฒนาการท่องเที่ยวและบริการบนฐานภูมิปัญญาและวัฒนธรรม
4. เสริมศักยภาพของเมืองและพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเอื้อต่อการอยู่อาศัย
5. พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุ ที่มีศักยภาพ (Active Aging) และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน
6. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำที่มีความสมดุล ป้องกันและแก้ไขปัญหา หมอกควัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคเหนือ

1. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ในปี 2562 มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม 32.5 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.8 ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของทั้งประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นพื้นที่ราบ 21.9 ล้านไร่ ทำการผลิตพืชสำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง และภาคเหนือตอนบน 10.6 ล้านไร่ เป็นพื้นที่สำคัญในการผลิตพืชผัก และผลไม้

2. สัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าสัดส่วนของประเทศ ช่วยลดความเสี่ยงของภัยแล้ง ในปี 2562 ภาคเหนือมีพื้นที่ชลประทานรวม 10.2 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.4 ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 27.8 ในปี 2559 โดยมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ 31.3 สูงกว่าระดับประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ 23.2

3. ผลผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรต่ำ เมื่อเทียบกับผลผลิตภาพแรงงานในสาขาการผลิตอื่น โดยผลผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรภาคเหนือในปี 2562 เท่ากับ 42,112.56 บาทต่อคน ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ 293,852.56 บาทต่อคน และภาคบริการเท่ากับ 160,676.88 บาทต่อคน รวมทั้งมีมูลค่าเศรษฐกิจต่ำ โดยในปี 2562 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรภาคเหนือมีมูลค่า 333,195 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือ

4. กระบวนการผลิตการเกษตรเริ่มปรับเปลี่ยนสู่การเกษตรสร้างมูลค่า เกษตรกรมีการปรับกระบวนการผลิตสู่เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์มากขึ้น ตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใส่ใจในสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และมีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต อาทิ การใช้โดรน การใช้แอปพลิเคชันทดแทนแรงงานเกษตรที่สูงวัย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสู่ระบบเกษตรอัจฉริยะที่มีการบริหารจัดการผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” ตามแนวคิด การเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาภาคเกษตรไปสู่เกษตรสมัยใหม่เพื่อต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ
2. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนา
3. พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชน
4. พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC - Bioeconomy) ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาค
5. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน
6. ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ได้มาตรฐานและแก้ปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. มีบทบาทเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศแต่เป็นพืชเชิงเดี่ยว พืชพำนักได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลผลิตภาพต่ำ ในขณะที่เกษตรกรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลัก ของประชากรส่วนใหญ่ และการจ้างงาน ในปี 2562 ผลผลิตทางการเกษตร มีมูลค่า 308,575 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.3 ของผลิตภัณฑ์ภาค พืชหลักที่สำคัญของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดทั่วประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ แต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทำการเกษตรแบบดั้งเดิมและใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3 พันล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังมากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานี และมันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี สำหรับการปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ 80.0 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (จังหวัดยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนอีกร้อยละ 20.0 อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ ส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป

2. มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุดแต่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย พื้นที่ถือครองทำการเกษตร ต่อครัวเรือนมากกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี 2562 มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม 63.86 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.8 ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ โดยพื้นที่ การเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่พื้นที่ค่อนข้างราบ เหมาะสำหรับการปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ขณะที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีพื้นที่เกษตรไม่มากเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขาและมีพื้นที่ฟาร์มขนาดเล็กมากประมาณ 10 ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตรแบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์ จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุดของภาคซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความยากจน ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น นครพนม กาฬสินธุ์ และศรีสะเกษ โดยมีเนื้อที่ถือครอง 12.0 12.3 13.1 และ 13.2 ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ

3. การเพิ่มพื้นที่ชลประทานมีข้อจำกัดด้านกายภาพไม่สามารถพัฒนาโครงการขนาดใหญ่เพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกตลอดปี พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี 2562 พื้นที่ชลประทานประมาณ 7.9 ล้านไร่ และมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ 12.3 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ 23.2 โดยพื้นที่โครงการชลประทานของภาคส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีสัดส่วนร้อยละ 33.9, 31.3 และ 19.6 ของพื้นที่ชลประทานทั้งภาค ตามลำดับ แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ 12.3 จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และชลอน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ให้น้ำท่วมพืชผลเสียหาย

ภาคกลาง

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานการผลิตสินค้าและบริการมูลค่าสูง” ที่เติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาและยกระดับภาคกลางไปสู่การเป็นฐานอุตสาหกรรมขั้นสูงที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สามารถออกแบบและพัฒนาขึ้นเอง
2. พัฒนาและยกระดับภาคกลางไปสู่การเป็นแหล่งเกษตรสมัยใหม่และศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าเกษตรของประเทศ
3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้เข้าสู่ตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ
4. พัฒนาภาคกลางเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง
5. พัฒนาการผลิตกำลังคนให้มีทักษะรองรับอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
6. พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง-ตะวันตก ให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต
7. พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร

1. ภาคกลางมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมในการทำเกษตร จึงมีดินและน้ำอุดมสมบูรณ์และมีระบบชลประทานที่ดี มีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย ทำให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรหลากหลายประเภท ทั้งพืชผัก ผลไม้ ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่เชื่อมโยงแหล่งผลิตสินค้าเกษตรทั้งในภาคกลาง และภาคอื่น ๆ **มีสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี** มีศูนย์วิจัยข้าว ตั้งอยู่ที่หลายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี ลพบุรี ราชบุรี ปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ ยังมีค้าส่งค้าปลีกสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ ตลาดไท จังหวัดปทุมธานี ตลาดศรีเมือง จังหวัดราชบุรี ตลาดปลาสุพรรณ จังหวัดอ่างทอง และตลาดมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้น **มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ภาคกลาง ณ ราคาประจำปี 2562 ประมาณ 226,754 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 195,906 ล้านบาท ในปี 2559** ภาคเกษตร ของภาคกลางมีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 6.0 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค และร้อยละ 16.5 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของประเทศ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรภาคกลางในช่วง 3 ปี แรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ขยายตัวร้อยละ 3.9 สูงกว่าในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่หดตัวร้อยละ 2.3 ต่อปี สำหรับปัญหาสำคัญของการทำเกษตรภาคกลางที่ยังต้องดำเนินการแก้ไข คือ รูปแบบการผลิตเป็นเกษตรเชิงพาณิชย์ที่ใช้สารเคมีจำนวนมาก มีปัญหาดินที่เสื่อมโทรมและหลายพื้นที่มีกประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ปัญหาการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัยมากขึ้นตามแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมของภาคกลางลดลง นอกจากนี้แนวโน้มต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรของภาคกลางมีสูงขึ้นจากค่าจ้างแรงงานและราคาที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งค่าจ้างในการทำเกษตรต่าง ๆ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นผู้พ้นวัยหนุ่มสาวแล้ว จึงใช้การทำเกษตรในรูปแบบการจ้างดำเนินการมากขึ้น เช่น การจ้างเตรียมดิน และการจ้างเก็บเกี่ยว เป็นต้น

2. ภาคกลางถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศแห่งหนึ่ง ทั้งทางด้านการเพาะปลูก การทำปศุสัตว์ และประมง แหล่งการทำเกษตรที่สำคัญของภาคกลาง คือ จังหวัดราชบุรี มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 14.6 รองลงมาได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี ร้อยละ 11.7 กาญจนบุรี ร้อยละ 10.9 ประจวบคีรีขันธ์ ร้อยละ 9.6 และนครปฐม ร้อยละ 8.9 **สินค้าเกษตรด้านพืชที่สำคัญของภาคกลาง ได้แก่ ข้าว แหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี ชัยนาท และพระนครศรีอยุธยา มั่นสำปะหลัง แหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี และลพบุรี อ้อยโรงงาน แหล่งปลูกที่สำคัญได้แก่**

จังหวัดกาญจนบุรี ลพบุรี และสุพรรณบุรี **สับปรดโรงงาน** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** แหล่งปลูกที่สำคัญได้แก่ จังหวัดลพบุรี และสระบุรี นอกจากนี้ยังมี **กล้วยไม้** เป็นพืชส่งออกสำคัญที่ทำรายได้และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ โดยแหล่งผลิตกล้วยไม้ที่สำคัญของประเทศอยู่ในพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งจังหวัดที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตมากที่สุดของภาคและของประเทศคือ จังหวัดนครปฐม รองลงมาคือ สมุทรสาคร **ด้านปศุสัตว์** ได้แก่ **โคนม** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสระบุรี รองลงมา ได้แก่ ลพบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี และนครปฐม **โคเนื้อ** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดกาญจนบุรี รองลงมา ได้แก่ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี และสุพรรณบุรี **สุกร** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดราชบุรี รองลงมา ได้แก่ นครปฐม สุพรรณบุรี ลพบุรี และสระบุรี **เป็ดเนื้อ** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสระบุรี รองลงมา ได้แก่ นครปฐม ลพบุรี กาญจนบุรี และราชบุรี **เป็ดไข่** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสุพรรณบุรี รองลงมา ได้แก่ อ่างทอง นครปฐม ชัยนาท ลพบุรี และพระนครศรีอยุธยา **ไก่เนื้อ** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดลพบุรี รองลงมา ได้แก่ กาญจนบุรี สระบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐม และ**ไก่ไข่** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดนครปฐม รองลงมา ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี สระบุรี และกาญจนบุรี สำหรับ**ด้านประมง** ภาคกลางมีศักยภาพในการทำประมงทั้งน้ำจืด และน้ำเค็ม โดยจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสูงที่สุดของภาคคือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมา ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และสมุทรปราการ

3. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคกลางสูงกว่าภาพรวมระดับประเทศ ปี 2562 ภาคกลางมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวมประมาณ 18 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.1 ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ทั้งประเทศ และมีพื้นที่ชลประทานครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 10.2 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.5 ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ ทำให้ภาคกลางมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรคิดเป็นร้อยละ 56.5 ซึ่งสูงกว่าภาพรวมระดับประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ 23.2

4. เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ยังมีไม่มากนัก จากข้อมูลการตรวจรับรองเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2564 พบว่า ภาคกลางมีพื้นที่ได้รับการรับรองเกษตรปลอดภัยรวมทั้งสิ้น 108,748.01 ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ 98,316.09 ไร่ และที่หมดอายุ 10,431.92 ไร่ และเกษตรอินทรีย์ 30,651.86 ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ 1,660.57 ไร่ และที่หมดอายุ 28,991.29 ไร่ โดยจังหวัดในภาคกลางที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมากที่สุดคือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาได้แก่ ราชบุรี ปทุมธานี นครปฐม และกาญจนบุรี ส่วนจังหวัดที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุดคือ จังหวัดลพบุรี รองลงมาได้แก่ กาญจนบุรี นครปฐม สระบุรี และสุพรรณบุรี ในอนาคตความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์จะมีมากขึ้น ตามพฤติกรรมผู้บริโภค ดังนั้น การสนับสนุนและส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ยังมีความสำคัญที่ต้องดำเนินการและขยายผลต่อไป

ภาคตะวันออก

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจสีเขียวชั้นนำของอาเซียน ควบคู่กับคุณภาพการดำรงชีวิต ของประชาชนที่ดี” ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคตะวันออกอย่างยั่งยืน
2. พัฒนาการเกษตรคุณภาพและผลตอบแทนสูง เชื่อมโยงสู่การผลิตอาหารปลอดภัย การผลิตพลังงาน ทดแทน และพืชสมุนไพรทางการแพทย์
3. รักษาและยกระดับการท่องเที่ยวคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวทางเลือก รวมทั้งการพัฒนาธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่เน้นคุณค่า อัตลักษณ์ ความยั่งยืน และเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย
4. พัฒนาเมืองและพื้นที่ชนบทให้มีความทันสมัยและน่าอยู่ พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกช่วงวัย
5. รักษาและยกระดับพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนประเทศกัมพูชา ให้มีมูลค่าสูง มีความมั่นคง และเป็น ประตูเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน
6. เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออก

1. ภาคตะวันออกมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการเกษตร ทั้งการผลิตพืช ปศุสัตว์ และประมง โดยภาคตะวันออกเป็นแหล่งผลิตข้าว พืชผัก พืชหัว อาทิ มันสำปะหลัง และเป็นแหล่งผลิตผลไม้และผลไม้แปรรูปที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งยังมีศักยภาพในด้านการทำประมง ทั้งประมงชายฝั่งและประมงน้ำลึก มูลค่าผลิตภัณฑ์ ภาคเกษตรภาคตะวันออก ณ ราคาประจำปี 2562 ประมาณ 184,315 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 151,150 ล้านบาท ปี 2559 การเกษตรของภาคตะวันออก มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 6.1 ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออก และร้อยละ 13.4 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของประเทศ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรภาคตะวันออก ในช่วง 3 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ขยายตัวร้อยละ 3.3 สูงกว่าในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.8 ต่อปี การเกษตรของภาคตะวันออกมีปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขหลายประการ เช่น คุณภาพดินเสื่อมจากการใช้สารเคมี สารเคมีตกค้างในผลผลิต และการขาดแคลนน้ำเนื่องจากการแย่งใช้น้ำระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เป็นต้น

2. แหล่งการทำเกษตรที่สำคัญของภาคตะวันออก คือ จังหวัดจันทบุรี มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๓๙.๙ รองลงมาคือ จังหวัดระยอง ร้อยละ 14.4 ฉะเชิงเทรา ร้อยละ 10.7 และตราด ร้อยละ 10.4 ปัจจุบันพื้นที่เกษตรกรรมของภาคตะวันออกได้แปรเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยมากขึ้น แต่ภาคตะวันออกก็ยังถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศแห่งหนึ่ง ทั้งด้านการเพาะปลูก การเลี้ยงปศุสัตว์ และการประมง **สินค้าเกษตรที่สำคัญของภาคตะวันออก** ได้แก่ **ข้าวและพืชไร่** ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวและมันสำปะหลัง จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีมาก คือ จังหวัดสระแก้ว ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และนครนายก ส่วนจังหวัด ที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมาก คือ จังหวัดสระแก้ว ฉะเชิงเทรา และชลบุรี **ผลไม้** ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ **ทุเรียน** จังหวัดที่เป็นแหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด **มังคุด** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี ตราด และระยอง **ลำไย** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี **เงาะ** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี และตราด **ลองกอง** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี **ด้านปศุสัตว์** ได้แก่ **ไก่เนื้อ** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดชลบุรี ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง **ไก่ไข่** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา นครนายก และชลบุรี **เป็ดเนื้อ** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก และระยอง **เป็ดไข่** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี และ**สุกร** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี และระยอง สำหรับ**ด้านประมง** ภาคตะวันออกมีศักยภาพในการทำประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สูงที่สุด คือ จังหวัดตราด รองลงมาคือ จังหวัดชลบุรี ระยอง และจันทบุรี ตามลำดับ

3. **พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกต่ำกว่าประเทศ** ปี 2562 ภาคตะวันออก มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวมประมาณ 12.90 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.6 ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ และมีพื้นที่ชลประทาน ประมาณ 2.70 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.7 ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ และคิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ 20.8 ซึ่งต่ำกว่าของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ 23.2

4. **เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ยังมีไม่มากนัก** จากข้อมูลการตรวจรับรองเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2564 พบว่า ภาคตะวันออกมีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยรวมทั้งสิ้น 890,586.36 ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ 863,273.84 ไร่ และที่หมดอายุ 27,312.52 ไร่ โดยจังหวัดของภาคตะวันออกที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมากที่สุด คือ จังหวัดจันทบุรี รองลงมาคือ จังหวัดตราด สระแก้ว และระยอง และเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งสิ้น 4,616.79 ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ 1,611.89 ไร่ และที่หมดอายุ 3,004.90 ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุดคือ จังหวัดจันทบุรี รองลงมาคือ จังหวัดตราด และระยอง

ภาคใต้

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “แหล่งท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพ แหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค” ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวและบริการ และธุรกิจต่อเนื่องด้านการท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวและบริการที่มีมาตรฐานและมีมูลค่าสูง
2. พัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
3. พัฒนาและส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรหลักของภาค
4. อนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดนและด่านชายแดนให้เอื้อต่อการค้าการลงทุน
6. พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ เพื่อเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่และสามารถเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และกลุ่มประเทศ BIMSTEC (จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช)

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้

1. ภาคใต้เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของภาคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี 2562 ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า 279,245 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 20.9 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค มีอัตราขยายตัวร้อยละ 7.7 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีอัตราการขยายตัวของภาคเกษตรเพียงร้อยละ 1.5 และสูงกว่าระดับประเทศที่ขยายตัวร้อยละ 0.5 ในช่วง 3 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 กิจกรรมการผลิตภาคเกษตรที่สำคัญของภาคใต้ คือ ยางพารา ประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ไม้ผล และปาล์มน้ำมัน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 34.3 20.0 18.1 และ 11.3 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีสัดส่วนร้อยละ 46.9 15.7 10.3 และ 12.5 จะเห็น ได้ว่า การผลิตไม้ผลมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทุเรียนที่มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมากขึ้น ขณะที่ ยางพารา มีสัดส่วนลดลง เนื่องจากราคายางพาราในตลาดโลกที่ลดลงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน และภาคเกษตรมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 1.9

2. ยางพารามีพื้นที่ปลูกลดลงแต่ผลผลิตเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของภาคใต้ ในปี 2562 มีพื้นที่ปลูกยางพารา 10.90 ล้านไร่ หรือร้อยละ 48.4 ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีพื้นที่ปลูก 11.40 ล้านไร่ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ 2.37 ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดสงขลา 1.96 ล้านไร่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช 1.77 ล้านไร่ ส่วนผลผลิตยางพาราและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี 2562 มีปริมาณผลผลิต 2.55 ล้านตัน หรือ ร้อยละ 52.7 ของผลผลิตทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีผลผลิต 2.49 ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน จาก 256 กิโลกรัมต่อไร่ในปี 2559 เป็น 262 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2562

3. ปาล์มน้ำมันมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดในภาคใต้ ปี 2562 ภาคใต้มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน 5.14 ล้านไร่ คิดเป็น ร้อยละ 84.2 ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีพื้นที่ปลูก 4.19 ล้านไร่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ 1.34 ล้านไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกระบี่ 1.15 ล้านไร่ และจังหวัดชุมพร 1.02 ล้านไร่ ตามลำดับ และปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2562 มีปริมาณผลผลิต 14.59 ล้านตัน หรือ ร้อยละ 88.9 ของผลผลิตทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจาก 10.21 ล้านตัน ในปี 2559 ส่วนผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย เมื่อเทียบกับปี 2559 จาก 2,717 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 3,044 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2562 ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศที่ 2,897 กิโลกรัมต่อไร่

4. ภาคใต้เป็นแหล่งทำการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่สำคัญ โดยมีท่าเทียบเรือประมง ในจังหวัดสงขลา ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง และภูเก็ต โดยในปี 2562 มีปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ 100,814 ตัน มูลค่า 4,198 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.4 ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ และร้อยละ 37.8 ของมูลค่าสัตว์น้ำของประเทศ ทั้งนี้ ปริมาณ และมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีปริมาณ 112,742 ตัน มูลค่า 4,369 ล้านบาท โดยปริมาณสัตว์น้ำจับ

ได้มากในจังหวัดภูเก็ต สงขลา ชุมพร และระนอง ในขณะที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นการเพาะเลี้ยงกุ้ง ในปี 2563 มีพื้นที่เพาะเลี้ยง 82,634 ไร่ ปริมาณผลผลิต 172,193 ตัน โดยพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งที่สำคัญของภาคอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง และสงขลา

5. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ปี 2562 ภาคใต้มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 18.30 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.3 ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ มีขนาดฟาร์ม 18.05 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ 19.76 ไร่ต่อครัวเรือน พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของภาคส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด 3.67 ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช 2.90 ล้านไร่ และจังหวัดภูเก็ต มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรน้อยที่สุดของภาค 0.11 ล้านไร่

6. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตรของภาคใต้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี 2562 มีพื้นที่ชลประทาน 2.84 ล้านไร่ หรือร้อยละ 8.2 ของพื้นที่ชลประทานประเทศ มีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตรร้อยละ 15.5 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ 23.2 โดยจังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรสูงสุตร้อยละ 43.8 รองลงมา คือ จังหวัดสงขลา ร้อยละ 29.8 และจังหวัดกระบี่ มีพื้นที่ชลประทาน ต่อพื้นที่เกษตรต่ำที่สุดของภาค ร้อยละ 2.9 จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และชะลอน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ให้เกิดน้ำท่วมพืชผลเสียหาย

ภาคใต้ชายแดน

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจชายแดนที่มั่นคง บนสังคมพหุวัฒนธรรม” โดยเน้นการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเพื่อการส่งออก บนฐานทรัพยากรที่สมดุล ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนภายใต้ สังคมพหุวัฒนธรรมให้มีวิถีชีวิตที่ยั่งยืนและสงบสุข ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค
2. พัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนให้เป็นเมืองการค้าเมืองท่องเที่ยว และจุดเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจ ของประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียนตอนใต้และพัฒนาเมืองยะลาศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน
3. ยกระดับคุณภาพชีวิต รายได้ การศึกษา สมรรถนะแรงงาน และสาธารณสุข เพื่อวิถีชีวิตที่ยั่งยืนและสันติสุข
4. อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการผลิตของภาคและการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้ชายแดน

1. ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของภาค แต่เป็นการผลิตแบบเดิมและมีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย ปี 2562 ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า 40,366 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.0 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคหัตถ์ร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยกิจกรรมการเกษตรที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมงทะเลและชายฝั่ง ปศุสัตว์ และไม้ผล อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรเฉลี่ยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 หดตัวร้อยละ 2.8 ซึ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นจากช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เนื่องจากการขยายตัวในการผลิตไม้ผลและปศุสัตว์

2. ยางพารามีแนวโน้มผลผลิตลดลง ปี 2562 ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกยางพารา 2.60 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.6 ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ ลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี 2559 ที่มีพื้นที่ปลูก 2.64 ล้านไร่ ปริมาณผลผลิตและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มลดลง โดยปี ๒๕62 มีผลผลิต 0.53 ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 226 กิโลกรัมต่อไร่ ลดลงจากปี 2561 ที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 247 กิโลกรัมต่อไร่ จังหวัดยะลามีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด 1.24 ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดนราธิวาส 1.00 ล้านไร่ เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำประกอบกับผลของนโยบายลดพื้นที่ปลูกยางพารา เกษตรกรจึงเปลี่ยนแปลงพื้นที่จากการปลูกยางพาราเป็นการปลูก พืชชนิดอื่น เช่น ปาล์มน้ำมัน พืชทางเลือกอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เช่นทุเรียน เป็นต้น

3. ปาล์มน้ำมันมีประสิทธิภาพการผลิตในระดับต่ำ ในปี 2562 ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน 0.10 ล้านไร่ หรือร้อยละ 1.6 ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด 0.07 ล้านไร่ รองลงมา

คือ จังหวัดปัตตานี 0.02 ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในระดับต่ำที่ 2,172 กิโลกรัม ต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ 2,897 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากมีการขยายพื้นที่ปลูกในที่ราบลุ่มและพื้นที่นาร้างซึ่งมีปัญหาคุณภาพดิน การใช้สายพันธุ์คุณภาพต่ำ รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้ในวิธีการปลูกและการดูแล รักษาสวนปาล์มที่ถูกต้องเหมาะสม

4. การประมงประสมปัญหาปริมาณสัตว์น้ำลดลงจากทรัพยากรทางทะเลเสื่อมโทรม ภาคใต้ชายแดน เป็นแหล่งประมงที่สำคัญของภาคใต้ ปี 2562 สามารถจับสัตว์น้ำได้ 108,105 ตัน หรือร้อยละ 39.1 ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ เป็นมูลค่า 4,932 ล้านบาท โดยทำเทียบเรือประมงปัตตานีมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นทำสูงสุดของประเทศ อย่างไรก็ตามการทำประมงในพื้นที่ประสมปัญหาปริมาณสัตว์น้ำลดลงจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรที่ลดลง และปัญหาการทำประมงนอกน่านน้ำจากมาตรการทางกฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้งผลจากการใช้มาตรการการแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated fishing หรือ IUU Fishing) ส่วนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งกุลาดำ มีพื้นที่เพาะเลี้ยงรวม 1,830 ไร่ มีผลผลิต 3,707 ตัน โดยมีพื้นที่เพาะเลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดปัตตานี

5. ปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนมีการเลี้ยงปศุสัตว์ (แพะ และโค) เพื่อบริโภคในครัวเรือนและใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา โดยภาครัฐได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง ปี 2562 มีการเลี้ยงแพะจำนวน 173,049 ตัว เลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดยะลา ส่วนโคเนื้อ มีจำนวน 37,812 ตัว โดยเลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดนราธิวาส อย่างไรก็ตามปริมาณปศุสัตว์ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่ เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนสายพันธุ์ดีและการขาดความรู้ในการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงไก่เบตงในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นไก่พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง แต่ยังมีข้อจำกัดในการขยายพันธุ์และควบคุมคุณภาพพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด

6. พื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ในปี 2562 ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 3.44 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 50.4 ของพื้นที่ภาคใต้ชายแดน และคิดเป็นร้อยละ 2.3 ของประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด 1.41 ล้านไร่ จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรน้อยที่สุด 0.75 ล้านไร่ สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนมีเพียง 15.5 ไร่ ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์ม 19.8 ไร่ต่อครัวเรือน โดยจังหวัดปัตตานีมีขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนต่ำที่สุด 8.1 ไร่ต่อครัวเรือน

7. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี 2562 ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ชลประทาน 0.84 ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนต่อพื้นที่การเกษตรร้อยละ 24.5 สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ 23.2 โดยจังหวัดยะลามีพื้นที่ชลประทานมากที่สุด 0.42 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.4 ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด และจังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ชลประทานน้อยที่สุดที่ 0.04 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.6

2.7 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนากิจการเกษตรของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็ง ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการ ของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 บริหารจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

2.8 แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570

เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม **มีวิสัยทัศน์** คือ “เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีรายได้สูง มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ” โดยมีเป้าหมาย ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง ประกอบด้วย 4 ประเด็นการพัฒนา และ 22 แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแห่งอนาคต มีแนวทางการพัฒนา คือ

1) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการแห่งอนาคต โดยเสริมสร้างองค์ความรู้สมัยใหม่ และพัฒนาทักษะให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและมีแนวโน้มเติบโตที่ดีในอนาคต

2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยส่งเสริม การรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อย และยกระดับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวหน้าและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรและบริการ

3) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร โดยมุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้ และแรงจูงใจให้ลูกหลานเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ หรือคนรุ่นใหม่ที่สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรให้เข้ามาทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้นและสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีศักยภาพ

4) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ผู้ประกอบการ และเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถรอบด้าน และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีทักษะที่จำเป็น เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรและการผลิตที่เกี่ยวข้องในอนาคต

5) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร โดยส่งเสริมและ สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือแก้ปัญหาหนี้สินและการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีของเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง มีแนวทางการพัฒนา คือ

1) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยพัฒนาและจัดหาปัจจัยการผลิตให้มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้ในการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างถูกวิธีและมีความเหมาะสม

2) พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง

2.1) ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และการบริการ ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัยตลอดโซ่อุปทาน ด้วยการปรับโครงสร้างการผลิตจากผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย (More for Less) ไปสู่การผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก (Less for More)

2.2) สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร โดยอาศัยข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและ ขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

3) ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ สร้างความเข้าใจ ให้กับผู้ผลิตถึงแหล่งที่มา ชนิด ปริมาณ คุณภาพ ตลอดจนการเก็บรักษาวัตถุดิบ ก่อนเข้าสู่กระบวนการแปรรูป เพื่อให้วัตถุดิบที่เข้าสู่กระบวนการผลิตมีคุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

4) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต

4.1) พัฒนาและต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพในกลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ มาเป็นวัตถุดิบตั้งต้นสำหรับการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมที่มี แนวโน้มเติบโตดีในอนาคตให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง

4.2) พัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม แห่งอนาคต ซึ่งเป็นแหล่งรองรับวัตถุดิบทางการเกษตรที่สำคัญ รวมทั้งขยายผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเกษตรสมัยใหม่ ตลอดจนยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มด้วยนวัตกรรมและการตลาด

5) สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย เพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคเกิดความตระหนักในการทำการเกษตรที่มีคุณภาพและปลอดภัย รวมทั้งความสำคัญของกระบวนการผลิตที่ดีตลอดโซ่อุปทาน

6) ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตเป็นการสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนของตนเองให้เข้มแข็ง โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร แนวทางการพัฒนา คือ

1) ส่งเสริมการผลิตและบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ให้เกิดการเข้าถึงอาหารที่มีอย่างเพียงพอสำหรับการบริโภค อาหารมีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสม รักษาความสมดุลของระบบนิเวศและความคงอยู่ ของฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศ 10

2) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความ ปลอดภัย โดยบริหารจัดการการใช้สารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งส่งเสริม ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรโดยลด ละ เลิก การใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย และส่งเสริมการใช้ สารเคมีอย่างถูกต้องปลอดภัย

3) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste) โดยการบริหารจัดการของเสีย/ขยะจากฟาร์ม/แปลงเกษตรอย่างเป็นระบบ หยุดการเผาเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

4) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร

4.1) พัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์รวมถึงการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรทางการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

4.2) สนับสนุนการเข้าถึงที่ดิน ทรัพยากรและปัจจัยการผลิต โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดิน ทำกิน ด้วยการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส และการจัดที่ดินให้แก่ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

4.3) การจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งด้านการจัดหา การใช้ และการอนุรักษ์ และการจัดการในภาวะวิกฤต เพื่อบริหารจัดการน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ

5) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยส่งเสริมการหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร การลด การปล่อยก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ และก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิตในภาคเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร แนวทางการพัฒนา คือ

1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์เกษตร เพื่ออำนวยความสะดวกและเอื้อต่อ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ตลอดโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ

2) สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร

2.1) ส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นและความร่วมมือ ทำให้เกษตรกรเกิดความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันในตลาดการค้าเสรีได้

2.2) ส่งเสริมการทำประกันภัยสินค้าเกษตร เพื่อให้เกษตรกรได้รับความคุ้มครองความเสียหาย หรือความสูญเสียของพืชผลทางการเกษตรที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช และโรคระบาด ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร

3) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์โดยส่งเสริมการวิจัย เพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร เช่น สินค้าที่มีแนวโน้มเติบโตในอนาคต อาทิ อาหารทางการแพทย์ อาหาร สุขภาพ ยาและเวชภัณฑ์ อาหารฟังก์ชัน 11

4) ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร โดยมุ่งส่งเสริมการขับเคลื่อนการประกอบธุรกิจ การค้าสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการส่งเสริมและเพิ่มโอกาสการขยายตลาดสินค้าเกษตรไทยทั้งในและต่างประเทศ

5) พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตร (Big Data) ที่มีมาตรฐานและครบวงจรตลอดโซ่อุปทานตั้งแต่ การผลิตจนถึงการตลาด จัดทำข้อมูลให้เป็นเอกภาพจากฐานข้อมูลเดียวกัน (Single Big Data)

6) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร โดยส่งเสริมการพัฒนาและ ปรับปรุงกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร

2.9 แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม มีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี” โดยมีเป้าหมายผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย 5 ประเด็นการพัฒนา 28 แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่และการพัฒนาการเกษตรในเขต เศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตรมีแนวทางการพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็น ผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนมีแนว ทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจ สีเขียว การสร้างการ เติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการ มลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิง ลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และ สร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาศูนย์กลางภาครัฐการป้องกันการทุจริต และประพตมิชอบ การพัฒนากฎหมาย และการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร

2.10 นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 12 กันยายน 2567 โดยคณะรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการ โดยประเทศไทยกำลังเผชิญ ความท้าทายอยู่หลายประการ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่เราเติบโตน้อยกว่าศักยภาพจริง ปัญหาหนี้สินเรื้อรัง ปัญหาความ เหลื่อมล้ำที่รุนแรงขึ้นทุกที ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคมและการเมือง ทั้งหมดนี้คือ “ความท้าทาย” ที่รัฐบาลพร้อมจะ ประสานพลังกับทุกภาคส่วน (Collaboration) เปลี่ยนความท้าทายให้กลายเป็น “ความหวัง โอกาส และความเสมอภาคทาง เศรษฐกิจและสังคม” ของคนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม (Inclusiveness) รัฐบาลพร้อมเสริมศักยภาพสร้างโอกาสให้ประชาชน ทั้งบทบาทและสิทธิ (Empowerment) เพื่อพลิกฟื้นประเทศจากปัญหาที่เรื้อรังและทำให้ประเทศไทยเดินไปข้างหน้าได้อย่าง มั่นคง

ประเทศไทยมีพื้นฐานศักยภาพที่แข็งแกร่ง แต่เมื่อมองไปข้างหน้ายังต้องเผชิญความท้าทายอีกหลาย ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง ความท้าทายของชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย โดยเฉพาะ ปัญหาหนี้สินครัวเรือน ซึ่งขณะนี้มูลค่ากว่า 16 ล้านล้านบาท หรือมากกว่าร้อยละ 90 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศ (GDP) ขณะที่สัดส่วนหนี้เสีย (NPLs) ก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เช่นเดียวกับปัญหานั่นอกระบบภายใต้บริบทของความ เหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างคนจนและคนรวย และความเจริญกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานครและหัวเมืองใหญ่เป็นหลักส่งผล ให้คนไทยจำนวนมากเข้าไม่ถึงสาธารณสุขขั้นพื้นฐานที่จำเป็นและไม่มีสิทธิในที่ดินทำกิน

ประการที่สอง สังคมและเศรษฐกิจเราถูกท้าทายด้วยการเข้าสู่สังคมสูงวัยที่เร็วกว่าระดับการพัฒนาประเทศ และเร็วกว่าประเทศอื่นในภูมิภาค โดยในปี 2566 ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยแบบสมบูรณ์ (Aged Society) นั่นคือ มีสัดส่วนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และคาดว่าอีก 10 ปีจะเข้าสู่สังคมสูงวัยแบบสุดยอด (Super Aged Society) ในขณะที่มีอัตราการเกิดลดลง คุณภาพและทักษะแรงงานของไทยส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำเยาวชนและ

ประชากรวัยแรงงานที่มีความรู้ อ่านออกเขียนได้ขั้นพื้นฐานต่ำกว่าเกณฑ์ถึงร้อยละ 64.7 คะแนนวัดผล PISA ของเด็กไทยต่ำสุดในรอบ 20 ปี ทุกทักษะ นอกจากนี้ยังมีเด็กและเยาวชนหลุดออกนอกระบบการศึกษามากกว่า 1 ล้านคน ยิ่งไปกว่านั้น คนไทยทุกช่วงวัยกำลังเผชิญกับภาวะเครียดสะสมรุนแรงขึ้น คาดว่าขณะนี้จะมีผู้มีปัญหาสุขภาพจิตกว่า 10 ล้านคน สูงกว่าค่าเฉลี่ยโลกกล่าวโดยสรุป คือ คุณภาพของคนไทยในวัยทำงานลดลงมาก ในขณะที่การเข้าสู่สังคมสูงวัยและภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการดูแลสุขภาพและการงบประมาณด้านสาธารณสุขมีแนวโน้มจะสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ประการที่สาม ความมั่นคง ปลอดภัยของสังคมถูกคุกคามจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่บั่นทอนคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ โดยในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2567 พบว่ามีคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.9 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี 2566 และมีจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้นถึง 1.9 ล้านคน นอกจากนี้ อาชญากรรมออนไลน์และการพนันออนไลน์ยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสถิติการรับแจ้งความกว่า 5 แสนเรื่อง รวมมูลค่าความเสียหายมากกว่า 6 หมื่นล้านบาท

ประการที่สี่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งรองรับแรงงานกว่าร้อยละ 32-35 ของแรงงานทั้งหมด และมีมูลค่าประมาณร้อยละ 35 ของ GDP กำลังประสบปัญหาสภาพคล่อง และสัดส่วนหนี้เสีย (NPLs) ต่อสินเชื่รวมของ SMEs ที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 7.6 ซึ่งเป็นผลจากกำลังซื้อภายในประเทศที่ชะลอตัวลง กระทบต่อความสามารถในการจ้างงาน การปรับค่าจ้างแรงงาน และกลายเป็นข้อจำกัดของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

ประการที่ห้า ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมดั้งเดิมไทยโดยเฉพาะ SMEs ยังไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว (Technological Disruption) รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการผลิตในห่วงโซ่อุปทานและแนวโน้มความต้องการใหม่ๆ ของโลกในขณะที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันทางด้านราคาของสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งในรูปการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปและวัตถุดิบ โดยเฉพาะผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ส่งผลให้ต้องลดกำลังการผลิต ลดการจ้างงาน หรือปิดตัวลง สะท้อนให้เห็นจากอัตราการใช้กำลังการผลิตที่ลดระดับลงมาอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 60

ประการที่หก จากสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก (Climate Change) ที่ส่งผลกระทบต่องานภาคเกษตรกรรมและภาคการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น ในปี 2567 ประเทศไทยเผชิญกับภาวะภัยแล้งในช่วงครึ่งปีแรกและจะเผชิญภาวะฝนตกหนักผิดปกติในช่วงครึ่งหลังของปี นอกจากนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาสถานการณ์มลพิษทางอากาศ PM 2.5 ของไทยยังย่ำแย่ต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของพี่น้องคนไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และทำให้มีคนไทยป่วยจากมลพิษทางอากาศกว่า 10 ล้านคน ในปี 2566

ประการที่เจ็ด ประเทศไทยเราเผชิญกับความไร้เสถียรภาพทางการเมืองมาอย่างยาวนานอันเป็นผลจากการรัฐประหาร ความขัดแย้งแบ่งขั้วที่รุนแรง รวมถึงการถอดถอนรัฐบาลออกจากอำนาจในแบบที่คาดเดาไม่ได้ ส่งผลให้ความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจและการลงทุนในประเทศไทยได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ประการที่แปด ระบบราชการแบบรวมศูนย์และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ไม่เต็มที่ การทำงานระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจและบทบาทซ้ำซ้อน โครงสร้างของหน่วยราชการที่แตกกระจายและไม่ประสานร่วมมือกัน มีการขยายตัวไปสู่สำนักงานส่วนภูมิภาคมากเกินความจำเป็น ระบบขนาดใหญ่โต เทอะทะ และเชื่องช้า รูปแบบการประเมินและตัวชี้วัดการทำงานไม่สะท้อนความต้องการของประชาชนเท่าที่ควร ขนาดและศักยภาพไม่ทันกับการกิจที่เปลี่ยนแปลงไป แล้วยังเป็นภาระของประชาชนในการใช้บริการอีกด้วย

ประการที่เก้า ประเทศไทยกำลังเผชิญความท้าทายจากสถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ที่เปลี่ยนไป เกิดการแบ่งฝ่ายแยกขั้วระหว่างประเทศมหาอำนาจและประเทศต่าง ๆ การกีดกันทางการค้า (Protectionism) การใช้กฎระเบียบโลกสร้างอุปสรรคทางอ้อมในการแข่งขัน ส่งผลให้ทุกประเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนท่าทีและยุทธศาสตร์ในการดำเนินนโยบายภาครัฐและปรับท่าทีของประเทศในการมีปฏิสัมพันธ์กับนานาประเทศที่นานาประเทศให้การยอมรับและเชื่อถือ

รัฐบาลตระหนักดีว่าความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน ทั้งเรื่องปัญหานี้สิน รายได้ ค่าครองชีพ รวมทั้งความมั่นคง และปลอดภัยในสังคม คือ ปัญหาเร่งด่วนที่รัฐบาลจะต้องเร่งสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ด้วยการแก้หนี้ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้กระตุ้นเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาค่าครองชีพที่กระทบความมั่นคงของสังคม เพื่อนำความหวังของคนไทยกลับมาให้เร็วที่สุด โดยมีนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการทันที ดังนี้

นโยบายที่หนึ่ง รัฐบาลจะผลักดันให้เกิดการปรับโครงสร้างหนี้ทั้งระบบ โดยเฉพาะกลุ่มสินเชื่อบ้านและรถช่วยเหลือนักเรียนทั้งในระบบและนอกระบบ ภายใต้ปรัชญาที่จะไม่ขัดต่อวินัยทางการเงินและไม่ทำให้เกิดภาวะภัยทางจริยธรรม (Moral Hazard) ของผู้มีภาระหนี้สิน ควบคู่กับการเพิ่มความรู้ทางการเงินและส่งเสริมการออมในรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย โดยจะดำเนินนโยบายผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ธนาคารพาณิชย์ และบริษัทบริหารสินทรัพย์

นโยบายที่สอง รัฐบาลจะดูแลและส่งเสริมพร้อมกับปกป้องผลประโยชน์ของผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะ SMEs จากการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมของคู่แข่งทางการค้าต่างชาติ โดยเฉพาะผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และการแก้ไขปัญหาหนี้ของ SMEs เช่น การพักหนี้ การจัดทำ Matching Fund ซึ่งเป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างรัฐบาลและเอกชน เพื่อประคับประคองให้กลับมาเป็นกลไกที่แข็งแกร่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

นโยบายที่สาม รัฐบาลจะเร่งออกมาตรการเพื่อลดราคาค่าพลังงานและสาธารณูปโภค ปรับโครงสร้างราคาพลังงานควบคู่กับการเร่งรัดจัดทำ ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำสัญญาซื้อขายพลังงานได้โดยตรง (Direct PPA) รวมทั้ง การพัฒนาระบบสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อความมั่นคงทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (Strategic Petroleum Reserve: SPR) สำรวจหาแหล่งพลังงานเพิ่มเติม และการเจรจาประเด็นพื้นที่ทับซ้อนกับกัมพูชา (OCA) เพื่อลดต้นทุนด้านพลังงาน พร้อมทั้ง ผลักดันการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ (Mass Transit) และการกำหนดโครงสร้างอัตราค่าโดยสารร่วมในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อรองรับนโยบาย “ค่าโดยสารราคาเดียว” ตลอดสาย เพื่อลดภาระค่าเดินทาง

นโยบายที่สี่ รัฐบาลจะสร้างรายได้ใหม่ของรัฐด้วยการนำเศรษฐกิจนอกระบบภาษี (Informal Economy) และเศรษฐกิจใต้ดิน (Underground Economy) เข้าสู่ระบบภาษีที่คาดว่าจะมีมูลค่าสูงกว่าร้อยละ 50 ของ GDP เพื่อนำไปจัดสรรสวัสดิการด้านการศึกษา สาธารณสุข และสาธารณูปโภค รวมทั้งอุดหนุนค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานของประชาชน พร้อมทั้งจะปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

นโยบายที่ห้า รัฐบาลจะเร่งกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายใช้สอย ควบคู่กับการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพโดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางเป็นลำดับแรก และผลักดันโครงการดิจิทัลวอลเล็ต (Digital Wallet) ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานเศรษฐกิจดิจิทัล และพัฒนาศูนย์ข้อมูลภาครัฐที่มุ่งการพัฒนานโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน พร้อมเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน และการประกอบอาชีพ

นโยบายที่หก*** รัฐบาลจะยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย โดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food Tech) มาใช้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการคว้าโอกาสในตลาดใหม่ๆ รวมทั้งอาหารฮาลาล และฟื้นฟูนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลกด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และเร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตร รวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

นโยบายที่เจ็ด รัฐบาลจะเร่งส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการสานต่อความสำเร็จในการปรับโครงสร้างการตรวจลงตราทั้งหมดของประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอวีซ่า เช่น กลุ่มผู้เข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติ(MICE) และกลุ่มชาวต่างชาติที่ทำงานทางไกล (Digital Nomad) ซึ่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวถึง 1.892 ล้านล้านบาท ในปี 2566 โดยส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวรูปแบบใหม่เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Destinations) เช่น สวนน้ำ สวนสนุก ศูนย์การค้า สถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) นำคอนเสิร์ต เทศกาล และการแข่งขันกีฬาระดับโลกมาจัดในประเทศไทย รวมถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองน่าเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเม็ดเงินมหาศาลที่จะกระจายลงสู่ผู้ประกอบการภายในประเทศได้อย่างรวดเร็ว

นโยบายที่แปด รัฐบาลจะแก้ปัญหายาเสพติดอย่างเด็ดขาดและครบวงจร เริ่มตั้งแต่การตัดต้นตอการผลิตและจำหน่ายด้วยการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การสกัดกั้นควบคุมการลักลอบนำเข้าและตัดเส้นทางการลำเลียงยาเสพติด การปราบปรามและการยึดทรัพย์ผู้ค้าอย่างเด็ดขาด การค้นหาผู้เสพในชุมชนเพื่อเข้าสู่กระบวนการรักษา ตลอดจนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด การฝึกอาชีพ การศึกษา และการฟื้นฟูสภาพทางสังคม รวมทั้งมีระบบติดตามดูแลช่วยเหลือเพื่อไม่ให้กลับไปสู่วงจรยาเสพติดอีก เพื่อคืนคนคุณภาพกลับสู่สังคม

นโยบายที่เก้า รัฐบาลจะเร่งแก้ปัญหาอาชญากรรม อาชญากรรมออนไลน์/มิชชีฟ และอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน โดยการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ และรับมือกับอาชญากรรมออนไลน์อย่างรวดเร็ว ช่วยเหลือเหยื่อของมิชชีฟอย่างทันท่วงทีโดยผนึกกำลังกับประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างกลไกการร่วมรับผิดชอบของบริษัทผู้ประกอบการโทรคมนาคมและธนาคารพาณิชย์

นโยบายที่สิบ รัฐบาลจะส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ และจัดสวัสดิการสังคมให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สร้างความเท่าเทียมทางโอกาสและเศรษฐกิจโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่สำคัญ ได้แก่ คนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์ บุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐได้โดยสะดวกตามที่กฎหมายบัญญัติ

2.11 นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2567 ศ.ดร.นฤมล ภิญโญสินวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมด้วย นายอิทธิ ศิริลัทธยากร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ นายอัครา พรหมเผ่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบนโยบายขับเคลื่อนงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยนโยบายด้านการเกษตร รัฐบาลยังคงเน้นยกระดับให้เป็นเกษตรทันสมัย ด้วยแนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” สำหรับการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะยึดหลักการทำงาน คือ พיתักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ และเน้นการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการเกษตรและวิสัยทัศน์ Ignite Thailand โดยจะยังคงสานต่อ 9 นโยบายสำคัญ ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ได้แก่

1. เน้นการสร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช

ขยายครอบคลุมเกษตร บูรณาการงานอย่างเข้มแข็ง

1.1 เพิ่มประสิทธิภาพศูนย์บริการประชาชนภาคการเกษตร (เกษตรพิรุณราช) โดยเน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการให้บริการแบบเข้มข้นเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ สามารถรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ และส่งต่อเรื่องให้ศูนย์บริการฯ ส่วนกลางได้ โดยที่เกษตรกรไม่จำเป็นต้องเดินทางมาที่ศูนย์บริการฯ โดยมอบหมายทุกหน่วยงาน นำนโยบายด้านเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติให้มากขึ้น

1.2 ขยายครอบคลุมเกษตร บูรณาการงานอย่างเข้มแข็ง การทำงานแบบครอบครัวของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จำเป็นต้องเพิ่มความเข้มแข็ง โดยขยายความร่วมมือในการทำงานแบบบูรณาการกับพี่น้องเกษตรกร รวมถึงภาคเอกชน และคนในภาคการเกษตร รวมทั้งขยายครอบคลุมเกษตรไปสู่ภาคการผลิตอื่น ๆ อาทิ กระทรวงพาณิชย์ ในเรื่องการตลาด กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ในการสนับสนุนเกษตรกรอัจฉริยะ ภาคเอกชน ในเรื่องของการแปรรูปและการส่งออก

1.3 สานต่อภารกิจกำกับดูแลสินค้าเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง โดยผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานแบบเชิงรุก รับฟังและเตรียมการแก้ไขปัญหาไว้ล่วงหน้าได้ถูกจุดตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ทั้งนี้ มอบหมายหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงเพื่ออำนวยความสะดวกในการกำกับ และตรวจสอบสินค้าเกษตร

2. เร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร

ขยายผลการยกระดับเอกสารสิทธิให้เป็น โฉนดเพื่อการเกษตร รวมถึงพัฒนาช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุน พร้อมยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน ทางเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีสิทธิในที่ดินทำกินที่มั่นคง ยกระดับ เอกสารสิทธิให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร สามารถแปลงสินทรัพย์ในที่ดินให้เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสร้าง

รายได้ และความยั่งยืนให้กับเกษตรกร โดยมอบหมายสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) สานต่อ การดำเนินงานต่อไป

3. บริหารจัดการน้ำ ให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อการเกษตร รวมถึงบริหารจัดการทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง และการเติมน้ำในเขื่อน

บริหารจัดการน้ำให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อการเกษตร รวมถึงบริหารจัดการทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง และการเติมน้ำในเขื่อน โดยกรมชลประทาน ต้องมีเครื่องมือบริหารจัดการน้ำ โครงการใด ๆ ที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งอาจจะติดขัดเรื่องกฎหมาย หรือการดำเนินงานในพื้นที่ ขอให้รายงานเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป ซึ่งรัฐบาลพร้อมผลักดันการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

4. ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ด้วยการต่อยอดโครงการ 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

ด้วยการต่อยอดโครงการ 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สร้าง Brand หรือ Story ของจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ซึ่งในระดับท้องถิ่นต้นตัวในเรื่องนี้อย่างมาก จึงขอให้ดำเนินการต่อ นอกจากสินค้าเกษตรแล้ว ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริมในช่วงหลังฤดูการผลิต เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

5. ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง

5.1 ส่งเสริมการทำธุรกิจสหกรณ์การเกษตรให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุน และนำแหล่งทุน มาต่อยอดธุรกิจสร้างรายได้เพิ่มเพื่อประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์การเกษตรอย่างไร มอบหมายอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ประสานงานต่อเรื่องของการลงทุน เพื่อเพิ่มศักยภาพของสหกรณ์ในการหารายได้จากการลงทุนเพื่อให้ผลประโยชน์กลับสู่สมาชิกมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้เป็นสถาบันหลักที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้

5.2 ส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรครบวงจร โดยเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรที่มีเครื่องมือ เครื่องจักรกลทางการเกษตรของตนเอง พร้อมเป็นผู้ให้บริการด้านธุรกิจเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ซึ่งตอบโจทย์กลุ่มประชากรภาคเกษตรยุคใหม่

6. จัดการทรัพยากรทางการเกษตร อาทิ ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมด้วย BCG โดยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับนโยบาย/มาตรการการค้าด้านสิ่งแวดล้อมโลก เช่น Carbon Credit โดยทำการเกษตรที่ลดการปล่อยสิ่งแวดล้อม เกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการแก้ปัญหา PM 2.5

นโยบายนี้เป็นหนึ่งในนโยบายรัฐบาล

6.1 ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG / Carbon Credit จะต้องทำการเกษตรที่ลดการปล่อยสิ่งแวดล้อม เกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม การลดการเผา ชังข้าว/ตอซัง การกำจัดแมลงศัตรูพืชที่ถูกต้อง การลดปริมาณปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย รวมทั้งการแก้ปัญหา PM 2.5 การนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปใช้ในการผลิตพลังงาน โดยขอให้ทุกหน่วยงานดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในเรื่องของ BCG และ Carbon Credit โดยเฉพาะ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการยางแห่งประเทศไทย ซึ่งมีพื้นที่ปลูกยางจำนวนมากและเป็นแปลงขนาดใหญ่ เพื่อขาย Carbon Credit ในส่วนประเด็น EUDR ซึ่งจะดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2568 จะหารือร่วมกับการยางแห่งประเทศไทย อาจต้องแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อให้ดำเนินการก่อนช่วงสิ้นปี 2567

6.2 ส่งเสริมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการผลิต รวมถึงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยมอบหมายกรมพัฒนาที่ดิน ดูแลในเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน

7. รับมือกับภัยธรรมชาติ ต้องมีการวางแผนและมีมาตรการเชิงรุก เพื่อรับมือตั้งแต่การป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟู เมื่อประสบเหตุภัยแล้ง หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติทุกชนิด เช่น มาตรการเยียวยาและ/หรือมาตรการฟื้นฟูสำหรับเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย เป็นต้น

ต้องมีการวางแผนและมีมาตรการเชิงรุก เพื่อรับมือตั้งแต่การป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟู เมื่อประสบเหตุภัยแล้ง หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติทุกชนิด เช่น มาตรการเยียวยาและ/หรือ มาตรการฟื้นฟูสำหรับเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย เป็นต้น

ซึ่งจะต้องดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการดำเนินงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีเป้าหมายกรมชลประทาน ประสาน กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

8. สถานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน

โดยดำเนินการปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายให้เข้มงวดยิ่งขึ้น รวมถึงการตรวจสอบสต็อกสินค้าเกษตรในประเทศ เพื่อไม่ให้กระทบต่อราคาผลผลิตในประเทศ และควบคุมการนำเข้า/ป้องกันการกักตุน/เก็งกำไร โดยเฉพาะช่วงก่อนที่ผลผลิตออกสู่ตลาด โดยขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยังเป็นปัญหาในระยะยาว

9. อำนาจความสะอาดด้านการเกษตร อาทิ ผลักดันนโยบายตลาดน้ำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้

9.1 พัฒนาระบบการประกันภัยภาคการเกษตร ต้องนำเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงเข้ามาใช้เพื่อช่วยเกษตรกรในเรื่องการประกันภัยพืชผล และประกันภัยธรรมชาติ ขอให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ศึกษาเรื่องการประกันภัย เพื่อลดภาระในการเยียวยาของภาครัฐ โดยศึกษาร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กองทุน บริษัทประกันภัย หรือภาคเอกชน เพื่อผลักดันให้เกิดการประกันภัยภาคการเกษตร

9.2 ผลักดันนโยบายตลาดน้ำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยใช้กลไกความร่วมมือ จากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ รวมถึงทูตเกษตร ในการขยายตลาดเดิมและเพิ่มตลาดใหม่ ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการใช้ นวัตกรรมมาเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแอปพลิเคชันทั้งออนไลน์และออฟไลน์

และเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2568 นายอรรถกร ศิริลัทธยากร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมด้วย นายอัครา พรหมเผ่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มอบนโยบายขับเคลื่อนงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เน้นย้ำถึงหลักการทำงานสำคัญ นั่นคือการ พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมุ่งเน้นการสืบสาน รักษา และต่อยอด ควบคู่ไปกับการ สานต่อนโยบายเดิม 9 นโยบาย และเพิ่มเติมมาตรการเพื่อลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และเสริมแกร่งเกษตรกรไทยให้สามารถแข่งขันได้ ภายใต้วิสัยทัศน์ Ignite Thailand ให้ไทยเป็นศูนย์กลางการเกษตรของโลก โดย 9 นโยบายหลักเดิมที่จะเดินหน้าสานต่อ คือ

1. เน้นการสร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ
2. เร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร
3. บริหารจัดการน้ำทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง และการเติมน้ำในเขื่อน
4. ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง
5. ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง
6. จัดการทรัพยากรทางการเกษตร
7. รับมือภัยธรรมชาติ
8. สถานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อนอย่างต่อเนื่อง และ ข
9. อำนาจความสะอาดด้านการเกษตร

ในจำนวนนโยบายทั้ง 9 ข้อนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เน้นย้ำให้ความสำคัญสูงสุดกับ 3 นโยบายที่จะเดินหน้าอย่างเข้มข้น ได้แก่

นโยบายที่ 4 การยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

ซึ่งถือเป็นทางรอดของเกษตรกรไทยในยุคการแข่งขันสูง โดยมุ่งเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของตลาด พร้อมส่งเสริมการสร้าง แบนด์สินค้าและเรื่องราว (Story) ของจังหวัด หรืออำเภอให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง รวมถึงการสนับสนุนอาชีพเสริมในช่วงหลังฤดูการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรอย่างยั่งยืน

นโยบายที่ 5 การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง

โดยส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสามารถให้บริการทางการเกษตรแบบครบวงจร สนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) เพื่อจัดหาเครื่องจักรกลการเกษตร และเป็นทางเลือกในการเพิ่มรายได้ พร้อมทั้งส่งเสริมการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตร ให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุน และพัฒนาต่อยอดธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นระบบการประเมินผลที่โปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นต่อสมาชิก

นโยบายที่ 7 การรับมือกับภัยธรรมชาติ

ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยจะมีการวางแผนและดำเนินมาตรการเชิงรุกภายใต้กรอบเวลาที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งการป้องกัน การแก้ไข และการฟื้นฟูผลกระทบจากภัยแล้งและภัยพิบัติต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างอาชีพใหม่ให้เกษตรกรสามารถยืนหยัดได้แม้เผชิญกับสถานการณ์ธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้ การเดินหน้านายกระดับสินค้าเกษตรและเสริมศักยภาพเกษตรกร เป็นกลไกหลักในการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ขณะที่การรับมือกับภัยธรรมชาติเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปอย่างจริงจัง ไม่เพียงแค่ช่วยเหลือและเยียวยาเท่านั้น แต่ยังต้องสร้างโอกาสใหม่ เช่น การส่งเสริมอาชีพเสริม เพื่อให้เกษตรกรไทยสามารถปรับตัวและอยู่รอดได้อย่างมั่นคงในทุกสถานการณ์ นอกเหนือจากการสานต่อ 9 นโยบายหลัก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังได้เน้นย้ำถึงมาตรการเพิ่มเติมเพื่อ **"ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และเสริมแกร่งเกษตรกร"** ดังนี้

1. การลดต้นทุน เพิ่มรายได้

- 1) การจัดหาพันธุ์ดี สนับสนุนพันธุ์พืช ประมง และปศุสัตว์ คุณภาพได้มาตรฐานที่ตลาดต้องการ ไม่เน้นความหลากหลาย แต่เน้นคุณภาพที่เกษตรกรสามารถผลิตและขายได้ในราคาที่ดี
- 2) ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรฯ จะกำกับดูแลในมิติของการแปรรูปขั้นต้น รวมถึงการบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันขับเคลื่อน
- 3) บริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรฯ จะดูแลทั้งระบบตั้งแต่ข้อมูลการผลิต การส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และการตลาด โดยส่งเสริมให้เกษตรกรหาตลาดได้ด้วยตนเอง สนับสนุนการสร้างแบรนด์ชุมชน และสร้างเรื่องราว (Story telling) ของสินค้าเกษตรในชุมชน องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจะต้องปรับตัวเป็นตลาดรองรับผลผลิต ช่วยเกษตรกรผลิตได้ ขายเป็น ลดการพึ่งพาจากพ่อค้าคนกลาง

2. เสริมแกร่งเกษตรกรให้สามารถแข่งขันได้

- 1) ผลักดันเรื่องการสร้างโอกาสขยายระยะเวลาการชำระหนี้ของเกษตรกร และสร้างวินัยทางการเงินเพื่อบรรเทาภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้น ควบคู่ไปกับการสร้างโอกาสให้เกษตรกรมีเงินลงทุนทำการเกษตรในระยะต่อไป
- 2) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร ใช้กลไกต่างๆ เช่น กองทุน ประสานกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์อื่นที่มีความพร้อม รวมถึงความร่วมมือของภาคเอกชน มาสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของเกษตรกรในรูปแบบ Soft Loan
- 3) ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยให้เป็นปัจจุบัน เพื่อลดขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นอุปสรรค รวมถึงการสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตรไทยให้เข้มแข็ง และป้องกันสินค้าเกษตรที่ทะลักเข้ามาในประเทศอย่างผิดกฎหมาย โดยให้ทุกหน่วยงานทบทวนและปรับปรุงกฎหมายกฎหมายที่ใช้อยู่ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางแก้ไขพร้อม Timeline ที่ชัดเจน เพื่อผลักดันให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม

2.12 ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 (เพชรสมุทรคีรี) จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 พ.ศ. 2566 – 2570 ได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องและตอบสนองกับบริบทด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะความผันผวนของระบบเศรษฐกิจ โรคอุบัติใหม่ และภัยพิบัติทางธรรมชาติรวมถึงประเด็นความท้าทายที่ต้องเร่งแก้ไข ประกอบด้วย การกระจุกตัวของการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยังไม่ก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจตลอดห่วงโซ่มูลค่า แรงงานในภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการขาดทักษะเทคโนโลยีและทักษะทางเศรษฐกิจแห่งอนาคต กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จึงได้วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในมิติเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าโครงสร้างเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ขับเคลื่อนโดยภาคการผลิต 4 สาขาหลัก ได้แก่ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม การค้าส่งและการค้าปลีก และการท่องเที่ยว ที่มีความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ ความก้าวหน้าด้านเกษตรและศักยภาพการค้าชายแดน สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ ในการสร้างศักยภาพและโอกาส เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการค้าที่สูงขึ้นให้กับประชาชนในพื้นที่

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 สู่ “เพชรสมุทรคีรีมั่งคั่งเศรษฐกิจเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุลและยั่งยืน” กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด 4 ประเด็น ประกอบด้วย

- (1) ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (2) พัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่หลากหลายและได้มาตรฐานสากล
- (3) เพิ่มขีดความสามารถภาคอุตสาหกรรมและบริการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- (4) รักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

สำหรับการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ได้กำหนดแผนงานและโครงการสำคัญเพื่อดำเนินงานระหว่าง พ.ศ. 2566 – 2570 อาทิ เช่น

(1) โครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาที่ 1 โครงการยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อเศรษฐกิจมูลค่าสูง กลุ่มพืช และปศุสัตว์ โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชอัตลักษณ์พื้นถิ่น โครงการพัฒนาระบบการตลาดกระตุ้นการจำหน่ายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ “เพชรสมุทรคีรี” โครงการยกระดับและพัฒนาการผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

(2) โครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ได้แก่ โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและทันสมัย โครงการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก (Thailand Riviera) และโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวอัตลักษณ์เพชรสมุทรคีรี

(3) โครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ได้แก่ โครงการพัฒนาบริการเพื่อรองรับการค้าและการลงทุนของเศรษฐกิจในอนาคต โครงการพัฒนาสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่จากวัสดุที่ไม่ใช้แล้วโดยเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด 4R

(4) โครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ได้แก่ โครงการการจัดการการกัดเซาะชายฝั่ง เพชรสมุทรคีรี และโครงการพัฒนาศักยภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทางน้ำ ทางทะเล

2.13 ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ 2566-2570) ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด “เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เมืองเกษตรและอาหารปลอดภัยที่มีมาตรฐานสากลและมูลค่าสูง ท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ สังคมน่าอยู่สู่เมืองสุขภาวะที่ดีและยั่งยืน” เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาจังหวัด และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ครอบคลุมในทุกมิติการพัฒนา โดยมี 3 ประเด็นการพัฒนา และ 20 แนวทางการพัฒนา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูงจากฐานการอุตสาหกรรมเกษตร และการประมง แบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน (High Value Economy City)

แนวทางการพัฒนา

1.1 ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้ได้มาตรฐานสากลมีศักยภาพในการแข่งขันในเวทีการค้าโลกอย่างเข้มแข็ง

1.2 ยกระดับคุณภาพ สร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์ให้เติบโตอย่างยั่งยืน

1.3 เพิ่มช่องทางการตลาด การจำหน่ายสินค้าบริการทั้งในและต่างประเทศ

1.4 พัฒนาขีดความสามารถของจังหวัด รองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต

1.5 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค และการสร้างเมืองเพื่ออำนวยความสะดวก ลดต้นทุน เอื้อต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ และเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียง

1.6 จัดระเบียบเมือง สร้างสภาพแวดล้อมธุรกิจรองรับการค้า การลงทุน และการบริการที่มีความทันสมัย และมีเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการค้า

2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การสร้างความอุดมสมบูรณ์ ของทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน (Sustainable Development City)

แนวทางการพัฒนา

2.1 ปั่นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

2.2 พัฒนาระบบการจัดการขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ สู่มาตรฐานเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ชุมชน และการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

2.3 ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวต้นแบบเมืองอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ชุมชนมีส่วนร่วม

2.4 เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเล รองรับสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล และสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ที่มีคุณภาพและมูลค่าสูง

2.5 เสริมสร้างความมั่นคงทางน้ำ และพลังงาน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต

2.6 เตรียมพร้อมจังหวัดในทุกมิติ รองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก และภัยคุกคามทางธรรมชาติ ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และกระบวนการทัศน์ใหม่ของประชาชน

3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การเสริมสร้างเมืองน่าอยู่ มีความมั่นคง คุณภาพชีวิต คุณภาพการศึกษา และชุมชนเข้มแข็ง (Well-Being City)

แนวทางการพัฒนา

3.1 พัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว ภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ให้พื้นที่กลับสู่ปกติ และมีภูมิคุ้มกันจากวิกฤต

3.2 เตรียมพร้อมทุกมิติเพื่อก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุคุณภาพ และการพัฒนาคนในยุคศตวรรษที่ 21

3.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วม และทันสมัย

3.4 พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากยกระดับมาตรฐานการครองชีพ สร้างงาน สร้างอาชีพชุมชน เสริมความมั่นคงในชีวิต

- 3.5 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งตนเอง พึ่งกันเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.6 ส่งเสริมการสร้างคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.7 ปรับระบบบริการของภาครัฐให้มีความสะดวกรวดเร็ว ทันสมัย เพื่อรองรับเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต
- 3.8 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และสร้างคุณภาพแรงงาน

สู่ภาคอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร

1. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาคร

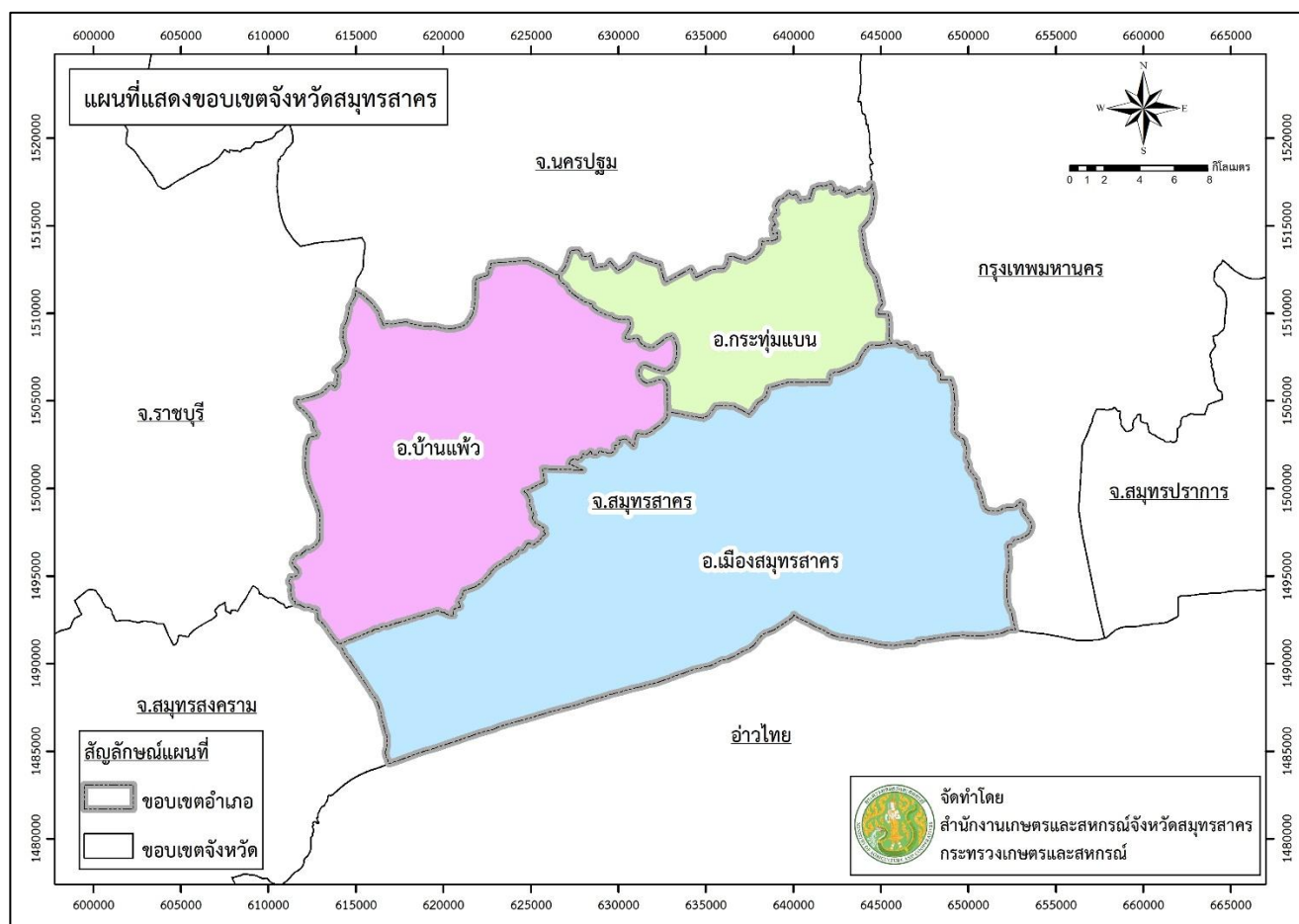
1.1 ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัดสมุทรสาคร

1.1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ (ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ อาณาเขต สภาพพื้นที่ ลักษณะดิน ฯลฯ)

ที่ตั้ง/อาณาเขต จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเลตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 130 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก เป็นจังหวัดปริมณฑล ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2) ประมาณ 30 กิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มชายฝั่ง มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเพียง 0-2 เมตร ไม่มีภูเขาหรือเนินเขาสูง ลักษณะนี้เกิดจากการทับถมของตะกอนจากแม่น้ำท่าจีนและน้ำทะเลที่ไหลเข้ามาในอดีต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครปฐม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสมุทรสงคราม และ จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดสมุทรสาคร

พื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ทั้งสิ้น 872.347 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 545,216 ไร่

ตารางที่ 1 พื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอ	ขนาด (ตร.กม.)	ร้อยละ	ห่างจากศาลากลางจังหวัด (กม.)
1. เมืองสมุทรสาคร	492.040	56	0.80
2. กระทุ่มแบน	135.276	16	15.00
3. บ้านแพ้ว	245.031	28	27.00
รวมจังหวัด	872.347	100	-

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1.00 - 2.00 เมตร พื้นที่ด้านทิศตะวันตกเป็นที่ลุ่มในเขตน้ำจืด เขตจังหวัดถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน ด้วยแม่น้ำท่าจีน ซึ่งไหลผ่านตอนกลางของจังหวัด ไหลคดเคี้ยวตามแนวเหนือใต้ลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร ระยะทางยาว 70 กิโลเมตร พื้นที่ตอนบนของจังหวัด ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ และมีโครงข่ายแม่น้ำลำคลองเชื่อมโยงถึงกันกระจายทั่วพื้นที่กว่า 170 สาย ทั้งที่เป็นคลองธรรมชาติและคลองที่ขุดขึ้น เพื่อนำน้ำจืดมาใช้ในพื้นที่เพาะปลูกและการชลประทาน ช่วยในการระบายน้ำและใช้ในการคมนาคมขนส่งสภาพพื้นที่จึงเหมาะที่จะทำการเพาะปลูกพืช และบางส่วนเป็นย่านธุรกิจอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย พื้นที่ตอนล่างของจังหวัดในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาครอยู่ติดชายฝั่งทะเลยาว 41.8 กิโลเมตร เหมาะแก่การทำนาเกลือ การทำประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

1.1.2 ลักษณะภูมิอากาศ

ในปี 2567 จังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบฝนเมืองร้อน เนื่องจากได้รับอิทธิพล จากลมบก ลมทะเล และมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านในช่วงฤดูร้อน จึงทำให้มีความชื้นในอากาศสูง มีฝนตกมาก จำนวน 146 วัน จึงมีปริมาณน้ำฝนที่ ตกจำนวน 1,470 มิลลิเมตรต่อปี มีอุณหภูมิสูงสุด 33.08 องศาเซลเซียส มีอุณหภูมิต่ำสุด 25.75 องศาเซลเซียส และมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 29.42 องศาเซลเซียส มีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด 80% มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด 65% และความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 68.33%

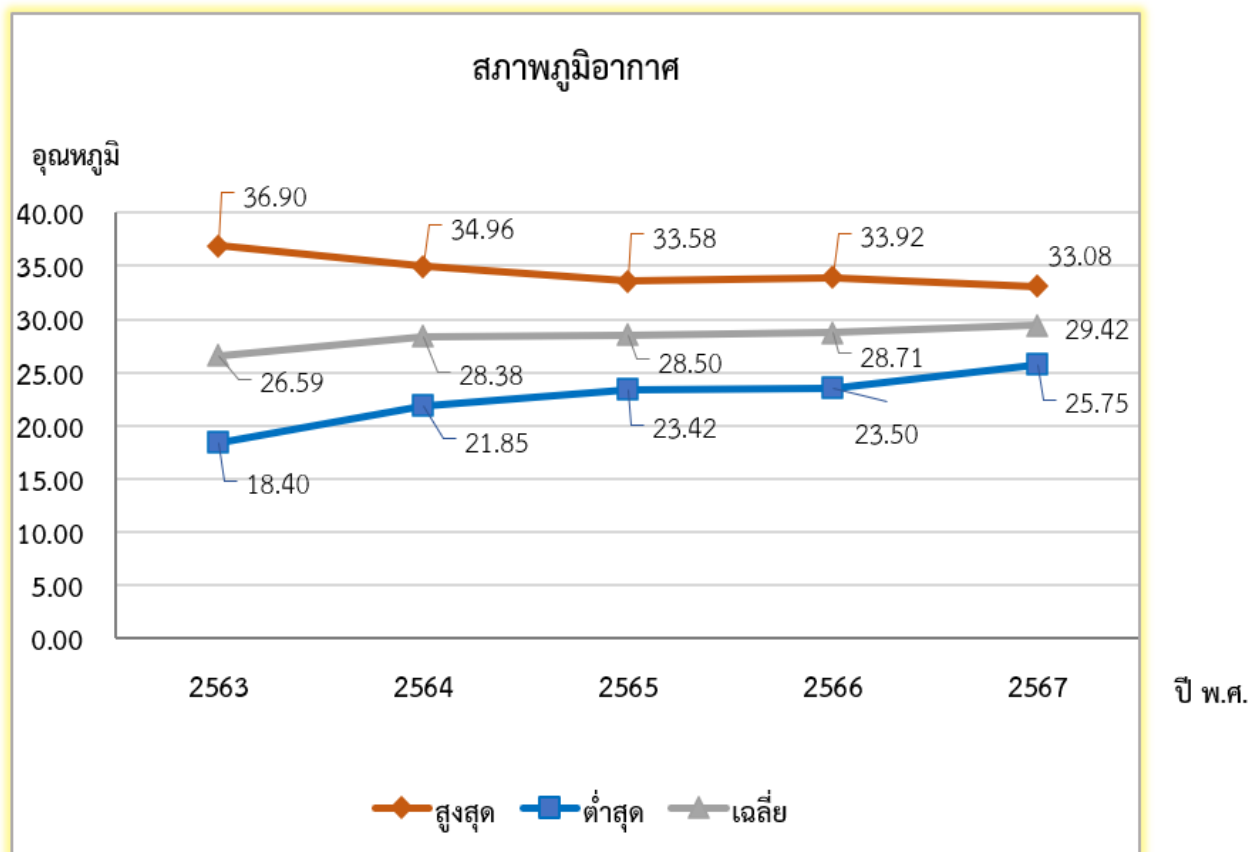
อุณหภูมิ ในช่วงระหว่างปี 2563 - 2567 ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 28.32 องศาเซลเซียส มีอุณหภูมิสูงสุด 36.90 องศาเซลเซียส ในปี 2563 และอุณหภูมิต่ำสุด 18.40 องศาเซลเซียส ในปี 2563

ตารางที่ 2 แสดงสถิติอุณหภูมิสูงสุด - ต่ำสุดและอุณหภูมิเฉลี่ยจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567

ปี พ.ศ.	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
2563	36.90	18.40	26.59
2564	34.96	21.85	28.38
2565	33.58	23.42	28.50
2566	33.92	23.50	28.71
2567	33.08	25.75	29.42

ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยาของจังหวัดสมุทรสงคราม ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

แผนภูมิที่ 1 แสดงอุณหภูมิสูงสุด - ต่ำสุดและอุณหภูมิเฉลี่ยจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567

จากข้อมูลแสดงอุณหภูมิสูงสุด - ต่ำสุดและอุณหภูมิเฉลี่ยจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลของจังหวัดสมุทรสาคร ได้ดังนี้

บริบทพื้นฐานของจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายฝั่งในภาคกลางของประเทศไทย ตั้งอยู่ใกล้ปากแม่น้ำท่าจีนและอ่าวไทย มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical Monsoon Climate) อุณหภูมิเฉลี่ยทั่วไปอยู่ที่ 28-34 °C ความชื้นสัมพัทธ์สูง (50%-95%) เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (ฤดูฝน) และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ฤดูหนาว) รวมถึงการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรมในพื้นที่

การวิเคราะห์สาเหตุที่ส่งผลต่ออุณหภูมิของจังหวัดสมุทรสาคร (ปี 2563-2567)

1. อิทธิพลของลมมรสุมและรูปแบบฤดูกาล

สาเหตุ: สมุทรสาครตั้งอยู่ในเขตมรสุมเขตร้อน ซึ่งได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝน (พฤษภาคม-ตุลาคม) ที่นำความชื้นและฝนมา ทำให้อุณหภูมิสูงสุดอาจลดลงจากเมฆและฝนที่บังแสงแดด ส่วนลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว (พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์) นำอากาศเย็นจากจีนลงมา แต่เนื่องจากสมุทรสาครอยู่ใกล้ชายฝั่งและไกลจากภาคเหนือ อิทธิพลของอากาศเย็นจึงอ่อนลง

เหตุผล: อุณหภูมิต่ำสุดในฤดูหนาวอาจอยู่ที่ 18-22°C ไม่เย็นจัดเหมือนภาคเหนือ (5-10°C) เพราะไม่มีเทือกเขาบังลมร้อนหรือกักความเย็น ส่วนฤดูร้อน (กุมภาพันธ์-เมษายน) อุณหภูมิสูงสุดอาจถึง 34-37°C เนื่องจากไม่มีฝนและแดดจัดต่อเนื่อง

2. ที่ตั้งใกล้ชายฝั่งอ่าวไทย

สาเหตุ: การอยู่ติดอ่าวไทยทำให้สมุทรสาครมีความชื้นสูงจากลมทะเลที่พัดเข้ามา น้ำทะเลมีคุณสมบัติเก็บความร้อนและคายความร้อนช้า (Heat Capacity) ส่งผลให้อุณหภูมิมีความผันผวนน้อยกว่าพื้นที่ในแผ่นดินลึก แต่ในช่วงฤดูร้อนลมทะเลอาจพัดพาความร้อนเข้ามาเพิ่ม

เหตุผล: อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดไม่แตกต่างกันมาก (อาจต่างกัน 10-15°C ในวันเดียว) และอุณหภูมิเฉลี่ยสูงตลอดปี เพราะความชื้นและความร้อนจากทะเลช่วยรักษาอุณหภูมิให้คงที่ ไม่เย็นจัดหรือร้อนจัดเกินไป

3. ภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สาเหตุ: จากข้อมูลทั่วไปของประเทศไทย ในช่วงปี 2560-2567 อุณหภูมิเฉลี่ยทั่วประเทศสูงขึ้น เช่น ปี 2566 อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ 28.1°C สูงกว่าค่าเฉลี่ย 30 ปี (2534-2563) ถึง 0.7°C เนื่องจากภาวะโลกร้อน การปล่อยก๊าซเรือนกระจก และปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ที่ทำให้อากาศร้อนและแห้งแล้งขึ้น สมุทรสาครน่าจะได้รับผลกระทบในลักษณะเดียวกัน

เหตุผล: อุณหภูมิสูงสุดในช่วงปี 2563-2567 อาจสูงขึ้นเรื่อย ๆ (เช่น จาก 35°C เป็น 37°C) และอุณหภูมิต่ำสุดอาจไม่ลดลงมาก (เช่น 20-22°C แทนที่จะเป็น 18°C ในอดีต) เพราะความร้อนสะสมในชั้นบรรยากาศเพิ่มขึ้นจากภาวะโลกร้อน

4. การพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม (Urban Heat Island Effect)

สาเหตุ: สมุทรสาครมีการขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรม เช่น โรงงานแปรรูปอาหารทะเลและการประมง ในอำเภอเมืองและกระทุ่มแบน การเพิ่มขึ้นของพื้นคอนกรีต อาคาร และการใช้พลังงานทำให้เกิด "เกาะความร้อนเมือง" ซึ่งเพิ่มอุณหภูมิในเขตเมืองเมื่อเทียบกับเขตชนบท

เหตุผล: อุณหภูมิเฉลี่ยและต่ำสุดในตอนกลางคืนอาจสูงขึ้น (เช่น จาก 20°C เป็น 22-23°C) เพราะความร้อนจากกิจกรรมมนุษย์และพื้นผิวคอนกรีตสะสมและคายความร้อนในช่วงกลางคืน

5. ปริมาณฝนและความชื้นที่ผันผวน

สาเหตุ: ปริมาณฝนเฉลี่ยของสมุทรสาครอยู่ที่ประมาณ 1,120 มม. ต่อปี แต่ในบางปี เช่น ปี 2566 ฝนอาจน้อยกว่าค่าเฉลี่ยจากอิทธิพลของเอลนีโญ ทำให้เมฆปกคลุมลดลงและแสงแดดส่องถึงพื้นมากขึ้น ในทางกลับกัน ปีที่มีฝนมาก (เช่น ปี 2564 ที่อาจมีลานีญา) อุณหภูมิสูงสุดอาจลดลงจากฝนและเมฆ

เหตุผล: ในปีที่มีฝนน้อย อุณหภูมิสูงสุดอาจพุ่งสูง (เช่น 36-37°C) ส่วนปีที่มีฝนมาก อุณหภูมิสูงสุดอาจลดลง (เช่น 33-34°C) แต่ความชื้นสูงยังทำให้รู้สึกร้อนอบอ้าว

การวิเคราะห์โดยรวมและเหตุผล

จากปัจจัยทั้ง 5 ข้อ สาเหตุที่ส่งผลต่ออุณหภูมิของจังหวัดสมุทรสาครในช่วงปี 2563-2567 น่าจะเป็นผลรวมจาก:

ลักษณะภูมิศาสตร์: การเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งใกล้ทะเลทำให้อุณหภูมิคงที่และสูงจากความชื้นและลมทะเล ไม่มีภูเขาหรือป่ามาช่วยลดความร้อนหรือกักความเย็น

ภาวะโลกร้อน: อุณหภูมิสูงขึ้นทั่วโลกและในประเทศไทย ส่งผลให้ทั้งอุณหภูมิสูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ยในสมุทรสาครสูงขึ้นเมื่อเทียบกับอดีต

การพัฒนาเมือง: ความร้อนจากอุตสาหกรรมและเขตเมืองเพิ่มอุณหภูมิ โดยเฉพาะในตอนกลางคืน

รูปแบบมรสุมและฝน: การเปลี่ยนแปลงของฝนและมรสุมในแต่ละปี (เช่น เอลนีโญหรือลานีญา) ทำให้อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดผันผวนตามปริมาณฝน

เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น: สมุทรสาครไม่มีลักษณะภูมิประเทศที่ช่วยควบคุมอุณหภูมิ เช่น ภูเขาหรือป่าที่ยกตัวสูง ความใกล้ชายฝั่งและการพัฒนาเมืองเสริมให้อุณหภูมิสูงขึ้น ประกอบกับภาวะโลกร้อนที่รุนแรงขึ้นในช่วงปี 2560-2567 และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น เอลนีโญในปี 2566 ที่ทำให้อากาศร้อนและแห้ง ส่งผลให้อุณหภูมิในสมุทรสาครมีแนวโน้มสูงขึ้นทั้งในแง่สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ย โดยเฉพาะในเขตเมืองและช่วงฤดูร้อน

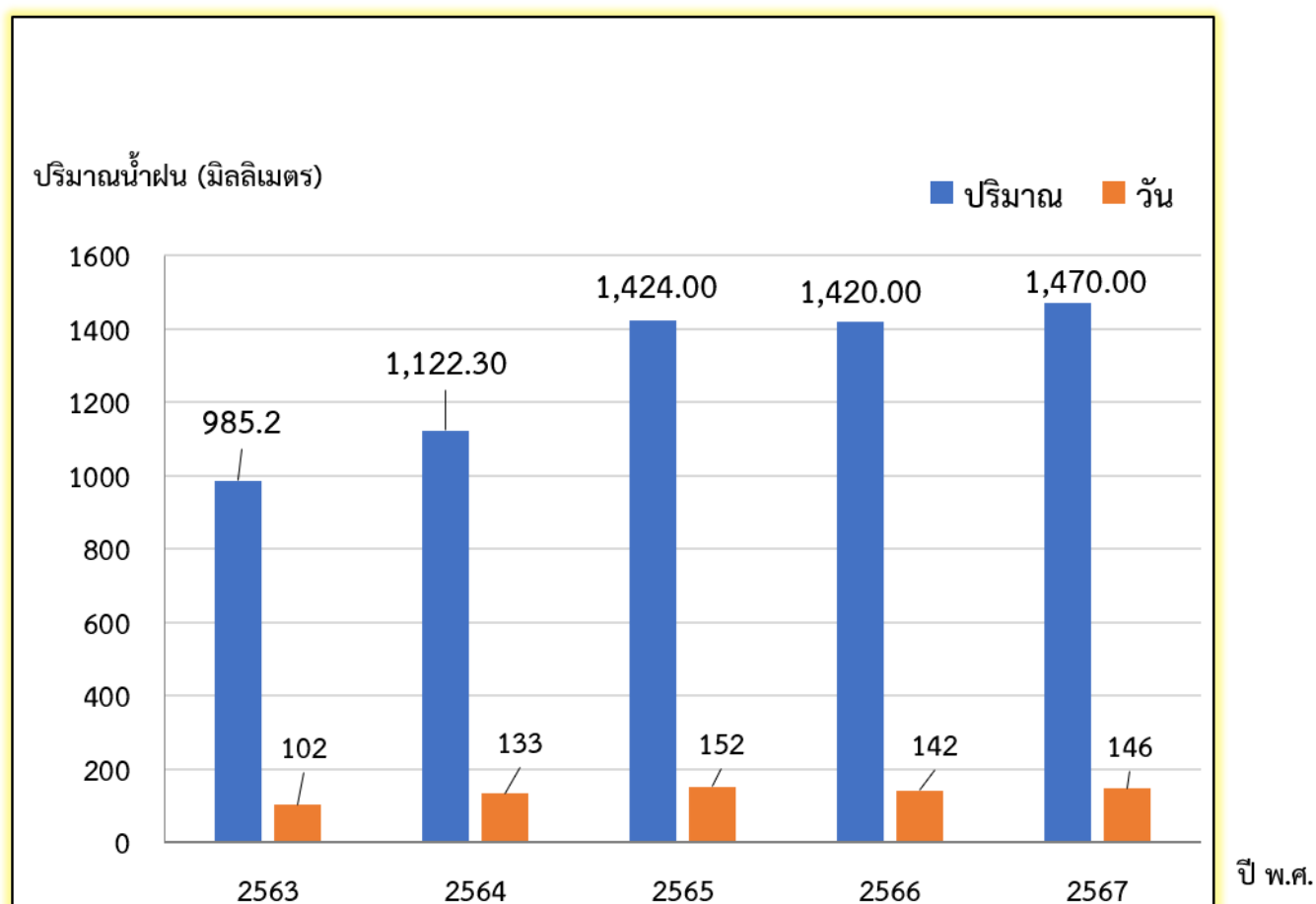
ปริมาณน้ำฝน ระหว่างปี 2563 - 2567 โดยเฉลี่ย 1,284.30 มิลลิเมตร ปริมาณฝนตกมากที่สุดในปี 2567 วัดได้ 1,470 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 146 วัน ส่วนฝนตกน้อยที่สุดในปี 2563 วัดได้ 985.20 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 102 วัน

ตารางที่ 3 แสดงสถิติปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตกในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)
2563	985.20	102
2564	1,122.30	133
2565	1,424.00	152
2566	1,420.00	142
2567	1,470.00	146

ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยาของจังหวัดสมุทรสงคราม ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

แผนภูมิที่ 2 แสดงปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตกในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567

บริบทพื้นฐานของจังหวัดสมุทรสาคร

สมุทรสาครตั้งอยู่ใกล้ปากแม่น้ำท่าจีนและอ่าวไทย มีภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical Monsoon Climate) ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (ฤดูฝน: พฤษภาคม-ตุลาคม) และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ฤดูหนาว: พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์) ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีจากข้อมูลทั่วไปอยู่ที่ประมาณ 1,200-1,648 มม. (ตามข้อมูล climatological จาก 1981-2010) และมีวันฝนตกเฉลี่ยประมาณ 130 วันต่อปี ความชื้นสูงตลอดปีเนื่องจากอยู่ใกล้ชายฝั่ง

การวิเคราะห์สาเหตุที่ส่งผลต่อปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตก (2563-2567)

1. อิทธิพลของลมมรสุม

สาเหตุ: ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดพาความชื้นจากมหาสมุทรอินเดียและอ่าวไทยเข้ามา ทำให้เกิดฝนตกชุกในช่วงฤดูฝน ส่วนลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาวนำอากาศแห้งจากจีนแผ่นดินใหญ่ ลดปริมาณฝนในช่วงพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์

เหตุผล: ความแรงของลมมรสุมในแต่ละปีส่งผลโดยตรงต่อปริมาณฝนและวันที่ฝนตก สมุทรสาครไม่มีเทือกเขาขวางกั้นลมมรสุม ทำให้รับความชื้นจากทะเลเต็มที่ โดยเฉพาะในช่วงพฤษภาคม-ตุลาคม ซึ่งอาจมีฝนตกหนักและต่อเนื่อง

2. ที่ตั้งใกล้ชายฝั่งอ่าวไทย

สาเหตุ: ความใกล้ชายฝั่งทำให้สมุทรสาครได้รับไอน้ำจากอ่าวไทยอย่างต่อเนื่อง ความร้อนจากพื้นดินในฤดูฝนช่วยยกตัวอากาศขึ้น เกิดเป็นเมฆฝนได้ง่าย

เหตุผล: ความชื้นสูงจากทะเลเพิ่มโอกาสการเกิดฝน โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่ลมทะเลพัดเข้ามาเสริมกับมรสุม จำนวนวันที่ฝนตกอาจสูงในเขตใกล้ชายฝั่ง เช่น อำเภอเมืองสมุทรสาคร

3. ปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญา

สาเหตุ: จากแนวโน้มสภาพอากาศในประเทศไทย:

ปี 2563: เอลนีโญอ่อนตัวลง ปริมาณฝนอาจใกล้เคียงหรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ย

ปี 2564-2565: ลานีญากำลังอ่อนถึงปานกลาง ฝนตกมากกว่าปกติ (เช่น ปี 2565 ประเทศไทยมีฝนสูงกว่าค่าเฉลี่ย 23%)

ปี 2566: เอลนีโญปานกลาง ฝนลดลง (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 6%)

ปี 2567: คาดว่าฝนอาจกลับมาใกล้เคียงหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยเมื่อเอลนีโญอ่อนลง

เหตุผล: ลานีญาเพิ่มความชื้นและฝนตกหนักในปี 2564-2565 ส่วนเอลนีโญในปี 2566 ทำให้อากาศแห้งและฝนน้อยลง ส่งผลต่อทั้งปริมาณฝนและจำนวนวันที่ฝนตกในสมุทรสาคร

4. ภาวะโลกร้อน

สาเหตุ: อุณหภูมิโลกและประเทศไทยสูงขึ้น (เช่น ปี 2566 อุณหภูมิเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ย 30 ปี 0.7°C) ความร้อนเพิ่มการระเหยของน้ำจากทะเลและแม่น้ำท่าจีน อาจนำไปสู่ฝนตกหนักในบางช่วง

เหตุผล: ภาวะโลกร้อนอาจไม่เพิ่มปริมาณฝนรวม แต่เปลี่ยนรูปแบบการตก เช่น ฝนตกหนักกระยะสั้น (Heavy Rainfall Events) แทนฝนตกสม่ำเสมอ ส่งผลให้วันที่ฝนตกอาจลดลง แต่ปริมาณฝนต่อครั้งสูงขึ้น

5. การพัฒนาเมืองและการใช้ที่ดิน

สาเหตุ: การขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรมในสมุทรสาคร เช่น โรงงานในอำเภอกระทุ่มแบน ลดพื้นที่ชุ่มน้ำและป่าชายเลน ทำให้ฝนไหลบ่าเร็วขึ้น

เหตุผล: การเพิ่มขึ้นของพื้นผิวคอนกรีตอาจสร้างฝนตกเฉพาะที่จากความร้อนในเมือง (Urban Heat Island) แต่ลดการกักเก็บน้ำฝนตามธรรมชาติ ส่งผลต่อปริมาณฝนที่วัดได้

การวิเคราะห์โดยรวมและเหตุผล

สาเหตุหลัก: ปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตกในสมุทรสาครช่วง 2563-2567 ถูกกำหนดโดยลมมรสุมและที่ตั้งชายฝั่งเป็นหลัก แต่ผันผวนจากปรากฏการณ์เอลนีโญ/ลานีญา (เช่น ฝนมากใน 2564-2565 และน้อยใน 2566) ภาวะโลกร้อนเพิ่มความเข้มข้นของฝน และการพัฒนาเมืองอาจเปลี่ยนรูปแบบฝนในท้องถิ่น

เหตุผล: สมุทรสาครเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่ง รับอิทธิพลจากทะเลโดยตรง ไม่มีตัวแปรทางภูมิศาสตร์ เช่น ภูเขา มาขวางกั้นหรือปรับเปลี่ยนฝน การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศโลกและท้องถิ่นเสริมให้ฝนมีความผันผวนทั้งปริมาณและการกระจายตัว

แนวโน้มในอนาคตของปริมาณน้ำฝนในจังหวัดสมุทรสาคร

จากงานวิจัยและการคาดการณ์สภาพภูมิอากาศ (เช่น IPCC และ Thai Meteorological Department):

1. ปริมาณฝนรวมอาจไม่เปลี่ยนแปลงมาก แต่ความเข้มข้นเพิ่มขึ้น

แนวโน้ม: ภาวะโลกร้อนจะทำให้ฝนตกหนัก (Extreme Rainfall Events) บ่อยขึ้น โดยเฉพาะในฤดูฝน ปริมาณฝนรวมต่อปีอาจใกล้เคียง 1,200-1,648 มม. แต่ฝนจะกระจายตัวไม่สม่ำเสมอ

เหตุผล: อุณหภูมิที่สูงขึ้นเพิ่มการระเหยและพลังงานในชั้นบรรยากาศ ส่งผลให้เกิดพายุฝนหรือหย่อมความกดอากาศต่ำที่รุนแรงขึ้น

2. จำนวนวันที่ฝนตกอาจลดลง

แนวโน้ม: จำนวนวันที่ฝนตกอาจลดลง (เช่น จาก 130 วันต่อปี เหลือ 110-120 วัน) แต่ฝนต่อครั้งจะหนักและรุนแรงกว่า

เหตุผล: รูปแบบฝนเปลี่ยนจากฝนตกสม่ำเสมอเป็นฝนตกหนักกระยะสั้น ตามการคาดการณ์ของโมเดลภูมิอากาศ (เช่น CMIP6 RCP 8.5)

3. ฤดูฝนอาจยาวนานขึ้นหรือเลื่อนช่วง

แนวโน้ม: ฤดูฝนอาจเริ่มเร็วขึ้น (เมษายน) หรือยาวนานถึงพฤศจิกายน เนื่องจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทวีความรุนแรงจากภาวะโลกร้อน

เหตุผล: การเปลี่ยนแปลงของ Inter-Tropical Convergence Zone (ITCZ) และอุณหภูมิผิวน้ำทะเลในอ่าวไทยอาจขยายระยะเวลาฝน

4. ความเสี่ยงจากน้ำท่วมเพิ่มขึ้น

แนวโน้ม: ฝนตกหนักบวกกับน้ำทะเลหนุนจากอ่าวไทย (Sea Level Rise 10-16 มม./ปี) จะเพิ่มความเสี่ยงน้ำท่วมในสมุทรสาคร โดยเฉพาะในอำเภอเมืองและบ้านแพ้ว

เหตุผล: ที่ราบลุ่มและการลดลงของพื้นที่รับน้ำตามธรรมชาติจากพัฒนาเมือง ทำให้การระบายน้ำช้าลง

5. ผลกระทบจากเอลนีโญ/ลานีญาในอนาคต

แนวโน้ม: ความถี่และความรุนแรงของเอลนีโญและลานีญาจะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้บางปีฝนมากผิดปกติ (เช่น ลานีญา) และบางปีแห้งแล้ง (เช่น เอลนีโญ)

เหตุผล: การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิผิวน้ำในมหาสมุทรแปซิฟิก (PDO) จะยังคงส่งผลกระทบต่อมรสุมในประเทศไทย

สรุป

สาเหตุในช่วง 2563-2567: มาจากลมมรสุม ที่ตั้งชายฝั่ง ปรากฏการณ์เอลนีโญ/ลานีญา ภาวะโลกร้อน และการพัฒนาเมือง ซึ่งทำให้ฝนผันผวนทั้งปริมาณและวันที่ตก

เหตุผล: สมุทรสาครรับอิทธิพลจากทะเลและมรสุมโดยตรง ประกอบกับปัจจัยโลกและท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลง

แนวโน้มอนาคต: ฝนจะตกหนักขึ้นแต่กระจายไม่สม่ำเสมอ จำนวนวันที่ฝนตกลดลง ฤดูฝนยาวนานขึ้น และความเสี่ยงน้ำท่วมสูงขึ้น เนื่องจากภาวะโลกร้อนและน้ำทะเลหนุน

ผลกระทบของปริมาณน้ำฝนต่อภาคการเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร

1. ปริมาณฝนปกติ (ใกล้เคียงค่าเฉลี่ย 1,200-1,648 มม./ปี)

ผลกระทบ:

พืชสวน: ปริมาณฝนที่เพียงพอในฤดูฝนช่วยให้มะพร้าว น้ำหอม ฝรั่ง และมะนาวเติบโตดี ลดความจำเป็นในการใช้น้ำชลประทาน

นาข้าว: น้ำฝนสนับสนุนการทำนาปีและนาปรัง โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีระบบชลประทานรองรับ

การประมงน้ำกร่อย: ฝนช่วยรักษาระดับน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้งและปลา ลดการระเหยและรักษาความสมดุลของน้ำกร่อย

นาเกลือ: ฝนในระดับปกติไม่รบกวนการผลิตเกลือมากนัก หากมีการจัดการน้ำดี

เหตุผล: ฝนปกติส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์น้ำ โดยเฉพาะในระบบเกษตรที่พึ่งพาน้ำฝนและน้ำผิวดิน

2. ปริมาณฝนสูงเกินไป (เช่น มากกว่า 2,000 มม. / ปี หรือฝนตกหนัก)

ผลกระทบ:

พืชสวน: น้ำท่วมอาจทำให้รากมะพร้าว น้ำหอม และฝรั่งเน่า หรือผลผลิตเสียหายจากลมพายุที่มากับฝน

นาข้าว: น้ำท่วมขังนานเกินไปอาจทำให้ข้าวเสียหาย โดยเฉพาะในระยะกล้าและเก็บเกี่ยว

การประมงน้ำกร่อย: น้ำฝนมากเกินไปอาจเจือจางน้ำกร่อย เปลี่ยนความเค็ม ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของกุ้งและปลา

นาเกลือ: ฝนตกหนักทำให้น้ำเกลือเจือจาง ลดผลผลิตเกลือ หรือหยุดการผลิตชั่วคราว

เหตุผล: สมุทรสาครเป็นที่ราบลุ่มต่ำ (0-2 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล) ฝนตกหนักและน้ำทะเลหนุนทำให้ระบายน้ำช้า เพิ่มความเสี่ยงน้ำท่วม

3. ปริมาณฝนต่ำกว่าปกติ (เช่น น้อยกว่า 1,000 มม./ปี หรือภัยแล้ง)

ผลกระทบ:

พืชสวน: ขาดน้ำในฤดูร้อน (กุมภาพันธ์-เมษายน) อาจทำให้มะพร้าว น้ำหอม และฝรั่งผลเล็กหรือร่วงก่อนเก็บเกี่ยว

นาข้าว: การทำนาล่าช้า ลดผลผลิต หรือต้องพึ่งน้ำชลประทานมากขึ้น ซึ่งอาจไม่เพียงพอในบางพื้นที่

การประมงน้ำกร่อย: ระดับน้ำในบ่อลดลง การระเหยสูงอาจเพิ่มความเค็มเกินไป ส่งผลให้กุ้งและปลาทาย

นาเกลือ: ฝนน้อยเกินไปอาจดีต่อการผลิตเกลือในระยะสั้น แต่ถ้าแห้งแล้งนานอาจขาดน้ำสำหรับเตรียมน้ำเกลือ

เหตุผล: การขาดฝนทำให้ขาดแคลนน้ำผิวดิน โดยเฉพาะในพื้นที่นอกเขตชลประทาน เพิ่มต้นทุนการสูบน้ำหรือซื้อน้ำ

4. ฝนตกไม่สม่ำเสมอ (ผันผวนระหว่างปี)

ผลกระทบ:

พืชสวน: ฝนทิ้งช่วงในฤดูฝนอาจทำให้พืชขาดน้ำในระยะวิกฤต (เช่น ออกดอก) ลดผลผลิต

นาข้าว: การวางแผนเพาะปลูกยากขึ้น อาจต้องเลื่อนการปลูกหรือเปลี่ยนไปปลูกพืชใช้น้ำน้อย

การประมงน้ำกร่อย: ความเค็มเปลี่ยนแปลงกะทันหันจากฝนที่ไม่แน่นอน กระทบสุขภาพสัตว์น้ำ

นาเกลือ: ความผันผวนทำให้วางแผนการระเหยน้ำเกลือยาก ผลผลิตไม่แน่นอน

เหตุผล: ความไม่แน่นอนของฝน (เช่น จากเอลนีโญหรือลานีญา) กระทบวงจรการเพาะปลูกและการจัดการน้ำ

ตัวอย่างจากแนวโน้มสภาพอากาศทั่วไปในประเทศไทย

ปี 2564-2565 (ลานีญา): ฝนมากกว่าปกติ อาจทำให้น้ำท่วมสมุทรสาคร ส่งผลเสียต่อนาข้าวและนาเกลือ

ปี 2566 (เอลนีโญ): ฝนน้อยกว่าปกติ อาจเกิดภัยแล้ง กระทบพืชสวนและการประมง

การวิเคราะห์โดยรวม

ปริมาณน้ำฝนส่งผลต่อภาคการเกษตรของสมุทรสาครทั้งในแง่บวกและลบ:

แง่บวก: ฝนปกติช่วยลดต้นทุนน้ำและสนับสนุนผลผลิตเกษตร

แง่ลบ: ฝนมากเกินไปนำไปสู่น้ำท่วม ฝนน้อยเกินไปนำไปสู่ภัยแล้ง และฝนไม่สม่ำเสมอเพิ่มความเสี่ยงใน

การวางแผน

เหตุผล: ลักษณะที่ราบลุ่มชายฝั่งและการพึ่งพาน้ำฝน/น้ำผิวดิน ทำให้เกษตรกรไวต่อการเปลี่ยนแปลงของฝน การพัฒนาเมืองและการลดลงของพื้นที่ชุ่มน้ำยังเพิ่มความเปราะบางต่อน้ำท่วมและภัยแล้ง

ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกร

1. ระบบชลประทาน: ขยายการเข้าถึงน้ำชลประทานในช่วงฝนน้อย
2. การจัดการน้ำ: สร้างคันกั้นน้ำหรืออ่างเก็บน้ำขนาดเล็กเพื่อป้องกันน้ำท่วมและเก็บน้ำใช้ในฤดูแล้ง
3. พืชทนภัย: เลือกปลูกพืชที่ทนน้ำท่วมหรือภัยแล้ง เช่น ข้าวพันธุ์ทนน้ำท่วม
4. การประกันภัยเกษตร: ลดความเสี่ยงจากฝนที่ผันผวน

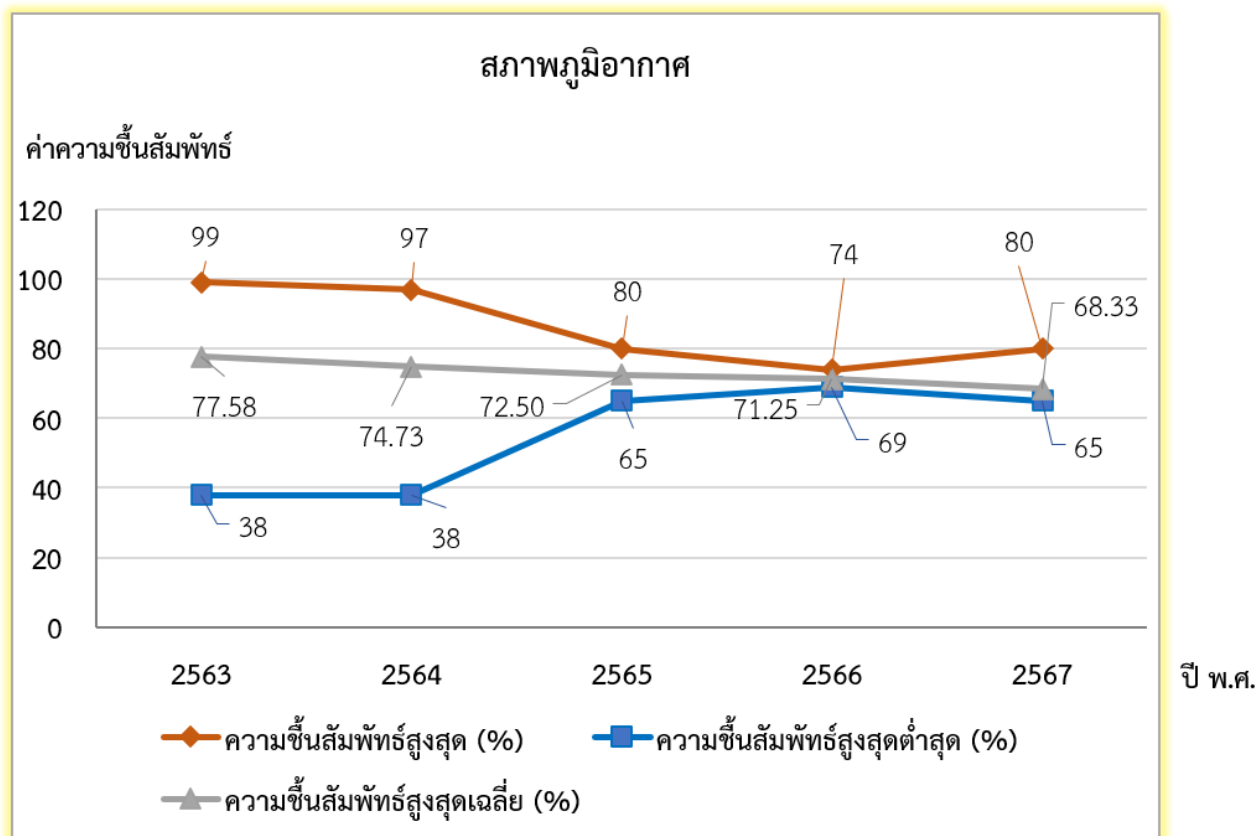
ความชื้นสัมพัทธ์ ระหว่างปี 2563 - 2567 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 72.87 ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด ในปี 2563 ร้อยละ 99 และความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดในปี 2563 - 2564 ร้อยละ 38

ตารางที่ 4 แสดงสถิติความชื้นสัมพัทธ์ของพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567

ปี พ.ศ.	ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด ร้อยละ (%)	ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด ร้อยละ (%)	ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ร้อยละ (%)
2563	99	38	77.58
2564	97	38	74.73
2565	80	65	72.50
2566	74	69	71.25
2567	80	65	68.33

ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยาของจังหวัดสมุทรสงคราม ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

แผนภูมิที่ 3 แสดงความชื้นสัมพัทธ์ของพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2563 - 2567

จากข้อมูลความชื้นสัมพัทธ์ของจังหวัดสมุทรสาคร สามารถวิเคราะห์สาเหตุ และผลกระทบต่อภาคการเกษตร ได้ดังนี้

บริบทพื้นฐานของจังหวัดสมุทรสาคร

สมุทรสาครเป็นจังหวัดชายฝั่งในภาคกลางของประเทศไทย ตั้งอยู่ใกล้ปากแม่น้ำท่าจีนและอ่าวไทย มีภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical Monsoon Climate) ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (ฤดูฝน: พฤษภาคม-ตุลาคม) และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ฤดูหนาว: พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์) ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั่วไปในเขตชายฝั่งอย่างสมุทรสาครอยู่ที่ประมาณ 75-85% ตลอดปี โดยสูงในฤดูฝน (85-95%) และลดลงในฤดูร้อน (60-70%) เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลและเป็นที่ราบลุ่มน้ำ

การวิเคราะห์สาเหตุของความชื้นสัมพัทธ์ในจังหวัดสมุทรสาคร (2563-2567)

1. ที่ตั้งใกล้ชายฝั่งอ่าวไทย

สาเหตุ: สมุทรสาครตั้งอยู่ติดอ่าวไทย ลมทะเลพัดพาไอน้ำเข้ามาตลอดปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดความชื้นจากทะเลเข้ามาเต็มที่

เหตุผล: ความใกล้แหล่งน้ำขนาดใหญ่ (อ่าวไทยและแม่น้ำท่าจีน) ทำให้อากาศมีไอน้ำสูง ความชื้นสัมพัทธ์จึงสูงกว่าพื้นที่ในแผ่นดินลึก เช่น ภาคกลางตอนบนหรือภาคเหนือ โดยเฉพาะในฤดูฝนที่อาจสูงถึง 90-95%

2. อิทธิพลของลมมรสุม

สาเหตุ: ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้นำความชื้นจากมหาสมุทรอินเดียและอ่าวไทยในช่วงพฤษภาคม-ตุลาคม ส่วนลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว (พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์) นำอากาศแห้งจากจีนลงมา ลดความชื้นในช่วงนี้

เหตุผล: ความชื้นสัมพัทธ์สูงในฤดูฝนจากฝนตกชุกและเมฆปกคลุมหนาแน่น แต่ลดลงในฤดูหนาวและฤดูร้อน (กุมภาพันธ์-เมษายน) เมื่ออากาศแห้งและท้องฟ้าโปร่ง ความผันผวนนี้เป็นลักษณะปกติของเขตมรสุมเขตร้อน

3. ปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญา

สาเหตุ:

ปี 2563: เอลนีโญอ่อนตัวลง อากาศอาจแห้งกว่าปกติในบางช่วง

ปี 2564-2565: ลานีญาทำให้ฝนตกมาก ความชื้นสัมพัทธ์สูงขึ้น

ปี 2566: เอลนีโญปานกลาง อากาศแห้งและร้อน ความชื้นลดลง

ปี 2567: คาดว่าเอลนีโญอ่อนลง ความชื้นอาจกลับมาสูงขึ้นจากฝนที่เพิ่ม

เหตุผล: ลานีญาเพิ่มปริมาณฝนและความชื้นในอากาศ ส่วนเอลนีโญลดฝนและเพิ่มความแห้ง ส่งผลต่อความชื้นสัมพัทธ์ในแต่ละปี โดยสมุทรศาสตร์สัมพันธ์ผลกระทบนี้ผ่านปริมาณฝนที่เปลี่ยนแปลง

4. ภาวะโลกร้อน

สาเหตุ: อุณหภูมิที่สูงขึ้น (เช่น ปี 2566 อุณหภูมิเฉลี่ยประเทศไทยสูงกว่าค่าเฉลี่ย 30 ปี 0.7°C) เพิ่มการระเหยของน้ำจากทะเลและแม่น้ำท่าจีน ส่งผลให้อุณหภูมิในอากาศมากขึ้น

เหตุผล: ความร้อนเร่งการระเหย แต่ถ้าฝนตกน้อย (เช่น ในช่วงเอลนีโญ) ความชื้นสัมพัทธ์อาจลดลงจากอากาศแห้ง แม้จะมีไอน้ำมากขึ้นในบางช่วง

5. การพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม

สาเหตุ: การขยายตัวของเมืองและโรงงานในสมุทรสาคร เช่น อำเภอกะทู้แบน ลดพื้นที่ชุ่มน้ำและป่าชายเลน ซึ่งเคยช่วยกักเก็บความชื้นตามธรรมชาติ

เหตุผล: พื้นคอนกรีตดูดซับความร้อนและลดการระเหยจากพื้นดิน ส่งผลให้ความชื้นสัมพัทธ์ในเขตเมืองอาจต่ำกว่าเขตชนบทเล็กน้อยในช่วงฤดูร้อน

การวิเคราะห์โดยรวมและเหตุผล

สาเหตุหลัก: ความชื้นสัมพัทธ์ในสมุทรสาครช่วง 2563-2567 มาจากที่ตั้งชายฝั่งและลมมรสุมเป็นปัจจัยพื้นฐาน แต่ผันผวนจากเอลนีโญ/ลานีญา (ฝนมากใน 2564-2565, ฝนน้อยใน 2566) ภาวะโลกร้อนเพิ่มไอน้ำ และการพัฒนาเมืองลดความชื้นบางส่วน

เหตุผล: สมุทรสาครไม่มีภูเขาหรือป่ามาควบคุมความชื้น รับอิทธิพลจากทะเลและมรสุมโดยตรง ปัจจัยโลก (เช่น เอลนีโญ) และท้องถิ่น (เช่น การถมที่ดิน) เสริมให้ความชื้นเปลี่ยนแปลงตามสภาพอากาศในแต่ละปี

แนวโน้มในอนาคตของความชื้นสัมพัทธ์และผลกระทบต่อภาคการเกษตร

1. แนวโน้มความชื้นสัมพัทธ์

1.1 ความชื้นสัมพัทธ์อาจผันผวนมากขึ้น

แนวโน้ม: ภาวะโลกร้อนเพิ่มอุณหภูมิและการระเหย แต่ฝนที่ตกไม่สม่ำเสมอ (จากเอลนีโญ/ลานีญา) อาจทำให้ความชื้นสูงในฤดูฝน (90-95%) และต่ำในฤดูร้อน (50-60%)

เหตุผล: อุณหภูมิผิวน้ำทะเลสูงขึ้นและรูปแบบมรสุมเปลี่ยนแปลงจาก Climate Change

1.2 ฤดูฝนยาวนานขึ้น ความชื้นสูงนานขึ้น

แนวโน้ม: ฤดูฝนอาจขยายจากเมษายน-พฤศจิกายน ความชื้นสัมพัทธ์สูงต่อเนื่อง

เหตุผล: ITCZ (Inter-Tropical Convergence Zone) เคลื่อนตัวนานขึ้นจากภาวะโลกร้อน

1.3 ความชื้นลดลงในช่วงฤดูร้อน

แนวโน้ม: ฤดูร้อน (กุมภาพันธ์-เมษายน) อากาศแห้งและร้อนขึ้น ความชื้นอาจต่ำถึง 50-60%

เหตุผล: ฝนทิ้งช่วงนานขึ้นจากเอลนีโญที่ถี่และรุนแรงขึ้น

2. ผลกระทบต่อภาคการเกษตร

สมุทรสาครมีเกษตรกรรมหลากหลาย เช่น มะพร้าว น้ำหอม (195,751 ต้น/ปี), ฝรั่ง (40,131.97 ต้น/ปี), การประมงน้ำกร่อย (34,270.42 ไร่), และนาเกลือ (18,835 ไร่) ความชื้นสัมพัทธ์ที่เปลี่ยนแปลงจะส่งผลดังนี้:

- ผลกระทบเชิงบวก

มะพร้าว น้ำหอม และพืชสวน: ความชื้นสูงในฤดูฝนช่วยให้พืชเติบโตดี ลดการใช้น้ำชลประทาน

การประมงน้ำกร่อย: ความชื้นสูงรักษาระดับน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้งและปลา ลดการระเหย

- ผลกระทบเชิงลบ

ฤดูร้อนแห้งและความชื้นต่ำ: เพิ่มความเสี่ยงขาดน้ำในพืชสวนและนาข้าว (5,374 ไร่) โดยเฉพาะในพื้นที่ไม่มีชลประทาน อาจลดผลผลิตมะพร้าว น้ำหอม และฝรั่ง

ฝนตกหนักและความชื้นสูงเกิน: น้ำท่วมจากฝนและน้ำทะเลหนุน (Sea Level Rise 10-16 มม./ปี) อาจทำลายนาเกลือและบ่อเลี้ยงกุ้ง

โรคพืชและศัตรูพืช: ความชื้นสูงต่อเนื่องในฤดูฝนอาจเพิ่มเชื้อราในพืชสวน เช่น รากเน่าหรือใบจุด

3. การปรับตัวของเกษตรกร

แนวโน้ม: เกษตรกรอาจต้องพึ่งระบบชลประทานมากขึ้นในฤดูร้อน และใช้เทคโนโลยีป้องกันน้ำท่วม (เช่น คันดิน) ในฤดูฝน

เหตุผล: ความชื้นที่ผันผวนและฝนไม่แน่นอนบังคับให้ปรับวิธีการเพาะปลูกให้ยั่งยืน

สรุป

สาเหตุ: ความชื้นสัมพัทธ์ใน 2563-2567 มาจากที่ตั้งชายฝั่ง ลมมรสุม เอลนีโญ/ลานีญา ภาวะโลกร้อน และการพัฒนาเมือง

เหตุผล: สมุทรสาครรับอิทธิพลจากทะเลและสภาพอากาศโลกโดยตรง ปัจจัยท้องถิ่นเสริมการเปลี่ยนแปลง

แนวโน้มอนาคตและผลกระทบ: ความชื้นจะผันผวน ฤดูฝนขึ้นนานขึ้น ฤดูร้อนแห้งลง ส่งผลทั้งบวก (พืชเติบโตดีในฤดูฝน) และลบ (ขาดน้ำ น้ำท่วม โรคพืช) ต่อเกษตรกรรม เกษตรกรต้องปรับตัวด้วยเทคโนโลยีและการจัดการน้ำ

1.1.3 แหล่งน้ำธรรมชาติ (แม่น้ำ คลอง บึง ฯลฯ)

แหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาคร มีแหล่งน้ำทั้งจากแม่น้ำลำคลองตามธรรมชาติ คลองขุด และแหล่งน้ำจากน้ำฝน พื้นที่ของจังหวัดได้รับน้ำส่วนใหญ่จากแม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำเจ้าพระยา มีโครงการเก็บน้ำจากแหล่งน้ำในคลองชลประทาน 161 สาย

1) แม่น้ำท่าจีน

เป็นแม่น้ำสำคัญสายหลักของจังหวัด ไหลผ่านตอนกลางของพื้นที่จังหวัดเป็นระยะทางประมาณ 48 กิโลเมตร โดยแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่บ้านปากคลองมะขามเฒ่า อำเภอดุสิต จังหวัดชัยนาท เรียกแม่น้ำมะขามเฒ่า แล้วไหลตามแนวเหนือใต้ขนานกับแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกแม่น้ำสุพรรณบุรี ผ่านจังหวัดนครปฐม เรียกแม่น้ำนครชัยศรี แล้วไหลผ่านเข้าเขตจังหวัดสมุทรสาคร ในเขตอำเภอกะทู้แบน เรียกแม่น้ำท่าจีน ไหลลงสู่อ่าวไทยในเขตตำบลท่าฉลอม อำเภอเมืองฯ ในสมัยก่อนมีเรือสำเภาจีนมาทำการค้าขาย และจอดทอดสมอเพื่อขนถ่ายสินค้าที่ปากแม่น้ำสายนี้เป็นประจำอยู่จำนวนมาก จึงเป็นเหตุให้เรียกชื่อแม่น้ำ และหมู่บ้านของชุมชนนี้ว่า ท่าจีน

แม่น้ำท่าจีนเป็นหนึ่งในแม่น้ำสายสำคัญของประเทศไทย มีต้นกำเนิดและประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน เชื่อมโยงกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของภูมิภาคภาคกลางตอนล่าง โดยเฉพาะจังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้:

1. กำเนิดและเส้นทาง

ต้นกำเนิด: แม่น้ำท่าจีนแยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่บริเวณตำบลมะขามเต่า อำเภอดุสิต จังหวัดชัยนาท โดยเริ่มต้นในชื่อ "คลองมะขามเต่า" ซึ่งเป็นจุดที่แม่น้ำเจ้าพระยาแตกสาขาไปทางทิศตะวันตก

เส้นทาง: จากจุดเริ่มต้น แม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร รวมระยะทางประมาณ 315 กิโลเมตร ก่อนไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ลักษณะการไหลคดเคี้ยวจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ ขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยาในบางช่วง

ชื่อเรียกที่หลากหลาย: แม่น้ำท่าจีนมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นที่ไหลผ่าน เช่น "แม่น้ำสุพรรณ" ในจังหวัดสุพรรณบุรี "แม่น้ำนครชัยศรี" ในจังหวัดนครปฐม และ "แม่น้ำท่าจีน" ในจังหวัดสมุทรสาคร ชื่อ "ท่าจีน" มีที่มาจากชุมชนชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณปากแม่น้ำในสมัยโบราณ

2. ประวัติศาสตร์และที่มา

ยุคก่อนประวัติศาสตร์: กลุ่มน้ำท่าจีนน่าจะเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เนื่องจากที่ราบลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์จากตะกอนที่แม่น้ำพัดพามา เหมาะแก่การเพาะปลูกและอยู่อาศัย

สมัยทวารวดี (พ.ศ. 1000-1500): มีหลักฐานว่ากลุ่มน้ำท่าจีนเป็นเส้นทางค้าสำคัญ โดยเฉพาะเมืองโบราณอย่างเมืองอู่ทอง (จังหวัดสุพรรณบุรี) และเมืองนครปฐม (จังหวัดนครปฐม) ซึ่งอาจมีการติดต่อค้าขายกับชุมชนต่างชาติ รวมถึงชาวจีนผ่านทางเรือ

สมัยอยุธยา (พ.ศ. 1893-2310): แม่น้ำท่าจีนกลายเป็นเส้นทางคมนาคมและการค้าที่สำคัญ ชาวจีนนำเรือสำเภาเข้ามาค้าขายบริเวณปากแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นที่ตั้งของ "บ้านท่าจีน" ชุมชนขนาดใหญ่ในสมัยนั้น มีการแลกเปลี่ยนสินค้า เช่น ผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา และเกลือ ชื่อ "ท่าจีน" จึงเริ่มปรากฏจากชุมชนนี้

สมัยรัตนโกสินทร์: ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น แผนที่ของชาวยุโรปสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ราว 500 ปีที่แล้ว) ระบุชื่อแม่น้ำท่าจีน แสดงถึงความสำคัญของแม่น้ำสายนี้ในฐานะเส้นทางคมนาคมและการค้าที่มีชื่อเสียงระดับสากล

3. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

การตั้งเมือง: ในสมัยอยุธยา สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พ.ศ. 2091-2112) โปรดให้ยกฐานะ "บ้านท่าจีน" เป็น "เมืองสาครบุรี" เพื่อใช้เป็นเมืองหน้าด่านป้องกันการรุกรานทางทะเล และระดมพลในยามสงคราม

การเปลี่ยนชื่อ: ในสมัยรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2394-2411) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนชื่อจาก "เมืองสาครบุรี" เป็น "เมืองสมุทรสาคร" ซึ่งหมายถึง "เมืองแห่งทะเลและแม่น้ำ" สะท้อนความสัมพันธ์กับแม่น้ำท่าจีนและอ่าวไทย

ยุคปัจจุบัน: แม่น้ำท่าจีนยังคงเป็นเส้นเลือดใหญ่ของจังหวัดสมุทรสาคร รองรับการเกษตร การประมง และการคมนาคม แม้บทบาทการค้าจะลดลงจากการพัฒนาทางบก

ความเกี่ยวข้องของแม่น้ำท่าจีนกับจังหวัดสมุทรสาคร

แม่น้ำท่าจีนมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับจังหวัดสมุทรสาครทั้งในมิติประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังนี้:

1. ด้านภูมิศาสตร์

เส้นทางหลัก: แม่น้ำท่าจีนไหลผ่านใจกลางจังหวัดสมุทรสาคร จากทิศเหนือ (อำเภอบ้านแพ้วและกระทุ่มแบน) ลงสู่ทิศใต้ (อำเภอเมืองสมุทรสาคร) รวมระยะทางในจังหวัดประมาณ 70 กิโลเมตร ก่อนลงสู่อ่าวไทย

ที่ราบลุ่ม: แม่น้ำท่าจีนสร้างที่ราบลุ่มชายฝั่งที่มีความอุดมสมบูรณ์จากการทับถมของตะกอน ส่งผลให้สมุทรสาครมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบต่ำ (สูงจากระดับน้ำทะเล 0-2 เมตร)

ระบบน้ำ: มีคลองสาขามากกว่า 170 สาย เช่น คลองมหาชัย คลองโคกขาม และคลองพันท้ายนรสิงห์ เชื่อมโยงกับแม่น้ำท่าจีน ช่วยในการชลประทานและคมนาคม

2. ด้านประวัติศาสตร์

ชุมชนบ้านท่าจีน: ปากแม่น้ำท่าจีน (บริเวณท่าฉลอมในปัจจุบัน) เป็นที่ตั้งของชุมชน "บ้านท่าจีน" ซึ่งเป็นจุดกำเนิดชื่อแม่น้ำและจังหวัดสมุทรสาคร ชุมชนนี้เกิดจากชาวจีนที่เข้ามาค้าขายตั้งแต่สมัยอยุธยา

เมืองหน้าด่าน: แม่น้ำท่าจีนทำให้สมุทรสาครเป็นเมืองยุทธศาสตร์ในอดีต ป้องกันการรุกรานจากทะเล และเชื่อมโยงการค้าขายกับกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์

3. ด้านเศรษฐกิจ

การเกษตร: แม่น้ำท่าจีนและคลองสาขาสันับสนุนการเพาะปลูกในพื้นที่ 178,861.13 ไร่ เช่น มะพร้าว น้ำหอมในอำเภอบ้านแพ้ว และข้าวในที่ราบลุ่ม น้ำฝนและน้ำจากแม่น้ำช่วยลดต้นทุนชลประทาน

การประมง: ปากแม่น้ำท่าจีนและบริเวณน้ำกร่อย (จากการผสมของน้ำจืดและน้ำทะเล) เหมาะแก่การเลี้ยงกุ้ง ปลา และหอย สร้างรายได้จากพื้นที่ประมง 34,270.42 ไร่

นาเกลือ: ฝั่งชายฝั่งใกล้ปากแม่น้ำท่าจีน (18,835 ไร่) ใช้ประโยชน์จากน้ำเค็มที่ไหลเข้ามากับน้ำทะเลหนุน ผลิตเกลือสมุทรที่มีชื่อเสียง

การค้าและคมนาคม: ในอดีต แม่น้ำท่าจีนเป็นเส้นทางขนส่งสินค้า ปัจจุบันยังใช้ในการขนส่งทางน้ำในระดับท้องถิ่น

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ชุมชนชาวจีน: ชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณปากแม่น้ำท่าจีนนำมาซึ่งวัฒนธรรม เช่น การค้าขาย การทำประมง และประเพณี เช่น งานตรุษจีนที่ท่าฉลอม

วิถีชีวิต: ชาวสมุทรสาครพึ่งพาแม่น้ำท่าจีนในการดำรงชีวิต ทั้งการเกษตร ประมง และการเดินทาง สะท้อนในคำขวัญจังหวัด "เมืองประมง ดงโรงงาน ลานเกษตร เขตประวัติศาสตร์"

5. ด้านสิ่งแวดล้อมและความท้าทาย

น้ำท่วม: ปริมาณฝนมากหรือน้ำทะเลหนุนอาจทำให้น้ำในแม่น้ำท่าจีนล้นตลิ่งท่วมพื้นที่เกษตร เช่น ในปี 2564-2565 ที่เกิดลานีญา

มลพิษ: การพัฒนาอุตสาหกรรมในสมุทรสาคร (เช่น โรงงานแปรรูปอาหารทะเล) ทำให้เกิดน้ำเสียไหลลงแม่น้ำท่าจีน ส่งผลต่อคุณภาพน้ำและระบบนิเวศ

สรุป

แม่น้ำท่าจีนมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เริ่มชัดเจนในสมัยอยุธยาเป็นเส้นทางการค้าของชาวจีนที่ "บ้านท่าจีน" และพัฒนามาเป็นแม่น้ำสายหลักของสมุทรสาครในปัจจุบัน ความเกี่ยวข้องกับจังหวัดสมุทรสาครปรากฏในทุกมิติ ตั้งแต่การกำเนิดเมือง ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ไปจนถึงวิถีชีวิต แม่น้ำท่าจีนไม่เพียงเป็นแหล่งน้ำ แต่ยังเป็นรากฐานของประวัติศาสตร์และความเจริญของจังหวัด อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและมลพิษเป็นความท้าทายที่ต้องจัดการเพื่อรักษาความยั่งยืนของแม่น้ำสายนี้ต่อไป

2. คลองมหาชัย

เป็นคลองที่ขุดในสมัยอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ (พระเจ้าเสือ) เพื่อตัดความคดเคี้ยวของคลองโคกขาม แต่เดิมเริ่มต้นจากคลองด่าน วัดหัวหมู เขตเมืองธนบุรีจนถึงคลองโคกขาม เรียกว่า คลองพระพุทธรเจ้าหลวง แต่การขุดยังไม่ทันแล้วเสร็จ ต่อมาสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 9 เสด็จมาที่ปากน้ำเมืองสาครบุรี เมื่อเสด็จถึงคลองมหาชัยเห็นคลองยังขุดไม่แล้วเสร็จค้างอยู่ จึงได้โปรดเกล้าให้พระราชสงครามเป็นนายกอง ให้เกณฑ์คนจากหัวเมืองปักษ์ใต้ขุดคลองมหาชัยให้ฝรั่งส่องกล้องดูให้ตรงปากคลอง แล้วปักกรุยลงเป็นสำคัญยาว 340 เส้น ให้ขุดคลองลึก 6 ศอก กว้าง 7 วา ใช้เวลาขุดอยู่สองเดือนจึงแล้วเสร็จเรียกว่า คลองมหาชัย

ประวัติความเป็นมาของคลองมหาชัย

คลองมหาชัยเป็นคลองสายสำคัญในจังหวัดสมุทรสาคร มีบทบาททั้งในด้านประวัติศาสตร์ การคมนาคม และการเกษตร โดยประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของคลองนี้เชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับวิถีชีวิตและการพัฒนาของจังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้:

1. กำเนิดและที่มา

การขุดคลอง: คลองมหาชัยเป็นคลองที่ขุดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893-2310) โดยมีจุดประสงค์เพื่อเชื่อมต่อแม่น้ำท่าจีนกับชุมชนต่างๆ และใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำสำหรับการค้าขายและการทหาร คาดว่าการขุดเริ่มต้นในช่วงปลายสมัยอยุธยา เพื่อสนับสนุนเมืองสาครบุรี (ชื่อเดิมของสมุทรสาคร) ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญทางทะเล

ชื่อ "มหาชัย": ชื่อ "มหาชัย" มีที่มาจากคำว่า "ชัย" ที่แปลว่าชัยชนะ สะท้อนถึงความสำคัญของคลองในฐานะเส้นทางยุทธศาสตร์ที่นำไปสู่ความสำเร็จทางการทหารหรือการค้า คำว่า "มหา" อาจถูกเติมเพื่อยกย่องความยิ่งใหญ่ของคลองนี้ในสมัยนั้น บางตำนานเล่าว่าเกี่ยวข้องกับการที่สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงใช้เส้นทางนี้ในการระดมพลเพื่อป้องกันการรุกราน

2. พัฒนาการในสมัยต่าง ๆ

สมัยอยุธยา: คลองมหาชัยถูกขุดเพื่อเชื่อมแม่น้ำท่าจีนกับชุมชนบริเวณปากคลอง (ปัจจุบันคือเขตอำเภอมืองสมุทรสาคร) ใช้ในการขนส่งสินค้า เช่น เกลือ ปลาแห้ง และผลผลิตการเกษตร ไปยังเมืองหลวง (อยุธยา) และเมืองท่าอื่น ๆ

สมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น: หลังการเสียกรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ. 2310 คลองมหาชัยยังคงมีบทบาทในการฟื้นฟูการค้าและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน โดยเฉพาะชาวจีนที่อพยพมาพร้อมเรือสำเภา เข้ามาตั้งรกรากบริเวณปากคลองและปากแม่น้ำท่าจีน

สมัยรัชกาลที่ 5: ในช่วงปฏิรูประบบชลประทานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คลองมหาชัยได้รับการปรับปรุงให้ลึกและกว้างขึ้น เพื่อใช้ในการระบายน้ำและชลประทาน รองรับการเกษตรที่ขยายตัว เช่น การปลูกข้าวและพืชสวน

ยุคปัจจุบัน: คลองมหาชัยยังคงเป็นส่วนหนึ่งของระบบน้ำในสมุทรสาคร แต่บทบาทด้านคมนาคมลดลงเนื่องจากการพัฒนาถนนและสะพาน ปัจจุบันใช้เพื่อการเกษตร การประมง และการระบายน้ำเป็นหลัก

3. ลักษณะทางกายภาพ

เส้นทาง: คลองมหาชัยเริ่มต้นจากแม่น้ำท่าจีนในเขตอำเภอมืองสมุทรสาคร ไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ผ่านชุมชนมหาชัย และลงสู่อ่าวไทยบริเวณใกล้ปากแม่น้ำท่าจีน ระยะทางประมาณ 5-6 กิโลเมตร

ความกว้างและความลึก: เดิมเป็นคลองขุดที่มีขนาดเล็ก แต่มีการขยายในสมัยรัตนโกสินทร์ ปัจจุบันมีความกว้างเฉลี่ย 10-20 เมตร และลึกประมาณ 2-3 เมตร ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาและการตื้นเขิน

ความเกี่ยวข้องของคลองมหาชัยกับจังหวัดสมุทรสาคร

คลองมหาชัยมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับจังหวัดสมุทรสาครในหลายมิติ ตั้งแต่ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม ไปจนถึงสิ่งแวดล้อม ดังนี้:

1. ด้านประวัติศาสตร์

จุดกำเนิดชุมชนมหาชัย: คลองมหาชัยเป็นศูนย์กลางการตั้งถิ่นฐานของชุมชนในอดีต โดยเฉพาะบริเวณ "ตลาดมหาชัย" ซึ่งปัจจุบันเป็นย่านการค้าที่สำคัญของอำเภอมืองสมุทรสาคร ชุมชนนี้เติบโตจากการค้าขายทางน้ำในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์

เมืองยุทธศาสตร์: คลองมหาชัยช่วยเสริมความสำคัญของสมุทรสาครในฐานะเมืองหน้าด่าน ป้องกันการรุกรานจากทางทะเล และเชื่อมโยงกับแม่น้ำท่าจีนเพื่อการระดมพลและขนส่งเสบียง

2. ด้านภูมิศาสตร์และการจัดการน้ำ

ส่วนหนึ่งของระบบน้ำ: คลองมหาชัยเป็นคลองสาขาของแม่น้ำท่าจีน ช่วยกระจายน้ำจากแม่น้ำสายหลักไปยังพื้นที่เกษตรและชุมชนในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร รวมถึงระบายน้ำลงสู่อ่าวไทย

การชลประทาน: คลองนี้สนับสนุนการเกษตรในพื้นที่ราบลุ่ม เช่น การปลูกข้าว มะพร้าว น้ำหอม และพืชสวน โดยเฉพาะในฤดูฝนที่น้ำจากแม่น้ำท่าจีนไหลเข้ามาเต็ม

การป้องกันน้ำท่วม: คลองมหาชัยมีบทบาทในการระบายน้ำในช่วงฝนตกหนัก ลดความเสี่ยงน้ำท่วมในเขตเมืองมหาชัยและบริเวณใกล้เคียง

3. ด้านเศรษฐกิจ

การเกษตร: คลองมหาชัยเป็นแหล่งน้ำสำคัญสำหรับเกษตรกรในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร รองรับการเพาะปลูกในพื้นที่เกษตร 178,861.13 ไร่ เช่น มะพร้าว น้ำหอมและฝรั่ง ซึ่งพึ่งพาน้ำจากคลองในช่วงฤดูฝน

การประมง: น้ำกร่อยจากคลองมหาชัย (ที่เกิดจากการผสมของน้ำจืดจากแม่น้ำท่าจีนและน้ำเค็มจากอ่าวไทย) เหมาะแก่การเลี้ยงกุ้งและปลาในบ่อใกล้คลอง สนับสนุนการประมงน้ำกร่อย (34,270.42 ไร่)

การค้าในอดีต: คลองมหาชัยเคยเป็นเส้นทางขนส่งสินค้า เช่น เกลือ ปลาแห้ง และผลไม้ ไปยังตลาดในกรุงเทพฯ และเมืองอื่นๆ ผ่านแม่น้ำท่าจีน ปัจจุบันบทบาทนี้ลดลง แต่ยังคงเห็นร่องรอยในตลาดมหาชัยที่คึกคักด้วยสินค้าท้องถิ่น

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ชุมชนริมคลอง: ชาวสมุทรสาครที่อาศัยอยู่ริมคลองมหาชัยมีวิถีชีวิตผูกพันกับน้ำ เช่น การประมง การค้าขาย และการเดินทาง ตลาดมหาชัยกลายเป็นศูนย์กลางชุมชนที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น

ชื่อที่สะท้อนความเจริญ: การตั้งชื่อ "มหาชัย" ให้กับคลองและชุมชนแสดงถึงความภาคภูมิใจในความยิ่งใหญ่และความสำเร็จของพื้นที่ในอดีต ซึ่งยังคงปรากฏในชื่อสถานที่ เช่น "สะพานมหาชัย" และ "ท่ามหาชัย"

5. ด้านสิ่งแวดล้อมและความท้าทาย

น้ำท่วม: ในช่วงฝนตกหนักหรือน้ำทะเลหนุน คลองมหาชัยอาจรับน้ำจากแม่น้ำท่าจีนมากเกินไป นำไปสู่การน้ำท่วมในเขตเมืองมหาชัย เช่น ในปี 2564-2565 ที่เกิดลานินญา

มลพิษ: การพัฒนาอุตสาหกรรมในสมุทรสาคร เช่น โรงงานแปรรูปอาหารทะเล ส่งผลให้น้ำเสียไหลลงคลองมหาชัยกระทบคุณภาพน้ำและระบบนิเวศ รวมถึงการเกษตรและประมงที่พึ่งพาคลอง

การตื่นเงิน: การสะสมตะกอนจากแม่น้ำท่าจีนและขยะทำให้คลองตื้นเขิน ลดประสิทธิภาพการระบายน้ำและการใช้งาน

สรุป

คลองมหาชัยมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เริ่มจากการขุดเพื่อเชื่อมแม่น้ำท่าจีนกับชุมชนท้องถิ่น ใช้ในการคมนาคมและการทหาร ก่อนพัฒนามาเป็นเส้นทางค้าขายและชลประทานในสมัยรัตนโกสินทร์ ความเกี่ยวข้องกับจังหวัดสมุทรสาครปรากฏในฐานะศูนย์กลางชุมชนมหาชัย แหล่งน้ำสำหรับเกษตรกรรมและประมง และตัวช่วยระบายน้ำในเขตเมือง คลองนี้ไม่เพียงเป็นโครงสร้างพื้นฐาน แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวสมุทรสาคร อย่างไรก็ตาม ปัญหา น้ำท่วม มลพิษ และการตื้นเขินเป็นความท้าทายที่ต้องแก้ไขเพื่อรักษาคุณค่าของคลองมหาชัยในอนาคต

3. คลองพิทยาลงกรณ์

ยาวประมาณ 27 กิโลเมตร เป็นคลองขุดเพื่อการชลประทาน และทำนาเกลือ ทางริมฝั่งทะเลของเขตอำเภอเมืองฯ โดยแยกจากแม่น้ำท่าจีน ที่วัดศรีสุทธาราม (วัดกำแพง) ตำบลหญ้าแพรก อำเภอเมืองฯ ไปเชื่อมคลองสรรพสามิต ไปเชื่อมต่อแม่น้ำเจ้าพระยา ที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ

ประวัติความเป็นมาของคลองพิทยาลงกรณ์

คลองพิทยาลงกรณ์เป็นคลองที่ขุดขึ้นเพื่อการชลประทานและการเกษตรในเขตชายฝั่งทะเลของประเทศไทย มีประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบน้ำและการจัดการทรัพยากรในสมัยรัตนโกสินทร์ ดังนี้:

กำเนิดและการขุดคลอง

การเริ่มต้น: คลองพิทยาลงกรณ์ถูกขุดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยมีการปฏิรูประบบชลประทานอย่างจริงจัง เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมและขาดแคลนน้ำในพื้นที่เกษตรกรรม โดยเฉพาะบริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งติดอ่าวไทย

ผู้รับผิดชอบ: คลองนี้ตั้งชื่อตามพระนามของ "สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพิทยลัทธ กุมภินันพิทยาลงกรณ์" พระราชโอรสในรัชกาลที่ 5 ซึ่งทรงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเกษตรและชลประทานในช่วงนั้น การขุดคลองน่าจะได้รับการสนับสนุนจากกรมชลประทานที่ก่อตั้งขึ้นในสมัยนั้น

วัตถุประสงค์: คลองพิทยาลงกรณ์ถูกออกแบบเพื่อเชื่อมต่อระบบน้ำจากแม่น้ำท่าจีนไปยังพื้นที่ชายฝั่งทะเลในจังหวัดสมุทรสาคร และขยายไปถึงจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีเป้าหมายเพื่อระบายน้ำในฤดูฝน เก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง และสนับสนุนการทำนาเกลือและเกษตรกรรมอื่น ๆ

เส้นทางและลักษณะ

จุดเริ่มต้น: คลองพิทยาลงกรณ์แยกจากแม่น้ำท่าจีนบริเวณใกล้กับวัดศรีสุทธาราม ตำบลหญ้าแพรก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

เส้นทาง: คลองไหลไปทางทิศตะวันออกผ่านพื้นที่ชายฝั่งของจังหวัดสมุทรสาคร เชื่อมต่อกับคลองสรรพสามิต และไปสิ้นสุดที่แม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ความยาวทั้งหมดประมาณ 27 กิโลเมตร

ลักษณะ: เป็นคลองขุดที่มีความกว้างและลึกพอสมควรเพื่อรองรับน้ำจากแม่น้ำท่าจีนและน้ำทะเลที่หนุนเข้ามาในช่วงน้ำขึ้น สภาพปัจจุบันอาจมีการตื้นเขินจากตะกอนที่สะสม

พัฒนาการในสมัยต่างๆ

สมัยรัชกาลที่ 5: การขุดคลองพิทยาลงกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายพัฒนาที่ดินและเกษตรกรรมในเขตปริมณฑล เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดความเสียหายจากน้ำท่วม

สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2: คลองนี้ได้รับการบูรณะและปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเกษตรกรและการขยายตัวของเมือง

ยุคปัจจุบัน: คลองพิทยาลงกรณ์ยังคงมีบทบาทในการระบายน้ำและสนับสนุนการเกษตร แต่เผชิญปัญหาการตื้นเขินและมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมในสมุทรสาคร

ความเกี่ยวข้องของคลองพิทยาลงกรณ์กับจังหวัดสมุทรสาคร

คลองพิทยาลงกรณ์มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับจังหวัดสมุทรสาครในมิติต่างๆ ดังนี้:

1. ด้านภูมิศาสตร์

จุดเริ่มต้นในสมุทรสาคร: คลองพิทยาลงกรณ์เริ่มต้นจากแม่น้ำท่าจีนในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางของจังหวัด และไหลผ่านพื้นที่ชายฝั่งบางส่วนของจังหวัดก่อนข้ามไปยังสมุทรปราการ

ระบบน้ำ: คลองนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายน้ำในสมุทรสาคร ซึ่งมีแม่น้ำท่าจีนเป็นสายน้ำหลัก และคลองสาขากว่า 170 สาย รวมถึงคลองมหาชัยและคลองโคกขาม คลองพิทยาลงกรณ์ช่วยกระจายน้ำไปยังพื้นที่เกษตรและชุมชน

2. ด้านการเกษตร

ชลประทาน: คลองพิทยาลงกรณ์สนับสนุนการเกษตรในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร โดยเฉพาะการปลูกมะพร้าวน้ำหอม (195,751 ต้น/ปี) และฝรั่ง (40,131.97 ต้น/ปี) ซึ่งต้องการน้ำในฤดูฝนและการระบายน้ำที่ดี

นาเกลือ: คลองนี้มีบทบาทสำคัญในการทำนาเกลือ (18,835 ไร่) บริเวณชายฝั่งสมุทรสาคร โดยน้ำจากคลองช่วยควบคุมระดับน้ำเค็มที่ไหลมาจากอ่าวไทยผ่านแม่น้ำท่าจีน

การประมง: น้ำกร่อยในคลอง (จากการผสมของน้ำจืดและน้ำเค็ม) เหมาะแก่การเลี้ยงกุ้งและปลาในบ่อใกล้คลอง รองรับพื้นที่ประมง 34,270.42 ไร่

3. ด้านเศรษฐกิจ

การคมนาคมในอดีต: ในสมัยรัชกาลที่ 5 คลองพิทยาลงกรณ์เป็นเส้นทางลัดจากสมุทรสาครไปยังสมุทรปราการและกรุงเทพฯ ช่วยขนส่งสินค้าเกษตร เช่น เกลือและผลไม้ ปัจจุบันบทบาทนี้ลดลงเนื่องจากการพัฒนาถนน

การระบายน้ำ: คลองช่วยป้องกันน้ำท่วมในเขตเมืองมหาชัยและพื้นที่เกษตร ปกป้องผลผลิตจากการเสียหายในฤดูฝน

4. ด้านประวัติศาสตร์และสังคม

ชื่อที่สะท้อนยุคสมัย: การตั้งชื่อตามพระองค์เจ้าพิทยาลัภย์แสดงถึงความเจริญในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งสมุทรสาครเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้รับการพัฒนาระบบชลประทานอย่างจริงจัง

ชุมชนริมคลอง: ชาวสมุทรสาครที่อาศัยใกล้คลองพิทยาลงกรณ์พึ่งพาคคลองในการดำรงชีวิต ทั้งการเกษตรและประมง สะท้อนวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่ผูกพันกับสายน้ำ

5. ด้านสิ่งแวดล้อมและความท้าทาย

น้ำท่วม: ในช่วงฝนตกหนัก (เช่น ปี 2564-2565 ที่เกิดลานีญา) คลองพิทยาลงกรณ์รับน้ำจากแม่น้ำท่าจีนและระบายลงอ่าวไทย หากน้ำมากเกินไปอาจท่วมพื้นที่เกษตรและชุมชน

มลพิษ: การพัฒนาอุตสาหกรรมในสมุทรสาคร เช่น โรงงานแปรรูปอาหารทะเล ส่งผลให้น้ำเสียไหลลงคลองกระทบคุณภาพน้ำที่ใช้ในการเกษตรและประมง

การตื่นเงิน: ตะกอนจากแม่น้ำท่าจีนและขยะทำให้คลองตื้นเขิน ลดประสิทธิภาพการระบายน้ำและการใช้งาน

สรุป

คลองพิทยาลงกรณ์มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ถูกขุดเพื่อพัฒนาการเกษตรและชลประทานในเขตชายฝั่ง โดยเริ่มจากแม่น้ำท่าจีนในสมุทรสาครไปถึงสมุทรปราการ ความเกี่ยวข้องกับจังหวัดสมุทรสาครปรากฏในฐานะแหล่งน้ำสำคัญที่สนับสนุนการเกษตร (มะพร้าว น้ำหอม นาเกลือ) การประมง และการระบายน้ำในเขตเมือง คลองนี้ยังสะท้อนความเจริญในอดีตและวิถีชีวิตของชุมชนสมุทรสาคร อย่างไรก็ตาม ปัญหาน้ำท่วม มลพิษ และการตื้นเขินเป็นความท้าทายที่ต้องจัดการเพื่อรักษาความสำคัญของคลองนี้ต่อไปในอนาคต

4. คลองภาษีเจริญ

รวมความยาว 28 กิโลเมตร เริ่มต้นที่บริเวณปากคลองบางกอกใหญ่ และคลองบางขุนศรีมาบรรจบกันไปเชื่อมแม่น้ำท่าจีนที่ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร คลองสายนี้เป็นเส้นทางสัญจรทางน้ำที่สำคัญ ตลอดริมสองฝั่งคลอง จะมีชุมชนเกษตรกระจายกันอยู่ มีคลองซอยเล็กๆ ทั้งสองข้างเพื่อเชื่อมพื้นที่ของอำเภอกะทู้มแบบตอนเหนือ การขุดคลองสายนี้ดำเนินการเมื่อปี พ.ศ.1410 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยาภิรมย์ภักดี (ยิ้ม) เป็นแม่กองขุดคลองสายนี้ โดยขุดตั้งแต่คลองบางกอกใหญ่ริมวัดปากน้ำ ไปออกแม่น้ำท่าจีน ที่ตำบลดอนไก่ดี ขุดเสร็จเมื่อปี พ.ศ.2415 เป็นคลองยาว 620 เส้น กว้าง 7 วา ลึก 5 ศอก

ประวัติความเป็นมาของคลองภาษีเจริญ

คลองภาษีเจริญเป็นคลองสายสำคัญในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียง มีประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการคมนาคมและชลประทานในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ดังนี้:

1. กำเนิดและการขุดคลอง

การเริ่มต้น: คลองภาษีเจริญถูกขุดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 (พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) ระหว่าง พ.ศ. 2413-2414 โดยมีจุดประสงค์เพื่อเชื่อมต่อกรุงเทพมหานครกับแม่น้ำท่าจีน และขยายเส้นทางไปยังจังหวัดสมุทรสาครและสมุทรสงคราม เพื่ออำนวยความสะดวกในการคมนาคมทางน้ำและการค้าขาย

ผู้รับผิดชอบ: การขุดคลองนี้เกิดจากพระราชดำริของรัชกาลที่ 4 ที่ทรงเห็นความจำเป็นในการพัฒนาเส้นทางลัดจากกรุงเทพฯ ไปยังอ่าวไทย โดยมี "พระยาภาษีสมบัติบริบูรณ์" (ชื่อเดิม: ฉาย) ขุนนางผู้ดูแลการเก็บภาษีอากร เป็นผู้ควบคุมการขุด คลองนี้จึงถูกตั้งชื่อว่า "คลองภาษีเจริญ" เพื่อเป็นเกียรติแก่ท่าน

วัตถุประสงค์: คลองถูกขุดเพื่อ:

- ลดระยะทางในการเดินเรือจากกรุงเทพฯ ไปยังแม่น้ำท่าจีน แทนการใช้เส้นทางแม่น้ำเจ้าพระยาที่คดเคี้ยว ระบายน้ำจากกรุงเทพฯ ไปยังแม่น้ำท่าจีนและอ่าวไทย ป้องกันน้ำท่วม
- สนับสนุนการเกษตรและการค้าขายในเขตชายฝั่ง

2. เส้นทางและลักษณะ

จุดเริ่มต้น: คลองภาษีเจริญเริ่มจากแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณวัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เส้นทาง: คลองไหลผ่านเขตหนองแขมและบางบอนในกรุงเทพฯ จากนั้นเข้าสู่จังหวัดสมุทรสาครบริเวณอำเภอกะทู้แบน และไหลต่อไปเชื่อมกับแม่น้ำท่าจีนที่ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองสมุทรสาคร รวมระยะทางประมาณ 28 กิโลเมตร

ลักษณะ: เป็นคลองขุดที่มีความกว้างประมาณ 20-30 เมตร และลึก 2-3 เมตรในสมัยแรกเริ่ม ปัจจุบันมีการตื้นเขินและแคบลงในช่วงบางจากการสะสมตะกอนและขาดการบำรุงรักษา

3. พัฒนาการในสมัยต่างๆ

สมัยรัชกาลที่ 4-5: คลองภาษีเจริญเป็นเส้นทางคมนาคมหลักสำหรับการขนส่งสินค้า เช่น ข้าว เหล้า และผลไม้ ระหว่างกรุงเทพฯ กับสมุทรสาครและสมุทรสงคราม รวมถึงเป็นช่องทางระบายน้ำในฤดูฝน

สมัยรัชกาลที่ 6-7: การพัฒนาถนนและรถยนต์ทำให้บทบาทการคมนาคมทางน้ำลดลง แต่คลองยังคงใช้ในการเกษตรและการระบายน้ำ

ยุคปัจจุบัน: คลองภาษีเจริญกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบชลประทานและการระบายน้ำในเขตปริมณฑล แต่เผชิญปัญหาหมลพิษจากน้ำเสียและการตื้นเขิน

ความเกี่ยวข้องของคลองภาษีเจริญกับจังหวัดสมุทรสาคร

คลองภาษีเจริญมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับจังหวัดสมุทรสาครในมิติประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนี้:

1. ด้านภูมิศาสตร์

จุดเชื่อมต่อ: คลองภาษีเจริญไหลจากกรุงเทพฯ เข้าสู่สมุทรสาครบริเวณอำเภอกะทู้แบน และเชื่อมกับแม่น้ำท่าจีนที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร เป็นเส้นทางน้ำสำคัญที่เชื่อมโยงสมุทรสาครกับเมืองหลวง

ระบบน้ำ: คลองนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายน้ำในสมุทรสาคร ซึ่งมีแม่น้ำท่าจีนเป็นสายหลัก และคลองสาขากว่า 170 สาย เช่น คลองมหาชัยและคลองพิทยาลงกรณ์ ช่วยกระจายน้ำไปยังพื้นที่ต่าง ๆ

2. ด้านประวัติศาสตร์

เส้นทางคมนาคมในอดีต: คลองภาษีเจริญถูกขุดเพื่อเชื่อมสมุทรสาครกับกรุงเทพฯ โดยตรง ลดระยะทางจากเส้นทางแม่น้ำเจ้าพระยา สะท้อนความสำคัญของสมุทรสาครในฐานะเมืองท่าและเมืองการค้าในสมัยรัชกาลที่ 4

การตั้งถิ่นฐาน: ชุมชนริมคลองในสมุทรสาคร เช่น ตำบลท่าทรายและอำเภอกะหุ่มแบน เติบโตจากการค้าขายและการเกษตรที่พึ่งพาคลองนี้

3. ด้านการเกษตร

ชลประทาน: คลองภาษีเจริญนำน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาและระบายน้ำจากกรุงเทพฯ มาสู่สมุทรสาคร ช่วยสนับสนุนการเกษตรในเขตอำเภอกะหุ่มแบนและอำเภอเมือง เช่น การปลูกมะพร้าว น้ำหอม (195,751 ต้น/ปี) และฝรั่ง (40,131.97 ต้น/ปี)

การควบคุมน้ำ: คลองช่วยระบายน้ำในฤดูฝนและเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง รองรับพื้นที่เกษตร 178,861.13 ไร่ โดยเฉพาะในเขตที่เชื่อมกับแม่น้ำท่าจีน

นาเกลือและประมง: คลองนี้มีส่วนช่วยควบคุมระดับน้ำเค็มจากแม่น้ำท่าจีน สนับสนุนนาเกลือ (18,835 ไร่) และการเลี้ยงกุ้งปลาในน้ำกร่อย (34,270.42 ไร่) ในเขตใกล้ปากคลอง

4. ด้านเศรษฐกิจ

การค้าในอดีต: คลองภาษีเจริญเป็นเส้นทางลัดสำหรับขนส่งสินค้าจากสมุทรสาคร เช่น เกลือ ปลาแห้ง และผลไม้ ไปยังกรุงเทพฯ และกลับกัน สินค้าจากกรุงเทพฯ เช่น เครื่องมือและผ้า ถูกส่งมาที่สมุทรสาครผ่านคลองนี้

การระบายน้ำ: คลองช่วยป้องกันน้ำท่วมในเขตเกษตรและชุมชนสมุทรสาคร ลดความเสียหายต่อผลผลิตและทรัพย์สิน

5. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ชุมชนริมคลอง: ชาวสมุทรสาครในเขตอำเภอกะหุ่มแบนและเมืองสมุทรสาครมีวิถีชีวิตผูกพันกับคลองภาษีเจริญ เช่น การเดินเรือ การประมง และการค้าขายริมน้ำ

มรดกจากรัชกาลที่ 4: การขุดคลองสะท้อนนโยบายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในสมัยนั้น ซึ่งส่งผลให้สมุทรสาครกลายเป็นจังหวัดที่มีระบบน้ำเชื่อมโยงกับเมืองหลวงอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านสิ่งแวดล้อมและความท้าทาย

น้ำท่วม: ในช่วงฝนตกหนัก (เช่น ปี 2564-2565 ที่เกิดลานีญา) คลองภาษีเจริญรับน้ำจากกรุงเทพฯ และระบายลงแม่น้ำท่าจีน หากน้ำมากเกินไปอาจท่วมพื้นที่สมุทรสาคร เช่น อำเภอกะหุ่มแบน

มลพิษ: น้ำเสียจากชุมชนเมืองและโรงงานในสมุทรสาคร รวมถึงน้ำเสียจากกรุงเทพฯ ไหลลงคลอง กระทบคุณภาพน้ำที่ใช้ในการเกษตรและประมง

การตื่นเงิน: การสะสมตะกอนและขยะทำให้คลองตื้นเขิน ลดประสิทธิภาพการระบายน้ำและการใช้งาน

สรุป

คลองภาษีเจริญมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ถูกขุดเพื่อเชื่อมกรุงเทพฯ กับแม่น้ำท่าจีน เป็นเส้นทางคมนาคมและชลประทานที่สำคัญ ความเกี่ยวข้องกับจังหวัดสมุทรสาครปรากฏในฐานะคลองที่ไหลผ่านอำเภอกะหุ่มแบนและเชื่อมกับแม่น้ำท่าจีน สนับสนุนการเกษตร (มะพร้าวน้ำหอม นาเกลือ) การประมง และการระบายน้ำ คลองนี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชุมชนสมุทรสาคร อย่างไรก็ตาม ปัญหาน้ำท่วม มลพิษ และการตื่นเงินเป็นความท้าทายที่ต้องจัดการเพื่อรักษาความสำคัญของคลองนี้ในอนาคต

5. คลองสุนัขหอน

เป็นคลองที่ขุดเชื่อมระหว่างแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลองยาวประมาณ 42 กิโลเมตร ในเขตสมุทรสงครามยาว 13 กิโลเมตร ในเขตสมุทรสาครยาว 29 กิโลเมตร เริ่มจากอำเภอมืองฯ ที่บ้านท่าจีน ไปเชื่อมกับคลองท่าแร่ที่บ้านบางน้ำวน จนมาถึงบ้านสุนัขหอน แล้วออกสู่แม่น้ำแม่กลองที่อำเภอมืองสมุทรสงคราม คลองนี้มีน้ำเค็มเข้ามามากจนมีป่าจาก และชายป่าเลน ขึ้นอยู่หนาแน่นตลอดสองฝั่งคลอง

ประวัติความเป็นมาของคลองสุนัขหอน

คลองสุนัขหอนเป็นคลองสายหนึ่งที่มีความสำคัญในเขตจังหวัดสมุทรสาครและสมุทรสงคราม มีประวัติศาสตร์และที่มาที่ยาวนาน ดังนี้:

1. กำเนิดและที่มา

การเกิด: คลองสุนัขหอนเป็นคลองธรรมชาติที่เชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำท่าจีนในจังหวัดสมุทรสาครกับแม่น้ำแม่กลองในจังหวัดสมุทรสงคราม เดิมทีอาจเป็นลำน้ำธรรมชาติที่เกิดจากการไหลของน้ำในที่ราบลุ่มชายฝั่ง ก่อนที่จะได้รับการปรับปรุงและขุดลอกในภายหลังเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งาน

ชื่อ "สุนัขหอน": ที่มาของชื่อคลองสุนัขหอนยังไม่มีหลักฐานชัดเจนในเอกสารประวัติศาสตร์ แต่มีตำนานเล่าต่อกันมาว่า ชื่อนี้เกิดจากในอดีตบริเวณคลองเป็นป่ารกทึบ มีสัตว์ป่าชุกชุม และในยามค่ำคืน ชาวเรือที่จอดพักมักได้ยินเสียงสุนัขหอนดังก้องจากสองฝั่งคลอง ซึ่งอาจเป็นสุนัขของชุมชนหรือหมาจิ้งจอกป่า ทำให้เกิดความรู้สึกขนลุกและตั้งชื่อตามปรากฏการณ์นี้

2. พัฒนาการในสมัยต่างๆ

สมัยอยุธยา: คลองสุนัขหอนน่าจะเริ่มมีบทบาทตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย (ราว พ.ศ. 2200-2310) ในฐานะเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่เชื่อมต่อชุมชนชาวมอญและชุมชนท้องถิ่นระหว่างลุ่มน้ำท่าจีนและแม่กลอง ซึ่งเป็นเส้นทางลัดที่ช่วยลดความเสี่ยงการเดินเรือในอ่าวไทยที่มีความเสี่ยงจากพายุและโจรสลัด

สมัยรัตนโกสินทร์: ในสมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2411-2453) คลองสุนัขหอนได้รับการกล่าวถึงในบันทึกการเสด็จพระราชดำเนินของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงใช้เส้นทางนี้เพื่อไปยังอัมพวาและหัวเมืองตะวันตก แสดงถึงความสำคัญของคลองในฐานะเส้นทางเดินเรือที่ไม่ต้องออกสู่ทะเล คลองนี้น่าจะได้รับการขุดลอกและปรับปรุงในช่วงนี้เพื่อการคมนาคมและการเกษตร

ยุคปัจจุบัน: คลองสุนัขหอนยังคงมีบทบาทในฐานะเส้นทางน้ำท้องถิ่น แต่การใช้งานลดลงจากการพัฒนาถนนและสะพาน ปัจจุบันใช้เพื่อการเกษตร การประมง และเป็นส่วนหนึ่งของระบบระบายน้ำ

3. ลักษณะทางกายภาพ

เส้นทาง: คลองสุนัขหอนเริ่มจากแม่น้ำท่าจีนบริเวณตำบลท่าจีน อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ไหลไปทางทิศใต้ผ่านตำบลบางกระเจ้า และข้ามเข้าสู่จังหวัดสมุทรสงครามที่ตำบลบ้านปรก อำเภอมืองสมุทรสงคราม ก่อนเชื่อมกับแม่น้ำแม่กลอง

ลักษณะ: คลองมีความยาวประมาณ 10-15 กิโลเมตร เป็นคลองแคบและคดเคี้ยว สองฝั่งในอดีตเคยเป็นป่ารกทึบ ปัจจุบันมีชุมชนและพื้นที่เกษตรตั้งอยู่

ความเกี่ยวข้องของคลองสุนัขหอนกับจังหวัดสมุทรสาคร

คลองสุนัขหอนมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับจังหวัดสมุทรสาครในมิติต่างๆ ดังนี้:

1. ด้านภูมิศาสตร์

จุดเชื่อมต่อ: คลองสุนัขหอนเริ่มต้นจากแม่น้ำท่าจีนในเขตอำเภอมืองสมุทรสาคร เป็นเส้นทางน้ำที่เชื่อมสมุทรสาครกับสมุทรสงคราม โดยเฉพาะในตำบลท่าจีนและบางกระเจ้า

ระบบน้ำ: คลองนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายน้ำในสมุทรสาคร ซึ่งมีแม่น้ำท่าจีนเป็นสายหลัก และคลองสาขากว่า 170 สาย เช่น คลองมหาชัยและคลองพิทยาลงกรณ์ ช่วยกระจายน้ำและระบายน้ำในพื้นที่

2. ด้านประวัติศาสตร์

ชุมชนมอญ: คลองสุนัขหอนเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวมอญโบราณที่อพยพจากเมืองมะละแหม่ง ประเทศเมียนมาร์ เข้ามาตั้งถิ่นฐานในสมัยอยุธยาตอนปลาย ชุมชนนี้ตั้งอยู่บริเวณตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมืองสมุทรสาคร และใช้คลองเป็นเส้นทางสัญจรและค้าขาย

เส้นทางคมนาคม: ในอดีต คลองสุนัขหอนเป็นเส้นทางลัดที่สำคัญสำหรับการเดินเรือจากสมุทรสาครไปยังสมุทรสงครามและหัวเมืองตะวันตก โดยไม่ต้องออกสู่ทะเล ช่วยลดความเสี่ยงจากสภาพอากาศและศัตรู

3. ด้านการเกษตรและเศรษฐกิจ

ชลประทาน: คลองสุนัขหอนนำน้ำจากแม่น้ำท่าจีนไปยังพื้นที่เกษตรในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร รองรับการปลูกมะพร้าวน้ำหอม (195,751 ต้น/ปี) และพืชสวนอื่นๆ รวมถึงช่วยระบายน้ำในฤดูฝน

การประมง: น้ำกร่อยในคลอง (จากการผสมของน้ำจืดและน้ำเค็มจากอ่าวไทย) เหมาะแก่การเลี้ยงกุ้งและปลาในบ่อใกล้คลอง สนับสนุนพื้นที่ประมง 34,270.42 ไร่

การค้าในอดีต: คลองนี้เคยเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าท้องถิ่น เช่น เกลือ ปลาแห้ง และผลไม้ ไปยังสมุทรสงครามและกรุงเทพฯ ผ่านแม่น้ำแม่กลองและแม่น้ำท่าจีน

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ชุมชนชาวมอญ: ชาวมอญที่อาศัยริมคลองสุนัขหอนรักษาวินัยธรรมดั้งเดิม เช่น การทำอาหารมอญ (เช่น ขนมจีนน้ำยา) และพิธีกรรมเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษ คลองนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ผูกพันกับน้ำ

เรื่องเล่าลึกลับ: คลองสุนัขหอนมีชื่อเสียงจากตำนานและเรื่องเล่าลึกลับ เช่น เสียงสุนัขหอนยามค่ำคืน ซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของมรดกวัฒนธรรมท้องถิ่น และปรากฏในบทประพันธ์นิราศของกวีในสมัยรัตนโกสินทร์

5. ด้านสิ่งแวดล้อมและความท้าทาย

น้ำท่วม: ในช่วงฝนตกหนัก (เช่น ปี 2564-2565 ที่เกิดลานีญา) คลองสุนัขหอนรับน้ำจากแม่น้ำท่าจีนและระบายไปยังแม่น้ำแม่กลอง หากน้ำมากเกินอาจท่วมชุมชนบางกระเจ้า

มลพิษ: การพัฒนาอุตสาหกรรมในสมุทรสาคร เช่น โรงงานแปรรูปอาหารทะเล ส่งผลให้น้ำเสียไหลลงคลองกระทบคุณภาพน้ำที่ใช้ในการเกษตรและประมง

การตื่นเงิน: ตะกอนจากแม่น้ำท่าจีนและขยะทำให้คลองตื้นเขิน ลดประสิทธิภาพการระบายน้ำ

สรุป

คลองสุนัขหอนมีประวัติความเป็นมาเริ่มจากลำน้ำธรรมชาติที่พัฒนามาเป็นเส้นทางคมนาคมในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ มีชื่อจากตำนานเสียงสุนัขหอนที่ชวนขนลุก ความเกี่ยวข้องกับจังหวัดสมุทรสาครปรากฏในฐานะคลองที่เชื่อมแม่น้ำท่าจีนกับสมุทรสงคราม สนับสนุนชุมชนมอญ การเกษตร (มะพร้าว น้ำหอม) การประมง และการค้าในอดีต คลองนี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ปัญหา น้ำท่วม มลพิษ และการตื่นเงินเป็นความท้าทายที่ต้องจัดการเพื่อรักษาความสำคัญของคลองนี้ต่อไป

6. คลองดำเนินสะดวก

ชุดเชื่อมระหว่างแม่น้ำแม่กลองกับแม่น้ำท่าจีน ยาวประมาณ 32 กิโลเมตร เริ่มจากประตูน้ำบางยาง อำเภอมืองฯ ผ่านอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ไปเชื่อมกับแม่น้ำแม่กลอง ที่อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นคลองที่ขุดเพื่อการชลประทานและการสัญจรทางน้ำ สองข้างคลองข่อยย่อย ๆ เชื่อมต่อเป็นจำนวนมาก

ประวัติความเป็นมาของคลองดำเนินสะดวก

คลองดำเนินสะดวกเป็นคลองที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย โดยเฉพาะในด้านการท่องเที่ยวและการค้าทางน้ำ มีประวัติศาสตร์และพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบชลประทานและคมนาคมในสมัยรัตนโกสินทร์ ดังนี้:

1. กำเนิดและการขุดคลอง

การเริ่มต้น: คลองดำเนินสะดวกถูกขุดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 (พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) ในช่วง พ.ศ. 2409-2411 โดยมีจุดประสงค์เพื่อเชื่อมต่อแม่น้ำท่าจีน (จังหวัดสมุทรสาคร) กับแม่น้ำแม่กลอง (จังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม) เพื่ออำนวยความสะดวกในการคมนาคมทางน้ำและการค้าขาย รวมถึงพัฒนาการเกษตรในเขตที่ราบลุ่มชายฝั่ง

ผู้รับผิดชอบ: การขุดคลองนี้เกิดจากพระราชดำริของรัชกาลที่ 4 ที่ทรงเห็นว่าการเดินทางทางน้ำจากกรุงเทพฯ ไปยังหัวเมืองตะวันตกผ่านแม่น้ำเจ้าพระยาและอ่าวไทยใช้เวลานานและมีความเสี่ยงจากพายุ จึงทรงให้ขุดคลองลัดเพื่อลดระยะทาง โดยมี "พระยาชลยุทธโยธิน" (ชื่อเดิม: ทิม) เป็นผู้ควบคุมการขุด ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานนามว่า "พระยาชลเทพธานินทร์" และชื่อ "ดำเนินสะดวก" มาจากการที่คลองนี้ช่วยให้การเดินทางสะดวกขึ้น

วัตถุประสงค์:

1. เป็นเส้นทางลัดสำหรับการเดินเรือระหว่างแม่น้ำท่าจีนและแม่กลอง
2. ระบายน้ำจากแม่น้ำท่าจีนไปยังแม่น้ำแม่กลอง ป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน
3. สนับสนุนการเกษตรในพื้นที่ที่ราบลุ่ม เช่น การปลูกข้าวและผลไม้

2. เส้นทางและลักษณะ

จุดเริ่มต้น: คลองดำเนินสะดวกเริ่มจากแม่น้ำท่าจีนบริเวณตำบลท่าจีน อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

เส้นทาง: คลองไหลไปทางทิศใต้ผ่านอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เข้าสู่จังหวัดสมุทรสงคราม ที่อำเภอดำเนินสะดวก และสิ้นสุดที่แม่น้ำแม่กลองในเขตอำเภอมัทพวา จังหวัดราชบุรี รวมระยะทางประมาณ 32-35 กิโลเมตร

ลักษณะ: เป็นคลองขุดที่มีความกว้างเฉลี่ย 20-30 เมตร และลึกประมาณ 2-3 เมตร ในสมัยแรกเริ่มสองฝั่งคลองมีชุมชนและสวนผลไม้ตั้งอยู่ ปัจจุบันมีการตั้งขึ้นในบางช่วง

3. พัฒนาการในสมัยต่างๆ

สมัยรัชกาลที่ 4-5: คลองดำเนินสะดวกเป็นเส้นทางคมนาคมและการค้าที่สำคัญ ชาวบ้านใช้เรือพายและเรือยนต์ขนส่งสินค้า เช่น ข้าว มะพร้าว และส้มโอ ไปยังกรุงเทพฯ และเมืองท่าอื่นๆ

สมัยรัชกาลที่ 6-7: การพัฒนาถนนและรถยนต์ทำให้บทบาทการคมนาคมทางน้ำลดลง แต่คลองยังคงเป็นแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรและตลาดน้ำ

ยุคปัจจุบัน: คลองดำเนินสะดวกกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก โดยเฉพาะ "ตลาดน้ำดำเนินสะดวก" ในจังหวัดราชบุรี แต่ยังคงมีบทบาทในการเกษตรและระบายน้ำในเขตสมุทรสาครและจังหวัดใกล้เคียง

ความเกี่ยวข้องของคลองดำเนินสะดวกกับจังหวัดสมุทรสาคร

คลองดำเนินสะดวกมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับจังหวัดสมุทรสาครในมิติต่างๆ ดังนี้:

1. ด้านภูมิศาสตร์

จุดเริ่มต้นในสมุทรสาคร: คลองดำเนินสะดวกเริ่มจากแม่น้ำท่าจีนในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร และไหลผ่านอำเภอบ้านแพ้ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดสมุทรสาคร ก่อนเข้าไปยังสมุทรสงครามและราชบุรี

ระบบน้ำ: คลองนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายน้ำในสมุทรสาคร ซึ่งมีแม่น้ำท่าจีนเป็นสายหลัก และคลองสาขากว่า 170 สาย เช่น คลองมหาชัยและคลองพิทยาลงกรณ์ ช่วยกระจายน้ำและระบายน้ำในเขตที่ราบลุ่ม

2. ด้านประวัติศาสตร์

เส้นทางคมนาคมในอดีต: คลองดำเนินสะดวกถูกขุดเพื่อเชื่อมสมุทรสาครกับแม่น้ำแม่กลอง ลดระยะทางจากกรุงเทพฯ ไปยังหัวเมืองตะวันตก สะท้อนความสำคัญของสมุทรสาครในฐานะเมืองท่าและจุดเชื่อมต่อในสมัยรัชกาลที่ 4

การตั้งถิ่นฐาน: ชุมชนในอำเภอบ้านแพ้ว เช่น ตำบลหลักสามและตำบลบ้านแพ้ว เติบโตจากการค้าขายและการเกษตรที่พึ่งพาคลองนี้

3. ด้านการเกษตร

ชลประทาน: คลองดำเนินสะดวกนำน้ำจากแม่น้ำท่าจีนไปยังพื้นที่เกษตรในเขตอำเภอบ้านแพ้ว รองรับการปลูกมะพร้าวน้ำหอม (195,751 ต้น/ปี) และฝรั่ง (40,131.97 ต้น/ปี) ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของสมุทรสาคร

การควบคุมน้ำ: คลองช่วยระบายน้ำในฤดูฝนและเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง ป้องกันน้ำท่วมและภัยแล้งในพื้นที่เกษตร 178,861.13 ไร่

การประมง: น้ำกร่อยในคลอง (จากการผสมของน้ำจืดและน้ำเค็มจากอ่าวไทย) เหมาะแก่การเลี้ยงกุ้งและปลาในบ่อใกล้คลอง สนับสนุนพื้นที่ประมง 34,270.42 ไร่

4. ด้านเศรษฐกิจ

การค้าในอดีต: คลองดำเนินสะดวกเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าจากสมุทรสาคร เช่น มะพร้าวน้ำหอม เกลือ และปลาแห้ง ไปยังสมุทรสงครามและราชบุรี เพื่อส่งต่อไปกรุงเทพฯ ปัจจุบันยังคงเห็นร่องรอยในตลาดน้ำดำเนินสะดวกที่เชื่อมโยงกับสมุทรสาคร

การท่องเที่ยว: แม้ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจะอยู่ในราชบุรี แต่ต้นคลองในสมุทรสาคร เช่น อำเภอบ้านแพ้ว มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนมะพร้าว น้ำหอม ซึ่งเชื่อมโยงกับเส้นทางคลอง

5. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ชุมชนริมคลอง: ชาวสมุทรสาครในเขตอำเภอบ้านแพ้วมีวิถีชีวิตผูกพันกับคลองดำเนินสะดวก เช่น การปลูกผลไม้ การเลี้ยงปลา และการค้าขายริมน้ำ ชุมชนเหล่านี้พัฒนามาจากการตั้งถิ่นฐานในสมัยรัชกาลที่ 4

มรดกจากรัชกาลที่ 4: การขุดคลองสะท้อนนโยบายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลให้สมุทรสาครกลายเป็นจังหวัดที่มีระบบน้ำเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียง

6. ด้านสิ่งแวดล้อมและความท้าทาย

น้ำท่วม: ในช่วงฝนตกหนัก (เช่น ปี 2564-2565 ที่เกิดลานีญา) คลองดำเนินสะดวกรับน้ำจากแม่น้ำท่าจีนและระบายไปยังแม่น้ำแม่กลอง หากน้ำมากเกินอาจท่วมพื้นที่เกษตรในอำเภอบ้านแพ้ว

มลพิษ: น้ำเสียจากโรงงานในสมุทรสาคร เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล ไหลลงคลอง กระทบคุณภาพน้ำที่ใช้ในการเกษตรและประมง

การตื่นเงิน: ตะกอนจากแม่น้ำท่าจีนและขยะทำให้คลองตื้นเขิน ลดประสิทธิภาพการระบายน้ำ

สรุป

คลองดำเนินสะดวกมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ถูกขุดเพื่อเชื่อมแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง เป็นเส้นทางคมนาคมและชลประทานที่สำคัญ ความเกี่ยวข้องกับจังหวัดสมุทรสาครปรากฏในฐานะคลองที่เริ่มจากแม่น้ำท่าจีนในอำเภอเมืองสมุทรสาคร ไหลผ่านอำเภอบ้านแพ้ว สนับสนุนการเกษตร (มะพร้าว น้ำหอม) การประมง และการค้าในอดีต คลองนี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชุมชนสมุทรสาคร ปัจจุบันมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว แต่เผชิญปัญหาน้ำท่วม มลพิษ และการต้นเงินที่ต้องจัดการเพื่อรักษาคุณค่าในอนาคต

ที่มา: โครงการชลประทานสมุทรสาคร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

แหล่งน้ำใต้ดินและแหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดสมุทรสาคร

แหล่งน้ำใต้ดิน ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร สภาพของทรัพยากรน้ำใต้ดินมี 2 ลักษณะ คือ

1. สภาพแหล่งน้ำใต้ดินที่ให้ปริมาณน้ำมาก (ประมาณ 50-100 ลบ.ม./ชม.) โดยทั่วไป น้ำมีคุณภาพดี แต่บางพื้นที่น้ำกร่อยและมีตะกอนของสนิมเหล็กเจือปน ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกะทู้แบน และอำเภอเมืองสมุทรสาครบางส่วน

2. สภาพแหล่งน้ำใต้ดินที่ให้ปริมาณน้ำน้อย (ประมาณ 1-30 ลบ.ม./ชม.) โดยทั่วไปน้ำมีคุณภาพดี แต่บางพื้นที่มีคุณภาพปานกลาง น้ำกร่อยและมีตะกอนของสนิมเหล็กเจือปน ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร

แหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัดสมุทรสาครมีแหล่งน้ำธรรมชาติคือแม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำเจ้าพระยา โดยแม่น้ำท่าจีน เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัด เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตรกรรมของประชากรที่อาศัยอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำและลำคลองภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง แหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวนประมาณ 262 สาย

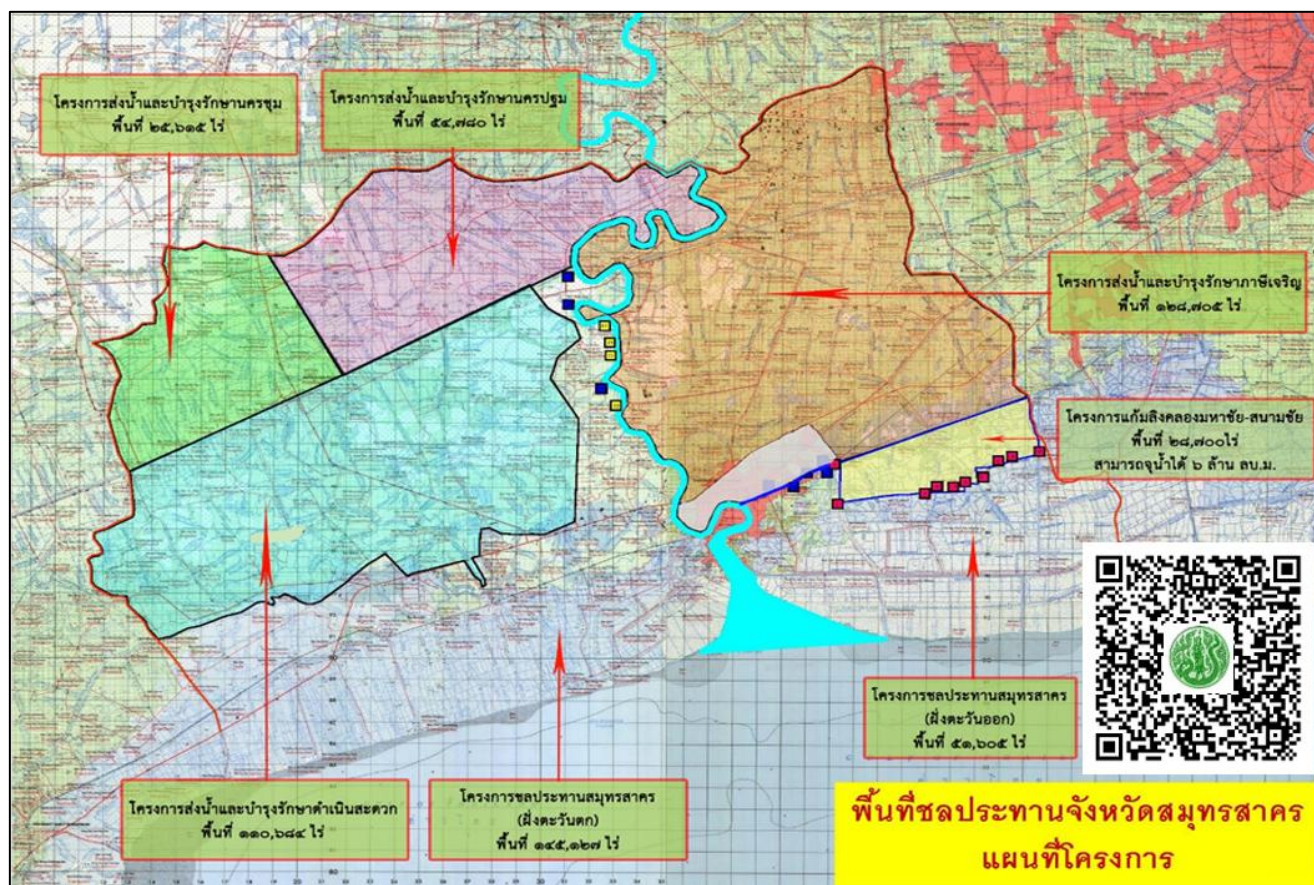
ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน จำนวน 319,784 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.65 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตรทั้ง 3 อำเภอ พื้นที่ชลประทานดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบ ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ จำนวน 128,705 ไร่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก จำนวน 110,684 ไร่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม จำนวน 54,780 ไร่ และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม จำนวน 25,615 ไร่ และยังมีพื้นที่ทางตอนล่างของจังหวัดที่อยู่ติดกับชายทะเล เป็นพื้นที่ นอกเขตชลประทาน จำนวน 225,432 ไร่ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการชลประทานสมุทรสาคร

แหล่งน้ำชลประทาน การพัฒนาแหล่งน้ำและคูคลอง เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ โดยมีการซ่อมแซม ก่อสร้าง ประตุน้ำและขุดลอกคูคลอง ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ทั้งนี้ ในแต่ละส่วนเขตพื้นที่ จะมีหน่วยงานของกรมชลประทานดูแล ซึ่งจะแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้

1. โครงการชลประทานสมุทรสาคร	มีพื้นที่	225,432 ไร่
2. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	มีพื้นที่	110,684 ไร่
3. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ	มีพื้นที่	128,705 ไร่
4. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม	มีพื้นที่	54,780 ไร่
5. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม	มีพื้นที่	25,615 ไร่
6. โครงการแก้มลิงคลองมหาชัย - คลองสนามชัย	มีพื้นที่	28,700 ไร่

ภาพที่ 2 โครงการชลประทานในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: โครงการชลประทานจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

โครงการแก้มลิงคลองมหาชัย - คลองสนามชัย

โครงการแก้มลิงในพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา (คลองมหาชัย - คลองสนามชัย) ทำหน้าที่รับน้ำในพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านพื้นที่บางส่วนของกรุงเทพมหานคร และสมุทรสาครตอนบนไปลงคลองมหาชัย - คลองสนามชัย และแม่น้ำท่าจีน เพื่อระบายออกสู่ทะเลด้านจังหวัดสมุทรสาคร

ช่วงน้ำปกติ จะปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ โดยการเปิดประตูระบายน้ำทั้ง 10 แห่งเพื่อรับน้ำคุณภาพดีจากทะเลเข้ามาหมุนเวียนในระบบแก้มลิง ส่วนประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัยจะมีหน้าที่บริหารจัดการน้ำเป็นหลัก ส่วนใหญ่จะเปิดประตูระบายน้ำตลอด ยกเว้นกรณีน้ำทะเลหนุนสูงจะทำการปิดประตูระบายน้ำลง เมื่อน้ำทะเลไหลลงจะเปิดประตูระบายน้ำเพื่อระบายน้ำในคลองมหาชัยออกสู่ทะเลเป็นการหมุนเวียนน้ำให้มีคุณภาพดีขึ้น เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย ให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน

ช่วงน้ำหลาก จะมีการปิดประตูระบายน้ำทั้ง 10 แห่ง ในระบบแก้มลิงของกรมชลประทานในเขตจังหวัดสมุทรสาครทั้งหมด โดยมีการบริหารจัดการน้ำที่ประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัยเป็นหลัก เมื่อระดับน้ำทะเลลดลงจะเปิดประตูระบายน้ำเพื่อระบายน้ำในคลองมหาชัยออกสู่ทะเล โดยระบบแรงโน้มถ่วงของโลก (Gravity Flow) ตามธรรมชาติ เมื่อระดับน้ำทะเลสูงกว่าระดับน้ำในลำคลองให้ทำการปิดประตูระบายน้ำ และใช้เครื่องสูบน้ำพลังงานไฟฟ้าขนาดกำลังสูบเครื่องละ 3 ลบ.ม./วินาที จำนวน 12 เครื่องรวมทั้งสิ้น 36 ลบ.ม./วินาที สูบน้ำออกจากคลองมหาชัย เป็นการพร่องน้ำภายในระบบแก้มลิงเพื่อจะได้ทำให้น้ำตอนบนค่อยๆ ไหลมาเต็มตลอดเวลา ส่งผลให้ปริมาณน้ำท่วมพื้นที่ลดน้อยลง

ประตุนระบายน้ำในระบบแก้มลิงของกรมชลประทานในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 10 แห่ง ได้แก่

1. ประตุนระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัย
2. ประตุนระบายน้ำคลองพระราม (คลองหลวง)
3. ประตุนระบายน้ำคลองสหกรณ์สายสาม
4. ประตุนระบายน้ำคลองเจ๊ก
5. ประตุนระบายน้ำคลองโคกขามเก่า
6. ประตุนระบายน้ำโคกขาม
7. ประตุนระบายน้ำคลองสหกรณ์สายสี่
8. ประตุนระบายน้ำคลองสหกรณ์สายห้า
9. ประตุนระบายน้ำคลองลัดตะเคียน
10. ประตุนระบายน้ำคลองแสมดำ

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงทางน้ำในจังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: โครงการชลประทานสมุทรสาคร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ตารางที่ 5 แสดงพื้นที่ชลประทานในจังหวัดสมุทรสาคร

ที่	โครงการ	เขตที่รับประโยชน์	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
พื้นที่ในเขตชลประทาน			
1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ	อำเภอเมืองฯ และอำเภอกะทุ่มแบน	128,705
2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	อำเภอเมืองฯ และอำเภอบ้านแพ้ว	110,684
3	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม	อำเภอบ้านแพ้ว	54,780
4	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม	อำเภอบ้านแพ้ว	25,615
	รวม	3 อำเภอ	319,784
พื้นที่นอกเขตชลประทาน			
1	พื้นที่ในความรับผิดชอบของโครงการชลประทานสมุทรสาคร	อำเภอเมืองสมุทรสาคร	225,432
	รวม	3 อำเภอ	545,216

การบริหารจัดการน้ำของจังหวัดสมุทรสาคร

เนื่องจากจังหวัดสมุทรสาครมีแม่น้ำท่าจีนเป็นลำน้ำสายหลักผ่านเมืองสมุทรสาคร จึงแบ่งพื้นที่จังหวัดออกเป็นสองฝั่งแม่น้ำ คือ ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน และฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน

1) พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน

พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีนเป็นที่ตั้งของตัวจังหวัด ศาลากลาง ศูนย์ราชการต่างๆ โรงเรียน ย่านธุรกิจการค้าด้านอาหารทะเล ทั้งที่เป็นของทะเลสดและร้านอาหาร เขตเทศบาลนครสมุทรสาคร ชุมชนที่พักอาศัย นอกจากนี้ยังเป็นท่าเทียบเรือประมง แหล่งอุตสาหกรรมด้านการส่งออกอาหารทะเลแปรรูปต่างๆ กระจายอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง พื้นที่ฝั่งตะวันออกรับน้ำจากโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ ผ่านทางคลองภาษีเจริญ คลองสี่วาพาสวัสดิ์ คลองคอกกระบือ คลองบางน้ำจืด และคลองที่เชื่อมต่อกันตามแนวเหนือ-ใต้ จากกรุงเทพมหานครผ่านทางคลองมหาชัย-สนามชัย มีโครงการที่สำคัญได้แก่ โครงการแก้มลิงคลองมหาชัย-สนามชัยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่ช่วยระบายน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพฯและปริมณฑล โดยโครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ 11 ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารชลประทานต่างๆ ในส่วนของกรมชลประทานที่รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครประกอบด้วย คันกันน้ำเค็มที่เชื่อมต่อระหว่างประตูระบายน้ำ, ประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัย-สนามชัย, ประตูระบายน้ำ คลองพระราม (คลองหลวง), ประตูระบายน้ำคลองเจ๊ก, ประตูระบายน้ำคลองสหกรณ์สาย 3, ประตูระบายน้ำคลองโคกขามเก่า, ประตูระบายน้ำคลองโคกขาม, ประตูระบายน้ำคลองสหกรณ์สาย 4, ประตูระบายน้ำคลองสหกรณ์สาย 5, ประตูระบายน้ำคลองลัดตะเคียน, ประตูระบายน้ำคลองแสมดำ

ส่วนประตูระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร ได้แก่ ประตูระบายน้ำคลองจาก, ประตูระบายน้ำคลองห้วยลิง, ประตูระบายน้ำคลองห้วยลิงใหญ่, ประตูระบายน้ำคลอง ข้างวัดเจษฎาราม, ประตูระบายน้ำคลองตาขุน, ประตูระบายน้ำคลองยม, ประตูระบายน้ำคลองลัดป้อมซึ่งได้ดำเนินการก่อสร้างประตูระบายน้ำแล้วเสร็จทั้งระบบสามารถช่วยในด้านการระบายน้ำโดย Gravity ได้ประมาณวันละ 3 ล้าน ลบ.ม. และใช้เครื่องสูบน้ำระบายน้ำได้วันละ 1.5 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งใช้ช่วยการระบายน้ำในระบบแก้มลิง เพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัย ปกป้องพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมสินสาคร หมู่บ้านจัดสรรต่างๆ ในส่วนของเขตเทศบาลนครมหาชัย ได้ดำเนินการก่อสร้างกำแพงป้องกันน้ำท่วมริมคลองมหาชัย ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่บริเวณท้ายประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัย-คลองสนามชัย ถึงสะพาน

ข้ามคลองมหาชัย และอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง บริเวณปากคลองมหาชัยบริเวณสะพานปลา นอกจากนี้ในพื้นที่ฝั่งตะวันออก ยังได้ดำเนินการปรับปรุงอาคารชลประทานบริเวณปากคลองที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำท่าจีน เพื่อป้องกันบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เศรษฐกิจ พื้นที่ภาคการเกษตร และที่อยู่อาศัย

2) พื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน

พื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน เขตชุมชนท่าฉลอม (เป็นสุขาภิบาลแห่งแรกของประเทศไทย) ส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งของบ้านเรือนย่านธุรกิจการค้าอาหารทะเล มีท่าเทียบเรือประมงในการนำอาหารทะเลมาขึ้นฝั่ง และเหนือถนนพระราม 2 เป็นนิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาคร พื้นที่อำเภอเมืองบางส่วนเป็นพื้นที่การเกษตรกรรม ในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้วส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีคลองที่สำคัญ คือ คลองดำเนินสะดวกและคลองสุนัข หอนซึ่งเป็นคลองเชื่อมต่อในแนวตะวันออก-ตะวันตกระหว่างแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลองคลองดำเนินสะดวกเป็นคลองที่รับน้ำจากแม่น้ำแม่กลองมาใช้ในภาคการเกษตร ส่วนคลองสุนัขหอนเป็นคลองที่รับการระบายน้ำจาก คลองระบายน้ำสายต่างๆ ในเขตพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก เช่น ประตูประบายที่ 2, ตี 3, ตี 4, ตี 7 และประตูประบายคลองท่าแร่ พื้นที่ใต้แนวนนพระราม 2 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทะเลและนาเกลือ มีคลองเชื่อมต่อระหว่างคลองสุนัขหอนกับทะเล เช่น คลองบางสีครด, คลองบางยี่พระ, คลองบางซุด, คลองนิคม 1 โดยใช้ประโยชน์ในการนำน้ำทะเลมาทำนาเกลือ

พื้นที่ข้างต้นเป็นพื้นที่ได้รับอิทธิพลจากการขึ้น-ลง ของน้ำทะเล ประสบปัญหาเรื่องน้ำท่วม ในช่วงน้ำทะเลหนุนมาโดยตลอด เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำและเป็นพื้นที่รับน้ำจากการระบายน้ำโดยตรงปัจจุบันโครงการชลประทานสมุทรสาครได้ดำเนินการขุดลอกคลองสุนัขหอนบางส่วน เพื่อช่วยในการระบายน้ำจากพื้นที่ตอนบน ทั้งนี้พื้นที่โครงการส่งน้ำดำเนินสะดวกจะเกิดปัญหาอุทกภัยในเขตอำเภอบ้านแพ้ว ในกรณีที่มีปริมาณน้ำฝนในพื้นที่มากกว่า 80 มิลลิเมตร เนื่องจากลักษณะทางภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ ประกอบกับการหนุน ของน้ำทะเลทำให้การระบายน้ำเป็นไปตามจังหวะการขึ้น - ลงของน้ำทะเล โครงการชลประทานสมุทรสาครยังได้ ดำเนินการก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมเป็นประตูประบายน้ำริมแม่น้ำท่าจีนและท่อระบายน้ำริมแม่น้ำท่าจีนและก่อสร้างทำนบชั่วคราวป้องกันน้ำท่วมตามคลองสาขาที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำท่าจีนเพื่อป้องกันน้ำท่วมจากการหนุนของน้ำทะเล

ระบบระบายน้ำของจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครมีโครงการแก้มลิง “คลองมหาชัย-คลองสนามชัย” ในการจัดการการระบายน้ำ ซึ่งเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดภาระการระบายน้ำผ่านทางแม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงฤดูน้ำหลากลงสู่ทะเล เนื่องจากปัญหาน้ำทะเลหนุนทำให้ปริมาณน้ำหลากไหลออกทะเลไม่ทัน โดยส่วนหนึ่งให้ระบายน้ำผ่านไปทางพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างผ่านคลองต่างๆ ลงไปทางคลองมหาชัย-คลองสนามชัย และแม่น้ำท่าจีน แล้วออกสู่ทะเลทางด้านจังหวัดสมุทรสาคร โดยการก่อสร้างประตูประบายน้ำ (ปตร.) ปิดกั้นคลองมหาชัย-คลองสนามชัย และคลองสายต่างๆ พร้อมสถานีสูบน้ำตามความจำเป็น ซึ่งความจุของคลอง หอนง บึง ในพื้นที่จะทำหน้าที่เป็น “แก้มลิง” รวบรวมรับและดักน้ำท่วมขังจากพื้นที่ตอนบนมาเก็บไว้ และระบายออกสู่ทะเลทางปากคลองมหาชัย คลองพระราม คลองขุนราชพินิจใจ และคลองต่างๆ โดยอาศัยแรงโน้มถ่วง ของโลก/สูบน้ำ ตามจังหวะการขึ้น-ลง ของน้ำทะเล เช่นเดียวกับโครงการทางฝั่งตะวันออกแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งดำเนินการได้ผลมาแล้วเมื่อคราวเกิดน้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ. 2538

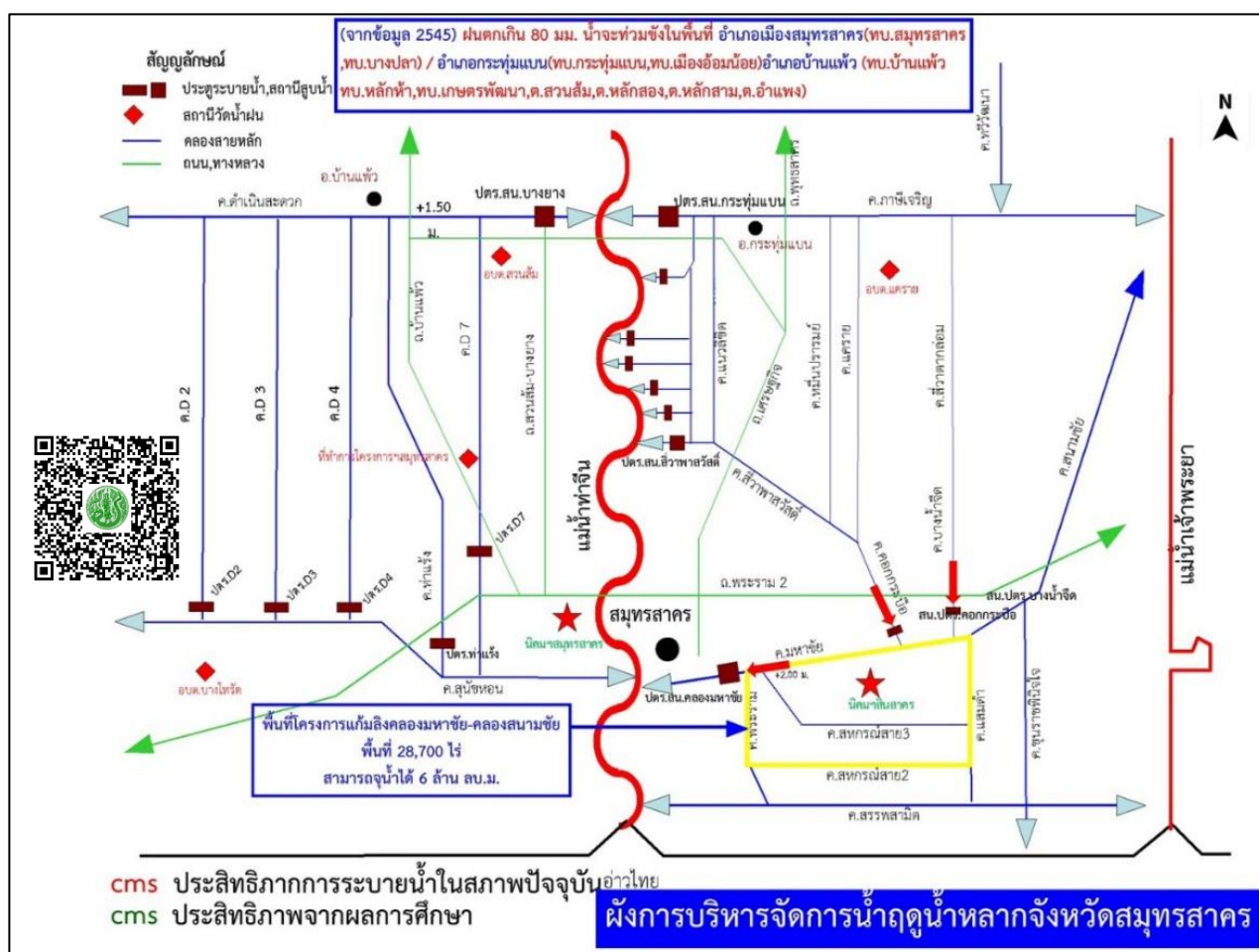
โครงการชลประทานสมุทรสาคร ได้ดำเนินการบริหารจัดการน้ำโครงการแก้มลิงคลองมหาชัย - สนามชัย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

1) ช่วงน้ำหลาก จะมีการปิดประตูประบายน้ำทั้ง 10 แห่ง ในระบบแก้มลิงของกรมชลประทานในเขตจังหวัดสมุทรสาครทั้งหมด โดยมีการบริหารจัดการน้ำที่ประตูประบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัยเป็นหลัก เมื่อระดับน้ำด้านนอกหรือน้ำทะเลมีระดับต่ำกว่าประตูประบายน้ำ ให้มีการระบายน้ำโดยระบบแรงโน้มถ่วงของโลก (Gravity Flow) ตามธรรมชาติ เมื่อระดับน้ำทะเลสูงกว่าระดับน้ำในลำคลองให้ทำการปิดประตูประบายน้ำ โดยยึดหลักน้ำไหลลงทางเดียว (One Way Flow) และใช้เครื่องสูบน้ำพลังงานไฟฟ้าขนาดกำลังสูบเครื่องละ 3 ลบ.ม./วินาที จำนวน 12 เครื่อง รวมทั้งสิ้น 36 ลบ.ม./วินาที

สูบน้ำออกจากคลองมหาชัย ที่ทำหน้าที่ "แก้มลิง" เป็นการพร่องน้ำภายในระบบแก้มลิง เพื่อจะได้ทำให้น้ำตอนบนค่อยๆ ไหลมาเองตลอดเวลา ส่งผลให้ปริมาณน้ำท่วมพื้นที่ลต่น้อยลง

2) **ช่วงน้ำปกติ** จะมีการเปิดประตูระบายน้ำจำนวน 9 แห่ง ทางด้านใต้ของระบบแก้มลิง เพื่อรับน้ำคุณภาพดี จากทะเลเข้ามาหมุนเวียนในระบบแก้มลิง ส่วนประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัยจะมีหน้าที่บริหารจัดการน้ำเป็นหลัก โดยเมื่อน้ำทะเลหนุนสูงจะทำการปิดประตูระบายน้ำคลองมหาชัยทั้งหมด และให้น้ำคุณภาพดีจากทะเลไหลเข้าในระบบแก้มลิง เมื่อน้ำทะเลไหลลงจะเปิดประตูระบายน้ำที่คลองมหาชัย เพื่อระบายน้ำในระบบแก้มลิงลงสู่ทะเลทางด้านคลองมหาชัย และแม่น้ำท่าจีน เป็นการหมุนเวียนน้ำในระบบแก้มลิงให้มีคุณภาพดีขึ้น เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ทำเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย ให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 4 แผนผังน้ำจังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: โครงการชลประทานจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

1.1.4 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ (ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ ฯลฯ)

พื้นที่ป่าไม้ เพื่อการอนุรักษ์ในท้องที่จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ป่าสงวนแห่งชาติ คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนตลอดแนวชายฝั่งทะเล ในท้องที่จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรจำนวน 2 ป่า ได้แก่ ป่าไม้ถาวรป่าชายทะเลท้องที่จังหวัดสมุทรสาคร แปลงที่ 1 และป่าไม้ถาวรป่าชายทะเลท้องที่จังหวัดสมุทรสาคร แปลงที่ 2 ซึ่งต่อมาพื้นที่ป่าไม้ถาวรทั้ง 2 แห่ง ได้ถูกกำหนดให้เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติมหาราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ป่าสงวนแห่งชาติป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันออก ตั้งอยู่บริเวณตลอดแนวริมชายฝั่งทะเลในเขตท้องที่ตำบลบางหญ้าแพรก ตำบลโคกขาม ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีแนวเขตตั้งแต่ปากอ่าวมหาชัยฝั่งซ้ายตำบลบางหญ้าแพรก ถึงคลองบางเสาธง ตำบลพันท้ายนรสิงห์ ติดต่อเขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ มีพื้นที่ 7,343 ไร่ ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงฉบับที่ 1,194 (พ.ศ. 2529) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

- ป่าสงวนแห่งชาติป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันตก ตั้งอยู่บริเวณริมชายฝั่งทะเลในเขตท้องที่ ตำบลนาโคก ตำบลกาหลง ตำบลบ้านบ่อ ตำบลบางไทรใต้ ตำบลบางกระเจ้า และตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีแนวเขตตั้งแต่เขตติดต่อจังหวัดสมุทรสงครามถึงปากอ่าวมหาชัยฝั่งขวาตำบลบางหญ้าแพรกมีพื้นที่ 8,865 ไร่ ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ 1,202 (พ.ศ. 2530) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

2) พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

2.1 เขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม ตั้งอยู่ท้องที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ ประมาณ 47 ไร่ (ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2520)

2.2 เขตห้ามล่าสัตว์ป่าพันท้ายนรสิงห์ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบางหญ้าแพรก ตำบลโคกขาม ตำบลพันท้ายนรสิงห์ ตำบลบางกระเจ้า ตำบลบ้านบ่อ ตำบลบางไทรใต้ ตำบลกาหลง ตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ประมาณ 14,426 ไร่ ตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันออกและป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันตก ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันออก และป่าสงวนแห่งชาติป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันตก ท้องที่ ตำบลบางหญ้าแพรก ตำบลโคกขาม ตำบลพันท้ายนรสิงห์ ตำบลบางกระเจ้า ตำบลบ้านบ่อ ตำบลบางไทรใต้ ตำบลกาหลง ตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ลงวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2554

3) พื้นที่ป่าชายเลน

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530, มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2543

พื้นที่ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี กำหนดเขตพื้นที่ที่มีน้ำทะเลท่วมถึง ตลอดจนริมฝั่งแม่น้ำลำคลองในท้องที่จังหวัดสมุทรสาคร ให้เป็นเขตพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการอนุรักษ์มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 173,497.18 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาครและมีบางส่วนอยู่ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยได้จำแนกเขตและกำหนดมาตรการการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนไว้ ดังนี้

1. เขตอนุรักษ์ หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่หวงห้ามไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ นอกจาก

จะปล่อยให้ไปเป็นไปตามธรรมชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ ได้แก่ พื้นที่แหล่งรักษาพันธุ์พืชและสัตว์น้ำที่มีค่าทางเศรษฐกิจ พื้นที่แหล่งเพาะพันธุ์และสัตว์น้ำ พื้นที่ที่ง่ายต่อการถูกทำลายและการพังทลายของดิน พื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี สถานที่ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตวนอุทยาน เขตแหล่งท่องเที่ยว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่า พื้นที่ป่าที่สมควรสงวนไว้เพื่อเป็นแนวป้องกันลม พื้นที่ป่าที่มีความเหมาะสมต่อการสงวนไว้

เพื่อเป็นสถานที่ศึกษา วิจัย และรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ พื้นที่ที่อยู่ห่างไม่น้อยกว่า 20 เมตร จากรรมฝั่งแม่น้ำลำคลองธรรมชาติและไม่น้อยกว่า 75 เมตรจากชายฝั่งทะเล

2. เขตเศรษฐกิจจำเพาะ แบ่งได้เป็น

- เขตเศรษฐกิจ ก. หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์เฉพาะในกิจการด้านป่าไม้ ได้แก่ พื้นที่ป่าสัมปทาน พื้นที่ป่าชายเลนนอกสัมปทานที่เหมาะสมแก่การอนุรักษ์ไว้เป็นป่าชุมชน พื้นที่สวนป่าเพื่อผลผลิต ด้านป่าไม้ของรัฐบาลและเอกชน

- เขตเศรษฐกิจ ข. หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ได้ แต่ต้องคำนึงถึงผลดีและผลเสียทางด้านสิ่งแวดล้อมด้วย ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรมเพื่อการกสิกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง การทำนาเกลือ พื้นที่อุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่ การสร้างโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่ที่เป็นแหล่งชุมชน แหล่งการค้า ท่าเทียบเรือ และอื่น ๆ จากมติคณะรัฐมนตรี

3. สถานการณ์ด้านทรัพยากรป่าไม้

จากข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ กรมป่าไม้ ปี พ.ศ. 2566 จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ป่าไม้ ประมาณ 23,324.71 ไร่ ส่วนใหญ่พบอยู่บริเวณริมชายฝั่งทะเลท้องที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร และจากข้อมูลสถิติย้อนหลัง 5 ปี พบว่า พื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดสมุทรสาครมีแนวโน้มลดลง โดยในปี พ.ศ. 2562 จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 26,533.15 ไร่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าพื้นที่ป่าไม้ลดลงประมาณ 3,208.44 ไร่

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

จากสถานการณ์ด้านทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปสถานการณ์และแนวโน้มด้านทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดสมุทรสาคร ได้ดังนี้

บริบทพื้นฐานของจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ใกล้ปากแม่น้ำท่าจีนและอ่าวไทย มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 872.347 ตารางกิโลเมตร หรือ 545,217 ไร่ เป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งที่มีระดับความสูงเฉลี่ย 0-2 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงและดินเลนชายฝั่ง ไม่มีเทือกเขาหรือป่าไม้ขนาดใหญ่ตามธรรมชาติ ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เพื่อการเกษตร (178,861.13 ไร่) อุตสาหกรรม (โรงงานกว่า 6,000 แห่ง) และการอยู่อาศัย โดยมีคลองสายสำคัญ เช่น คลองมหาชัย คลองพิทยาลงกรณ์ และคลองดำเนินสะดวก เชื่อมโยงกับแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นสายน้ำหลักของจังหวัดจากลักษณะภูมิศาสตร์ดังกล่าว สมุทรสาครไม่ใช่จังหวัดที่มีทรัพยากรป่าไม้ตามธรรมชาติในปริมาณมากตั้งแต่แรก เนื่องจากสภาพดินเค็มและน้ำท่วมถึง ไม่เหมาะกับการเจริญเติบโตของป่าไม้ขนาดใหญ่แบบป่าดงดิบหรือป่าเบญจพรรณ แต่มีป่าชายเลนตามแนวชายฝั่งอ่าวไทยและปากแม่น้ำท่าจีนในอดีต การวิเคราะห์สถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดสมุทรสาครจึงเน้นไปที่ป่าชายเลนเป็นหลัก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่ส่งผลต่อทรัพยากรป่าไม้

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดสมุทรสาคร

1. สถานการณ์ปัจจุบัน

ปริมาณป่าไม้: จากข้อมูลทั่วไปของประเทศไทย (เช่น รายงานสถานการณ์ป่าไม้ไทยโดยมูลนิธิสืบนาคะเสถียร ปี 2566) พื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศเหลือประมาณ 31.47% หรือ 101,818,155.76 ไร่ อย่างไรก็ตาม สมุทรสาครมีสัดส่วนป่าไม้ต่ำมาก เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น เนื่องจากไม่มีป่าสงวนแห่งชาติหรืออุทยานแห่งชาติที่เป็นป่าไม้ขนาดใหญ่ ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรป่าไม้หลักที่เหลืออยู่ โดยข้อมูลจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) ระบุว่า ในปี 2560 พื้นที่ป่าชายเลนในสมุทรสาครมีประมาณ 14,000 ไร่ แต่มีการลดลงอย่างต่อเนื่องจากอดีต

การสูญเสียป่าชายเลน: ป่าชายเลนในสมุทรสาครเคยครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางตามแนวชายฝั่งในอดีต (ก่อน พ.ศ. 2500) แต่จากการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม รวมถึงการเลี้ยงกุ้งและนาเกลือ ป่าชายเลนลดลงอย่างมาก เหลือเพียงบางส่วนในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอบ้านแพ้ว

คุณภาพป่าไม้: ป่าชายเลนที่เหลืออยู่ในสภาพเสื่อมโทรมบางส่วน เนื่องจากมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและน้ำเสียจากชุมชนที่ไหลลงสู่แม่น้ำท่าจีนและคลองต่าง ๆ ส่งผลต่อระบบนิเวศของป่าชายเลน เช่น การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ (ปูแสม หอย และปลาน้ำกร่อย)

2. สาเหตุของสถานการณ์

การพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม: สมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมหนาแน่น (กว่า 6,000 แห่ง) เช่น อุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูป การขยายตัวของเมืองและเขตอุตสาหกรรมทำให้ป่าชายเลนถูกถางเพื่อสร้างโรงงาน โกดัง และที่อยู่อาศัย

การเลี้ยงกุ้งและนาเกลือ: การขยายบ่อเลี้ยงกุ้ง (34,270.42 ไร่) และนาเกลือ (18,835 ไร่) ตั้งแต่ทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา ทำให้ป่าชายเลนถูกแผ้วถางเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตรและประมง นี่เป็นสาเหตุหลักที่ป่าชายเลนในสมุทรสาครลดลงอย่างมาก

มลพิษน้ำ: น้ำเสียจากโรงงานและชุมชนไหลลงสู่แม่น้ำท่าจีนและคลองต่างๆ เช่น คลองมหาชัย และคลองดำเนินสะดวก ส่งผลให้ดินและน้ำเค็มขึ้น ต้นไม้ในป่าชายเลน เช่น โกงกางและแสม เจริญเติบโตได้ยาก

การขาดนโยบายอนุรักษ์ที่เข้มงวด: แม้จะมีเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน เช่น พื้นที่ป่าชายเลนคลองโค่น แต่การบังคับใช้กฎหมายและการป้องกันการบุกรุกยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ

ภาวะโลกร้อนและน้ำทะเลหนุน: ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น (10-16 มม./ปี) จากภาวะโลกร้อนทำให้ป่าชายเลนบางส่วนถูกน้ำท่วมตาย หรือถูกกัดเซาะตามแนวชายฝั่ง

3. ผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้

การสูญเสียป่าชายเลนส่งผลต่อระบบนิเวศชายฝั่ง เช่น ลดที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ (ปูแสม หอย) และลดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง สัตว์ป่าชายเลน เช่น นกอพยพ มีจำนวนลดลงจากที่อยู่อาศัยที่หายไป การขาดป่าชายเลนทำให้สมุทรสาครเสี่ยงต่อน้ำท่วมและพายุมากขึ้น เนื่องจากไม่มีแนวป้องกันตามธรรมชาติ

แนวโน้มสถานการณ์ป่าไม้ในอนาคตของจังหวัดสมุทรสาคร

1. แนวโน้มในอนาคต

ปริมาณป่าไม้ลดลงต่อเนื่อง: หากไม่มีการฟื้นฟูหรือควบคุมการใช้ที่ดิน พื้นที่ป่าชายเลนในสมุทรสาครอาจลดลงเหลือต่ำกว่า 10,000 ไร่ในอีก 10-20 ปีข้างหน้า (จาก 14,000 ไร่ในปี 2560) เนื่องจากการขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรมยังคงดำเนินต่อไป

คุณภาพป่าเสื่อมโทรม: ป่าชายเลนที่เหลือจะเผชิญมลพิษน้ำและดินเค็มมากขึ้น ส่งผลให้ต้นไม้ตายและระบบนิเวศทรุดโทรม

การฟื้นฟูบางส่วน: หากมีนโยบายอนุรักษ์ที่เข้มงวดและการปลูกป่าชายเลนเพิ่ม (พื้นที่ป่าชายเลนอาจเพิ่มขึ้นเล็กน้อยหรือคงที่ในบางเขต แต่ไม่น่าจะชดเชยการสูญเสียในภาพรวมได้)

ความเสี่ยงจากน้ำท่วมเพิ่มขึ้น: การลดลงของป่าชายเลนจะทำให้สมุทรสาครเผชิญน้ำท่วมจากฝนและน้ำทะเลหนุนบ่อยขึ้น โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองและบ้านแพ้ว

2. สาเหตุของแนวโน้ม

การขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรม: ความต้องการที่ดินเพื่อรองรับประชากร (กว่า 584,000 คน) และโรงงานใหม่ๆ จะยังคงกดดันให้ป่าชายเลนถูกถางต่อไป

ภาวะโลกร้อน: อุณหภูมิที่สูงขึ้นและน้ำทะเลที่หนุนสูง (คาดว่าเพิ่มขึ้น 0.5-1 เมตรภายในศตวรรษนี้) จะทำลายป่าชายเลนตามแนวชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณที่ไม่มีแนวป้องกันน้ำ

มลพิษที่เพิ่มขึ้น: การปล่อยน้ำเสียจากโรงงานและชุมชนที่เพิ่มตามการเติบโตของเมืองจะยิ่งซ้ำเติมความเสื่อมโทรมของป่าชายเลน

นโยบายที่ไม่เพียงพอ: หากรัฐบาลท้องถิ่นและหน่วยงานระดับชาติไม่ลงทุนในโครงการฟื้นฟูป่าชายเลนหรือ บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง การสูญเสียป่าจะดำเนินต่อไป

ความตระหนักของชุมชน: หากชุมชนไม่เห็นคุณค่าของป่าชายเลนและยังคงเปลี่ยนที่ดินเป็นบ่อเลี้ยงหรือนาเกลือ ป่าจะถูกทำลายเพิ่มขึ้น

สรุป

สถานการณ์ปัจจุบัน: ทรัพยากรป่าไม้ของสมุทรสาครจำกัดอยู่ที่ป่าชายเลนเป็นหลัก ซึ่งมีปริมาณลดลงจากอดีต (เหลือประมาณ 14,000 ไร่ในปี 2560) และอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมจากมลพิษและการใช้ที่ดิน สาเหตุหลักคือ การพัฒนาเมือง การเลี้ยงกุ้ง นาเกลือ มลพิษน้ำ และน้ำทะเลหนุน

แนวโน้มอนาคต: ป่าชายเลนมีแนวโน้มลดลงทั้งปริมาณและคุณภาพในอีก 10-20 ปีข้างหน้า หากไม่มีการฟื้นฟูอย่างจริงจัง สาเหตุมาจากการขยายตัวของเมือง ภาวะโลกร้อน มลพิษ และนโยบายที่ไม่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม การปลูกป่าชายเลนในบางพื้นที่อาจช่วยชะลอการสูญเสียได้บ้าง แต่ไม่น่าจะเปลี่ยนภาพรวมได้มาก

ข้อเสนอแนะ:

- เพิ่มการปลูกป่าชายเลนในเขตว่างเปล่า เช่น บริเวณคลองโค่นและอำเภอบ้านแพ้ว
- บังคับใช้กฎหมายควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอย่างเข้มงวด
- สร้างแนวป้องกันน้ำทะเลหนุน (เช่น เขื่อนหรือกำแพง) เพื่อปกป้องป่าชายเลน
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลน เพื่อให้ชุมชนเห็นคุณค่าและร่วมฟื้นฟู

1.2 ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

1.2.1 การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งเขตการปกครอง 3 อำเภอ คืออำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกะทู้แบน และอำเภอบ้านแพ้ว

ตารางที่ 6 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ห่างจากศาลา กลางจังหวัด (กม.)	จำนวน			
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.
เมืองสมุทรสาคร	492.040	56.40	0.10	18	116	6	11
กะทู้แบน	135.276	15.51	16	10	76	6	4
บ้านแพ้ว	245.031	28.09	27	12	98	3	7
รวม	872.347	100	-	40	290	15	22

1) อำเภอเมืองสมุทรสาคร

ประวัติศาสตร์เมืองสาครบุรี หรือเมืองท่าจีนเปลี่ยนชื่อเรียกว่าเมืองสมุทรสาคร เมื่อปี พ.ศ. 2440 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงจัดระเบียบการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลโดยตราพระราชบัญญัติปกครองท้องที่เป็นมณฑลเมืองอำเภอตำบลและหมู่บ้านเมืองสมุทรสาคร จึงได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอชื่อว่าอำเภอเมือง สมุทรสาครขึ้นอยู่ภายในเขตการปกครองของจังหวัดสมุทรสาคร ปัจจุบันที่ว่าการอำเภอเมืองสมุทรสาครตั้งอยู่ ณ ถนนเศรษฐกิจ 1 ตำบลมหาชัย ห่างจากตัวจังหวัด 0.100 กิโลเมตร มีพื้นที่จำนวน 492.040 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 18 ตำบล 116 หมู่บ้าน คือ

ตารางที่ 7 แสดงรายชื่อตำบลในอำเภอเมืองสมุทรสาคร

รายชื่อตำบลในอำเภอเมืองสมุทรสาคร		
ลำดับที่	ชื่อตำบล	จำนวนหมู่บ้าน
1	ท่าจีน	7
2	ชัยมงคล	6
3	บางหญ้าแพรก	6
4	กาหลง	8
5	นาโคก	6
6	นาดี	9
7	ท่าทราย	8
8	คอกกระบือ	6
9	พันท้ายนรสิงห์	8
10	บ้านเกาะ	8
11	บางกระเจ้า	9
12	โคกขาม	10
13	บางน้ำจืด	6
14	บ้านบ่อ	9
15	บางโทรัด	10
16	มหาชัย	ในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร
17	ท่าฉลอม	ในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร
18	โกรกกราก	ในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร

2) **อำเภอกระทุ่มแบน** ตามประวัติอำเภอกระทุ่มแบนได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ เมื่อ พ.ศ. 2443 เดิมอำเภอกระทุ่มแบนขึ้นตรงต่อเมืองสมุทรสาคร ต่อมาในปี พ.ศ. 2469 ทางราชการได้มีคำสั่งโอนตำบลท่าไม้ ตำบลบางยาง ตำบลชูกั้ง (หนองนกไข่) และตำบลอ้อมน้อยรวม 4 ตำบล ซึ่งอยู่ในความปกครองของอำเภอสามปราชญ์จังหวัด นครปฐมมาขึ้นกับอำเภอกระทุ่มแบนจังหวัดสมุทรสาคร และในปี พ.ศ. 2486 สมัยพลโทหลวงพรหมโยธี ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จังหวัดสมุทรสาครได้ถูกยุบรวมกับจังหวัดธนบุรีเป็นผลให้อำเภอกระทุ่มแบนขึ้นกับ อำเภอธนบุรีไปด้วย รัฐบาลในสมัยนั้นมีนโยบายจัดตั้งปลัดตำบลจึงได้ยุบรวมตำบลในเขตอำเภอกระทุ่มแบน คือรวมตำบลดอนไก่อี กับตำบลท่าเสา เรียกว่า ตำบลท่าเสา รวมตำบลแครายกับตำบลสวนหลวง เรียกว่า ตำบลสวนหลวง สำหรับตำบลอื่น ๆ ยังคงสถานะเดิม

ปัจจุบันที่ว่าการอำเภอกระทุ่มแบน ตั้งอยู่ริมคลองภาษีเจริญตำบลตลาดกระทุ่มแบนระยะทางห่างจากตัวจังหวัด 14 กิโลเมตร มีพื้นที่จำนวน 135.276 ตารางกิโลเมตรแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 ตำบล 76 หมู่บ้าน ดังนี้

3) **อำเภอบ้านแพ้ว** ประวัติความเป็นมากรณีที่มีชื่อว่า “บ้านแพ้ว” ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน ในเอกสารของทางราชการมีแต่คำบอกเล่าต่อ ๆ กันมาว่า เดิมท้องที่อำเภอบ้านแพ้วเป็นป่าไม่มีสัตว์จำนวนมาก เช่น เก้งเสือจะเข้าหมู่บ้านราษฎรอพยพเข้าไปอาศัยอยู่น้อยต่อมามีราษฎรจังหวัดนครปฐมเดินทางเข้าไปตัดฟัน ลำสัตว์ป่า พบว่า บริเวณนี้มีสัตว์ป่าชุมชุมมากจึงได้ชักชวนกันไปล่าสัตว์ตัดฟันและโดยที่ท้องที่เป็นป่าเต็มไปด้วยต้นไม้สูงไม่มีทางเดินพวกที่ไปล่าสัตว์ตัดฟันเกิดหลงทางหาทางกลับไม่ถูกจึงได้กำหนดสถานที่ นัดหมายพวกพ้องเพื่อให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวเมื่อเดินทางโดยได้ตัดไม้ทำเป็นเสาปักธงไว้ในที่โล่งแจ้งสูงประมาณให้คนที่อยู่ห่างไกลมองเห็นได้ง่ายปลายเสาธงมีผ้าติดไว้เป็นเครื่องหมายและเสาธงนั้นปักไว้บริเวณลำคลองหมุ่ทอดการปักเสาธง เป็นเครื่องหมายกันหลงทางดังกล่าวพวกที่ไปล่าสัตว์ตัดฟันเรียกกันว่า “แพ้ว” คือ แพ้วธง เป็นเครื่องหมาย

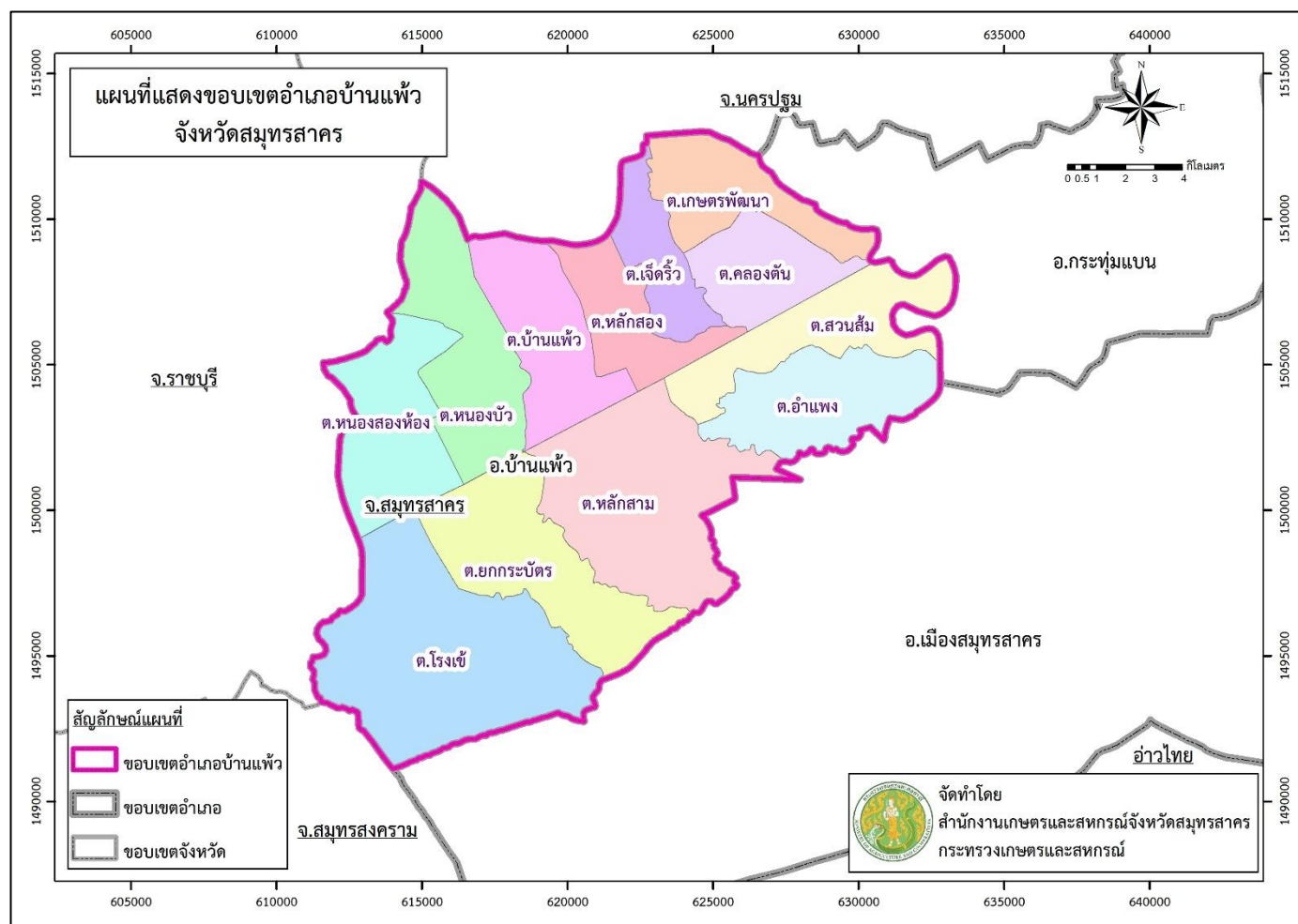
ต่อมาบริเวณดังกล่าวมีคนอพยพไปทำมาหากินมากขึ้นกลายเป็นหมู่บ้าน ชาวบ้านเรียกว่า “แพ้ว” จึงเป็นหมู่บ้านและตำบลหนึ่งขึ้นกับอำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม ต่อมาใน พ.ศ. 2468 ทางราชการได้ตั้งตำบลบ้านแพ้วขึ้นเป็นอำเภอ โดยรวมตำบลโรงเข้ ตำบลหลักสามจากอำเภอบ้านบ่อ เข้ามาอยู่กับอำเภอบ้านแพ้ว และให้ขึ้นกับจังหวัดสมุทรสาคร ปัจจุบันที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ ณ ตำบลบ้านแพ้ว ริมฝั่งคลองดำเนินสะดวก ระยะทางห่างจากจังหวัด 23 กิโลเมตร มีพื้นที่จำนวน 245.031 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขต การปกครองออกเป็น 12 ตำบล 98 หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงรายชื่อตำบลในอำเภอบ้านแพ้ว

รายชื่อตำบลในอำเภอบ้านแพ้ว		
ลำดับที่	ชื่อตำบล	จำนวนหมู่บ้าน
1	บ้านแพ้ว	10
2	โรงเข้	10
3	ยกกระบัตร	12
4	อัมแพง	7
5	หลักสาม	13
6	คลองตัน	5
7	เจ็ดริ้ว	5
8	สวนส้ม	5
9	หนองสองห้อง	10
10	หนองบัว	9
11	หลักสอง	7
12	เกษตรพัฒนา	5

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

: จำนวนต้องมีประกาศอย่างเป็นทางการแล้ว โดยเฉพาะเทศบาล, อบต., ชุมชน

ภาพที่ 7 แสดงแผนที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

1.2.2 ข้อมูลประชากร

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนประชากรภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน ครัวเรือน รวม	ครัวเรือน ด้านพืช	ครัวเรือน ด้านประมง	ครัวเรือน เกษตรกร นาเกลือ	ครัวเรือน ด้านปศุสัตว์	ครัวเรือน นอกภาคเกษตร
1	เมืองสมุทรสาคร	305,698	1,093	1,490	326	1,058	301,731
2	กระทุ่มแบน	183,903	2,795	182	-	844	180,082
3	บ้านแพ้ว	101,266	10,239	1,405	-	946	88,676
รวม		590,867	14,127	3,077	326	2,848	570,489

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร
และที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

1.3 ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

วัฒนธรรมร่วมสมัยท้องถิ่น

เนื่องจากจังหวัดสมุทรสาคร มีชายฝั่งทะเลยาว 41.8 กิโลเมตร จึงมีการประกอบอาชีพทางการประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นอาชีพหลัก ผลผลิตจากการประมงทะเลส่วนใหญ่ได้รับจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

ประเพณีเทศกาล

- ประเพณีแห่เจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาคร

จัดขึ้นในเดือนมิถุนายนของทุกปี จะมีการอัญเชิญเจ้าพ่อหลักเมืองลงมาจากศาลที่ประทับ เพื่อแห่ไปตามถนนสายต่าง ๆ ในจังหวัดด้วยริ้วขบวนอันสวยงามแล้วอัญเชิญไปลงเรือประมงซึ่งประดับธงทิวอย่างสวยงาม แห่ข้ามปากแม่น้ำจีนจากฝั่งมหาชัยไปฝั่งท่าฉลอม ให้ชาวท่าฉลอมได้ชมขบวนแห่และสักการบูชา

ประเพณีแห่เจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาครเป็นหนึ่งในงานประเพณีที่สำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดสมุทรสาคร มีรากฐานมาจากความศรัทธาของชาวบ้านที่มีต่อ "เจ้าพ่อหลักเมือง" ซึ่งเป็นเทวรูปที่ประดิษฐานอยู่ที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาคร ตั้งอยู่ในตำบลมหาชัย อำเภอเมืองสมุทรสาคร โดยประเพณีนี้สะท้อนถึงวัฒนธรรมและความเชื่อที่สืบทอดกันมานานหลายชั่วอายุคน

ภาพที่ 8 - 11 แสดงประเพณีแห่เจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาคร

จุดเริ่มต้นและความเป็นมา

ประเพณีนี้มีประวัติย้อนกลับไปในช่วงสมัยรัชกาลที่ 6 (ประมาณ พ.ศ. 2460-2461) ซึ่งเป็นยุคที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองได้รับการปรับปรุงให้มีรูปแบบที่ชัดเจนมากขึ้น เดิมที ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองเป็นเพียงแผ่นไม้โพธิ์แกะสลักเป็นรูปเทวรูปสูงราว 1 เมตร มีลักษณะคล้ายพระสยามเทวาธิราช ถือพระขรรค์ในมือซ้ายและยกมือขวาในท่าประทานพร โดยยืนอยู่บนเกี้ยวที่มีกุมารน้อยสองคนเป็นบริวารด้านข้าง เชื่อกันว่าเทวรูปนี้มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยาและได้รับการเคารพสักการะจากชาวบ้านในฐานะเทพเจ้าผู้ปกป้องรักษาเมือง

ในสมัยรัชกาลที่ 6 พระยาสาครคณาภิรักษ์ เจ้าเมืองสมุทรสาคร ร่วมกับผู้นำชุมชน เช่น หลวงอนุรักษณ์ฤผดุง, ขุนสมุทรนิรันดร์, ขุนเชิดมหาชัย และนายยก่วย หทัยธรรม ได้ร่วมกันพัฒนาศาลให้เป็นอาคารทรงไทย และเริ่มมีการจัดพิธีกรรมอย่างเป็นทางการมากขึ้น รวมถึงการกำหนดให้มีขบวนแห่เจ้าพ่อหลักเมืองเพื่อให้ประชาชนได้สักการะและแสดงความเคารพ นับแต่นั้นมา ประเพณีนี้ก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชาวสมุทรสาคร

ความเชื่อและความสำคัญ

เจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาคร หรือที่บางครั้งเรียกว่า "เจ้าพ่อวิเชียรโชติ" ถือเป็นสัญลักษณ์แห่งความคุ้มครองและความเจริญรุ่งเรืองของชุมชน โดยเฉพาะชาวประมงและผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการเดินเรือ ซึ่งมักมาสักการะก่อนออกเรือเพื่อขอให้ปลอดภัยและมีโชคลาภ การแห่เจ้าพ่อหลักเมืองจึงเป็นการแสดงถึงพลังศรัทธาและความสามัคคีของชาวบ้านในการร่วมกันบูชา เทวรูปนี้

ลักษณะเด่นของประเพณี

ประเพณีแห่เจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาครมีความพิเศษที่เป็นการแห่ทั้งทางน้ำและทางบก ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ที่หาได้ยาก โดยมักจัดขึ้นในช่วงวันขึ้น 11 ค่ำ เดือน 5 ตามปฏิทินจันทรคติจีน (ประมาณเดือนมิถุนายนของทุกปี) ขบวนแห่ทางน้ำจะใช้เรือประมงขนาดใหญ่หลายลำ ตกแต่งอย่างสวยงาม ล่องไปตามแม่น้ำท่าจีน จากฝั่งมหาชัยไปยังฝั่งท่าฉลอมและวนกลับมา จากนั้นจะขึ้นฝั่งที่ท้องศาลาสะพานปลาสมุทรสาครเพื่อแห่ต่อทางบก รอบเมืองมหาชัยให้ประชาชนสองฝั่งแม่น้ำได้มีโอกาสสักการะ

พัฒนาการในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน ประเพณีนี้จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ทุกปี โดยมีทั้งหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และประชาชนเข้าร่วมจำนวนมาก นอกจากพิธีแห่แล้ว ยังมีกิจกรรมอื่นๆ เช่น การจุดประทัดเพื่อความเป็นสิริมงคล การแสดงศิลปวัฒนธรรม และพิธีบูชาอื่น ๆ ที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ใกล้กับศาลหลักเมืองสมุทรสาครที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ปัจจุบันงานนี้ไม่เพียงเป็นการสืบสานประเพณี แต่ยังกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ดึงดูดผู้คนจากทั่วสารทิศ

สรุป

ประเพณีแห่เจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาครมีจุดเริ่มต้นจากความศรัทธาในเทวรูปเจ้าพ่อหลักเมืองที่ปกป้องชุมชนมาตั้งแต่สมัยโบราณ ผ่านการพัฒนาในช่วงรัชกาลที่ 6 จนกลายเป็นงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ด้วยขบวนแห่ทั้งทางน้ำและทางบกที่แสดงถึงความผูกพันระหว่างชุมชนกับสายน้ำและความเชื่อที่มีมาอย่างยาวนาน เป็นมรดกวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวสมุทรสาครได้อย่างชัดเจน

ประเพณีล้างเท้าพระ

เป็นประเพณีของชาวมอญ (ชาวมอญ) ที่ปฏิบัติสืบมาในเทศกาลออกพรรษา โดยเฉพาะที่วัดเจ็ดยี่ว์ ตำบลเจ็ดยี่ว์ อำเภอบ้านแพ้ว พิธีเริ่มขึ้นในเวลาเช้าขณะที่พระสงฆ์เดินลงจากวัดเพื่อไปยังพระอุโบสถในระหว่างนี้ชาวบ้านจะนำผ้าเช็ดหน้าปูพื้นตลอดทางเดิน และนิมนต์พระเพื่อชำระเท้าให้พร้อมกับถวายดอกไม้ธูปเทียน ต่อจากนั้นจึงถวายอาหารแด่พระสงฆ์ และฟังเทศน์มหาชาติ

ภาพที่ 12 - 13 แสดงประเพณีล้างเท้าพระ

ประเพณีล้างเท้าพระของจังหวัดสมุทรสาครเป็นประเพณีที่สืบทอดมาจากชาวไทยเชื้อสายมอญ หรือชาวมอญ ซึ่งมีรากฐานทางวัฒนธรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา โดยเฉพาะเหตุการณ์ในสมัยพุทธกาล ประเพณีนี้จัดขึ้นในวันเพ็ญ 15 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งตรงกับวันออกพรรษา และสะท้อนถึงความเคารพนอบน้อมต่อพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ผู้เป็นสาวก

ภาพที่ 14 – 15 แสดงประเพณีล้างเท้าพระ

จุดเริ่มต้นของประเพณีนี้มีความเชื่อมโยงกับเรื่องเล่าทางพุทธประวัติ เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไปเทศนาโปรดพระมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ในช่วงเข้าพรรษาเป็นเวลา 3 เดือน หลังจากนั้นในวันออกพรรษา พระองค์ได้เสด็จกลับลงสู่โลกมนุษย์ เหล่าเทพดาและมนุษย์ต่างปลื้มปิติที่ได้เข้าเฝ้าและกราบรับเสด็จ จึงนำดอกไม้ ธูปเทียน และน้ำมาถวาย รวมถึงล้างพระบาทของพระพุทธเจ้าเพื่อแสดงความเคารพอย่างสูงสุด หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพาน ชาวมอญจึงได้สืบทอดพิธีกรรมนี้ โดยเปลี่ยนมาเป็นการล้างเท้าพระสงฆ์ ซึ่งถือเป็นผู้สืบทอดคำสอนและเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า พร้อมทั้งมีการตักบาตรด้วยดอกไม้เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

ในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีชุมชนชาวมอญอาศัยอยู่จำนวนมากตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ประเพณีนี้ได้รับการอนุรักษ์และปฏิบัติสืบเนื่องกันมา โดยชาวมอญได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และในสมัยรัชกาลที่ 2 มีการเกณฑ์ชาวมอญมาช่วยขุดคลองและสร้างป้อมปราการ เช่น ที่นครเขื่อนขันธ์ (ปัจจุบันอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร) ทำให้เกิดชุมชนมอญขนาดใหญ่ที่นำพาศาสนาและวัฒนธรรมของตนมาด้วย ประเพณีล้างเท้าพระจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและความเชื่อที่ยังปรากฏในท้องถิ่นนี้

การจัดงานในปัจจุบันมักเริ่มต้นในช่วงบ่ายของวันออกพรรษา โดยมีสัญญาณจากเสียงระฆังของวัด ชาวบ้านจะแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองมอญ นำขันน้ำ ดอกไม้ และผ้าขนหนูมาประกอบพิธีล้างเท้าพระสงฆ์อย่างนอบน้อม ตามด้วยการตักบาตรดอกไม้ และการทำบุญอื่นๆ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประเพณีนี้ไม่เพียงแสดงถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่ยังสะท้อนถึงอัตลักษณ์และความสามัคคีของชุมชนชาวมอญในจังหวัดสมุทรสาครที่ยังคงรักษามรดกทางวัฒนธรรมไว้อย่างเหนียวแน่นจนถึงทุกวันนี้

ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง

เป็นประเพณีเก่าแก่ของชาวมอญ ปฏิบัติเพื่อบูชาพระสงฆ์ ซึ่งเป็นความเชื่อว่าจะได้อานิสงส์มาก พระสงฆ์จะเก็บน้ำผึ้งไว้ใช้เป็นยาในคราวจำเป็น เพราะน้ำผึ้งเป็นส่วนผสมของยาโบราณที่สำคัญ ชาวจังหวัดสมุทรสาคร จึงได้ร่วมกับวัดคลองครุทำการฟื้นฟูเพื่อบุรุษวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ กำหนดจัดงานขึ้นในวันเพ็ญ 15 ค่ำ เดือน 10 ณ วัดคลองครุ ในวันงาน ประชาชนจะนำอาหารทั้งคาวหวานมาตักบาตร เช่นเดียวกับการทำบุญทั่ว ๆ ไป แต่ที่พิเศษคือ มีการตักบาตรน้ำผึ้ง โดยทางวัดจะจัดเตรียมบาตร หรือภาชนะอื่นไว้ สำหรับตักบาตรน้ำผึ้งโดยเฉพาะ ชาวบ้านจะนำน้ำผึ้งที่บรรจุอยู่ในขวดรินลงในบาตรหรือภาชนะที่จัดเตรียมไว้บางหมู่บ้านมีหญิงสาวนำผ้าเช็ดหน้ามาถวายพระ โดยรองไว้ที่ก้นบาตรตามคติความเชื่อที่มีมาแต่เดิม

ภาพที่ 16 – 20 แสดงประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง

การแต่งกาย

เครื่องแต่งกาย

ในจังหวัดสมุทรสาคร ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีชาวมอญ หรือชาวมอญอาศัยอยู่จำนวนมากจังหวัดหนึ่ง ทำให้วัฒนธรรมและประเพณีของชาวมอญเข้ามามีอิทธิพลและกลายเป็นวัฒนธรรมและประเพณีประจำจังหวัดสมุทรสาครได้

การแต่งกายของผู้ชายชาวมอญ จะสวมเสื้อคอกลมแขนยาวบ้างสั้นบ้างตามโอกาสนุ่งลอยชายพาดผ้าขาวม้า การพาดผ้าขาวม้ามียุ่สามลักษณะ คือ

1. พาดไหล่ซ้ายข้างเดียว
2. พาดให้ชายทั้งสองไปอยู่ด้านหลัง
3. ใช้สไบด้านซ้ายในงานบุญ

ภาพที่ 21 – 22 แสดงการแต่งกายของผู้ชายชาวมอญ

การแต่งกายของผู้หญิงชาวมอญ ในปัจจุบันก็ได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่ก็ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของตนเอง นั่นก็คือสรวมเสื้อแขนกระบอก (บางคนก็เป็นสามส่วน) นุ่งผ้าถุงเกล้ามวยผมคล้องผ้าสไบ ผ้าสไบมีสามลักษณะ คือ

1. คล้องคอชายของผ้าทั้งสองห้อยมาด้านหน้า
2. ใช้สะไปไปทางด้านซ้ายในงานบุญ
3. ใช้พาดไหล่ซ้ายยาวลงมาตลอด

ภาพที่ 23 – 24 แสดงการแต่งกายของผู้หญิงชาวมอญ

นอกจากนี้จังหวัดสมุทรสาครยังมีชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ หรือไทยโซ่งอาศัยอยู่ แต่เป็นเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้น

ภาพที่ 25 – 26 แสดงการแต่งการของ ชาย- หญิง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ

อาหาร

เนื่องจากจังหวัดสมุทรสาคร เป็นเมืองชายฝั่งทะเล อาหารพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงทั้งสิ้นของจังหวัดนี้ล้วนแต่มีวัตถุดิบของอาหารแต่ละจาน เป็นสัตว์จากทะเล โดยเฉพาะปลา และกุ้ง ส่วนอาหารพื้นถิ่นจะแตกต่างกันในแต่ละชุมชน เช่น อาหารพื้นถิ่นบ้านชายทะเลกระเช้าขาว คือ ปลากระบอกทอด อาหารพื้นถิ่นบ้านกาหลง คือ กุ้งแพทอด กุ้งต้มเค็มหวาน ปลาตะกรับต้มน้ำปลา อาหารพื้นถิ่นบ้านบางกระเจ้า คือ ปลากระบอกต้มหวาน อาหารพื้นถิ่นบ้านรางจันทร์ คือ ห่อหมกปลาหมอค และบ้านโรงกุ้ง คือ ไข่ทอดใบชะคราม เป็นต้น อาหารพื้นถิ่นของแต่ละชุมชนบางอย่างได้กลายมาเป็นอาหารที่มีชื่อเสียงของจังหวัด เช่น กุ้งแพทอด กุ้งต้มเค็มหวาน ปลากระบอกต้มน้ำปลา เป็นต้น

ขนมและของหวาน

- ขนมหมี่กรอบไทยสูตรโบราณ

ขนมหมี่กรอบ เป็นขนมไทยโบราณที่สืบทอดกันมาช้านาน โดยนิยมรับประทานกันเป็นอาหารว่าง วัตถุดิบในการทำขนมหมี่กรอบไทยสูตรโบราณสามารถหาได้ในท้องถิ่นคือ ส่วนผสมที่เป็นกุ้งก็มีแหล่งเลี้ยงกุ้ง ไข่เป็ดก็มีการเลี้ยงเป็ด และน้ำตาลมะพร้าว ชาวบ้านก็ปลูกมะพร้าวกันเป็นจำนวนมาก จึงถือเป็นปัจจัยหลักในการผลิตขนมชนิดนี้ และทำให้ขนมชนิดนี้เป็นขนมขึ้นชื่อของจังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 27 แสดงภาพขนมหมี่กรอบไทยสูตรโบราณ

- ลอดช่องวัดเจฯ

ลอดช่องวัดเจฯเป็นลอดช่องชื่อดังที่ผลิตมานานจนเป็นที่รู้จัก เอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือ ตัวลอดช่องทำจาก แป้งข้าวเจ้า มีสีเขียวจากใบเตย ลักษณะเป็นเส้นเรียวยาว ไม่อวบ น้ำกะทิลอดช่องรสชาติไม่หวานจัดทำจากกะทิซึ่งคั้นจาก มะพร้าวสวนที่มีความหอมผสมกับน้ำตาลมะพร้าว

ภาพที่ 28 – 29 แสดงภาพขนมลอดช่องวัดเจฯ

ของที่ระลึก

- เครื่องเบญจรงค์หมู่บ้านดอนไถ่

ความโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใครของเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่คือ ลวดลายของเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ดีจะเป็นลวดลายที่ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิตแบบไทย ๆ ไม่ว่าจะเป็น ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายไม้เลื้อย ลายจักรี ลายประเพณีไทย ประเพณีสงกรานต์ ลายตลาดน้ำดำเนิน ลายดอกพิกุล ลายก้านแย่ง และลวดลายดอกไม้จีนต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนการลงสี มีทั้งแบบดั้งเดิมคือ แบบมัน จนถึงรูปแบบใหม่ แบบนูนและด้าน ซึ่งหาได้ยากในปัจจุบัน ความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์และความสวยงามของเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่แห่งนี้จึงได้รับคัดเลือกให้เป็นสุดยอดผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 30 เครื่องเบญจรงค์หมู่บ้านดอนไถ่

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

- **ดอนหอยแครง** มีลักษณะเหมือนกับดอนหอยหลอดของจังหวัดสมุทรสงคราม จนได้ชื่อว่าเป็นคู่แฝดกับดอนหอยหลอด ดอนหอยแครงอยู่ในพื้นที่ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนอ่าวมหาชัย ถนนบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร มีกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรม เช่น มีเส้นทางเดินชมระบบนิเวศป่าชายเลนไว้รองรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังสามารถเห็นวิถีชีวิตชาวบ้านที่ถีบกระดานไม้ผ่าโคลนเลนออกไปเก็บหอยแครงบริเวณดินดอนปากแม่น้ำ พร้อมทั้งมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวลงไปเก็บหอยที่ดอนหอยแครงได้

ดอนหอยแครง ตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่มีลักษณะคล้ายกับดอนหอยหลอด ในจังหวัดสมุทรสงคราม จนบางครั้งถูกเรียกว่าเป็น "คู่แฝด" ของกันและกัน พื้นที่นี้อยู่ในเขตศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนอ่าวมหาชัย บริเวณถนนบางหญ้าแพรก ซึ่งเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับระบบนิเวศป่าชายเลนและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิด

ดอนหอยแครง เกิดจากตะกอนดินที่ถูกพัดพามาทับถมบริเวณปากแม่น้ำท่าจีน ส่งผลให้เกิดสันดอนโคลนที่อุดมไปด้วยหอยแครงตามธรรมชาติ ชาวบ้านในพื้นที่มักใช้กระดานไม้เลื้อนผ่าโคลนเลนออกไปเก็บหอยแครง ซึ่งเป็นภาพวิถีชีวิตที่สะท้อนความผูกพันระหว่างคนกับธรรมชาติ นักท่องเที่ยวที่มาเยือนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมเก็บหอยแครงด้วยตนเอง เดินชมเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน หรือล่องเรือเพื่อสำรวจความหลากหลายของระบบนิเวศในบริเวณนี้ได้

นอกจากนี้ ดอนหอยแครงยังเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ชีวิตแบบพึ่งพากันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในชุมชนที่มีรากฐานจากชาวมอญและชาวประมงพื้นบ้านที่อาศัยอยู่ในสมุทรสาครมานาน การเดินทางมาที่นี่สะดวก เนื่องจากอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองสมุทรสาคร และเป็นจุดหมายที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวแบบไปเช้าเย็นกลับจากกรุงเทพฯ

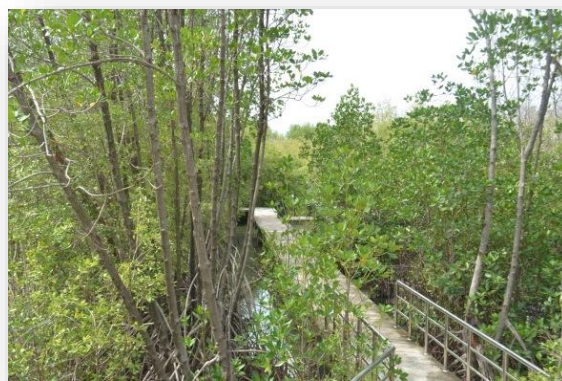
หากมีโอกาสมานเยือน นักท่องเที่ยวยังสามารถลิ้มลองอาหารทะเลสดๆ จากท้องถิ่น โดยเฉพาะเมนูที่ทำจากหอยแครง ซึ่งเป็นของขึ้นชื่อที่ทั้งสดและอร่อยตามแบบฉบับของจังหวัดชายทะเลแห่ง

ภาพที่ 31 ดอนหอยแครง

- ป่าชายเลนพันท้ายนรสิงห์

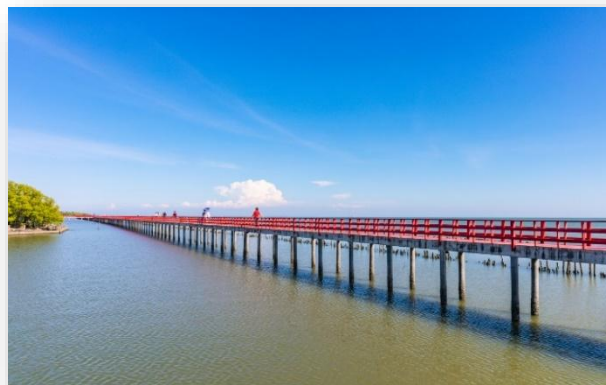
ป่าชายเลนพันท้ายนรสิงห์ เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเล และเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติของป่าชายเลน ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังของศาลพันท้ายนรสิงห์ ใกล้กับคลองโคกขามเดิม บรรยากาศดี เงียบสงบ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถให้อาหารปลาได้ โดยในเส้นทางศึกษาธรรมชาติจะเป็นสะพานปูนที่ทอดยาว มีต้นโกงกางขึ้นอยู่โดยรอบตลอดแนวชายคลอง ต้นโกงกางส่วนมากจะเป็นต้นโกงกาง ใบใหญ่ สามารถพบเห็นปลาตีน ปูเปรี๊ยะ ปลาหมอ และปลานิล เป็นต้น จุดเด่นของป่าชายเลนแห่งนี้ที่นักท่องเที่ยวจะต้องแวะถ่ายภาพเป็นที่ระลึก คือ สะพานแขวนที่สามารถเดินข้ามคลองข้ามไปอีกฝั่งหนึ่ง เส้นทางศึกษาธรรมชาตินี้ถึงแม้จะไม่ค่อยมีสัตว์ชายเลนให้เห็นอุดมสมบูรณ์มากนัก แต่ถือว่าเป็นสถานที่ที่เหมาะสมแก่การเดินทางมาพักผ่อนแห่งหนึ่ง นอกจากนี้ภายในป่าชายเลนแห่งนี้ยังมีต้นกล้าจาก ต้นโกงกางทรงปลูกของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในรัชกาลที่ 9 อยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าอีกด้วย

ภาพที่ 32 – 33 ป่าชายเลนพันท้ายนรสิงห์

- จุดชมวิวปลาโลมา

จุดชมวิวปลาโลมา ตั้งอยู่ที่ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ใกล้กับศาลเจ้าพ่อมัจฉานุ เป็นจุดชมวิวบรรยากาศริมชายฝั่งทะเล ชมพระอาทิตย์ตก และชมป่าชายเลนและไม้ไผ่ชะลอคลื่น แต่ก่อนในช่วงเดือน พฤศจิกายน - มกราคม จะเป็นช่วงที่ ลมหนาวพัดเข้าสู่ อ่าวไทย สายลมและน้ำเค็มได้พัดพาเอาฝูงปลาโลมาเข้ามาเป็นจำนวนมาก จุดนี้จึงเป็นจุดชมปลาโลมา จนเป็นที่มาของชื่อจุดชมวิวแห่งนี้ แต่ปัจจุบันโอกาสที่จะได้เห็นปลาโลมานั้นน้อยมากหรืออาจจะไม่ได้เห็นเลย แต่จุดชมวิวแห่งนี้ยังคงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีสะพานไม้สีแดงที่ทอดยาวขนานไปกับชายทะเลความยาวถึง 700 เมตร สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ของชายฝั่งที่สวยงาม ชมบรรยากาศของพระอาทิตย์ขึ้นและตกได้ มีลมทะเลพัดเย็นสบาย อีกทั้งบริเวณทางเข้ายังมีร้านอาหารทะเลให้บริการอีกด้วย

ภาพที่ 34 – 35 จุดชมวิวปลาโลมา ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

- วัดโกรกกราก

วัดโกรกกราก ตั้งอยู่ที่ตำบลโกรกกราก ฝั่งมหาชัย อำเภอเมือง เป็นวัดเก่าแก่ ริมแม่น้ำท่าจีน เป็นวัดเก่าแก่อายุเกือบ 200 ปี ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีความแปลกของวัดโกรกกรากแห่งนี้อยู่ที่พระประธานในโบสถ์อันเป็นพระพุทธรูปศิลาแลงปางมารวิชัยศิลปะสมัยสุโขทัยตอนปลายที่ “สวมแว่นดำ” ซึ่งการสวมแว่นตาของพระพุทธรูปองค์นี้มีตำนานเล่าว่า ในสมัยก่อนที่การแพทย์ยังไม่เจริญนักได้เกิดโรคตาแดงระบาดไปทั่วบ้านโกรกกรากชาวบ้านจึงได้พากันมาบนบานศาลกล่าวว่าถ้าตายแดงเมื่อไหร่จะนำแผ่นทองมาปิดที่ดวงตาขององค์พระ ศิลาแลง ปรากฏว่าชาวบ้านที่เป็นโรคตาแดงนั้นพากันหายจนเกือบหมดทั้งหมู่บ้านจึงได้มีการนำแผ่นทอง มาปิดที่ดวงตาของพระศิลาแลงเต็มไปหมด ต่อมาพระครูธรรมสาคร ญาณวตโน หรือ หลวงปู่กรับ หลังจากได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสท่านได้หาอุบายเพื่อไม่ให้ญาติโยมปิดทองที่ตาองค์พระอีกต่อไปจึงได้นำแว่นดำมาใส่ให้พระศิลาแลง หลังจากนั้นเป็นต้นมาชาวบ้านเลยนำแว่นตามาถวายแทนการปิดทองที่ดวงตาพระพุทธรูปองค์นี้ไปโดยปริยายและถือเป็นประเพณีปฏิบัติสืบเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้

ภาพที่ 36 -37 วัดโกรกกราก

การเดินทาง จากตัวเมืองใช้ทางหลวงหมายเลข 3242 เลี้ยวขวาตรงสามแยกเข้าถนนกิจฉณี (ทางหลวงหมายเลข 3243) ตรงไปข้ามทางรถไฟและสะพานข้ามคลองมหาชัย ลงสะพานแล้วเลี้ยวขวา ผ่านโค้งวัดตึกมหาชยาราม ตรงไปอีกราว 2.5 กิโลเมตร มีบริการรถสองแถวสายมหาชัย-บ้านโกรกกราก ที่คิวรถถนนราษฎร์บรรจบ

- วัดใหญ่จอมปราสาท

วัดใหญ่จอมปราสาท เป็นวัดเก่าแก่อายุประมาณ 400 ปี สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้รับพระราชทานนามว่า วัดใหญ่สาครบุรี รวมทั้งได้พระราชทานพระไตรปิฎก และยกฐานะเป็นพระอารามหลวง

ภาพที่ 38 วัดใหญ่จอมปราสาท

วัดใหญ่จอมปราสาท ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าจีน ห่างจากตัวจังหวัด 4 กิโลเมตร สามารถเดินทางตามทางหลวงหมายเลข 35 (ถนนธนบุรี-ปากท่อ) บริเวณกิโลเมตรที่ 31 เจียงสะพานท่าจีน เป็นวัดเก่าแก่อายุประมาณ 400 ปี สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้รับพระราชทานนามว่าวัดใหญ่สาครบุรี รวมทั้งได้พระราชทานพระไตรปิฎก และยกฐานะเป็นพระอารามหลวง ภายในวัดมีโบราณสถานที่สำคัญ คือ พระวิหารเก่าแก่ก่ออิฐถือปูนฐานแอ่นโค้งคล้ายท้องเรือสำเภา ที่ซุ้มประตูและหน้าต่างมีการประดับลวดลายปูนปั้น นอกจากนี้ยังมีงานแกะสลักไม้ที่บานประตูและหน้าต่างของพระอุโบสถ เป็นลายพันธุ์พฤกษา ต้นไม้ ภูเขา รูปสัตว์ และบุคคล เป็นศิลปะแบบจีน ซึ่งเป็นลวดลายแกะสลักลึกเข้าไปในเนื้อไม้ที่งดงามมาก กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2479

- ศาลพันท้ายนรสิงห์

ศาลพันท้ายนรสิงห์ ตั้งอยู่ตำบลโคกขาม เดินทางจากถนนเอกชัย เข้าทางหลวงหมายเลข 3423 (วัดสหกรณ์ – ศาลพันท้ายนรสิงห์) ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร ศาลนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่พันท้ายนรสิงห์ ในคราวที่คัดท้ายเรือพระที่นั่งเอกชัยจนหัวเรือชนกิ่งไม้ใหญ่ริมคลองโคกขาม ทำให้โขงเรือหักตกลงในน้ำ พันท้ายนรสิงห์กราบบังคมทูลพระเจ้าเสือ ให้ประหารชีวิตตามกฎหมายเหี้ยมโหด พระเจ้าเสือทรงจำเริญพระทัยตามพระราชกำหนดที่วางไว้ จึงมีรับสั่งให้ประหารชีวิตพันท้ายนรสิงห์ แล้วให้ทำศาลขึ้นสูงเพียงตา และนำศีรษะพันท้ายนรสิงห์กับหัวเรือพระที่นั่งเอกชัยที่หักขึ้นพลีกรรมไว้บน ศาล เพื่อเป็นอนุสรณ์แสดงถึงความซื่อสัตย์จงรักภักดี ต่อมากรมศิลปากรได้จัดสร้างศาลขึ้นใหม่แทนหลังเก่าที่พังลงมา ภายในศาลมีรูปปั้นของพันท้ายนรสิงห์ขนาดเท่าคนจริงอยู่ในท่าถือท้ายคัดเรือ เป็นที่นับถือของชาวบ้านเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 39 ศาลพันท้ายนรสิงห์

การเดินทางจาก ตัวเมืองมหาชัยใช้ทางหลวงหมายเลข 3242 เลี้ยวขวาตรงสามแยก เข้าทางหลวงหมายเลข 3243 ตรงไปข้ามสะพานข้ามคลองมหาชัย ขับไปจนสุดถนน ซึ่งเป็นทางแยก เลี้ยวซ้ายเข้า ถ.นิคมสหกรณ์ ตรงไป ผ่านวัดสหกรณ์โฆสิตาราม แล้วเลี้ยวซ้ายเข้า ถ.สหกรณ์-พันท้ายนรสิงห์ ตรงไปจนสุดทางก็จะถึงศาล

- ตลาดริมคลองพันท้ายนรสิงห์

ตลาดริมคลองพันท้ายนรสิงห์ตั้งอยู่ติดกับศาลพันท้ายนรสิงห์ ที่ตั้งของตลาดแห่งนี้อยู่ริมคลองและมีต้นโกงกางของ ป่าชายเลนปกคลุม ถือได้ว่าเป็นตลาดน้ำที่แทรกตัวอยู่ในพื้นที่ป่าโกงกางบ่งบอกถึงความเป็นเมืองริมฝั่งทะเล และเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร ภายในตลาดแห่งนี้มีร้านค้าถึง 200 ร้านโดยจัดแบ่งออกเป็น 2 โซน คือ โซนแรกตั้งอยู่ บริเวณทางเข้า จัดเป็นซุ้มขายอาหารมีทั้งอาหารคาว และขนมหวาน ของดี ของฝาก ของเมืองสมุทรสาคร โซนที่สอง เป็นตลาดริมคลองแบบตลาดน้ำ ตกแต่งสไตล์พื้นบ้านแบบกระท่อมไม้ไผ่มาจาก สร้างบรรยากาศให้เป็นชุมชนพื้นบ้าน ของที่ขายมีทั้งอาหารพื้นเมือง ของใช้ ของที่ระลึก และผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 40 ตลาดริมคลองพันท้ายนรสิงห์

- **นาเกลือสมุทรสาคร** จังหวัดสมุทรสาครมีชายฝั่งที่เหมาะสมกับการทำนาเกลือนาเกลือหลายแห่งโดยเฉพาะที่ตำบลกาหลง ตำบลนาโคก ตำบลบ้านบ่อ ตำบลบางโพธิ์ ตำบลโคกขาม ตำบลพันท้ายนรสิงห์ และบริเวณสองข้างทางสายธนบุรี-ปากท่อต่อเขตจังหวัดสมุทรสงคราม มีนาเกลือและเกลือวางขายเรียงราย มีนักท่องเที่ยวเดินทางผ่านไปมา มีกังหันวิดน้ำเข้านาเกลือหมุนเล่นลมเป็นทัศนียภาพที่สวยงาม

ภาพที่ 41 นาเกลือสมุทรสาคร

นาเกลือ การทำนาเกลือนั้นมีวิธีที่ไม่ยุ่งยากโดยการผันน้ำเค็มเข้ามาขังไว้ในนาเกลือ จากนั้นตากแดดไปเรื่อย ๆ ใช้เวลาหลายเดือนในการรอให้เกลือตกผลึก การตกผลึกของเม็ดเกลือนั้นจะตกเป็นชั้น ๆ การตากแดดรอเวลาแต่ละครั้งจะได้ผลึกเกลือหนาประมาณ 5 มิลลิเมตร จากนั้นก็จะเอาเครื่องมือมากวาดเกลื้อมารวมกันก่อนที่จะตักแล้วหาบเกลือไปกอง รวมกันไว้ จึงเห็นเป็นกองเกลือกองย่อม ๆ อยู่กระจัดกระจายในท้องนาเกลือ กับกองเกลือขนาดใหญ่ที่นำมากองรวมกันไว้ด้วยการหาบ ยกเว้นฤดูฝนจะไม่มีการทำนาเกลือเพราะฝนจะชะเอาน้ำเค็มออกจากนา

ภาพที่ 42 หาบเกลือ

นาเกลือ หาบแต่ละข้างใส่เกลือเกือบหมดทั้งกอง เกลือที่หาบขึ้นจากนานั้นยังไม่แห้งดี ทำให้เกลือมีน้ำหนักรวมเพราะอุ้มน้ำอยู่ การนำมากองรวมกันไว้เป็นรูปสี่เหลี่ยมสูงๆ เพื่อให้เกลือแห้งลงอีกก่อนที่จะแบ่งใส่ถุงนำมาวางขายริมท้องถนน หรือส่งโรงงานผลิตเกลือที่จะได้ความสะอาดเพิ่มมากขึ้นสีของเกลือที่ผ่านโรงงานจะขาวมากขึ้น

ภาพที่ 43 – 44 วิธีชีวิตนาเกลือ

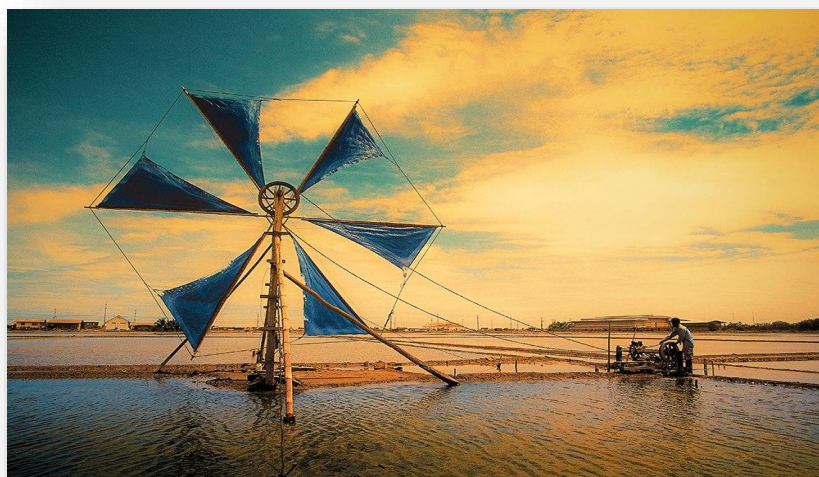
โรงนาเกลือ เป็นกระท่อมไม้แบบเรียบง่ายสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาวๆ เพื่อให้มีความกว้างขวาง อุปกรณ์เครื่องมือในการทำนาเกลือและผลผลิตเกลือเม็ดที่หาบมาได้จะเก็บรักษา ไว้ในโรงนาเกลือ จึงทำให้มีหน้าที่เป็นโกดังได้อีกด้วย

ภาพที่ 45 โรงนาเกลือ

กังหันลม กังหันผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานลมที่นำมาตั้งในพื้นที่ที่มี การทำนาเกลือไม่เกี่ยวข้องกับกังหันลมสำหรับวิดน้ำเข้านาเกลือ แต่เป็นวิวัฒนาการที่สวยและแปลกใหม่ สำหรับการเดินทางไปเที่ยวชมนาเกลือและขั้นตอนการทำนาเกลือนั้นไม่ยุ่งยาก บริเวณริมทางหลวงหมายเลข 35 รอยต่อระหว่างพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครและสมุทรสงคราม ซึ่งมีการทำนาเกลืออยู่มากมายและไม่จำเป็นต้องไปเข้าซอยเล็กซอยน้อยที่ไหน เพียงแต่มาให้อีกตรงกับฤดูกาลทำนาเกลือก็พอ หรือจะเป็นจุดแวะของการเดินทางเส้นทางสายใต้ ไปเที่ยวอัมพวาก็ได้

ภาพที่ 46 กังหันลมนาเกลือ

- วัดสุทธิวาตวราราม หรือ วัดช่องลม

วัดสุทธิวาตวราราม หรือ วัดช่องลม ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมือง วัดแห่งนี้เป็นพระอารามหลวงได้รับการตกแต่งอย่างสวยงาม และเป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ด้านหน้าวัดมีพระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประดิษฐานอยู่ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินท่าฉลอม และทรงตั้งเป็นสุขาภิบาลแห่งแรกของประเทศไทย อีกทั้งในบริเวณวัดยังมีพระโพธิสัตว์กวนอิมที่สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เนื่องในวโรกาสที่ฉลองสิริราชสมบัติครบรอบ 50 ปี

ภาพที่ 47 วัดสุทธิวาตวราราม หรือ วัดช่องลม

- หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ เป็นหนึ่งในหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP เป็นกลุ่มอาชีพที่ทำเครื่องเบญจรงค์คุณภาพดี เครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ ถือเป็นหนึ่งในชิ้นงานที่สะท้อนเอกลักษณ์ไทยได้ดีที่สุดอย่างหนึ่ง โดยสวดลายบนเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ นั้นมีเอกลักษณ์โดดเด่น คือเป็นสวดลายที่เสนอเรื่องราววิถีชีวิตความเป็นไทยอย่างประณีตและทรงคุณค่าซึ่งถือว่าเป็นมรดกของประเทศไทยที่น่าหวงแหนและอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่บ้านคู่เมืองของเราตลอดไป

ภาพที่ 48 หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

1.4 ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

1.4.1 การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลติดต่อกับกรุงเทพมหานคร การคมนาคมสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ เส้นทางคมนาคมหลักของจังหวัด มีดังนี้

ตารางที่ 11 แสดงถนนสายหลัก 35

ทางบก		
ถนนสายหลัก 35		
ลำดับที่	สาย	ชื่อถนน
1	สายที่ 7	วงกลมเคหะชุมชนมหาชัย - ตลาดทะเลไทย
2	สายที่ 5	สถานีฯ - โรงแก๊ส
3	สายที่ 1169	สมุทรสาคร - บางโทรัด
4	สายที่ 8281	สมุทรสาคร - ชัยมงคล
5	สายที่ 8233	สมุทรสาคร - บ้านป่อ
6	สายที่ 8388	สมุทรสาคร - ยกกระบัตร์
7	สายที่ 6013	สมุทรสาคร - บ้านหัวโพง
8	สายที่ 6059	มหาชัย - ท่าทราย

ทางบก		
ถนนสายหลัก 35		
ลำดับที่	สาย	ชื่อถนน
9	สายที่ 8221	สมุทรสาคร - วัดปัจจันตาราม
10	สายที่ 8246	สมุทรสาคร - วัดกระเช้าขาว
11	สายที่ 8257	สมุทรสาคร - วัดหนองสองห้อง
12	สายที่ 8387	สมุทรสาคร - บางกระเจ้า
13	สายที่ 8179	สมุทรสาคร - บ้านแพ้ว
14	สายที่ 8327	สมุทรสาคร - แคราย - โรงเรียนบ้านบางน้ำจืด
15	สายที่ 8328	สมุทรสาคร - การเคหะแห่งชาติธนบุรี
16	สายที่ 8222	สมุทรสาคร - ประตูนํ้าบางยาง - บ้านเกษตรพัฒนา
17	สายที่ 8188	สมุทรสาคร - หลักสี่
18	สายที่ 6074	สถานีขนส่งผู้โดยสารสมุทรสาคร - โรงเรียนฐานเทคโนโลยี
19	สายที่ 6026	สมุทรสาคร - วัดเจ็ดริ้ว

ตารางที่ 12 แสดงถนนสายหลัก 3091

ทางบก		
ถนนสายหลัก 3091		
ลำดับที่	สาย	ชื่อถนน
1	สายที่ 1	สถานีฯ - บางปลา - สามแยกพัฒนา
2	สายที่ 6108	กระทุ่มแบน - โรงงานสุรากระทิงแดง
3	สายที่ 6109	สมุทรสาคร - สามแยกวัดบางปลา
4	สายที่ 6133	วงกลมกระทุ่มแบน - ปากทางสาย 4 (ถนนเพชรเกษม)
5	สายที่ 6135	สมุทรสาคร - หมู่บ้านสินสมบุรณ์
6	สายที่ 8295	กระทุ่มแบน - สมุทรสาคร
7	สายที่ 8375	กระทุ่มแบน - บ้านสวนหลวง - วัดหนองแขม
8	สายที่ 6011	โรงพยาบาลกระทุ่มแบน - อ้อมน้อย - หมู่บ้านวรรณจิตร
9	สายที่ 6034	สมุทรสาคร - กระทุ่มแบน
10	สายที่ 8250	สมุทรสาคร - ดอนไก่ดี
11	สายที่ 8185	สมุทรสาคร - วัดสุวรรณรัตนาราม
12	สายที่ 8327	สมุทรสาคร - แคราย - โรงเรียนบ้านบางน้ำจืด
13	สายที่ 8328	สมุทรสาคร - การเคหะแห่งชาติธนบุรี
14	สายที่ 6027	ปากทางสาย 4 (ถนนเพชรเกษม) - วัดหนองแขม
15	สายที่ 8275	กระทุ่มแบน - หนองแขม

ตารางที่ 13 แสดงถนนสายรอง 3242

ทางบก		
ถนนสายรอง 3242		
ลำดับที่	สาย	ชื่อถนน
1	สายที่ 7	วงกลมเคหะชุมชนมหาชัย - ตลาดทะเลไทย
2	สายที่ 8	รอบเมือง ก.
3	สายที่ 8281	สมุทรสาคร - ชัยมงคล
4	สายที่ 8233	สมุทรสาคร - บ้านบ่อ
5	สายที่ 6059	มหาชัย - ท่าทราย
6	สายที่ 8183	สมุทรสาคร - ตลาดปิ่นทอง

ตารางที่ 14 แสดงถนนสายรอง 3097

ทางบก		
ถนนสายรอง 3097		
ลำดับที่	สาย	ชื่อถนน
1	สายที่ 8179	สมุทรสาคร - บ้านแพ้ว

2) เส้นทางรถไฟ

รถไฟสายวงเวียนใหญ่ - มหาชัย เริ่มต้นที่สถานีวงเวียนใหญ่ กรุงเทพมหานคร ผ่านเขตอำเภอเมือง ถึงสถานีมหาชัยสมุทรสาคร (ระยะทาง 33.1 กม.) และทางรถไฟสายมหาชัย - แม่กลอง เริ่มต้นที่สถานีบ้านแหลม ต.ท่าฉลอม อ.เมือง จ.สมุทรสาคร ถึงสถานีแม่กลอง อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม (ระยะทาง 33.7 กม.)

3) สนามบิน

ไม่มีสนามบิน ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

4) ท่าเรือ

มีการคมนาคมทางน้ำส่วนมากจะใช้เรือยนต์โดยสาร เรือยนต์บรรทุกสินค้า ตลอดจนเรือแจว/เรือพาย เดินทางไปมาระหว่างตำบล หมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัด ปัจจุบันยังมีเรือหางยาวรับจ้างขนส่งผู้โดยสารทำให้เกิดความสะดวกยิ่งขึ้นในการคมนาคมทางน้ำ

5) รถตู้โดยสาร

รถตู้จากสมุทรสาคร ไปอนุสาวรีย์, หมอชิต, สายใต้, รังสิต, บางนา, รามคำแหง, พาด้า, ราชบุรี, สมุทรสงคราม, เพชรบุรี, ประจวบฯ, กาญจนบุรี และนครปฐม

6) รถโดยสารประจำทางจังหวัดสมุทรสาคร**6.1 รถโดยสารประจำทางที่มีเส้นทางภายในจังหวัดสมุทรสาคร**

สายที่ 1 เส้นทาง สถานีฯ - บางปลา - สามแยกพัฒนา, ช่วงสถานีฯ บางปิ้ง

สายที่ 2 เส้นทาง สถานีฯ - วัดบ้านขอม

สายที่ 3 เส้นทาง สถานีฯ - คลองท่อ

สายที่ 5 เส้นทาง สถานีฯ - โรงแก๊ส

สายที่ 6 เส้นทาง วงกลมสมุทรสาคร - คลองบางหญ้า

สายที่ 7 เส้นทาง วงกลมเคหะชุมชนมหาชัย - ตลาดทะเลไทย, ช่วงเคหะชุมชนมหาชัย - ตลาดทะเลไทย

สายที่ 8 เส้นทาง รอบเมือง ก.

6.2 รถโดยสารประจำทางที่มีเส้นทางเดินรถ ระหว่างจังหวัด

สายที่ 725 เส้นทาง ปากทางวัดเทียนดัด - หมู่บ้านเอื้ออาทร (โครงการพุทธมณฑลสาย 4)

สายที่ 755 เส้นทาง โรงเรียนภัทรนุสรณ์ - ม. อ้อมน้อย, ช่วงโรงเรียนภัทรนุสรณ์ - โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ - ม.อ้อมน้อย

สายที่ 756 เส้นทาง หมู่บ้านสิวารัตน์ 3 - วัดเทียนดัด - อำเภอสามพราน, ช่วงหมู่บ้านสิวารัตน์ 3 - วัดท่าข้าม, ช่วงหมู่บ้านสิวารัตน์ 3 - บ้านบางประแดง, ช่วงหมู่บ้านสิวารัตน์ 3 - วัดอ้อมใหญ่ - บ้านบางประแดง, ช่วงหมู่บ้านสิวารัตน์ 3 - หมอศรี - ซอยไร่ชิง 18

สายที่ 786 เส้นทาง กาญจนบุรี - ระยอง, ช่วงกาญจนบุรี - สมุทรสาคร, ช่วงนครปฐม - พัทยา

6.3 รถโดยสารประจำทางที่เส้นทางเดินรถมีจุดต้นทางและปลายทางอยู่ระหว่างอำเภอกับจังหวัด หรือระหว่างอำเภอกับอำเภอ ซึ่งอยู่ภายในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

สายที่ 1169 เส้นทาง สมุทรสาคร - บางไทร

สายที่ 6011 เส้นทาง รพ.กระทุ่มแบน - อ้อมน้อย - หมู่บ้านวรรณวิจิตร, ช่วง รพ.กระทุ่มแบน - บ้านเตาอิฐ, ช่วง รพ.กระทุ่มแบน - ค่ายกำแพงเพชรอัครโยธิน

สายที่ 6013 เส้นทาง สมุทรสาคร - บ้านหัวโพ

สายที่ 6017 เส้นทาง บ้านแพ้ว - วัดหนองสองห้อง

สายที่ 6026 เส้นทาง สมุทรสาคร - วัดเจ็ดริ้ว

สายที่ 6027 เส้นทาง ปากทางสายที่ 4 (ถนนเพชรเกษม) - วัดหนองแขม

สายที่ 6033 เส้นทาง วงกลมกระทุ่มแบน - ปากทางสายที่ 4 (ถนนเพชรเกษม)

สายที่ 6034 เส้นทาง สมุทรสาคร - กระทุ่มแบน

สายที่ 6035 เส้นทาง สมุทรสาคร - หมู่บ้านสินสมบุญ

สายที่ 6056 เส้นทาง อำเภอบ้านแพ้ว - วัดหนองนกไข่

สายที่ 6059 เส้นทาง มหาชัย - ท่าทราย

สายที่ 6074 เส้นทาง สถานีขนส่งผู้โดยสารสมุทรสาคร - โรงเรียนฐานเทคโนโลยี

สายที่ 6108 เส้นทาง กระทุ่มแบน - โรงงานสุรากระทิงแดง

สายที่ 6109 เส้นทาง สมุทรสาคร - สามแยกวัดบางปลา

สายที่ 8179 เส้นทาง สมุทรสาคร - บ้านแพ้ว

สายที่ 8183 เส้นทาง สมุทรสาคร - ตลาดปิ่นทอง, ช่วงสมุทรสาคร - คอกกระบือ

สายที่ 8185 เส้นทาง สมุทรสาคร - วัดสุวรรณรัตนาราม

สายที่ 8188 เส้นทาง สมุทรสาคร - หลักสี่, ช่วงสมุทรสาคร - วัดบางพลีใหญ่, ช่วงสมุทรสาคร - วัดบางน้ำวน

สายที่ 8221 เส้นทาง สมุทรสาคร - วัดปัจจันตาราม, ช่วงสมุทรสาคร - วัดนาโคก, ช่วงสมุทรสาคร - บ้านชายทะเลโรงกุ่ม, ช่วงสมุทรสาคร - บ้านชายทะเลกาหลง

สายที่ 8222 เส้นทาง สมุทรสาคร - ประตุน้ำบางยาง - บ้านเกษตรพัฒนา

สายที่ 8233 เส้นทาง สมุทรสาคร - บ้านบ่อ

สายที่ 8246 เส้นทาง สมุทรสาคร - วัดกระซ้าขาว

สายที่ 8250 เส้นทาง สมุทรสาคร - ดอนไก่ดี, ช่วงสมุทรสาคร - วัดพันธุวงศ์, ช่วงสมุทรสาคร - คลองสีบัว, ช่วงสมุทรสาคร - วัดทองธรรมิการาม, ช่วงสมุทรสาคร - หมู่ 4

สายที่ 8257 เส้นทาง สมุทรสาคร - วัดหนองสองห้อง

สายที่ 8275 เส้นทาง กระทุ่มแบน - หนองแขม

สายที่ 8276 เส้นทาง สมุทรสาคร - นิคมสหกรณ์บ้านไร่, ช่วงสมุทรสาคร - วัดศาลพันท้ายนรสิงห์

สายที่ 8277 เส้นทาง กระทุ่มแบน - บ้านแพ้ว

สายที่ 8281 เส้นทาง สมุทรสาคร - ชัยมงคล

สายที่ 8287 เส้นทาง กระทุ่มแบน - สวนหลวง - หมู่บ้านหรรษา (อ้อมน้อย), ช่วงกระทุ่มแบน - สวนหลวง - ปากทาง
สายที่ 4 (เพชรเกษม)

สายที่ 8288 เส้นทาง รพ.กระทุ่มแบน - สุขาภิบาล 1, ช่วง รพ.กระทุ่มแบน - วัดสิรินธรเทพรัตนาราม

สายที่ 8295 เส้นทาง กระทุ่มแบน - สมุทรสาคร, ช่วงกระทุ่มแบน - มหาชัยเมืองใหม่

สายที่ 8325 เส้นทาง สมุทรสาคร - บ้านโกรกกรากใน

สายที่ 8327 เส้นทาง สมุทรสาคร - แคราย - โรงเรียนบ้านบางน้ำจืด, ช่วงสมุทรสาคร - คลองสี่วา

สายที่ 8328 เส้นทาง สมุทรสาคร - การเคหะแห่งชาติธนบุรี, ช่วงสมุทรสาคร - ศาลพันท้ายนรสิงห์, ช่วงสมุทรสาคร - บ้านไร่, ช่วงสมุทรสาคร - ท่าเรือบ้านโคกขาม - สารินชิต, ช่วงสมุทรสาคร - ท่าเรือบ้านโคกขาม - วัดบ้านไร่ฯ

สายที่ 8342 เส้นทาง กระทุ่มแบน - เกษตรพัฒนา

สายที่ 8375 เส้นทาง กระทุ่มแบน - บ้านสวนหลวง - วัดหนองแขม

สายที่ 8376 เส้นทาง บ้านแพ้ว - วัดศรีเพชรพัฒนา

สายที่ 8387 เส้นทาง สมุทรสาคร - บางกระเจ้า

สายที่ 8388 เส้นทาง สมุทรสาคร - วัดยกระบัตร์, ช่วงสมุทรสาคร - วัดคลองซื่อ

ที่มา: สำนักงานขนส่งจังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงานแขวงการทางสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

1.4.2 ด้านกักกันของจังหวัด

มีด่าน ☒ ศุลกากร ที่ตั้ง..... ประเภท.....(ด่านชายแดน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน คนเดินเท้า อื่น ๆ)

☒ ตรวจพืช ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันพืช ☒ ไม่มี ☐ มี

☒ ปศุสัตว์ ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งด่านกักกันสัตว์ ☐ ไม่มี ☒ มี

☒ ตรวจประมง ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☒ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ☐ ไม่มี ☒ มี

ศูนย์บริหารจัดการด่านตรวจประมงเขต 5 (สมุทรสาคร) มีหน้าที่

1. ควบคุม กำกับ ดูแล วางแผน ติดตามผล และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ของด่านตรวจประมงในสังกัด

2. ปฏิบัติงานในฐานะศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก ตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

3. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และป้องกันปราบปราม ควบคุมตรวจสอบเรือประมง สินค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต

ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตรวจสอบเรือประมง สินค้าสัตว์น้ำ และปัจจัยการผลิต กำหนดปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับความเสี่ยงในพื้นที่ และบริหารจัดการ ความเสี่ยงในพื้นที่รับผิดชอบ

5. ทำหน้าที่เป็นจุดให้บริการวิชาการ ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบเรือประมง สินค้าสัตว์น้ำ และปัจจัยการผลิต และให้คำปรึกษาแนะนำการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมประมง

6. ให้บริการออกใบอนุญาต หนังสืออนุญาต ใบรับรองหรือหนังสือรับรองเกี่ยวกับการควบคุมเรือประมงสินค้าสัตว์น้ำ และปัจจัยการผลิตที่ใช้ทางการประมงตามกฎหมาย ว่าด้วยการประมงและกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง

7. ตรวจสอบท่าเทียบเรือ และเรือประมง ให้เป็นไปตามมาตรฐานสุขอนามัย ของท่าเทียบเรือประมงและเรือประมง ในการจับ การดูแลรักษาสัตว์น้ำ การขนส่งหรือ การขนถ่ายสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมงและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

8. ควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินการของเรือประมง และแพปลาที่จดทะเบียน กับกรมประมง ให้เป็นไปตามกฎหมาย

9. ปฏิบัติการร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร และสำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

1.5 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

1.5.1 สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป

เศรษฐกิจจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

- **ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ** เศรษฐกิจจังหวัดสมุทรสาครในปี 2567 ประเมินว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.7 ขยายตัวต่อเนื่องจากที่ขยายตัว ร้อยละ 0.9 โดยผลมาจาก

ด้านอุปทานภายในจังหวัด ประเมินว่าจะขยายตัวจากปีก่อน ตามภาคบริการที่ประเมินว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.1 ขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 0.2 ตามการขยายตัวของภาษีผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ทั้งใน ส่วนของภาษีผู้ประกอบการด้านที่พักและร้านอาหาร เนื่องจากจังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดทั้งปีทำให้มีประชาชนเข้ามาท่องเที่ยวรวมถึงพักค้างแรมในจังหวัดเพิ่มขึ้นจากปีก่อน รวมถึงการขยายตัวของยอดขายผู้ประกอบการขายส่งขายปลีกภายในจังหวัด ที่ขยายตัวตามความต้องการสินค้าที่เพิ่มขึ้นของผู้บริโภคภายในจังหวัด และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้จ่ายภายในจังหวัด ภาคอุตสาหกรรมที่ประเมินว่าจะขยายตัวร้อยละ 4.7 ขยายตัวเล็กน้อย จากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 4.4 ตามการขยายตัวของปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม และการเพิ่มขึ้นของ จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม โดยมีปัจจัยหลักมาจากความต้องการสินค้าอาหารไทยในตลาดโลกที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลต่อ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารที่เป็นอุตสาหกรรมหลักในจังหวัด ขณะที่ ภาคเกษตรกรรม ประเมินว่าจะหดตัวร้อยละ -30.8 หดตัวต่อเนื่องจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -15.1 ตามการลดลงของปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำแปปลาทะเลซึ่งเป็นโครงสร้างหลัก รวมถึงการลดลงของปริมาณผลผลิตมะพร้าวอ่อนและการลดลงของปริมาณผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไม เนื่องจากปัญหาด้านกฎหมายประมง โรคระบาด และสภาพอากาศแปรปรวน ส่งผลให้ผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง

ด้านอุปสงค์ภายในจังหวัด ประเมินว่าจะขยายตัวจากปีก่อน ตามการบริโภคภาคเอกชนที่ประเมินว่าจะ ขยายตัวร้อยละ 11.4 ขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 7.9 ตามการขยายตัวของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ สอดคล้องกับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ รวมถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนรถยนต์นั่งจดทะเบียนใหม่ และการใช้จ่ายภาครัฐประเมินว่าจะขยายตัวร้อยละ 7.0 ปรับตัวดีขึ้นจากที่หดตัวร้อยละ -5.5 ในปีก่อน ตามการเพิ่มขึ้น ของการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำและลงทุนของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการเร่งเบิกจ่ายงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และการเร่งเบิกจ่ายเงินกันไว้เบิกเหลือในปีให้เสร็จสิ้น รวมถึงการเข้าเป็นหน่วยรับ งบประมาณในระบบ New GFMS Thai ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเทศบาลตำบลใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ส่งผลให้มีเม็ดเงินที่ได้รับจัดสรรและมีการเบิกจ่ายเพิ่มขึ้น สำหรับการลงทุนภาคเอกชนประเมินว่าจะ ขยายตัวร้อยละ 0.2 ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -0.2 ตามการปรับตัวดีขึ้นของสินเชื่อเพื่อการลงทุนและ จำนวนรถยนต์ พาณิชยจดทะเบียนใหม่ โดยเป็นการเติบโตในระดับต่ำ เนื่องจากสถาบันการเงินยังคงเข้มงวด ในการปล่อยสินเชื่อ เพื่อควบคุมคุณภาพหนี้ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและสามารถบริหารจัดการได้

- **ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด** ประเมินว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2567 ขยายตัวร้อยละ 0.4 สูงขึ้น จากปีก่อนที่ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 0.2 จากการสูงขึ้นของหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ตามการปรับตัวสูงขึ้นจากราคาผลไม้สด เครื่องประกอบ อาหาร และเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์รวมถึงราคาด้านพลังงานที่ยังอยู่ในระดับสูง สำหรับการจ้างงานคาดว่าจะ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวนทั้งสิ้น 14,067 คน ชะลอตัวจากปีก่อนที่เพิ่มขึ้น 30,137 คน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของอัตรา ค่าจ้างแรงงานภายในจังหวัด อีกทั้งต้นทุนภาคการผลิตด้านอื่นที่อยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ผู้ประกอบการชะลอการจ้างงาน เพื่อควบคุมต้นทุนการผลิตในภาพรวม

เศรษฐกิจจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2568

- **ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ** เศรษฐกิจจังหวัดสมุทรสาครในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.7– 4.5) ชะลอตัวเล็กน้อยจากปีก่อน โดยเป็นผลมาจาก

ด้านอุปทานภายในจังหวัด คาดว่าขยายตัวจากภาคเกษตรกรรมคาดว่าจะหดตัวร้อยละ -2.9 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-3.9) – (-1.9) ยังคงหดตัวแต่ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนตามการปรับตัวดีขึ้นของปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำแพปลา ทะเล และการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตมะพร้าวอ่อนและปริมาณผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไม ขณะที่ภาคบริการคาดว่าจะ ขยายตัวร้อยละ 3.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.0–4.0) ขยายตัวในระดับที่ใกล้เคียงกับปีก่อน ตามการขยายตัวของ ยอดขายส่งขายปลีกในจังหวัด และภาษีผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จากการคาดการณ์ว่าผู้ประกอบการภายในจังหวัด และภาครัฐจะยังคงจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อจูงใจให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้จ่าย ในจังหวัดเพิ่มขึ้น สำหรับภาคอุตสาหกรรมคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 4.4 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.6–5.3) ชะลอตัว เล็กน้อยจากปีก่อน ตามการชะลอตัวของปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมและจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งคาดว่า มาจากการชะลอตัวของอุตสาหกรรมบางประเภทในจังหวัด รวมถึงความผันผวนของค่าเงินบาทที่อาจส่งผลกระทบต่อ คำสั่งซื้อจากคู่ค้าต่างประเทศ

ด้านอุปสงค์ภายในจังหวัด คาดว่าจะชะลอตัวเล็กน้อย จากการบริโภคภาคเอกชนคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 6.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.0 – 7.0) ยังคงขยายตัวแต่ชะลอตัวจากปีก่อน ตามการชะลอตัวของภาษีมูลค่าเพิ่มที่ จัดเก็บได้ตามการชะลอตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ขณะที่การใช้จ่ายภาครัฐคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 7.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 6.6 – 8.6) ขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อน เนื่องจากการเร่งเบิกจ่ายเงินกันไว้เบิกเหลือม ปังงบประมาณ พ.ศ. 2567 ส่วนที่เหลือให้เสร็จสิ้นภายในเดือนกันยายน 2568 และการเร่งเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อเร่งกระจายเม็ดเงินลงสู่ระบบเศรษฐกิจ ส่วนการลงทุนภาคเอกชนคาดว่าจะ ขยายตัวร้อยละ 1.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.0 – 2.0) ขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อน ซึ่งยังคงเป็นการเติบโตใน ระดับต่ำ เนื่องจากสถาบันการเงินยังคงระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อ โดยมุ่งเน้นการปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าชั้นดี และ ภาคธุรกิจที่มีความสามารถในการชำระหนี้ได้ เป็นสำคัญ

- **ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด** คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปของจังหวัดในปี 2568 จะอยู่ที่ร้อยละ 2.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.0 – 3.0) ขยายตัวจากปีก่อน โดยคาดว่าจะสูงขึ้นจากต้นทุนด้านราคาพลังงานและต้นทุนราคาสินค้าประเภทอาหารที่มีแนวโน้ม เพิ่มขึ้น สำหรับการจ้างงานคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 13,777คน ชะลอตัวเล็กน้อยจากปีก่อน ปัจจัยหลักจากการปรับ เพิ่มขึ้นของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2568 ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมในจังหวัด ที่ต้องใช้แรงงานคนเป็นหลัก ชะลอการจ้างงานรวมถึงลดระยะเวลาการทำงานล่วงเวลา เน้นการควบคุมแรงงานให้ ทำงานภายในเวลาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยสนับสนุนเศรษฐกิจในปี 2567 และปี 2568 ของจังหวัดสมุทรสาคร

ปัจจัยเสี่ยง

1. ทิศทางเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวและความผันผวนของตลาดการเงินโลกจากการดำเนินนโยบายการเงินที่เข้มงวดของประเทศคู่ค้าหลัก โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป
2. ความผันผวนของระดับราคาพลังงานและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ท่ามกลางความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ยังคงไม่แน่นอน รวมทั้งผลกระทบจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ที่มีผลต่อปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดทำให้ราคาปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น จะเป็นแรงกดดันต่ออัตราเงินเฟ้อให้สูงขึ้นกว่าที่คาด และส่งผลต่อการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารกลาง ให้ยังคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายในระดับสูงต่อเนื่อง
3. ปัญหาหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น จากปัญหาภาระหนี้ที่ต้องผ่อนชำระเมื่อเทียบกับรายได้ต่อเดือน (Debt Service Ratio : DSR) ที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงอยู่ในจุดเปราะบางที่จะเสี่ยงให้เกิดหนี้เสียเพิ่มขึ้น ทำให้กำลังซื้อของ ประชาชนลดลง กระทบการบริโภคและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

4. ปัญหาการย้ายฐานการผลิตเนื่องจากค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำและต้นทุนการประกอบกิจการภายในจังหวัด สูงกว่าจังหวัดใกล้เคียง ส่งผลให้ผู้ประกอบการเลือกจำกัดการดำเนินงานหรือย้ายฐานการผลิตไปยังจังหวัดใกล้เคียง เพื่อลดต้นทุนในการผลิต

5. การดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นที่อาจไม่ได้ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการ ขนาดเล็กในพื้นที่อย่างเต็มที่ รวมถึงอาจไม่สามารถทำให้เกิดกำลังซื้อจำนวนมากในระบบเศรษฐกิจอย่างที่คาดหวัง เนื่องจากประชาชนบางส่วนอาจนำเงินไปชำระหนี้หรือนำไปเป็นเงินออม ไม่ก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการหรือ การจ้างงานใหม่ในระบบเศรษฐกิจ

6. การแข็งค่าของเงินบาท ทำให้ผู้ประกอบการมีความสามารถในการแข่งขันด้านราคาลดลง รวมถึงอาจ ส่งผลกระทบต่อคำสั่งซื้อจากคู่ค้าต่างประเทศในช่วงปลายปี 2567 และช่วงไตรมาสแรกของปี 2568 โดยจังหวัด สมุทรสาครที่มีอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารส่งออกขนาดใหญ่หลายแห่ง การแข็งค่าของเงินบาทจึงอาจทำให้กำลัง การผลิตลดลง การจ้างงาน และการทำงานล่วงเวลาของแรงงานในสถานประกอบการลดลง ทำให้กำลังซื้อของแรงงาน ในจังหวัดลดลงตามไปด้วย

ปัจจัยสนับสนุน

1. การฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน ตามแนวทางการเปิดประเทศและ ผ่อนคลายมาตรการจำกัดการเดินทางของรัฐบาลจีน จะส่งผลให้เกิดความต้องการสินค้าเพื่อการอุปโภคและบริโภค เพิ่มขึ้น ส่งผลดีต่อภาคการผลิตภายในจังหวัด

2. การเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเงินกันไว้เบิกเหลือในปี ส่งผลให้เกิดเม็ดเงิน กระจายลงสู่ระบบเศรษฐกิจ ช่วยขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจรวมถึงการจ้างงานเพิ่มขึ้น

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดสมุทรสาคร

1. **ด้านอุปทานในปี 2567** ประเมินว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.7 ขยายตัวต่อเนื่องจากที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 ในปีก่อนตามการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ขณะที่ภาคเกษตรกรรมหดตัวต่อเนื่องจากปีก่อน สำหรับปี 2568 คาดว่าด้านอุปทานจะขยายตัวร้อยละ 3.9 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.1 – 4.9 ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนกันยายน 2567 ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 4.0) ขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อน ตามการปรับตัวดีขึ้นของภาคเกษตรกรรม ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการคาดว่าจะยังขยายตัวแต่ชะลอลงเล็กน้อยจากปีก่อน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปริมาณผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไม ในปี 2567 ประเมินว่าจะหดตัวร้อยละ -1.0 หดตัวจากที่ขยายตัวร้อยละ 0.7 ในปีก่อน เนื่องจากปัญหาโรคระบาดและสภาพอากาศร้อนจัด ส่งผลให้อัตราการรอดของลูกกุ้งที่ปล่อยต่ำทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง และคาดว่าในปี 2568 ปริมาณผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมจะขยายตัวร้อยละ 3.0 (โดยช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.0 – 4.0 สูงกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนกันยายน 2567 ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.0) เนื่องจากเกษตรกรเริ่มมีการปล่อยลูกกุ้งเพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายปี 2567 เนื่องจากสภาพอากาศที่เย็นลง รวมถึงระดับราคาที่ปรับเพิ่มขึ้นและความต้องการของตลาดภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น จะทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

1.2 ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำแพปลาทะเล ในปี 2567 ประเมินว่าจะหดตัวร้อยละ -40.0 หดตัวต่อเนื่องจากที่หดตัวร้อยละ -19.0 ในปีก่อน เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมงฉบับใหม่ เพิ่งได้รับการพิจารณาลงมติจากสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2567 จึงทำให้การประกอบกิจการประมงพาณิชย์ในปี 2567 ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง และคาดว่าในปี 2568 ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำแพปลาทะเลจะหดตัวร้อยละ -6.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-7.0) – (-5.0) ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนกันยายน 2567 ที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -5.0) ยังคงหดตัวแต่ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อน โดยคาดว่าเมื่อมีการออกใช้กฎหมายด้านประมงที่มีการปรับปรุงและแก้ไขแล้ว จะสามารถอำนวยความสะดวกและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประกอบการภาคประมง ทำให้มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตามรายละเอียดข้อกฎหมายบางประเด็นโดยเฉพาะการยกเลิกมาตรการคุ้มครองแรงงานในภาคการแปรรูปอาหารทะเล อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจการของโรงงานด้านการแปรรูปสัตว์น้ำที่เป็นธุรกิจสำคัญอย่างหนึ่งของจังหวัดสมุทรสาครด้วย

1.3 ปริมาณผลผลิตมะพร้าวอ่อน ในปี 2567 ประเมินว่าจะหดตัวร้อยละ -4.5 ปรับตัวลดลงจากที่ขยายตัวร้อยละ 0.5 ในปีก่อน เนื่องจากภาวะฝนทิ้งช่วงยาวนานทำให้ปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าปกติ และมีอุณหภูมิสูงขึ้นจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ส่งผลให้มะพร้าวออกจั่น ติดผลไม่สมบูรณ์ ผลแกระแกรน ผลลีบ ผลหุ่ย ผลแตกไม่ได้คุณภาพ รวมถึงปัญหาแมลงศัตรูพืชระบาด ส่งผลให้ต้นไม่สมบูรณ์ ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง และคาดว่าในปี 2568 ปริมาณผลผลิตมะพร้าวอ่อนจะขยายตัวร้อยละ 4.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ขยายตัวร้อยละ 3.0 – 5.0 ลดลงจากที่คาดการณ์ ณ เดือนกันยายน 2567 ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 6.0) เนื่องจากในช่วงปลายฤดูฝนของปี 2567 มีปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น ซึ่งคาดว่าจะทำให้มีปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อความต้องการของมะพร้าว ทำให้ต้นมะพร้าวมีการสะสมอาหารและต้นมะพร้าวสมบูรณ์ขึ้น ส่งผลให้การออกดอกและการติดผลต่อทะลายเพิ่มขึ้น และมีผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

2. ด้านอุปสงค์ในปี 2567 ประเมินว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 6.5 ปรับตัวดีขึ้นจากที่หดตัวร้อยละ -0.5 ในปีก่อน ตามการขยายตัวของ การบริการภาคเอกชน การปรับตัวดีขึ้นของการใช้จ่ายภาครัฐ และการลงทุนภาคเอกชน สำหรับปี 2568 คาดว่าด้านอุปสงค์จะขยายตัวร้อยละ 5.5 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ ร้อยละ 4.5 – 6.5 สูงกว่าที่ คาดการณ์ ณ เดือนกันยายน 2567 ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 5.2) ตามการขยายตัวของ การใช้จ่ายภาครัฐ และ การลงทุนภาคเอกชน ขณะที่การบริการภาคเอกชนคาดว่าจะชะลอตัวจากปีก่อน

3. ด้านรายได้เกษตรกร ในปี 2567 ประเมินว่าจะหดตัวร้อยละ -7.0 ยังคงหดตัวแต่ปรับตัวดีขึ้นจากที่หดตัว ร้อยละ -14.0 ในปีก่อน ตามการเพิ่มขึ้นของราคาผลผลิตภาคเกษตรกรรมในภาพรวม ขณะที่ปริมาณผลผลิต ภาคเกษตรกรรมในภาพรวมลดลง คาดว่าในปี 2568 รายได้เกษตรกรจะขยายตัวร้อยละ 22.7 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ ร้อยละ 12.6 – 32.9 สูงกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนกันยายน 2567 ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 10.9) ตามการคาดการณ์ ระดับราคาสินค้าภาคเกษตรกรรมจะเพิ่มสูงขึ้น และปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากการเร่งแก้ไขปัญหา โรคระบาด และจากความต้องการของตลาดภายในประเทศที่มีอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ราคาสัตว์น้ำแปปลาทะเลเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ในปี 2567 ประเมินว่าราคาเฉลี่ยจะอยู่ที่ 20.8 บาทต่อ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 14.4 บาทต่อกิโลกรัม ตามแนวโน้มความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้น และคาดว่า ในปี 2568 ราคาสัตว์น้ำแปปลาทะเลเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักจะมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 27.0 บาทต่อกิโลกรัม (โดยมีช่วง คาดการณ์ที่ 24.9 – 29.1 บาทต่อกิโลกรัม สูงกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนกันยายน 2567 ที่คาดว่าราคาเฉลี่ยจะอยู่ที่ 25.5 บาทต่อกิโลกรัม) ตามความต้องการของตลาดที่ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

3.2 ราคากุ้งขาวแวนนาไม ในปี 2567 ประเมินว่าราคาเฉลี่ยจะอยู่ที่ 138.7 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ที่อยู่ที่ร้อยละ 134.0 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากความต้องการภายในประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น และจำนวนผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ลดลงจากปัญหาโรคระบาดและสภาพอากาศร้อนจัด ส่งผลให้ระดับราคากุ้งในตลาดให้มีการปรับเพิ่มขึ้น และคาดว่า ในปี 2568 ราคากุ้งขาวแวนนาไมจะมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 153.1 บาทต่อกิโลกรัม (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 148.4 – 159.5 บาท ต่อกิโลกรัม สูงกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนกันยายน 2567 ที่คาดว่าจะอยู่ที่ 143.0 บาทต่อกิโลกรัม) โดยคาดว่า ความต้องการภายในประเทศจะเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลกระทบต่อราคามีการปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย

4. ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567 ประเมินว่าอัตราเงินเฟ้อจะขยายตัวร้อยละ 0.4 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 0.2 จากการสูงขึ้นของหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ ตามการปรับตัว สูงขึ้นจากราคาผลไม้สด เครื่องประกอบอาหาร และเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ รวมถึงราคาด้านพลังงานที่ยังอยู่ใน ระดับสูง และคาดว่าในปี 2568 อัตราเงินเฟ้อจะขยายตัวร้อยละ 2.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.0 – 3.0 สูงกว่า ที่คาดการณ์ ณ เดือนกันยายน 2567 ที่คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 0.7) โดยคาดว่าจะสูงขึ้นจากต้นทุนด้านราคาพลังงาน และต้นทุนราคาสินค้าประเภทอาหารที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2567 หดตัวร้อยละ 10.6 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยสาขาพืชหดตัวร้อยละ 10.2 สาขาประมงหดตัวร้อยละ 11.3 สาขาบริการทางการเกษตรหดตัวร้อยละ 4.2 ส่วนสาขาปศุสัตว์ขยายตัว ร้อยละ 7.9 สาขาป่าไม้ขยายตัวร้อยละ 2.0 โดยมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร เช่น สภาพอากาศร้อน ฝนทิ้งช่วง ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในช่วงเพาะปลูกพืช ส่งผลกระทบต่อภาระเจริญเติบโตของสาขาพืชและประมง นอกจากนี้ราคาปัจจัยการผลิต

ที่สำคัญ ทั้งปุ๋ยเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง และวัตถุดิบอาหารสัตว์ ยังอยู่ในระดับสูง ทำให้เกษตรกรบางส่วนปรับเปลี่ยนชนิดพืช ที่ทำการเพาะปลูก และลดปริมาณการผลิต ซึ่งดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ปี 2567 อยู่ที่ระดับ 94.9 ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ 106.7 หรือลดลงร้อยละ 11.1 ในขณะที่ดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.9 ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.8 – 1.8 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยสาขาพืชขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.1 – 2.1 สาขาปศุสัตว์อยู่ในช่วงร้อยละ 0.5 – 1.5 สาขาประมงขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.3 – 1.3 สาขาบริการทางการเกษตรขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.7 – 1.7 และสาขาป่าไม้ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.6 – 1.6 โดยมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินนโยบายและมาตรการของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิต สนับสนุนการรวมกลุ่ม ทำการผลิต การแปรรูปและพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคตลอดจนบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามเฝ้าระวัง เช่น ความแปรปรวนของสภาพอากาศ การระบาดของโรคและแมลง อาจสร้างความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งต้นทุนการผลิตที่ยังคงอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อกำลังซื้อของเกษตรกร

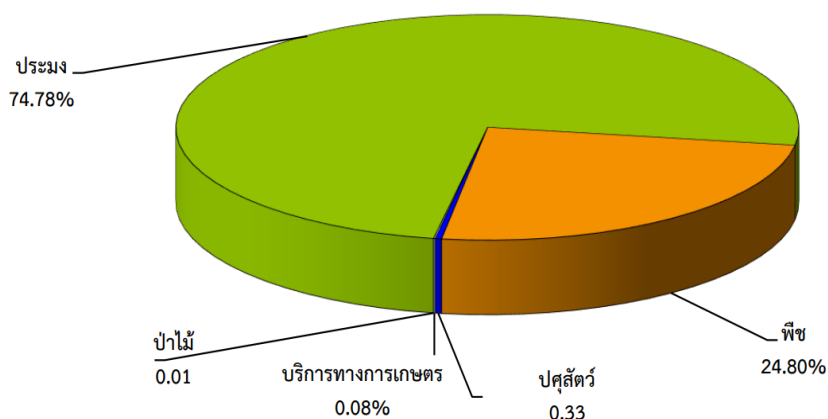
1.5.2 ผลผลิตทั้งหมดรวมของจังหวัด (GPP) 16 สาขา

ผลผลิตทั้งหมดรวมจังหวัดสมุทรสาคร ณ ราคาประจำปีของจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2565 มีมูลค่า 440,303 ล้านบาท ประกอบด้วยภาคเกษตรมูลค่า 10,415 ล้านบาท และนอกภาคเกษตรมูลค่า 429,888 ล้านบาท โดยภาคเกษตรมีสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง เป็นสาขาการผลิตหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.3 ส่วนนอกภาคเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 97.7 โดยมีสาขาอุตสาหกรรมการผลิตคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 69.5 รองลงมาด้านบริการสาขาการขนส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ มีสัดส่วนร้อยละ 15.8 กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย มีสัดส่วนร้อยละ 2.5 สาขาการก่อสร้าง มีสัดส่วน ร้อยละ 1.4 และสาขาอื่น ๆ มีสัดส่วนรวมกันร้อยละ 8.5

(ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

โครงสร้างการผลิตภาคเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567 ประกอบด้วย 5 สาขาดังนี้ สาขาประมง มีสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 74.78 รองลงมาสาขาพืช ร้อยละ 24.80 สาขาปศุสัตว์ ร้อยละ 0.33 สาขาบริการทางการเกษตร ร้อยละ 0.08 และสาขาป่าไม้ ร้อยละ 0.01 ตามลำดับ

สัดส่วนผลผลิตทั้งหมดรวมภาคเกษตร ปี 2567 จังหวัดสมุทรสาคร

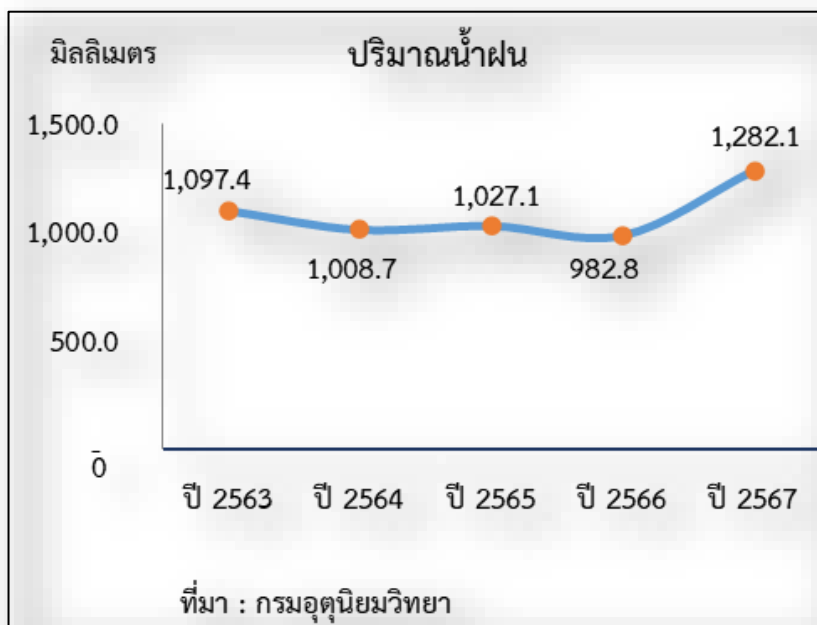

(ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 10 จังหวัดราชบุรี)

15.1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาคเกษตร

1) สถานการณ์น้ำ

ปี 2567 ปริมาณน้ำฝนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครเฉลี่ย 1,282.1 มิลลิเมตร เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาซึ่งมีปริมาณน้ำฝน 982.8 มิลลิเมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.5 ในขณะที่จำนวนวันฝนตกมีจำนวน 108 วัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาซึ่งอยู่ที่ 105 วัน หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.9

2) สถานการณ์ภัยธรรมชาติ และโรคแมลงศัตรูพืชระบาด

สถานการณ์ระบาดของศัตรูพืชของพืชเศรษฐกิจหลัก สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูลตามระบบรายงาน ณ พฤศจิกายน 2567 ดังนี้

2. พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง (พื้นที่คาดการณ์ว่าจะเสี่ยงน้ำเค็มรุกพื้นที่เกษตร) มีพื้นที่ปลูกพืช จำนวน 3 อำเภอ 15 ตำบล 43 หมู่บ้าน เกษตรกร 518 ครอบครัว รวมพื้นที่ 3,311.50 ไร่ พื้นที่เพาะเลี้ยงประมง จำนวน 2 อำเภอ 5 ตำบล เกษตรกร 13 ราย รวมพื้นที่ 82 ไร่

1. พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย (พื้นที่การเกษตรที่คาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบในช่วงฤดูฝน) พื้นที่ปลูกพืช จำนวน 3 อำเภอ 26 ตำบล 105 หมู่บ้าน รวมพื้นที่ 11,818.74 ไร่ พื้นที่เพาะเลี้ยงประมง จำนวน 2 อำเภอ 7 ตำบล 25 หมู่บ้าน รวมพื้นที่ 620 ไร่

3. การเฝ้าระวังโรคและแมลงศัตรูสำคัญในมะพร้าว

- พบการระบาดของแมลงดำหนามมะพร้าว เกษตรกรได้รับผลกระทบ 16 ราย/ครัวเรือน รวมพื้นที่ 17 ไร่

- พบการระบาดของหนอนหัวดำมะพร้าว เกษตรกรได้รับผลกระทบ 150 ราย/ครัวเรือน รวมพื้นที่ 426.50 ไร่

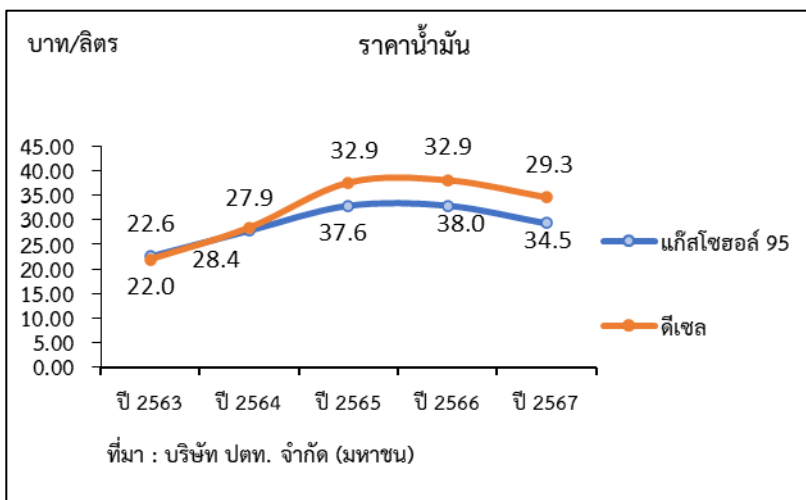
- พบการระบาดของด้วงแรดมะพร้าว เกษตรกรได้รับผลกระทบ 109 ราย/ครัวเรือน รวมพื้นที่ 252 ไร่

- พบการระบาดของไรศัตรูมะพร้าว เกษตรกรได้รับผลกระทบ 13 ราย/ครัวเรือน รวมพื้นที่ 25 ไร่

โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์ พร้อมทั้งดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกร และให้คำแนะนำข้อปฏิบัติตามหลักวิชาการ และสนับสนุนเชื้อราชีวเวอร์เรียพร้อมใช้แล้ว

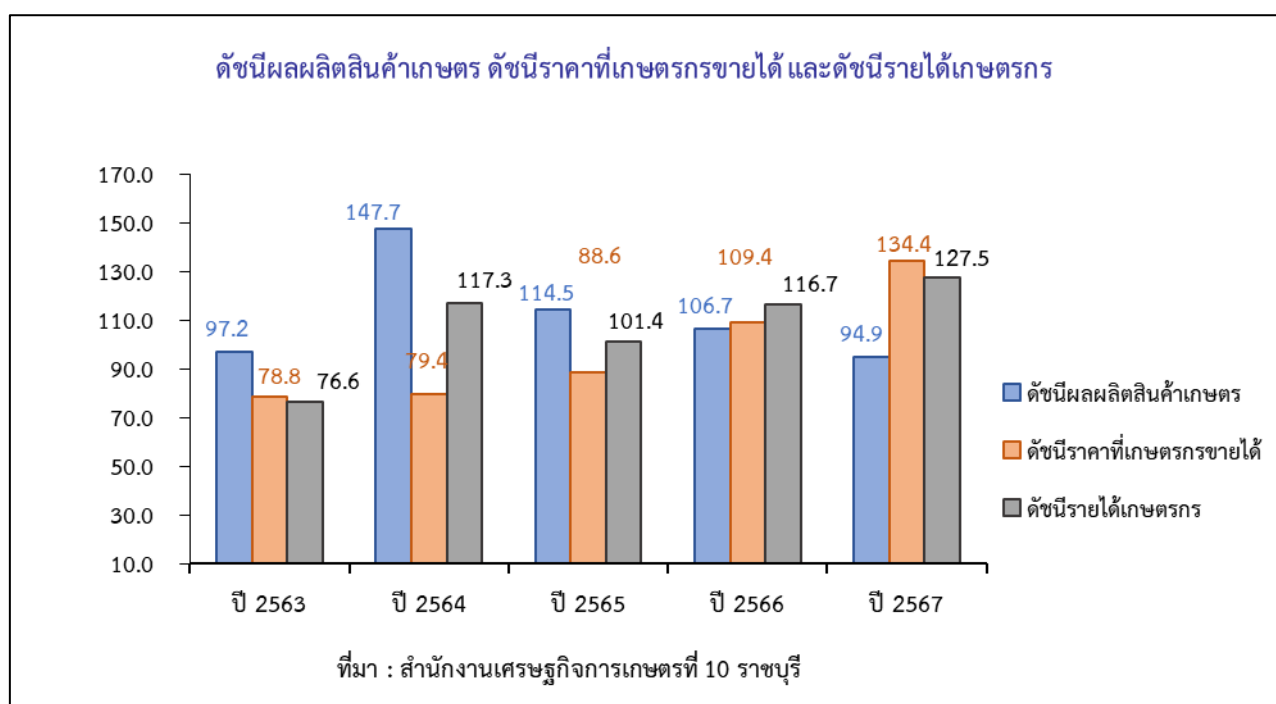
3) ราคาน้ำมัน

ปี 2567 น้ำมันแก๊สโซฮอล์ 95 ของจังหวัดสมุทรสาคร มีราคาเฉลี่ยลิตรละ 34.5 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยลิตรละ 38.0 บาท หรือลดลงร้อยละ 9.2 ขณะที่น้ำมันดีเซลเฉลี่ยลิตรละ 29.3 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยลิตรละ 32.9 บาท หรือลดลงร้อยละ 10.9 เนื่องจากราคาน้ำมันดิบปรับตัวลดลง จากความกังวลเกี่ยวกับอุปสงค์ทั่วโลกที่อ่อนแอ โดยเฉพาะตัวเลขเศรษฐกิจจากจีน ซึ่งเป็นผู้นำเข้าน้ำมันดิบอันดับหนึ่งของโลก จากความต้องการใช้น้ำมันในประเทศที่ลดลง ส่งผลให้ราคาน้ำมันปรับตัวลดลง

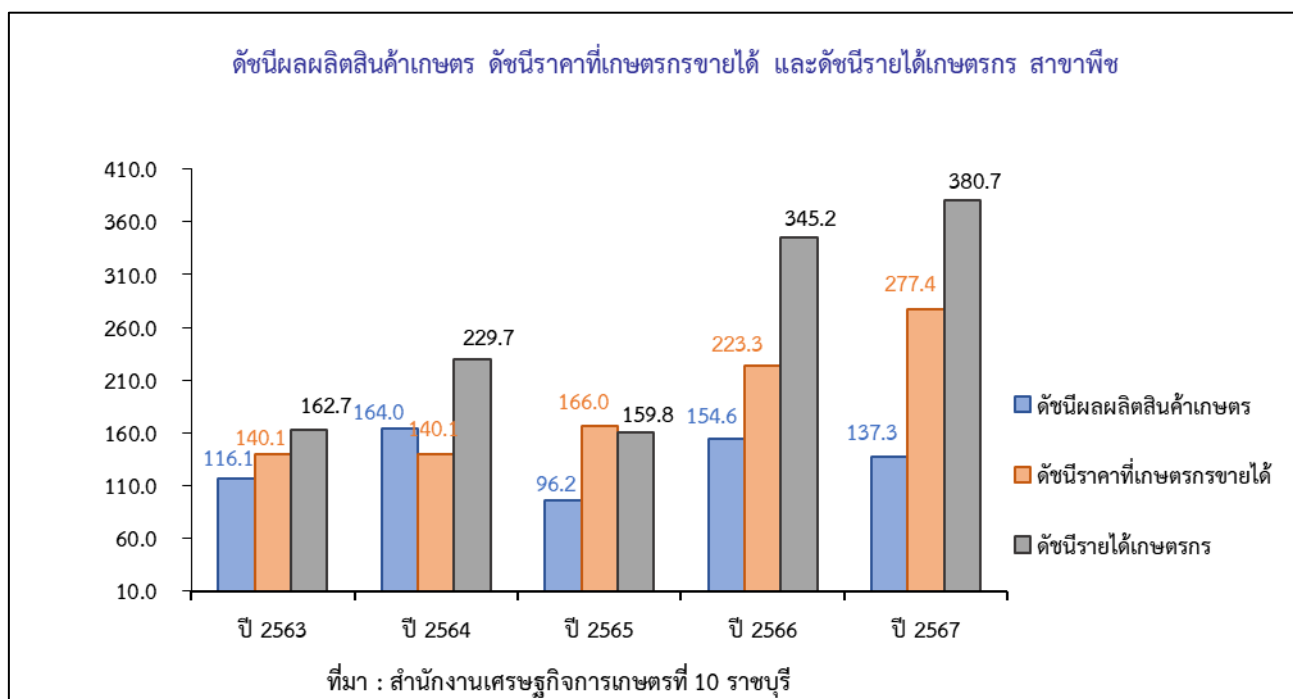

15.1.4 เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร จังหวัดสมุทรสาคร

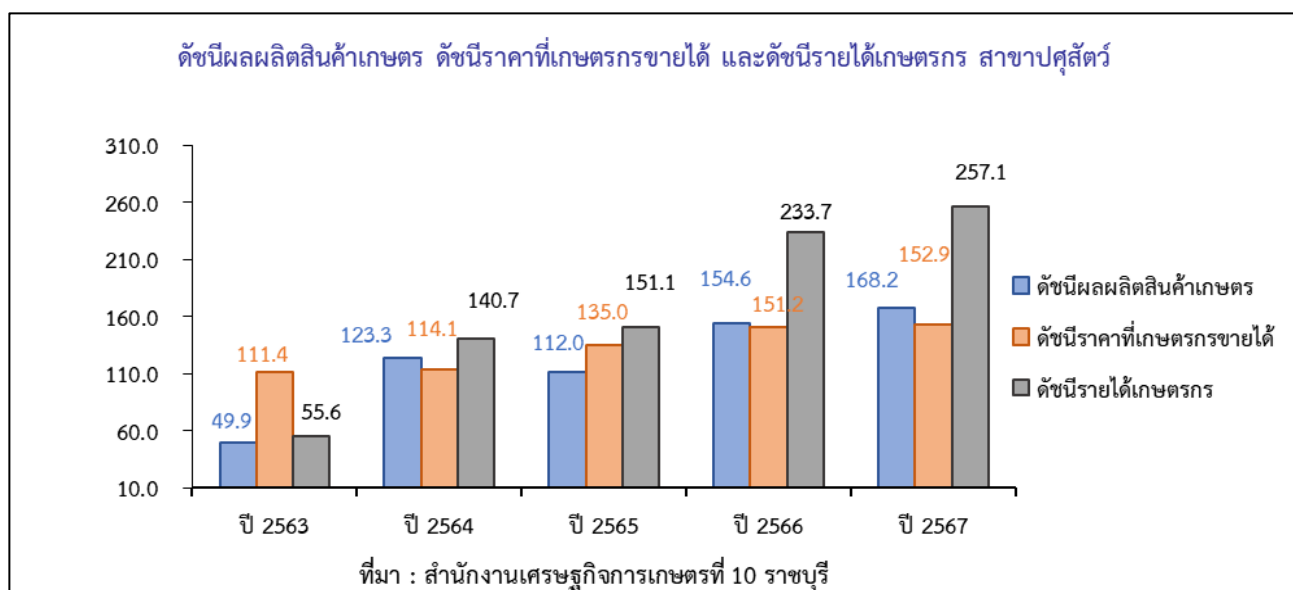
1) ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ในปี 2567 อยู่ในระดับ 94.9 ลดลงร้อยละ 11.1 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ระดับ 106.7 ส่วนดัชนีราคาที่ยเกษตรกรขายได้อยู่ระดับ 134.4 เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.9 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ระดับ 109.4 ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรอยู่ระดับ 127.5 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ระดับ 116.7

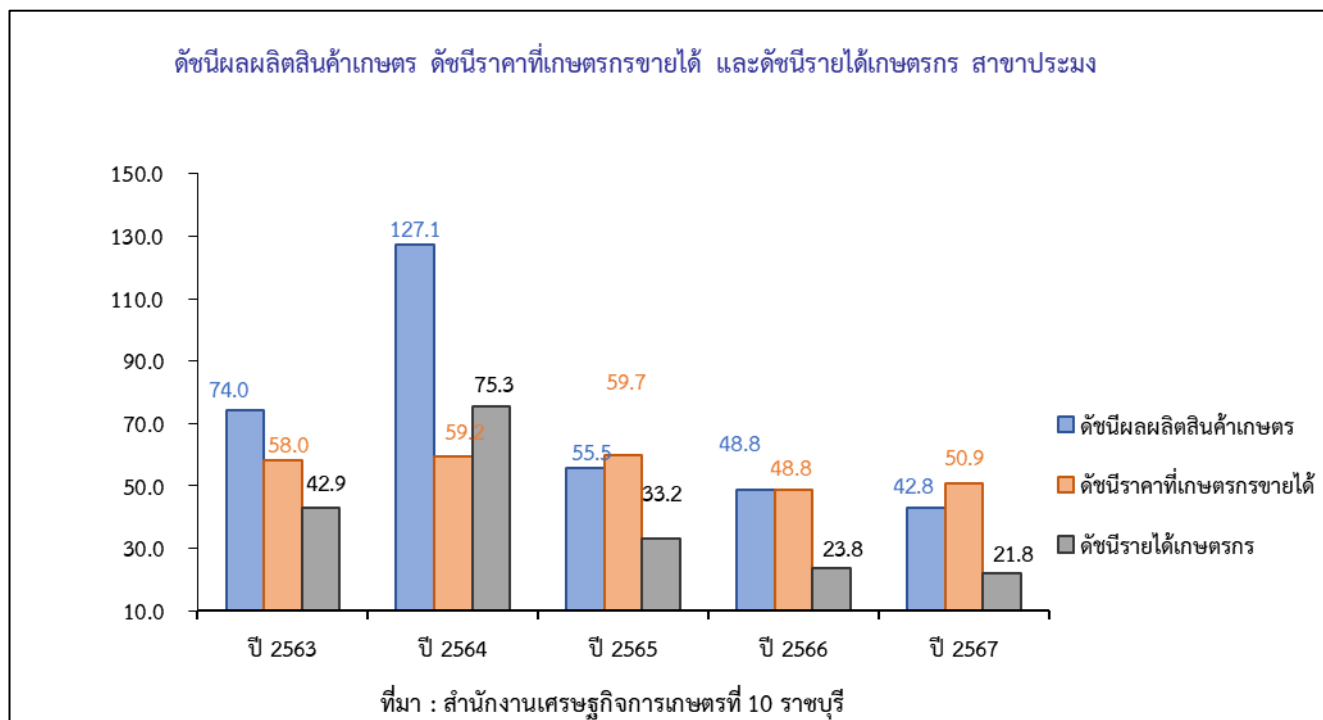
2) ดัชนีผลผลิตสาขาพืช ในปี 2567 อยู่ที่ระดับ 137.3 ลดลงร้อยละ 11.2 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ 154.6 ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าพืชที่เกษตรกรขายได้ อยู่ที่ระดับ 277.4 เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.2 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ 223.3 ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรสาขาพืชอยู่ที่ระดับ 380.7 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.3 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ 345.2

3) ดัชนีผลผลิตสาขาปศุสัตว์ ในปี 2567 อยู่ที่ระดับ 168.2 ลดลงร้อยละ 8.8 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ 184.6 ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าปศุสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ อยู่ที่ระดับ 152.9 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 จากปีที่ผ่านมาซึ่งอยู่ที่ระดับ 151.2 ส่วนดัชนีรายได้เกษตรกรสาขาปศุสัตว์อยู่ที่ระดับ 257.1 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.0 จากปีที่ผ่านมาซึ่งอยู่ที่ระดับ 233.7

4) ดัชนีผลผลิตสาขาประมง ในปี 2567 อยู่ที่ระดับ 42.8 ลดลงร้อยละ 12.3 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ 48.8 ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าประมงที่เกษตรกรขายได้ อยู่ที่ระดับ 50.9 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ 48.8 ส่วนดัชนีรายได้เกษตรกรสาขาประมงอยู่ที่ระดับ 21.8 หรือลดลงร้อยละ 8.4 จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ 23.8

15.1.5 ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2567

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร ในปี 2567 หดตัวร้อยละ 10.6 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย ปริมาณน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และทำประมง ประกอบกับปัจจัยการผลิตสูงขึ้น ไม่จูงใจให้เกษตรกรขยายการผลิตเพิ่ม โดยมีรายละเอียดแต่ละสาขา ดังนี้

1. สาขาพืช ในปี 2567 หดตัวร้อยละ 10.2 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยผลผลิตพืชที่สำคัญลดลง ได้แก่ ข้าวมะพร้าว น้ำหอม กล้วยไม้ และมะนาว เนื่องจากสภาพอากาศแล้ง ฝนทิ้งช่วง ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก รวมทั้งต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตลดลง

มะพร้าวน้ำหอม

ภาวะการผลิต

ผลผลิตมะพร้าวน้ำหอม ปี 2567 เท่ากับ 97,249,196 ผล ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 177,723,515 ตัน หรือลดลงร้อยละ 45.3 เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้ง ฝนทิ้งช่วงยาวนาน ทำให้มะพร้าวออกจั่นติดผล ไม่สมบูรณ์ ประกอบกับประสบปัญหาแมลงศัตรูพืชระบาด ส่งผลให้ผลผลิตลดลง

ระดับราคา

ปี 2567 ราคามะพร้าวน้ำหอมที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยผลละ 18.72 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยผลละ 11.21 หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 67.0 เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ความต้องการของตลาดมีอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาปรับตัวเพิ่มขึ้น

มะนาว

ภาวะการผลิต

ผลผลิตมะนาว ปี 2567 เท่ากับ 20,178 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 21,327 ตัน หรือลดลงร้อยละ 5.4 เนื่องจากพื้นที่การผลิตลดลง ประกอบกับสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโต ส่งผลให้ผลผลิตลดลง

ระดับราคา

ปี 2567 ราคามะนาวที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 54.37 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 72.89 หรือลดลง ร้อยละ 25.4 เนื่องจากความต้องการบริโภคลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมากที่สุด เกษตรกรไม่สามารถระบายสินค้าได้ทัน ประกอบกับตลาดรับซื้อผลผลิตในราคาที่ลดลง ส่งผลให้ภาพรวมทั้งปีราคามะนาวลดลง

กล้วยไม้

ภาวะการผลิต

ผลผลิตกล้วยไม้ ปี 2567 เท่ากับ 6,253 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 8,041 ตัน หรือลดลงร้อยละ 22.2 เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน ไม่เอื้ออำนวยต่อผลผลิต ประกอบพื้นที่การผลิตลดลงและพบศัตรูพืชรบกวนทำให้การติดดอกกล้วยไม้ลดลง

ระดับราคา

ปี 2567 ราคากล้วยไม้ที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 111.07 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 113.85 หรือลดลงร้อยละ 2.4 เนื่องจากกล้วยไม้ไม่สมบูรณ์มีโรคและแมลงรบกวน ประกอบกับไทยส่งออกได้น้อยลง ต้องขายในประเทศมากขึ้น ส่งผลให้ราคาปรับตัวลดลง

ข้าว

ภาวะการผลิต

ผลผลิตข้าวรวม ปี 2567 เท่ากับ 4,117 ตัน โดยเป็นข้าวนาปี 2,603 ตัน และข้าวนาปรัง 1,514 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 4,141 ตัน หรือลดลง ร้อยละ 0.6 เนื่องจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอในช่วงการเจริญเติบโต และสภาพอากาศแปรปรวน มีวัชพืชมาก มีข้าวตืด ส่งผลให้ผลผลิตลดลง

ระดับราคา

ปี 2567 ราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้ ณ ความชื้น 15% โดยข้าวนาปี เฉลี่ยตันละ 10,778.48 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยตันละ 10,973.33 หรือลดลงร้อยละ 1.8 ส่วนข้าวนาปรังราคาเฉลี่ยตันละ 10,909.17 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยตันละ 9,875.50 หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.5 เนื่องจากผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง ส่งผลให้ราคาข้าวนาปรังปรับตัวสูงขึ้น

2. สาขาปศุสัตว์ ปี 2567 ขยายตัวร้อยละ 7.2 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากความต้องการบริโภคสินค้าปศุสัตว์เพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐานมีการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอย่างเข้มงวด ส่งผลให้ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น

ไข่ไก่

ภาวะการผลิต

ผลผลิตไข่ไก่ ปี 2567 เท่ากับ 18,860,538 ฟอง เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 16,143,948 ฟอง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.8 เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคมีอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจึงเลี้ยงอย่างต่อเนื่องโดยไม่พักเล้า ประกอบกับราคาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่งผลให้ผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

ระดับราคา

ปี 2567 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยฟองละ 4.07 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยฟองละ 4.03 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่อยู่ในระดับสูง ทำให้มีการปรับขึ้นราคาไข่ไก่ให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต ส่งผลให้ราคาไข่ไก่สูงขึ้น

3. สาขาประมง ปี 2567 หดตัวร้อยละ 11.3 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยกุ้งขาวแวนนาไม ปลานิล และปลาตูก ผลผลิตลดลง เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และราคาลดลงไม่คุ้มทุนทำให้เกษตรกรลดการเลี้ยงลง

กุ้งขาวแวนนาไม

ภาวะการผลิต

ผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไม ปี 2567 เท่ากับ 3,092 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 5,462 ตัน หรือลดลงร้อยละ 43.4 เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง ประกอบกับราคาลดลง ไม่จูงใจให้เกษตรกรขยายการผลิตเพิ่ม รวมทั้งความต้องการกุ้งขาวของไทยจากประเทศคู่ค้าลดลง ส่งผลให้กุ้งขาวแวนนาไม ออกสู่ตลาดลดลง

ระดับราคา

ปี 2567 ราคากุ้งขาวแวนนาไมที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 87.00 เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 73.33 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.6 เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ประกอบต้นทุนการผลิตอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ราคากุ้งขาวแวนนาไมปรับตัวสูงขึ้น

ปลานิล

ภาวะการผลิต

ผลผลิตปลานิล ปี 2567 รวม 3,675 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลิตรวม 3,792 ตัน หรือลดลงร้อยละ 3.1 เนื่องจากพื้นที่การเลี้ยงลดลง เกษตรกรปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้พื้นที่ไปทำอย่างอื่นแทน และบางรายไม่มีการต่อสัญญาเช่าที่ดิน ส่งผลให้ผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง

ระดับราคา

ปี 2567 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 49.27 เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 44.01 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.0 เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ประกอบกับความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้น และราคาสูงขึ้นตามต้นทุนการผลิต

ปลาตูก

ภาวะการผลิต

ผลผลิตปลาตูก ปี 2567 เท่ากับ 195 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 576 หรือลดลงร้อยละ 66.1 เนื่องจากพื้นที่การเลี้ยงลดลง ประกอบกับ ความต้องการของผู้บริโภคลดลง และบางรายไม่มีการต่อสัญญาเช่าที่ดิน ส่งผลให้ผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง

ระดับราคา

ปี 2567 ราคาปลาตูกที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 45.31 เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 43.80 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.4 เนื่องจากราคาปรับตัวสูงขึ้นตามต้นทุนการผลิต

4. สาขาบริการทางการเกษตร

ปี 2567 อัตราการเติบโตสาขาบริการทางการเกษตรหดตัว ร้อยละ 4.2 จากการจ้างบริการเตรียมดิน และบริการเก็บเกี่ยวลดลง ในพื้นที่ปลูกข้าวรวมทั้งการจ้างตักเลนในร่องสวนมะพร้าว น้ำหอม และการจัดการในบ่อกุ้ง

5. สาขาป่าไม้ ปี 2567

สาขาป่าไม้ มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.0 เนื่องจากกิจกรรมปลูกป่าทั้งป่าธรรมชาติ และป่าเศรษฐกิจ เช่น ป่าโกงกาง เพิ่มขึ้น ส่งผลให้สาขาป่าไม้ขยายตัวเพิ่มขึ้นปี 2566 สาขาป่าไม้ มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 0.4 เนื่องจากกิจกรรมปลูกป่าทั้งป่าธรรมชาติ และป่าเศรษฐกิจ เช่น ป่าโกงกาง เพิ่มขึ้น ส่งผลให้สาขาป่าไม้ขยายตัวเพิ่มขึ้น

15.1.6 แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2568

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร ในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วง ร้อยละ 0.8 - 1.8 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยสาขาพืชขยายตัวอยู่ในช่วง ร้อยละ 1.1 - 2.1 สาขาปศุสัตว์ขยายตัวอยู่ในช่วง ร้อยละ 0.5 - 1.5 สาขาประมงขยายตัวอยู่ในช่วง ร้อยละ 0.3 - 1.3 สาขาบริการทางการเกษตรขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.7 - 1.7 และสาขาป่าไม้ขยายตัวอยู่ในช่วง ร้อยละ 0.6 - 1.6 ทั้งนี้เป็นไปตามปัจจัยบวกที่เป็นแรงสนับสนุนให้ภาคเกษตรเติบโตอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามยังมีความแปรปรวนของสภาพอากาศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตร โดยรายละเอียด แต่ละสาขาการผลิต มีดังนี้

1. **สาขาพืช** ในปี 2568 คาดว่าขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.1 - 2.1 เนื่องจากผลผลิตคาดว่าจะออกสู่ตลาดมากกว่าปีที่ผ่านมา รวมทั้งราคาอยู่ในเกณฑ์ดี การส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2. **สาขาปศุสัตว์** ในปี 2568 คาดว่าขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.5 - 1.5 จากการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี ประกอบกับกรมปศุสัตว์ร่วมมือกับเกษตรกรในการควบคุมอย่างเข้มงวด

3. **สาขาประมง** ในปี 2568 คาดว่าขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.3 - 1.3 เนื่องจากความต้องการในและต่างประเทศมีอย่างต่อเนื่อง และเกษตรกรบริหารจัดการฟาร์มที่ดีทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่เลี้ยงเพิ่มขึ้น

4. **สาขาบริการทางการเกษตร** ในปี 2568 คาดว่าขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.7 - 1.7 เนื่องจากการจ้างบริการเตรียมดินและเก็บเกี่ยวพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเพิ่มขึ้น

5. **สาขาป่าไม้** ในปี 2568 คาดว่าขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.6 - 1.6 เนื่องจากการปลูกป่าธรรมชาติ ป่าโกงกาง เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 15 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร จังหวัดสมุทรสาคร

หน่วย: ร้อยละ

สาขา	ปี 2567	ปี 2568
ภาคเกษตร	-10.6	0.8 - 1.8
พืช	-10.2	1.1 - 2.1
ปศุสัตว์	7.9	0.5 - 1.5
ประมง	-11.3	0.3 - 1.3
บริการทางการเกษตร	-4.2	0.7 - 1.7
ป่าไม้	2.0	0.6 - 1.6

ที่มา : ประมาณการ โดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 10 จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 16 ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปีปฏิทิน)

หน่วย : ตัน

รายการ	ปี 2566	ปี 2567	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ข้าวนาปี	2,628	2,603	-1.0
ข้าวนาปรัง	1,513	1,514	0.1
กล้วยไม้	8,041	6,253	-22.2
มะพร้าว น้ำหอม (ผล)	177,723,515	97,249,196	-45.3
มะนาว	21,327	20,178	-5.4
ไข่ไก่ (ฟอง)	16,143,948	18,860,538	16.8
กุ้งขาวแวนนาไม	5,462	3,092	-43.4
ปลานิล	3,792	3,675	-3.1
ปลาดุก	576	195	-66.1

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 17 ราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา

หน่วย : บาท/กิโลกรัม

รายการ	ปี 2566	ปี 2567	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ข้าวเปลือกเจ้า นาปี ความชื้น 15% (บาท/ตัน)	10,973.33	10,778.48	-1.8
ข้าวเปลือกเจ้า นาปรัง ความชื้น 15% (บาท/ตัน)	9,875.50	10,909.17	10.5
กล้วยไม้	113.85	111.07	-2.4
มะพร้าว น้ำหอม (บาท/ผล)	11.21	18.72	67.0
มะนาว	72.89	54.37	-25.4
ไข่ไก่ (บาท/ฟอง)	4.03	4.07	1.0
กุ้งขาวแวนนาไม ขนาด 70 ตัว/กก.	73.33	87.00	18.6
ปลานิล	44.01	49.27	12.0
ปลาดุก	43.8	45.31	3.4

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 10 จังหวัดราชบุรี

2. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

จังหวัดสมุทรสาครเป็นพื้นที่ราบลุ่มสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 1-2 เมตร มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตอนกลางของพื้นที่จากทางด้านเหนือไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีคลองชลประทานจำนวนมากมายกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อการคมนาคมและการชลประทานเหมาะแก่การทำการเกษตร โดยส่วนใหญ่จะทำการกสิกรรม การประมงและการเลี้ยงสัตว์ ทำให้การใช้ที่ดินครึ่งหนึ่งของจังหวัดเป็นไปเพื่อการเกษตรกรรม

ทางด้านทิศเหนือ ของจังหวัดจะเป็นพื้นที่การเกษตร ซึ่งประกอบด้วย นาข้าวและสวนผลไม้ ซึ่งสวนผลไม้จะอยู่ในบริเวณอำเภอบ้านแพ้วและอำเภอกะห้เม่น โดยเฉพาะพื้นที่ดินที่อยู่ใกล้คลองดำเนินสะดวกและคลองภาษีเจริญ มีการปลูกไม้ยืนต้น ผักผลไม้เป็นจำนวนมาก

ทางทิศใต้ เป็นบริเวณที่ราบและน้ำทะเลท่วมถึง มีสภาพเป็นป่าชายเลนและมีการทำนาเกลือ ซึ่งในเวลาต่อมาป่าชายเลนได้ถูกทำลายลงจนเหลือพื้นที่เป็นป่าชายเลนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และการทำนาเกลือ ได้เปลี่ยนมาทำการเลี้ยงกุ้งเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของพื้นที่บริเวณที่น้ำท่วมไม่ถึงได้ทำสวนมะพร้าวเป็นจำนวนมาก

พื้นที่ทั้งหมดจังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวน 545,216 ไร่ พื้นที่การผลิตด้านการเกษตร ปี 2567 มีทั้งหมด 175,004 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.10 ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด โดยจำแนกตามสัดส่วนของการใช้พื้นที่ทำการเกษตรได้ดังนี้

พื้นที่การผลิตด้านพืช	118,594 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	21.75	ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด
พื้นที่การผลิตด้านประมง	37,600 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	6.89	ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด
พื้นที่นาเกลือ	18,810 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	3.45	ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด

2.1 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

สภาพการใช้ที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน โดยกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ได้ดำเนินการสำรวจและจัดทำข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในจังหวัดสมุทรสาคร ในปี พ.ศ. 2567 และจัดทำแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน มาตราส่วน 1 : 25,000 มีรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 166,817 ไร่ หรือร้อยละ 30.60 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ หมู่บ้านบนพื้นที่ราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ ตัวเมืองและย่านการค้า โรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม และถนน

2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 287,904 ไร่ หรือร้อยละ 52.80 ของพื้นที่จังหวัด ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 5,099 ไร่ หรือร้อยละ 0.93 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ นาไร่ นาข้าว

(2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 29 ไร่ หรือร้อยละ 0.00 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ พืชไร่ผสม

(3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 747 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ไม้ยืนต้นผสม ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สนประดิพัทธ์ เป็นต้น

(4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 120,089 ไร่ หรือร้อยละ 22.02 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ มะพร้าว ไม้ผลผสม มะม่วง ฝรั่ง มะนาว ลำไย กล้วย เป็นต้น

(5) พืชสวน มีเนื้อที่ 14,875 ไร่ หรือร้อยละ 2.73 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ องุ่น พืชสมุนไพร เป็นต้น

(6) พืชไร่เลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 59 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

(7) พืชไร่ มีเนื้อที่ 167 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ผักกะเฉด

(8) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 146,839 ไร่ หรือร้อยละ 26.94 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม สถานที่เพาะเลี้ยงปลา สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง สถานที่เพาะเลี้ยงปูและหอย

3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 12,492 ไร่ หรือร้อยละ 2.29 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ป่าชายเลนสมบูรณ์ และ ป่าชายเลนรกราสภาพฟื้นฟู

4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 23,074 ไร่ หรือร้อยละ 4.23 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ ทะเล บ่อน้ำในไร่นา

5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 54,930 ไร่ หรือร้อยละ 10.08 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ พืชพันธุ์ธรรมชาติ พืชพันธุ์สลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม นาเกลือ พื้นที่ถม

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ทรัพยากรดิน

กรมพัฒนาที่ดิน โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน ได้ดำเนินการสำรวจจำแนกดิน ศึกษาลักษณะและสมบัติของดินในจังหวัดสมุทรสาคร และจัดทำแผนที่ชุดดินมาตราส่วน 1 : 25,000 ซึ่งได้จำแนกชุดดินในจังหวัดสมุทรสาครเป็น 6 ชุดดิน ดังนี้

1) ชุดดินบางกอก (Bk) มีเนื้อที่ประมาณ 171,772 ไร่ หรือร้อยละ 31.51 ของพื้นที่จังหวัด พบบริเวณที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง เป็นดินที่เหมาะสมในการปลูกข้าว และควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีเพื่อปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้น และเพิ่มแร่ธาตุอาหารให้แก่พืชอีกด้วย

2) ชุดดินบางเลน (Bl) มีเนื้อที่ประมาณ 264 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของพื้นที่จังหวัด พบบริเวณที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง เป็นดินที่เหมาะสมในการปลูกข้าว และควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีเพื่อปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้น และอาจมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

3) ชุดดินดำนินสะดวก (Dn) มีเนื้อที่ประมาณ 71,441 ไร่ หรือร้อยละ 13.10 ของพื้นที่จังหวัดพบบริเวณที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง เป็นดินที่มีการยกทรง เพื่อใช้พื้นที่สำหรับปลูกพืชผักหรือไม้ผล ทำให้ลักษณะและสมบัติดินในแต่ละพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ ขึ้นอยู่กับลักษณะและสมบัติดินเดิมก่อนมีการยกทรง ควรมีระบบป้องกันน้ำท่วมและควบคุมระดับน้ำในร่องระหว่างแปลงปลูก

4) ชุดดินสมุทรสงคราม (Sso) มีเนื้อที่ประมาณ 32,248 ไร่ หรือร้อยละ 5.92 ของพื้นที่จังหวัด พบบริเวณที่ราบน้ำทะเลท่วมถึง ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง เป็นดินเค็มที่ได้รับผลกระทบจากน้ำทะเล และควรทำการปรับสภาพดินก่อนปลูกพืช มีระบบป้องกันน้ำท่วมและควบคุมระดับน้ำในร่องระหว่างแปลงปลูกพืช

5) ชุดดินธนบุรี (Tb) มีเนื้อที่ประมาณ 30,660 ไร่ หรือร้อยละ 5.62 ของพื้นที่จังหวัด พบบริเวณที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง เป็นดินที่มีการยกทรง เพื่อใช้พื้นที่สำหรับปลูกพืชผักหรือไม้ผล ควรทำการปรับสภาพดินก่อนปลูกพืช มีระบบป้องกันน้ำท่วมและควบคุมระดับน้ำในร่องระหว่างแปลงปลูกพืช

6) ชุดดินท่าจีน (Tc) มีเนื้อที่ประมาณ 69,649 ไร่ หรือร้อยละ 12.77 ของพื้นที่จังหวัด พบบริเวณที่ราบน้ำทะเลขึ้นถึง ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง เป็นดินเค็มจัด ระดับน้ำใต้ดินขึ้นสูงเกือบถึงผิวดินตลอดปี ควรปล่อยไว้เป็นป่าธรรมชาติ (ป่าชายเลน) เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์ทะเลต่าง ๆ

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

(1) คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินบางกอก (Bk) (กลุ่มชุดดินที่ 3)

การจำแนกดิน (USDA)	Very-fine, smectitic, nonacid, isohyperthermic Vertic Endoaquepts
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง
วัตถุดินกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย
การระบายน้ำ	เลว
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก ดินบนเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีดำ มักพบจุดประสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย(pH 6.0-6.5) ดินล่างตอนบนเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีเทาเข้มหรือสีเทาปนน้ำตาล จุดประสีเหลืองหรือน้ำตาล ดินล่างในระดับความลึก 1.0-1.5 เมตร จะพบรอยไหลในดินล่าง พบดินเลนสีน้ำเงินที่มีปริมาณกำมะถันต่ำ มีเปลือกหอยปะปน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0)
ข้อจำกัด	อาจมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน
ข้อเสนอแนะ	ทำนา ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้นทั้งยังเพิ่มแร่ธาตุอาหารในดินให้แก่พืชอีกด้วย

ตารางที่ 18 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินบางกอก (Bk) (กลุ่มชุดดินที่ 3)

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	25-50	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	50-100	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
							

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

(2) คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินบางเลน (BL) (กลุ่มชุดดินที่ 3)

การจำแนกดิน (USDA)	Fine, smectitic, isohyperthermic Vertic Endoaquolls
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง
วัตถุดินกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย
การระบายน้ำ	เลว
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง สีดำหรือสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย (pH 6.0-7.5) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาลอ่อน สีเทาหรือสีเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเขียวและสีน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0) มักจะพบรอยอุกและผลึกยิปซัม ในดินล่างลึกลงไปจะพบดินเลนสีน้ำเงินมีปริมาณกำมะถันต่ำ
ข้อจำกัด	มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน
ข้อเสนอแนะ	ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น

ตารางที่ 19 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินบางเลน (BL) (กลุ่มชุดดินที่ 3)

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง	สูง	สูง
	25-50	ต่ำ	สูง	สูง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	สูง	สูง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง
							

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

(3) คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินดำนินสะตวก (Dn) (กลุ่มชุดดินที่ 8)

การจำแนกดิน (USDA)	Very-fine, montmorillonite, nonacid, isohyperthermic, Typic Haplaquolls
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย
การระบายน้ำ	เลว
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก ดินบนเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีเทาเข้มถึงดำ มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด (pH 7.0-8.5) ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีเทาอ่อนปนเขียวมะกอก และพบเปลือกหอยปะปนอยู่จำนวนมาก ปฏิกริยาดินเป็นด่างเล็กน้อยถึงเป็นด่างจัด (pH 7.5-8.5) ที่ความลึกมากกว่า 150 ซม. ดินจะมีสีเทาปนเขียว ชุดดินนี้เป็นดินที่ถูกยกกรองจากชุดดินบางเลน จะพบระดับน้ำใต้ดินลึกประมาณ 50-70 ซม.
ข้อจำกัด	ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง และมีการยกกรอง
ข้อเสนอแนะ	ดินที่มีการยกกรอง เพื่อใช้พื้นที่สำหรับปลูกพืชผักหรือไม้ผล ทำให้ลักษณะและสมบัติดินในแต่ละพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ ขึ้นอยู่กับลักษณะและสมบัติดินเดิมก่อน มีการยกกรอง ควรมีระบบป้องกันน้ำท่วมและควบคุมระดับน้ำในร่องระหว่างแปลงปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ตารางที่ 20 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินดำนินสะตวก (Dn) (กลุ่มชุดดินที่ 8)

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	25-50	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
							

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

4) คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินสมุทรสงคราม (Sso) (กลุ่มชุดดินที่ 8)

การจำแนกดิน (USDA)	Fine, smectitic, nonacid, isohyperthermic Sodic Hydraqcents
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลท่วมถึง
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำทะเล
การระบายน้ำ	เลวมาก
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินที่ถูกปรับสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินโดยการยกร่อง เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินเหนียว สีน้ำตาลเข้มปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.0-8.0) ดินล่างตอนบนเป็น ดินเหนียว สีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0) ดินล่างตอนล่าง อาจเป็นดินเลนทะเล สีเทาเข้มหรือสีเทาปนเขียว ที่มีค่าปัจจัย (n-value) มากกว่า 0.7 ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึง เป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0)
ข้อจำกัด	เป็นดินเค็ม ได้รับผลกระทบจากน้ำทะเล
ข้อเสนอแนะ	ทำการปรับสภาพดินก่อนปลูกพืช มีระบบป้องกันน้ำท่วมและควบคุมระดับน้ำในร่องระหว่างแปลงปลูกพืช พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ตารางที่ 21 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินสมุทรสงคราม (Sso) (กลุ่มชุดดินที่ 8)

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	25-50	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
							

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

(5) คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินธนบุรี (Tb) (กลุ่มชุดดินที่ 8)

การจำแนกดิน (USDA)	Very-fine, smectitic, nonacid, isohyperthermic Vertic Endoaquepts
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย
การระบายน้ำ	เลว
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินที่ถูกปรับสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินโดยการยกทรง เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินเหนียว สีดำ พบจุดประสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 6.0-6.5) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียว สีเทา เทาเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH 6.5-7.0) ตอนล่างเป็นดินเลน สีเทาปนเขียวหรือน้ำเงิน ที่มีปริมาณกำมะถันต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นด่างเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.5-8.0)
ข้อจำกัด	ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง และมีการยกทรง
ข้อเสนอแนะ	ทำการปรับสภาพดินก่อนปลูกพืช มีระบบป้องกันน้ำท่วมและควบคุมระดับน้ำในร่องระหว่างแปลงปลูกพืช พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ตารางที่ 22 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินธนบุรี (Tb) (กลุ่มชุดดินที่ 8)

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	สูง	สูง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง
							

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

(6) คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินท่าจีน (Tc) (กลุ่มชุดดินที่ 12)

การจำแนกดิน (USDA)	Fine, smectitic, nonacid, isohyperthermic Sodic Hydraqcents
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %
ภูมิถิ่นฐาน	ที่ราบน้ำทะเลขึ้นถึง
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทะเล
การระบายน้ำ	เลวมก
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินเหนียว สีน้ำตาล มีจุดประสีเทาหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย (pH 6.0-8.0) ดินบนตอนล่าง เป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง และตั้งแต่ระดับความลึก 50 ซม. ลงไปอาจเป็นดินเลน สีเทาเข้มหรือสีเทาปนเขียว มีจุดประสีเขียวมะกอกหรือสีเขียวปนเทา ชุดดินนี้มีค่าปัจจัยน้ำ (n-value) มากกว่า 0.7 ตลอดหน้าตัดดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0)
ข้อจำกัด	เป็นดินเค็มจัดน้ำทะเลท่วมถึง ระดับน้ำใต้ดินขึ้นสูงเกือบถึงผิวน้ำดินตลอดปี
ข้อเสนอแนะ	ควรปล่อยไว้เป็นป่าธรรมชาติ (ป่าชายเลน) เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์ทะเลต่างๆ แต่บางส่วนของพื้นที่อยู่ห่างทะเลมาก อาจใช้ปลูกพืชทนเค็มได้โดยการยกทรง

ตารางที่ 23 คำอธิบายลักษณะสมบัติของชุดดินท่าจีน (Tc) (กลุ่มชุดดินที่ 12)

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	25-50	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	50-100	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
							

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

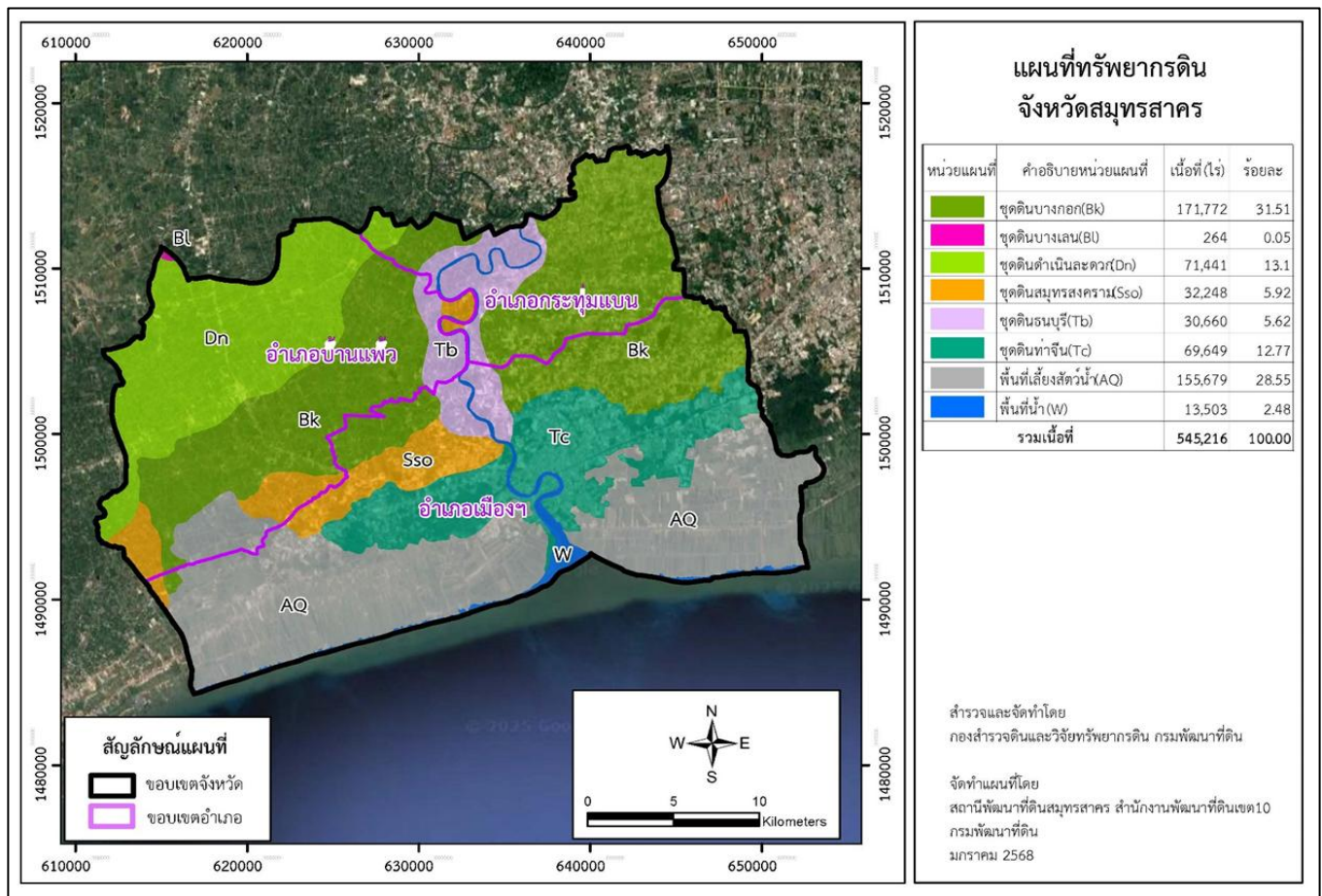
ตารางที่ 24 ข้อมูลชุดดิน (มาตราส่วน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร

ลำดับ	ชุดดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
1	ชุดดินบางกอก (Bk)	171,772	31.51
2	ชุดดินบางเลน (Bl)	264	0.05
3	ชุดดินดำนินสะดวก (Dn)	71,441	13.10
4	ชุดดินสมุทรสงคราม (Sso)	32,248	5.92
5	ชุดดินธนบุรี (Tb)	30,660	5.62
6	ชุดดินท่าจีน (Tc)	69,649	12.77
7	พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ (AQ)	155,679	28.55
8	พื้นที่น้ำ (W)	13,503	2.48
รวม		545,216	100.00

หมายเหตุ เนื้อที่และร้อยละ เป็นการคำนวณจากโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์

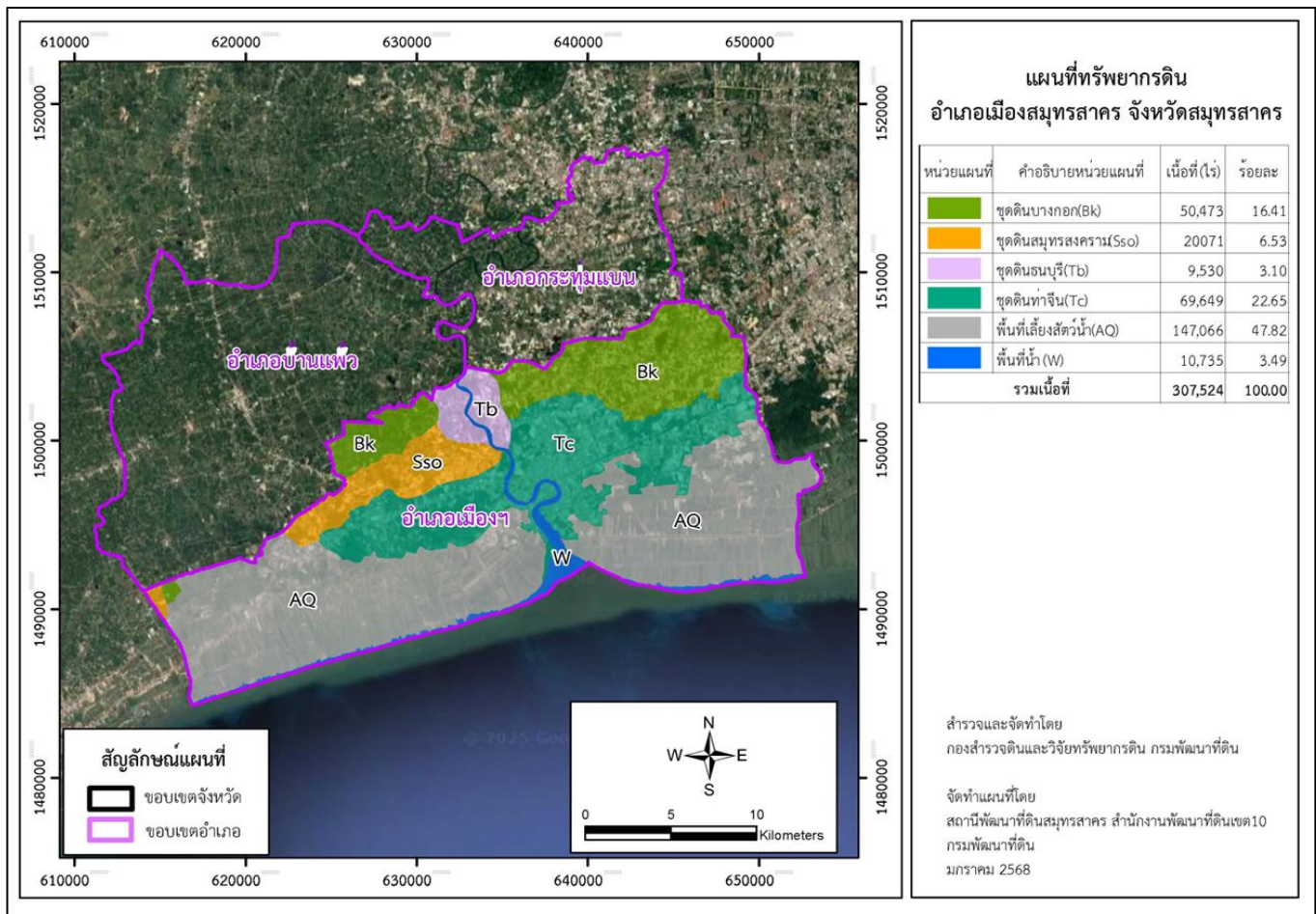
ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ภาพที่ 49 แผนที่ทรัพยากรดินของจังหวัดสมุทรสาคร (ข้อมูลชุดดิน มาตราส่วน 1 : 25,000)

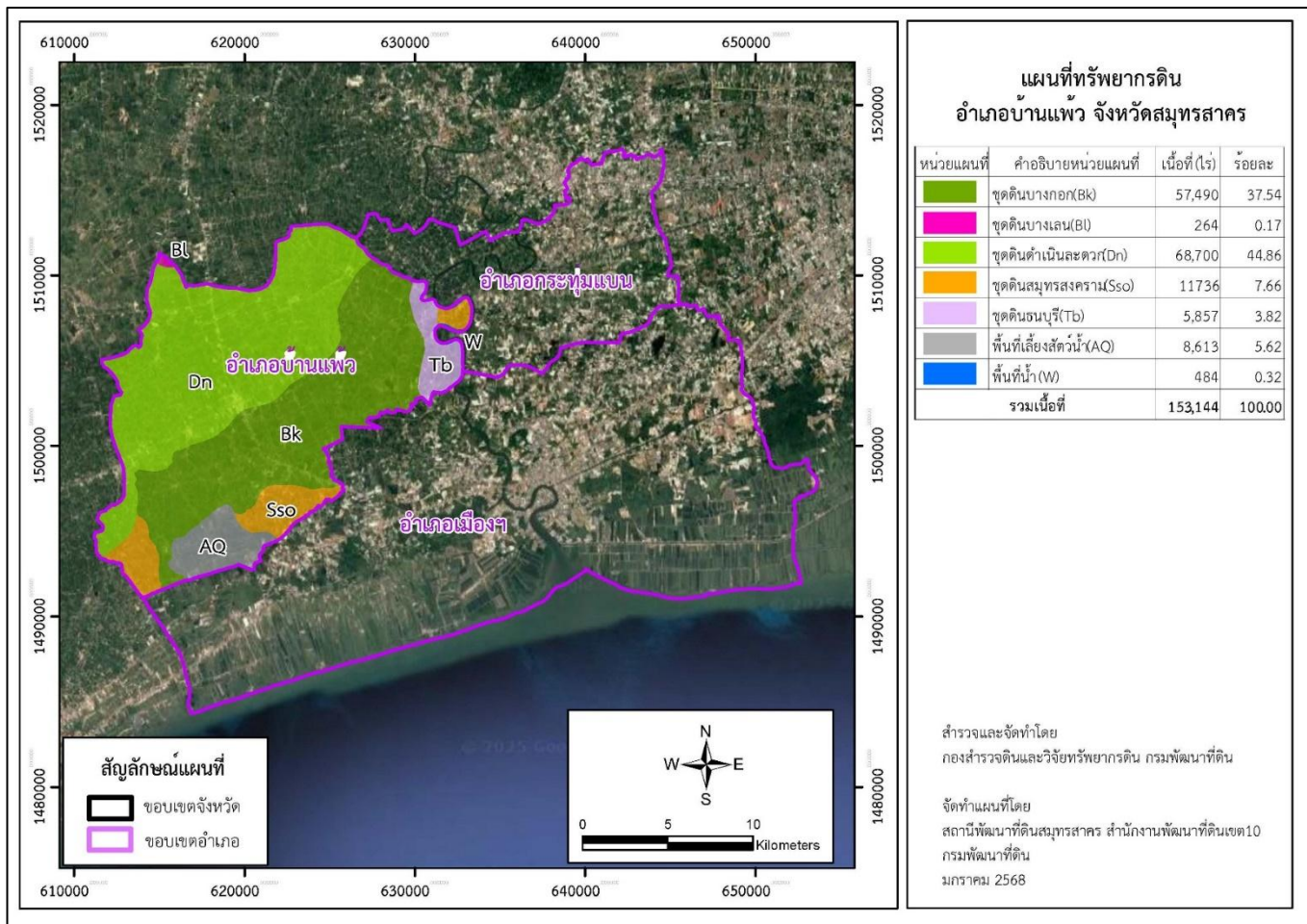
ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ภาพที่ 50 แผนที่ทรัพยากรดิน อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร (ข้อมูลชุดดิน มาตราส่วน 1 : 25,000)

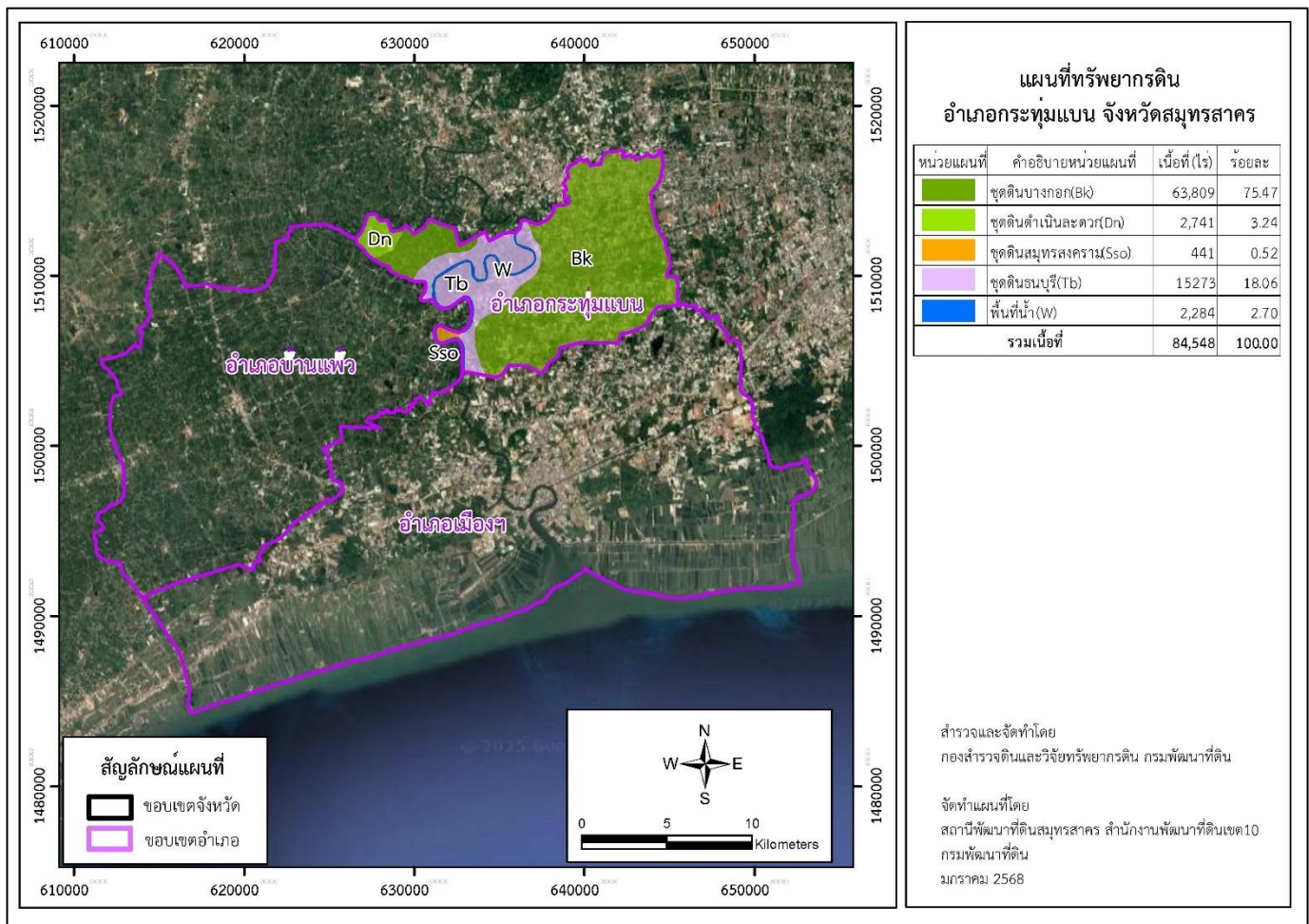
ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ภาพที่ 51 แผนที่ทรัพยากรดิน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (ข้อมูลชุดดิน มาตราส่วน 1 : 25,000)

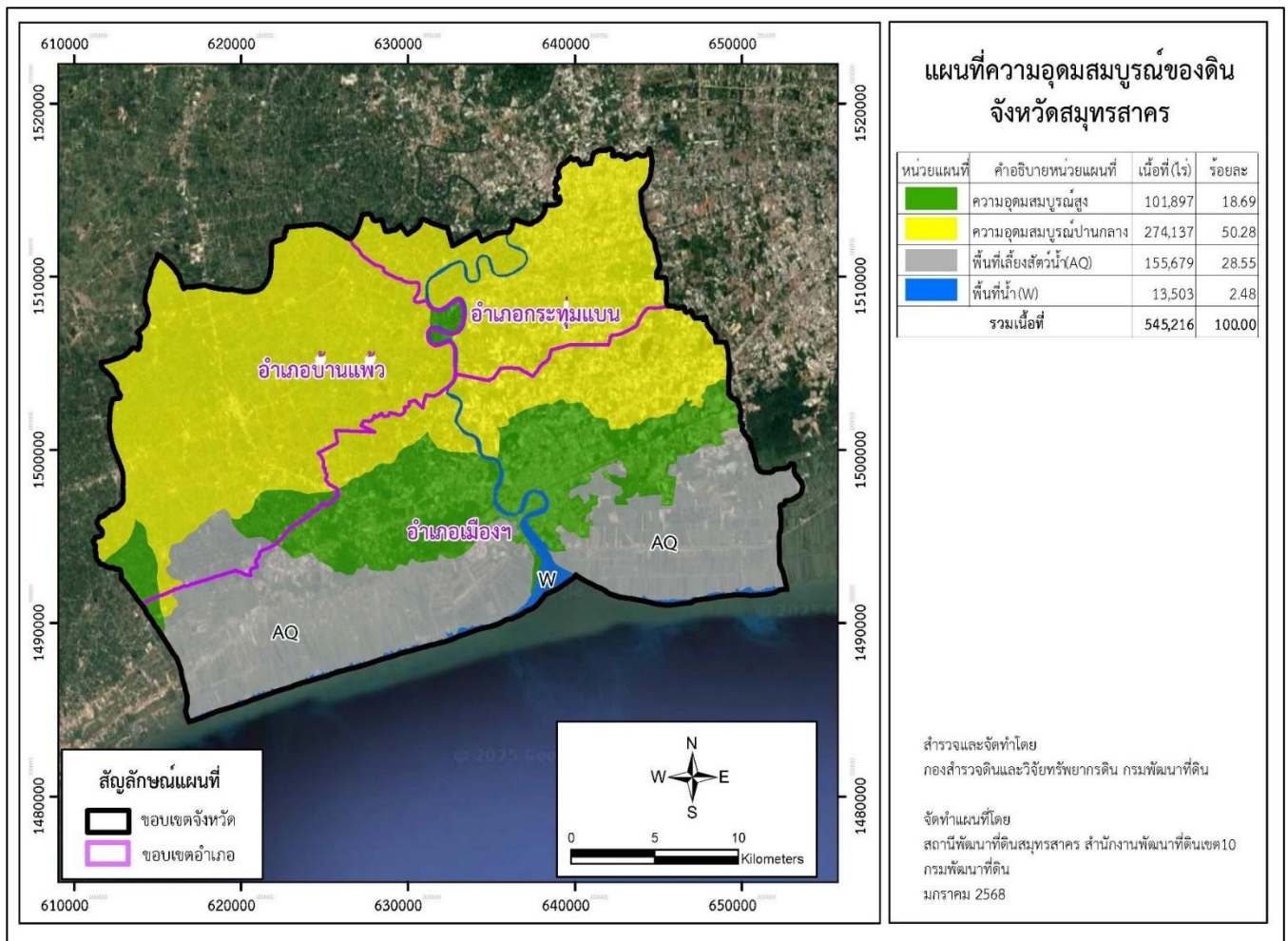
ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ภาพที่ 52 แผนที่ทรัพยากรดิน อำเภอกะหุ้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร (ข้อมูลชุดดิน มาตรฐาน 1 : 25,000)

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ภาพที่ 53 แผนที่ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (มาตราส่วน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ตารางที่ 25 ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2567 (มาตราส่วน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	166,817	30.60
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	28,147	5.16
U200	หมู่บ้าน/ที่ดินจัดสรรร้าง	446	0.08
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	69,282	12.71
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	6,666	1.22
U401	สนามบิน	51	0.01
U405	ถนน	5,969	1.09
U406	ทางรถไฟ	157	0.03
U500	พื้นที่อุตสาหกรรมร้าง	191	0.03
U501	นิคมอุตสาหกรรม	4,131	0.76
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	48,119	8.83
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	31	0.01
U600	สถานที่ร้าง	151	0.03
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	852	0.16
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์	205	0.04
U603	สุสาน ป่าช้า	187	0.03
U605	สถานบริการน้ำมัน	302	0.06
U701	สนามกอล์ฟ	1,930	0.35
A	พื้นที่เกษตรกรรม	287,904	52.80
A1	พื้นที่นา	5,099	0.93
A100	นาร้าง	345	0.06
A101	นาข้าว	4,754	0.87
A2	พืชไร่	29	-
A201	พืชไร่ผสม	15	-
A204	มันสำปะหลัง	14	-
A3	ไม้ยืนต้น	747	0.14
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	55	0.01
A301	ไม้ยืนต้นผสม	47	0.01
A303	ปาล์มน้ำมัน	151	0.03
A304	ยูคาลิปตัส	122	0.02
A305	สัก	19	0.01
A306	สะเดา	14	-
A307	สนประดิพัทธ์	290	0.05

ตารางที่ 25 ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2567 (มาตราส่วน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร (ต่อ)

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A308	กระถิน	15	-
A314	หม่อน	16	-
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	18	0.01
A4	ไม้ผล	120,089	22.02
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	3,698	0.68
A401	ไม้ผลผสม	6,598	1.21
A405	มะพร้าว	81,470	14.94
A407	มะม่วง	7,112	1.30
A409	พุทรา	268	0.05
A411	กล้วย	2,600	0.48
A412	มะขาม	14	-
A413	ลำไย	3,448	0.63
A414	ฝรั่ง	6,987	1.28
A415	มะละกอ	710	0.13
A418	ชมพู่	520	0.10
A422	มะนาว	5,084	0.93
A424	มะขามเทศ	1,209	0.22
A426	แก้วมังกร	320	0.06
A427	ส้มโอ	51	0.01
A5	พืชสวน	14,875	2.73
A500	พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม	888	0.16
A502	พืชผัก	3,909	0.72
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	8,777	1.61
A504	องุ่น	319	0.06
A509	พืชสมุนไพร	982	0.18
A7	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	59	0.01
A700	โรงเรือนร้าง	10	-
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	49	0.01
A8	พืชน้ำ	167	0.03
A806	ผักบุ้ง	19	-
A807	ผักกะเฉด	148	0.03

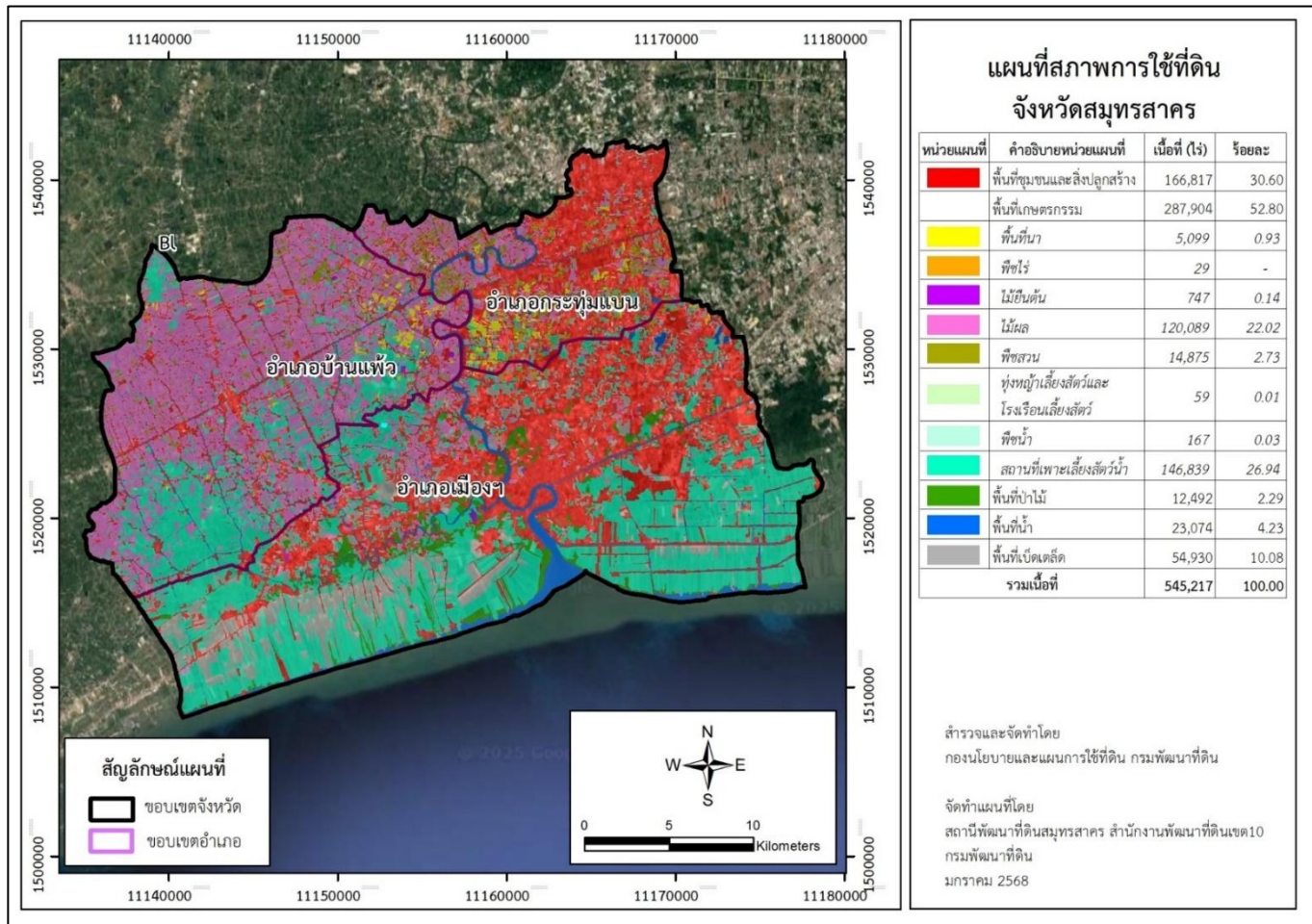
ตารางที่ 25 ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2567 (มาตราส่วน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร (ต่อ)

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A9	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	146,839	26.94
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	7,301	1.34
A901	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม	74,422	13.65
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	43,960	8.06
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	19,547	3.59
A904	สถานที่เพาะเลี้ยงปู หอย	1,609	0.30
F	พื้นที่ป่าไม้	12,492	2.29
F300	ป่าชายเลนรอสภาพฟื้นฟู	5,137	0.94
F301	ป่าชายเลนสมบูรณ์	7,355	1.35
W	พื้นที่น้ำ	23,074	4.23
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	13,850	2.54
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	254	0.05
W103	ทะเล	7,199	1.32
W202	บ่อน้ำในไร่นา	1,207	0.22
W203	คลองชลประทาน	564	0.10
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	54,930	10.08
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	1,413	0.26
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	7,518	1.38
M201	พื้นที่ลุ่ม	17,643	3.24
M304	บ่อดิน	661	0.12
M401	บ่อดิน	64	0.01
M405	พื้นที่ถม	7,569	1.39
M500	นาเกลือร้าง	391	0.07
M501	นาเกลือ	19,670	3.61
รวมทั้งหมด		545,216	100.00

หมายเหตุ เนื้อที่และร้อยละ เป็นการคำนวณจากโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์

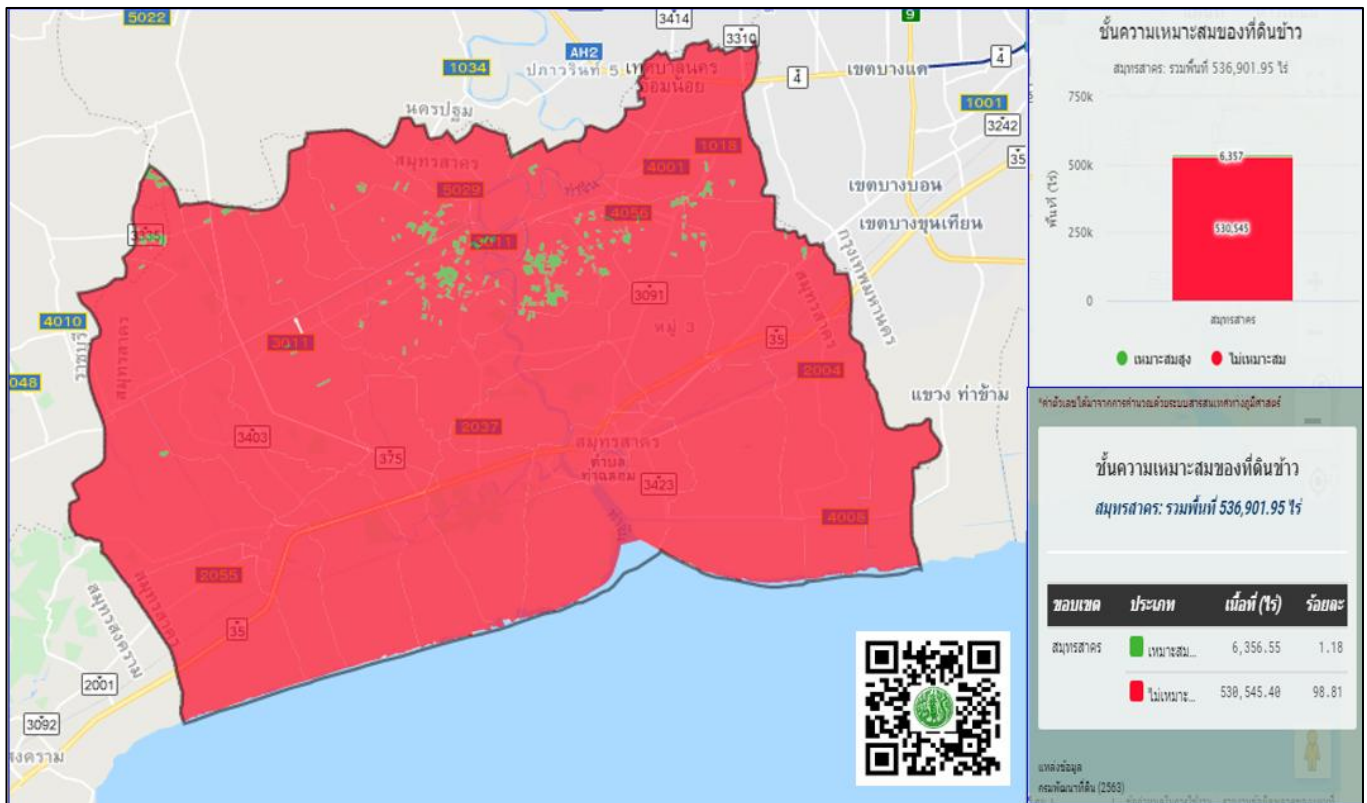
ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ภาพที่ 54 แผนที่สภาพการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2567 (มาตราส่วน 1 : 25,000) ของจังหวัดสมุทรสาคร

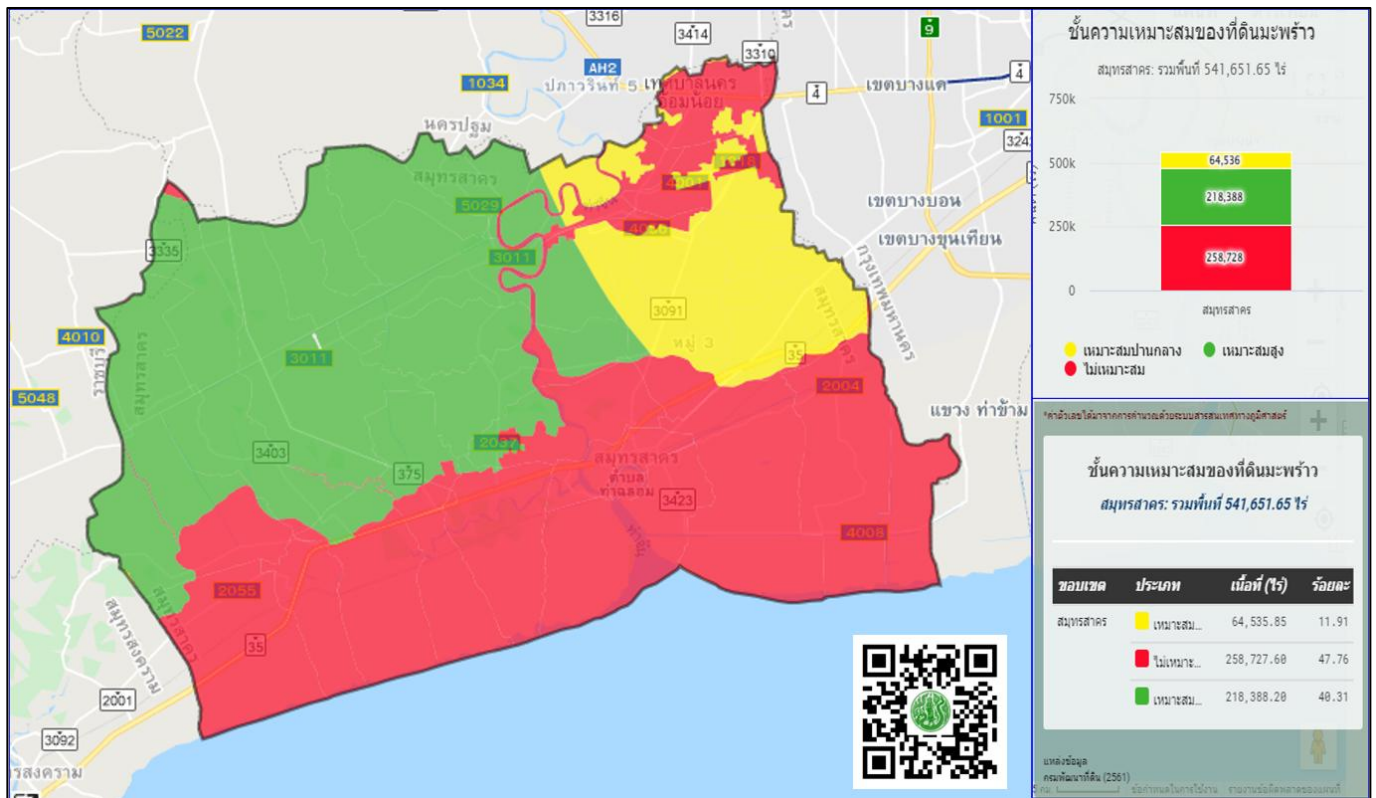
ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ภาพที่ 55 ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับนาข้าว จังหวัดสมุทรสาคร

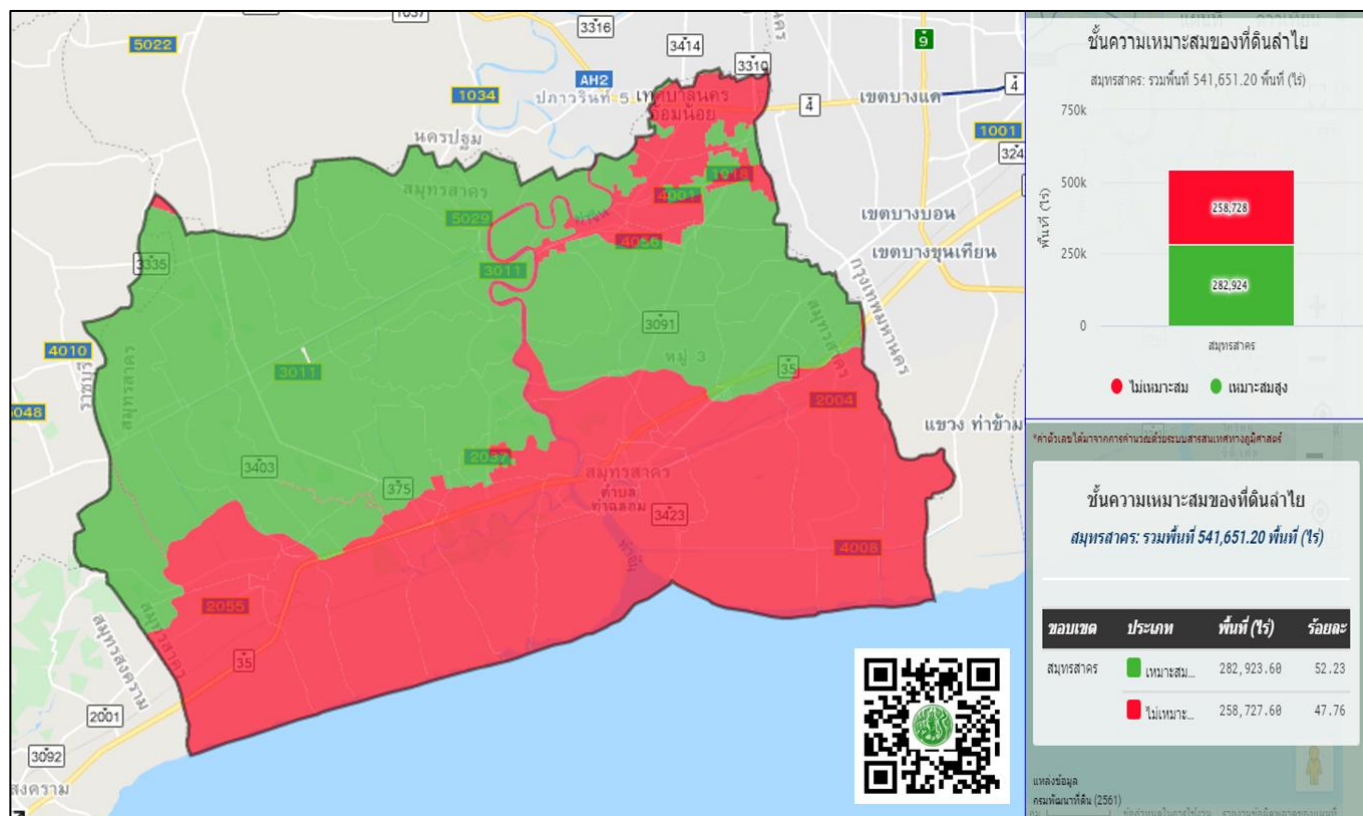
ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ภาพที่ 56 ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับมะพร้าว จังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ภาพที่ 57 ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับลำไย จังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.2 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

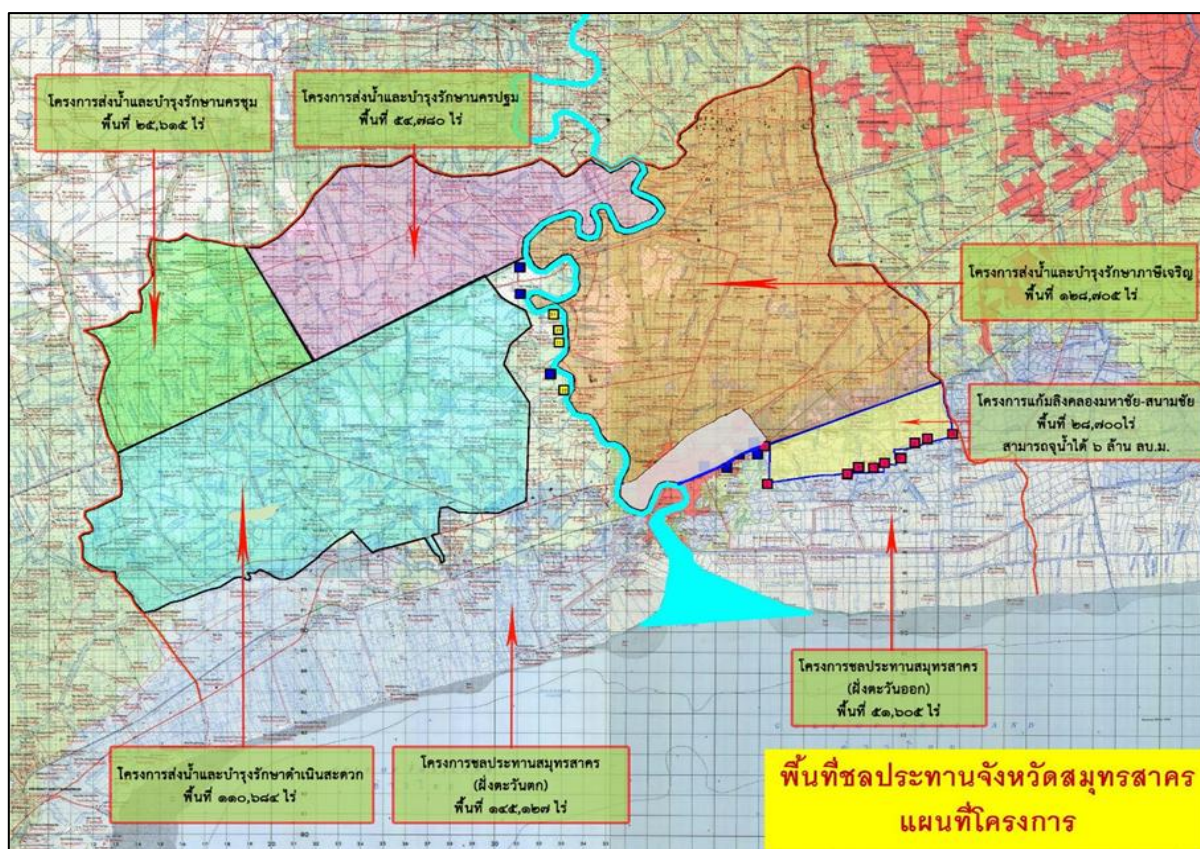
2.2.1 พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

พื้นที่แหล่งน้ำชลประทานและระบบชลประทานของจังหวัดสมุทรสาคร

พื้นที่แหล่งน้ำและระบบชลประทานที่อยู่ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วยโครงการชลประทาน และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา รวม 5 โครงการ ดังนี้

1. โครงการชลประทานสมุทรสาคร
2. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ
3. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก
4. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม
5. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม

ภาพที่ 58 โครงการชลประทานในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: โครงการชลประทานจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน จำนวน 319,784 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.65 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตรทั้ง 3 อำเภอ พื้นที่ชลประทานดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ จำนวน 128,705 ไร่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก จำนวน 110,684 ไร่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม จำนวน 54,780 ไร่ และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม จำนวน 25,615 ไร่ และยังมีพื้นที่ทางตอนล่างของจังหวัดที่อยู่ติดกับชายทะเล เป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน 225,432 ไร่ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการชลประทานสมุทรสาคร

ตารางที่ 26 แสดงพื้นที่ชลประทานในจังหวัดสมุทรสาคร

ที่	โครงการ	เขตที่รับประโยชน์	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
พื้นที่ในเขตชลประทาน			
1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ	อำเภอเมืองฯ และอำเภอกะทู้แบน	128,705
2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	อำเภอเมืองฯ และอำเภอบ้านแพ้ว	110,684
3	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม	อำเภอบ้านแพ้ว	54,780
4	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม	อำเภอบ้านแพ้ว	25,615
รวม		3 อำเภอ	319,784
พื้นที่นอกเขตชลประทาน			
1	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	อำเภอเมืองสมุทรสาคร	225,432
รวม		3 อำเภอ	545,216

ที่มา: โครงการชลประทานสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

การบริหารจัดการน้ำของจังหวัดสมุทรสาคร

เนื่องจากจังหวัดสมุทรสาครมีแม่น้ำท่าจีนเป็นลำน้ำสายหลักผ่านเมืองสมุทรสาคร จึงแบ่งพื้นที่จังหวัดออกเป็นสองฝั่งแม่น้ำ คือ พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน และพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน

1) พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน

พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีนเป็นที่ตั้งของตัวจังหวัด ศาลากลาง ศูนย์ราชการต่าง ๆ โรงเรียน ย่านธุรกิจ การค้าด้านอาหารทะเล ทั้งที่เป็นของทะเลสดและร้านอาหาร เขตเทศบาลนครสมุทรสาคร ชุมชนที่ปากอ้าย นอกจากนี้ยังเป็นท่าเทียบเรือประมง แหล่งอุตสาหกรรมด้านการส่งออกอาหารทะเลแปรรูปต่างๆ กระจายอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง พื้นที่ฝั่งตะวันออกรับน้ำจากโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ ผ่านทางคลองภาษีเจริญ คลองสี่วาพาสวัสดิ์ คลองคอกกระปือ คลองบางน้ำจืด และคลองที่เชื่อมต่อตามแนวเหนือ-ใต้ จากกรุงเทพมหานครผ่านทางคลองมหาชัย-สนามชัย มีโครงการที่สำคัญได้แก่ โครงการแก้มลิงคลองมหาชัย-สนามชัยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่ช่วยระบายน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพฯและปริมณฑล โดยโครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ 11 ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารชลประทานต่างๆ ในส่วนของกรมชลประทานที่รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครประกอบด้วย คันกั้นน้ำเค็มที่เชื่อมต่อระหว่างประตูระบายน้ำ, ประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัย-สนามชัย, ประตูระบายน้ำคลองพระราม (คลองหลวง), ประตูระบายน้ำคลองเจ๊ก, ประตูระบายน้ำคลองสหกรณ์สาย 3, ประตูระบายน้ำคลองโคกขามเก่า, ประตูระบายน้ำคลองโคกขาม, ประตูระบายน้ำคลองสหกรณ์สาย 4, ประตูระบายน้ำคลองสหกรณ์สาย 5, ประตูระบายน้ำคลองลัดตะเคียน, ประตูระบายน้ำคลองแสมดำ

ส่วนประตูระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร ได้แก่ ประตูระบายน้ำคลองจาก, ประตูระบายน้ำคลองหวายลิง, ประตูระบายน้ำคลองหวายลิงใหญ่, ประตูระบายน้ำคลอง ข้างวัดเจษฎาราม, ประตูระบายน้ำคลองตาขุน, ประตูระบายน้ำคลองยม, ประตูระบายน้ำคลองลัดป้อมซึ่งได้ดำเนินการก่อสร้างประตูระบายน้ำแล้วเสร็จทั้งระบบสามารถช่วยในการระบายน้ำโดย Gravity ได้ประมาณวันละ 3 ล้าน ลบ.ม. และใช้เครื่องสูบน้ำระบายน้ำได้วันละ 1.5 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งใช้ช่วยการระบายน้ำในระบบแก้มลิง เพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัย ปกป้องพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมสินสาคร หมู่บ้านจัดสรรต่างๆ ในส่วนของเขตเทศบาลนครมหาชัย ได้ดำเนินการก่อสร้างกำแพงป้องกันน้ำท่วมริมคลองมหาชัย ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่บริเวณท้ายประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัย-คลองสนามชัย ถึงสะพานข้ามคลองมหาชัย และอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง บริเวณปากคลองมหาชัยบริเวณสะพานปลา นอกจากนี้

ในพื้นที่ฝั่งตะวันออก ยังได้ดำเนินการปรับปรุงอาคารชลประทานบริเวณปากคลองที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำท่าจีน เพื่อป้องกันบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เศรษฐกิจ พื้นที่ภาคการเกษตร และที่อยู่อาศัย

2) พื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน

พื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน เขตชุมชนท่าฉลอม (เป็นสุขาภิบาลแห่งแรกของประเทศไทย) ส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งของบ้านเรือนย่านธุรกิจการค้าอาหารทะเล มีท่าเทียบเรือประมงในการนำอาหารทะเลมาขึ้นฝั่ง และเหนือถนนพระราม 2 เป็นนิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาคร พื้นที่อำเภอเมืองบางส่วนเป็นพื้นที่การเกษตรกรรม ในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้วส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีคลองที่สำคัญ คือ คลองดำเนินสะดวกและคลองสุนัข หอนซึ่งเป็นคลองเชื่อมต่อในแนวตะวันออก-ตะวันตก ระหว่างแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง คลองดำเนินสะดวกเป็นคลองที่รับน้ำจากแม่น้ำแม่กลองมาใช้ ในภาคการเกษตร ส่วนคลองสุนัขหอนเป็นคลองที่รับการระบายน้ำจาก คลองระบายน้ำสายต่างๆ ในเขตพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก เช่น ประตูระบายน้ำ 2, 3, 4, 5 และประตูระบายคลองท่าแร่ พื้นที่ใต้แนวถนนพระราม 2 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทะเลและนาเกลือ มีคลองเชื่อมต่อระหว่างคลองสุนัขหอนกับทะเล เช่น คลองบางสีต, คลองบางยี่พระ, คลองบางซุด, คลองนิคม 1 โดยใช้ประโยชน์ในการนำน้ำทะเลมาทำนาเกลือ

พื้นที่ข้างต้นเป็นพื้นที่ได้รับอิทธิพลจากการขึ้น-ลง ของน้ำทะเล ประสบปัญหาเรื่องน้ำท่วม ในช่วงน้ำทะเลหนุนมาโดยตลอด เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำและเป็นพื้นที่รับน้ำจากการระบายน้ำโดยตรงปัจจุบันโครงการชลประทานสมุทรสาครได้ดำเนินการขุดลอกคลองสุนัขหอนบางส่วน เพื่อช่วยในการระบายน้ำจากพื้นที่ตอนบน ทั้งนี้พื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวกจะเกิดปัญหาอุทกภัยในเขตอำเภอบ้านแพ้ว ในกรณีที่ปริมาณน้ำฝนในพื้นที่มากกว่า 80 มิลลิเมตร เนื่องจากลักษณะทางภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ ประกอบกับการหนุน ของน้ำทะเลทำให้การระบายน้ำเป็นไปตามจังหวะการขึ้น - ลงของน้ำทะเล โครงการชลประทานสมุทรสาครยังได้ ดำเนินการก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมเป็นประตูระบายน้ำริมแม่น้ำท่าจีนและท่อระบายน้ำริมแม่น้ำท่าจีน และก่อสร้างท่อบางบัว คราวป้องกันน้ำท่วมตามคลองสาขาที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำท่าจีน เพื่อป้องกันน้ำท่วมจากการหนุนของน้ำทะเล

ระบบระบายน้ำของจังหวัดสมุทรสาคร

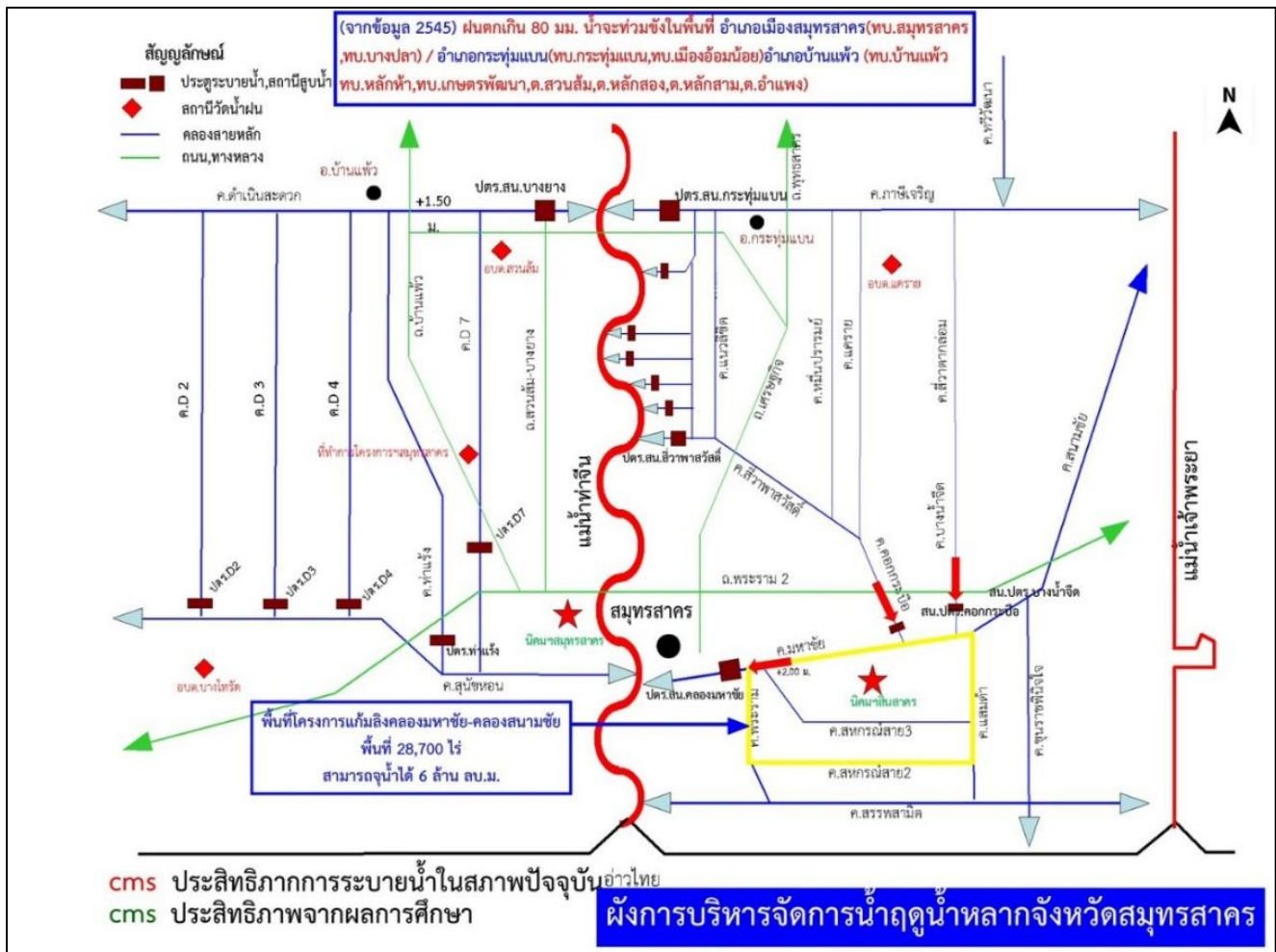
จังหวัดสมุทรสาครมีโครงการแก้มลิง “คลองมหาชัย-คลองสนามชัย” ในการจัดการการระบายน้ำ ซึ่งเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดภาระการระบายน้ำผ่านทางแม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงฤดูน้ำหลากลงสู่ทะเล เนื่องจากปัญหาน้ำทะเลหนุนทำให้ปริมาณน้ำหลากไหลออกทะเลไม่ทัน โดยส่วนหนึ่งให้ระบายน้ำผ่านไปทางพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างผ่านคลองต่าง ๆ ลงไปทางคลองมหาชัย-คลองสนามชัย และแม่น้ำท่าจีน แล้วออกสู่ทะเลทางด้านจังหวัดสมุทรสาคร โดยการก่อสร้างประตูระบายน้ำ (ปตร.) ปิดกั้นคลองมหาชัย-คลองสนามชัย และคลองสายต่างๆ พร้อมสถานีสูบน้ำตามความจำเป็น ซึ่งความจุของคลอง หอนง บึง ในพื้นที่จะทำหน้าที่เป็น “แก้มลิง” รวบรวมรับและดักน้ำท่วมขังจากพื้นที่ตอนบนมาเก็บไว้ และระบายออกสู่ทะเลทางปากคลองมหาชัย คลองพระราม คลองขุนราชพินิจใจ และคลองต่าง ๆ โดยอาศัยแรงโน้มถ่วง ของโลก/สูบน้ำ ตามจังหวะการขึ้น-ลง ของน้ำทะเล เช่นเดียวกับโครงการทางฝั่งตะวันออกแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งดำเนินการได้ผลมาแล้วเมื่อคราวเกิดน้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ. 2538

โครงการชลประทานสมุทรสาคร ได้ดำเนินการบริหารจัดการน้ำโครงการแก้มลิงคลองมหาชัย - สนามชัย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

1) ช่วงน้ำหลาก จะมีการปิดประตูระบายน้ำทั้ง 10 แห่ง ในระบบแก้มลิงของกรมชลประทานในเขตจังหวัดสมุทรสาครทั้งหมด โดยมีการบริหารจัดการน้ำที่ประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัยเป็นหลักเมื่อระดับน้ำด้านนอกหรือน้ำทะเลมีระดับต่ำกว่าประตูระบายน้ำ ให้มีการระบายน้ำโดยระบบแรงโน้มถ่วงของโลก (Gravity Flow) ตามธรรมชาติ เมื่อระดับน้ำทะเลสูงกว่าระดับน้ำในลำคลองให้ทำการปิดประตูระบายน้ำ โดยยึดหลักน้ำไหลลงทางเดียว (One Way Flow) และใช้เครื่องสูบน้ำพลังงานไฟฟ้าขนาดกำลังสูบเครื่องละ 3 ลบ.ม./วินาที จำนวน 12 เครื่อง รวมทั้งสิ้น 36 ลบ.ม./วินาที สูบน้ำออกจากคลองมหาชัย ที่ทำหน้าที่ “แก้มลิง” เป็นการพร่องน้ำภายในระบบแก้มลิง เพื่อจะได้ทำให้น้ำตอนบนค่อย ๆ ไหลมาเองตลอดเวลา ส่งผลให้ปริมาณน้ำท่วมพื้นที่ลัดน้อยลง

2) ช่วงน้ำปกติ จะมีการเปิดประตูระบายน้ำจำนวน 9 แห่ง ทางด้านใต้ของระบบแก้มลิง เพื่อรับน้ำคุณภาพดีจากทะเลเข้ามาหมุนเวียนในระบบแก้มลิง ส่วนประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำคลองมหาชัยจะมีหน้าที่บริหารจัดการน้ำเป็นหลัก โดยเมื่อน้ำทะเลหนุนสูงจะทำการปิดประตูระบายน้ำคลองมหาชัยทั้งหมด และให้น้ำคุณภาพดีจากทะเลไหลเข้าในระบบแก้มลิง เมื่อน้ำทะเลไหลลงจะเปิดประตูระบายน้ำที่คลองมหาชัย เพื่อระบายน้ำในระบบแก้มลิงลงสู่ทะเลทางด้านคลองมหาชัย และแม่น้ำท่าจีน เป็นการหมุนเวียนน้ำในระบบแก้มลิงให้มีคุณภาพดีขึ้น เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรที่ทำเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย ให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 59 แผนผังน้ำจังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: โครงการชลประทานจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.3 ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

ตารางที่ 27 แสดงพื้นที่การทำเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

ข้อมูล	จังหวัด	อำเภอเมือง	อำเภอกะทู้แบน	อำเภอบ้านแพ้ว
พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	545,216	307,525	84,547	153,144
พื้นที่การผลิตด้านพืช ทั้งหมด (ไร่)	118,594	6,216	18,517	93,861
พื้นที่การผลิตด้านประมง ทั้งหมด (ไร่)	37,600	25,399	842	11,359
พื้นที่นาเกลือ ทั้งหมด (ไร่)	18,810	18,810	-	-
จำนวนเกษตรกรด้านพืช (ครัวเรือน)	14,127	1,093	2,795	10,239
จำนวนเกษตรกรด้านประมง (ราย)	3,077	1,490	182	1,405
จำนวนเกษตรกรทำนาเกลือ (ครัวเรือน)	326	326	-	-
จำนวนเกษตรกรด้านปศุสัตว์ (ราย)	2,848	1,058	844	946

ที่มา: ข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567,
สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.3.1 ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด

ข้อมูลพื้นฐานการผลิตด้านพืช

พื้นที่เกษตรกรรมด้านการเพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกะทู้แบน พื้นที่อำเภอบ้านแพ้วส่วนใหญ่จะทำนาข้าว และเพาะปลูกไม้ผลยืนต้น เช่น มะม่วง มะนาว มะพร้าว เป็นต้น ส่วนพื้นที่อำเภอกะทู้แบน จะเพาะปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เช่น กล้วยไม้ เป็นต้น ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งดิน และแหล่งน้ำเหมาะสมกับการเพาะปลูกพืช

ตารางที่ 28 สินค้าเกษตรด้านพืชที่มีศักยภาพของจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

ชนิด	เกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัน)	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)
1. มะพร้าวน้ำหอม	6,957	71,730.93	2,640	17,250	146,489.74	12,980	1,901.43
2. มะนาว	736	6,492.51	3,108	13,000	21,178.55	50,570	1,070.99
3. ฝรั่ง	1,356	7,696.62	5,275	15,000	41,596.02	24,020	999.13
4. มะม่วง	1,279	7,108.97	2,158	15,000	15,339.47	29,000	444.84
5. กล้วยไม้	374	3,015.25	2,074	95,600	6,253.58	46,000	287.66
6. ลำไย	502	4,494.00	1,248	15,450	5,609.00	50,000	280.45
7. อุ่น	67	588.50	2,200	13,000	1,237.50	60,000	74.25
8. ขาวนาปี	170	3,281.50	708	4,590	2,324.24	11,600	26.96
9. มะขามเทศ	163	604.00	600	20,000	362.40	73,980	26.81
10. ขาวนาปรัง	123	2,354.00	689	4,950	1,621.15	11,000	17.83

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.3.2 ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด

จังหวัดสมุทรสาคร มีศักยภาพเหมาะสมต่อการปศุสัตว์ เนื่องจากมีแหล่งอาหารสัตว์และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ประกอบกับมีโครงข่ายการคมนาคมที่สะดวก แต่เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมทำให้ประชาชนหันไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น ถึงแม้ว่าการปศุสัตว์จะได้รับการส่งเสริม ส่วนใหญ่การเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดสมุทรสาคร จะเป็นการเลี้ยงสัตว์ขนาดเล็กแบบครัวเรือน

สินค้าปศุสัตว์ที่มีศักยภาพของจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 29 แสดงสถิติด้านปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

รายการ	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ปริมาณ (ตัว)	ผลผลิตรวม	หน่วย	ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วย)	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)
1. โคเนื้อ	78	1,166	1,166	ตัว	48,000/ตัว	55.96
2. ไก่พื้นเมือง	2,283	65,338	352,825	กิโลกรัม	40/กก.	14.11
3. ไก่ไข่	371	10,282	314,629	ฟอง	3.5/ฟอง	11.01
4. เป็ดไข่	136	7,282	2,038,960	ฟอง	4.2/ฟอง	8.56
5. ไก่เนื้อ	6	30,061	162,329	กิโลกรัม	40/กก.	6.49
6. นกกระทา	4	10,504	3,151,200	ฟอง	1.25/ฟอง	3.93
7. สุกร	2	255	255	ตัว	8,400/ตัว	2.14
8. แพะ	30	553	553	ตัว	2,750/ตัว	1.52
9. เป็ดเนื้อ	100	2,478	22,302	กิโลกรัม	52/กก.	1.15

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.3.3 ด้านการประมงของจังหวัด

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่มีการประกอบอาชีพทำการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นอาชีพหลัก จึงถือได้ว่าเป็นแหล่งธุรกิจการประมงที่สำคัญของประเทศ ผู้ประกอบการค้าการประมง มีทั้ง การทำประมงน้ำจืด และการทำประมงน้ำเค็ม นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและธุรกิจหลายประเภทที่ต่อเนื่องกับการประมง เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อขายสัตว์น้ำซึ่งมีตลาดจำหน่ายสินค้าด้านประมงทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงมีคำขวัญของจังหวัดว่า “เมืองประมง” เกษตรกรและชาวประมงมีความกระตือรือร้น ในการพัฒนาอาชีพ ของตนเอง โดยแสวงหาเทคนิคใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงกิจการของตนเองอยู่เสมอ สภาพการประมงสามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และการทำการประมงทะเล

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

การเพาะเลี้ยงน้ำจืด ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกะทู้แบน และบางส่วนอยู่ในอำเภอมืองสมุทรสาคร สัตว์น้ำจืดที่มีการเพาะเลี้ยงส่วนใหญ่ คือ ปลาสลิด ปลานิล สัตว์น้ำสวยงาม การเพาะเลี้ยงปลาสลิด และปลานิลอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว และเขตตำบลชัยมงคล ตำบลบ้านเกาะ อำเภอมืองสมุทรสาคร การเพาะเลี้ยงปลาสลิดมักประสบปัญหาปลาไม่โต ส่วนมากจะพบปรสิตภายนอกจำพวกเห็บ กระจกและพยาธิใบไม้ในช่องท้องเป็นจำนวนมาก และไม่มียาที่จะฆ่าเชื้อพยาธิในช่องท้องได้ แต่เพื่อเป็น การบรรเทาปัญหาเกษตรกร จึงพยายามลดจำนวนหอยขมและหอยกาบในบ่อให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และไม่ควรรีบล้างปลาในบ่อแน่นจนเกินไป ควรมีการตากบ่อ กำจัดหอยและโรยปูนขาวฆ่าเชื้อ ซึ่งจะช่วยให้การเลี้ยงปลาในรุ่นต่อไปได้ผลดีขึ้น โดยผลผลิตจำหน่ายทั้งในจังหวัดสมุทรสาคร และต่างจังหวัด เช่น สมุทรปราการ พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี เป็นต้น

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (น้ำกร่อย)

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน สัตว์น้ำชายฝั่งที่มีการเพาะเลี้ยงส่วนใหญ่ คือ กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ ปลากระพงขาว หอยแครง กุ้งแชบ๊วย และปูทะเล การเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมแบบพัฒนาส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอกระทุ่มแบน ปัจจุบันการเลี้ยงกุ้งขาวในพื้นที่ฯ ประสบปัญหาโรคซันขาว (White faces syndrome), โรคหัวเหลือง (Yellow head disease), และโรคตายด่วน (EMS) เกษตรกรจึงต้องมีการบริหารจัดการคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงอย่างมีประสิทธิภาพทั้งก่อนการเลี้ยง ระหว่างการเลี้ยง และหลังการเลี้ยง มีการตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงทำความสะอาดบ่อเลี้ยงและอุปกรณ์ต่าง ๆ ส่วนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งชนิดอื่น ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบธรรมชาติ โดยลูกพันธุ์สัตว์น้ำจะเข้ามาพร้อมการนำน้ำเข้าบ่อ แล้วจึงปล่อยลูกพันธุ์เพิ่มเติม มีการให้อาหารสมทบ การจับผลผลิตเป็นการทยอยจับ ครั้งละไม่มากโดยผู้ซื้อส่วนมากจะเป็นผู้ประกอบการร้านอาหาร หรือพ่อค้ารายย่อย

การเพาะเลี้ยงในทะเลชายฝั่ง

เป็นการเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่ในจังหวัดสมุทรสาครเป็นแบบปักหลักด้วยไม้ไผ่ ในที่อนุญาต ซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ปีทำการประมง 2566 - 2567 มีผู้ยื่นขออนุญาตฯ จำนวน 336 ราย แปลงอนุญาตฯ รวม 336 แปลง พื้นที่รวม 2,016 ไร่

ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ตารางที่ 30 สิ้นค้าประมงเพาะเลี้ยงที่มีศักยภาพของจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

รายการชนิดสินค้า	เกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคา/ตัน (บาท)	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)
1. ปลาสด	310	4,144.37	8,183.24	90,000	736.49
2. กุ้งขาวแวนนาไม	924	6,943.81	2,993.19	136,437	408.38
3. หอยแครง	193	5,508.17	2,754.09	120,000	330.49
4. กุ้งกุลาดำ	255	7,099.04	1,782.41	180,000	320.83
5. ปลากระพงขาว	179	2,435.74	3,622.19	85,000	307.89
6. หอยแมลงภู่	337	2,058.00	22,638.00	12,000	271.66
7. กุ้งแชบ๊วย	81	2,195.75	548.94	240,000	131.75
8. ปลานิล/นิลแดง	530	5,075.01	2,341.75	45,000	105.38
9. ปูทะเล	49	1,122.52	56.13	320,000	17.96
10. กุ้งก้ามกราม	15	63.78	31.89	235,000	7.49
11. ปลาดุก	26	97.32	145.98	40,000	5.84
12. ปลาตะเพียน	60	219.25	96.10	35,000	3.36
13. สัตว์น้ำสวยงาม	56	52.41	-	-	-
14. อื่นๆ	62	585.73	-	-	-
รวม	3,077	37,600.90	45,193.90	-	2,647.52

หมายเหตุ - จำแนกพื้นที่การเลี้ยงตามชนิดสัตว์น้ำหลักที่เกษตรกรแจ้งไว้ตามแบบ ทบ.1

- หอยแมลงภู่ มีเกษตรกรที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงในทะเล 336 ราย ขึ้นทะเบียน ทบ.1 126 ราย

- สัตว์น้ำสวยงาม และจระเข้ ขายลักษณะเป็นตัว ไม่สามารถระบุปริมาณผลผลิต ราคา และมูลค่าได้

ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ตารางที่ 31 จำนวนเที่ยวเรือประมงและปริมาณสัตว์น้ำของเรือประมงพาณิชย์ ปี 2567

เดือน	จำนวนการออกทำการประมง (เที่ยว)	ปริมาณการจับสัตว์น้ำ (ตัน)
มกราคม	422	2,096.95
กุมภาพันธ์	272	2,370.48
มีนาคม	260	1,367.30
เมษายน	222	1,232.69
พฤษภาคม	262	1,249.55
มิถุนายน	277	1,196.45
กรกฎาคม	367	1,154.63
สิงหาคม	345	1,396.96
กันยายน	306	1,005.00
ตุลาคม	605	1,528.59
พฤศจิกายน	792	1,812.69
ธันวาคม	978	1,728.42
รวม	5,108	18,139.71

ที่มา: ศูนย์บริหารจัดการด่านตรวจประมงเขต 5 (สมุทรสาคร) ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ตารางที่ 32 ข้อมูลการประมงชายฝั่งหรือประมงพื้นบ้าน

ข้อมูลเกษตรกรผู้ทำการประมง	จำนวน	หน่วย
เกษตรกรผู้ทำการประมงชายฝั่ง (พื้นบ้าน)	460	ราย
จำนวนเรือประมง	471	ลำ

ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ตารางที่ 33 จำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และผู้ประกอบการต่อเนื่องจากการทำการประมงจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

จำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และผู้ประกอบการต่อเนื่องจากการทำการประมง	จำนวน (ราย)
1. เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3,077
2. ผลิตอาหารสัตว์น้ำ	36
3. ผู้ค้าปัจจัยการผลิตสัตว์น้ำ	11
4. แพ/ตลาดกลาง/ผู้รวบรวม	335
5. แปรรูปเบื้องต้น (ล้าง)	175
6. ห้องเย็น	57
7. แปรรูปพื้นเมือง	115
8. แปรรูปสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์	160
9. นำเข้า-ส่งออก	309
10. อื่นๆ	10
รวม	4,285

ที่มา: ศูนย์บริหารจัดการด่านตรวจประมงเขต 5 (สมุทรสาคร) ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.4 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 34 การรับรองมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ปี 2567

ด้านการเกษตร	ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร ที่ผ่านการรับรอง มาตรฐาน GAP (ราย)	พื้นที่ที่ผ่านการรับรอง มาตรฐาน GAP (ไร่)
ด้านพืช	1. มะพร้าวน้ำหอม	521	7,193.45
	2. ฝรั่ง	25	111.25
	3. มะนาว	10	118.25
	4. กล้วยไม้	13	93.50
	5. ลำไย	53	469.75
	6. มะม่วง	14	121.50
	7. พลู่	6	19.50
	8. พืชอื่นๆ	94	431.53
	รวม	736	8,558.73
ด้านประมง	1. กุ้งขาวแวนนาไม	277	1,545.75
	2. ปลาสลิด	155	2,192.80
	3. หอยทะเล	7	399.75
	4. ปลากระพงขาว	37	663.00
	5. ปลานิล	17	467.50
	6. กุ้งก้ามกราม	1	13.00
	7. ปลาดุก	1	4.00
	8. ปลาทะเพียน	10	127.00
	9. ปูทะเล	3	55.75
	10. สัตว์น้ำอื่น ๆ	23	447.00
	รวม	531	5,915.55
ด้านการเกษตร	ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร ที่ผ่านการรับรอง มาตรฐาน GAP (ราย)	พื้นที่ที่ผ่านการรับรอง มาตรฐาน GAP (ไร่)
ด้านปศุสัตว์	1. ไก่เนื้อ	1	5
	2. ไก่ไข่	1	10
	3. โรงฟักไข่	2	2.155
	4. จิ้งหรีด	1	1
	รวม	5	18.155
ด้านอื่นๆ	1. เกล็ดทะเล	12	560
	รวม	12	560

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร
ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.5 สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

2.5.1 ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

จังหวัดสมุทรสาครในปี 2567 มีสหกรณ์จำนวนรวมทั้งสิ้น 48 สหกรณ์ จำแนกเป็นสหกรณ์ ภาคการเกษตร จำนวน 14 สหกรณ์ และสหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน 34 สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร จำนวน 8 กลุ่ม ดังนี้ ตารางที่ 35 แสดงจำนวนสหกรณ์ภายในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

ที่	ประเภท	อำเภอเมือง		อำเภอบ้านแพ้ว		อำเภอกระทุ่มแบน		รวม	
		จำนวน สหกรณ์	จำนวน สมาชิก	จำนวน สหกรณ์	จำนวน สมาชิก	จำนวน สหกรณ์	จำนวน สมาชิก	จำนวน สหกรณ์	จำนวน สมาชิก
1.	สหกรณ์การเกษตร	4	11,051	4	2,995	3	1,023	11	15,069
2.	สหกรณ์การประมง	2	341	-	-	-	-	2	341
3.	สหกรณ์นิคม	1	2,957	-	-	-	-	1	2,957
	รวมสหกรณ์ ภาคการเกษตร	7	14,349	4	2,995	3	1,023	14	18,367
4.	สหกรณ์ออมทรัพย์	15	15,302	1	292	9	1,744	25	17,338
5.	สหกรณ์บริการ	3	363	-	-	5	492	8	855
6.	สหกรณ์ร้านค้า	-	-	1	543	-	-	1	543
7.	สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมสหกรณ์ นอกภาคการเกษตร	18	15,665	2	835	14	2,236	34	18,736
	รวมทั้งหมด	25	30,014	6	3,830	17	3,259	48	37,103

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.5.2 กลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ 36 กลุ่มเกษตรกรภายในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

ที่	ประเภท	อำเภอเมือง		อำเภอบ้านแพ้ว		อำเภอกระทุ่มแบน		รวม	
		กลุ่มเกษตรกร	จำนวนสมาชิก	กลุ่มเกษตรกร	จำนวนสมาชิก	กลุ่มเกษตรกร	จำนวนสมาชิก	กลุ่มเกษตรกร	จำนวนสมาชิก
1	ทำสวน	-	-	2	132	2	169	4	301
2	ทำประมง	3	202	1	275	-	-	4	477
	รวม	3	202	3	407	2	169	8	778

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.6 ข้อมูลชั้นความเข้มแข็งของสหกรณ์

การจัดระดับชั้นสหกรณ์เป็น 4 ระดับ ดังนี้

1) สหกรณ์ชั้น 1 คือ สหกรณ์ที่มีความสามารถในการบริการสมาชิกได้มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 และมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับมาตรฐานขึ้นไป มีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในดีถึงดีมากและไม่มีข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน หรือมีข้อบกพร่องแต่ได้ดำเนินการแก้ไขแล้วเสร็จสมบูรณ์

2) สหกรณ์ชั้น 2 คือ สหกรณ์ที่มีความสามารถในการบริการสมาชิกได้ระหว่างร้อยละ 60 - 69 และมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน มีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในระดับพอใช้ หรือเป็นสหกรณ์ที่มีข้อบกพร่องซึ่งได้ดำเนินการแก้ไขแล้วเสร็จแต่ต้องติดตาม หรืออยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไข

3) สหกรณ์ชั้น 3 คือ สหกรณ์ที่มีความสามารถในการบริการสมาชิกได้ต่ำกว่าร้อยละ 60 และมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับต้องปรับปรุงและมีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในต้องปรับปรุงหรือไม่มีระบบการควบคุมภายใน หรือเป็นสหกรณ์ที่เกิดข้อบกพร่องและยังไม่เริ่มดำเนินการแก้ไข

4) สหกรณ์ชั้น 4 คือ สหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งเลิกกิจการแล้ว อยู่ระหว่างการชำระบัญชี

ตารางที่ 37 แสดงจำนวนชั้นความเข้มแข็งของสหกรณ์ภายในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

ที่	ประเภท	ชั้นความเข้มแข็ง (แห่ง)			รวม (แห่ง)
		ชั้น 1	ชั้น 2	ชั้น 3	
1.	สหกรณ์การเกษตร	3	5	3	11
2.	สหกรณ์การประมง	-	2	-	2
3.	สหกรณ์นิคม	-	-	1	1
รวมสหกรณ์ภาคการเกษตร		3	7	4	14
4.	สหกรณ์ออมทรัพย์	19	-	2	26
5.	สหกรณ์บริการ	4	1	2	7
6.	สหกรณ์ร้านค้า	1	5	-	1
7.	สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	-	-	-	-
รวมสหกรณ์นอกภาคการเกษตร		24	6	4	34
รวมทั้งหมด		27	13	8	48

หมายเหตุ: มีสหกรณ์บริการ 1 แห่ง ตั้งใหม่ยังไม่ครบ 2 ปี จึงไม่นำมาจัดชั้นความเข้มแข็ง

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ตารางที่ 38 แสดงจำนวนชั้นความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรภายในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2567

ที่	ประเภท	ชั้นความเข้มแข็ง			รวม
		ชั้น 1	ชั้น 2	ชั้น 3	
1	กลุ่มทำสวน	-	1	3	4
2	กลุ่มทำประมง	1	1	2	4
	รวมทั้งหมด	1	2	5	8

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม

2.7 ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 39 ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร

ข้อมูล	จำนวน	หน่วย	อำเภอเมือง	อำเภอกะทู้แบน	อำเภอบ้านแพ้ว
จำนวนวิสาหกิจชุมชน	143	กลุ่ม	61	45	37
จำนวนเครือข่าย วิสาหกิจชุมชน	1	กลุ่ม	-	-	1

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.8 ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ 40 ข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ปี 2568

อาสาสมัครด้าน	จำนวนอาสาสมัครด้านต่าง ๆ			รวม
	อำเภอเมือง	อำเภอบ้านแพ้ว	อำเภอกะทู้แบน	
1. ครูบัญชีอาสา	16	25	13	54
2. ปศุสัตว์อาสา	13	17	14	44
3. หมอдинอาสา	54	120	68	242
4. อาสาสมัครสหกรณ์	4	2	30	36
5. ประมงอาสา	7	26	11	44
6. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	37	68	98	203
7. เศรษฐกิจการเกษตรอาสา	1	2	1	4
8. อาสาสมัครชลประทาน	-	-	2	2

ที่มา : ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

ตารางที่ 41 ปฏิทินการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ด้าน	กิจกรรม	ระยะเวลา											
		2567			2568								
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
อาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน	1. ประชุมคณะกรรมการ บริหารงานอาสาสมัคร เกษตรจังหวัด						✓						
	2. อบรมพัฒนาทักษะเพิ่ม ศักยภาพอาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน (อกม.)			✓									
	3. เวทีเครือข่ายอาสาสมัคร เกษตรเพื่อการเรียนรู้และ บริหารจัดการความเสี่ยง ภาคการเกษตรระดับ จังหวัด				✓								
	4. เวทีเครือข่ายอาสาสมัคร เกษตรเพื่อการเรียนรู้และ บริหารจัดการความเสี่ยง ภาคการเกษตรระดับ อำเภอ					✓							
ปศุสัตว์อาสา	1. การฝึกอบรมหลักสูตร เสริมสร้างสมรรถภาพอาสา ปศุสัตว์				✓	✓	✓						
	2. การคัดเลือกอาสาปศุ สัตว์ดีเด่น - ระดับจังหวัด				✓	✓	✓						
	3. การประกันภัยอุบัติเหตุ ประจำปี (พ.ศ. 2568)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ที่มา: หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

2.9 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร
ตารางที่ 42 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	รูปภาพ
เมืองสมุทรสาคร	วิสาหกิจชุมชนบ้านชายทะเลรางจันท์ 3/6 หมู่ 4 ตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผู้ประสานงาน : นางสาวกังสดาร ชาญฤทธิ์ โทรศัพท์ : 084-3817284 กิจกรรม การทำกะปิ พิกัด GPS : (ละติจูด/ลองจิจูด) หรือ (X,Y) 13 26.175, 100 06.686	 ภาพที่ 60 วิสาหกิจชุมชนบ้านชายทะเลรางจันท์
	วิสาหกิจชุมชนสหกรณ์ สหกรณ์ ม.3 โคกขาม 29/4 หมู่ 3 ต.โคกขาม อ.เมือง สมุทรสาคร จ.สมุทรสาคร ผู้ประสานงาน : นายเลอพงษ์ จันทอง โทรศัพท์ : 086-5241021 กิจกรรม การทำเกลือทะเล, การซื้อดอกเกลือ, แปรรูปเกลือทะเล เช่น เกลือหอม เกลือสปา พิกัด GPS : (ละติจูด/ลองจิจูด) หรือ (X,Y) 13.51309, 100.34912	 ภาพที่ 61 วิสาหกิจชุมชนสหกรณ์
กระทุ่มแบน	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังนกไข่ 18 หมู่ 8 ต.หนองนกไข่ อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร ผู้ประสานงาน : นายธวัช อุทัย โทรศัพท์ : 084-6623687 กิจกรรม ท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง พิกัด GPS : (ละติจูด/ลองจิจูด) หรือ (X,Y) 13.6750823, 100.1772193	 ภาพที่ 62 วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังนกไข่
บ้านแพ้ว	วิสาหกิจชุมชนสวนปานิสร 99/1 หมู่ 8 ต.หนองนกไข่ อ.กระทุ่มแบน จ. สมุทรสาคร ประสานงาน : นางสาวปานิสร ทองลิมา โทรศัพท์ : 081-9041998 กิจกรรม ชิมชาหอม ต้มกาแฟสด รอดูโมังค์ฝรั่ง ชมสวนอินทผลัม ท่องเที่ยวเชิงเกษตร พิกัด GPS : (ละติจูด/ลองจิจูด) หรือ (X,Y) 13.674974, 100.179011	 ภาพที่ 63 วิสาหกิจชุมชนสวนปานิสร

อำเภอ	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	รูปภาพ
บ้านแพ้ว QR -Code พิกัดสถานที่	วิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวชุมชนบ้านคลองแค หมู่ 9 ต.หลักสาม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร ประสานงาน : นายรุ่งอรุณ จันทร์หงษ์ โทรศัพท์ : 080-6547022 กิจกรรม พายเรือชมสวนน้ำ, ล่องเรือชมสวนมะพร้าว พิกัด GPS : (ละติจูด/ลองจิจูด) หรือ (X,Y) 13.5807056,100.1574397	 ภาพที่ 64 วิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวชุมชนบ้านคลองแค
บ้านแพ้ว QR -Code พิกัดสถานที่	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ลำไยพวงทองบ้านแพ้ว ตำบลหนองบัว 60/1 หมู่ 2 ต. หนองบัว อ. บ้านแพ้ว จ. สมุทรสาคร ประสานงาน : นายไพรัช เทียนทอง โทรศัพท์ : 091-0910229 กิจกรรม ชมสวนลำไยพวงทองบ้านแพ้ว สินค้า GI สโลแกนเป็นเอกลักษณ์ คือ เนื้อแน่น น้ำนืด ติดก้าน หวานกรอบ เรียนรู้การทำสวนลำไย พิกัด GPS : (ละติจูด/ลองจิจูด) หรือ (X,Y) 13.5935758,100.0668591	 ภาพที่ 65 วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ลำไยพวงทอง บ้านแพ้ว ตำบลหนองบัว
บ้านแพ้ว QR -Code พิกัดสถานที่	วิสาหกิจชุมชนพิทักษ์สาคร 49 หมู่ 1 ต. อำแพง อ. บ้านแพ้ว จ. สมุทรสาคร ประสานงาน : นายพิทักษ์ พึ่งเดช โทรศัพท์ : 0879240631 กิจกรรม ชมสวนมะพร้าว น้ำหอม เรียนรู้การทำสวน มะพร้าว น้ำหอม พิกัด GPS : (ละติจูด/ลองจิจูด) หรือ (X,Y) 13.5956176,100.1739286	 ภาพที่ 66 วิสาหกิจชุมชนพิทักษ์สาคร

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567

**ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่
การจัดหมวดหมู่ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสาคร**

ตารางที่ 43 ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

1. ด้านต้นทุนการผลิตและปัจจัยการผลิต	
ประเด็นปัญหา	
1.	ราคาผลผลิตตกต่ำและผันผวน (พืช, ประมง, เกลือทะเล)
2.	ต้นทุนการผลิตสูง เช่น ค่าปุ๋ย สารเคมี ค่าเช่าที่ดิน ค่าแรงงาน ค่าน้ำมัน (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกลือทะเล)
3.	ปุ๋ย อาหารสัตว์ อาหารปลา และปัจจัยการผลิตอื่นมีราคาแพง (พืช, ประมง, ปศุสัตว์)
4.	ขาดแหล่งเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพและต่อยอดธุรกิจ (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกลือทะเล)
5.	สารเคมีที่ใช้ในการเกษตรมีราคาสูง
6.	ผลผลิตล้นตลาด
7.	คุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน
ความต้องการ	
1.	สนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ
2.	ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีเพื่อลดต้นทุน
3.	จัดหาแหล่งจำหน่ายปัจจัยการผลิตคุณภาพสูงในราคาถูก
4.	สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนผ่านการจัดซื้อหรือผลิตปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนการผลิต
2. ด้านการตลาดและการจำหน่าย	
ประเด็นปัญหา	
1.	ช่องทางการตลาดและสถานที่จำหน่ายมีจำกัด (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกลือทะเล)
2.	เกษตรกรขาดอำนาจต่อรองราคา ถูกกดราคาโดยพ่อค้าคนกลางหรือผู้รับซื้อ (พืช, ประมง, เกลือทะเล)
3.	ขาดความรู้ด้านการตลาด การขายออนไลน์ และการบริหารจัดการการตลาด (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกลือทะเล)
4.	ผลผลิตล้นตลาดหรือไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (พืช, ประมง)
5.	การขนส่งล่าช้า ค่าขนส่งสูง หรือสินค้าเสียหายจากการขนส่ง (พืช, ประมง)
6.	การพัฒนาตลาดกลางเพื่อจำหน่ายสินค้าเกษตร และของดีจังหวัดสมุทรสาคร/การขายสินค้าออนไลน์
ความต้องการ	
1.	สร้างแหล่งจำหน่ายและตลาดกลางสำหรับผลผลิต
2.	ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและบริหารจัดการการจำหน่าย
3.	อบรมให้ความรู้ด้านการตลาด การขายออนไลน์ และการบริหารจัดการ
4.	วางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
5.	พัฒนาระบบโลจิสติกส์และบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อลดความเสียหาย
6.	ประชาสัมพันธ์และสร้างอัตลักษณ์สินค้า เช่น การสร้างเรื่องราว (Story) หรือแบรนด์

3. ด้านคุณภาพและมาตรฐานผลผลิต	
ประเด็นปัญหา	
1.	คุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐานหรือไม่เป็นที่ยอมรับ (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกื้อทะเล)
2.	ขาดการรับรองมาตรฐาน เช่น GAP, GMP, GI, ออ. (พืช, ปศุสัตว์, เกื้อทะเล)
3.	ผู้บริโภคขาดความมั่นใจในคุณภาพสินค้า (พืช, เกื้อทะเล)
4.	การแปรรูปผลผลิตมีน้อยหรือไม่ได้มาตรฐาน (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกื้อทะเล)
5.	ส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสินค้า
ความต้องการ	
1.	ส่งเสริมการผลิตให้ได้มาตรฐานสากลและการรับรองคุณภาพ
2.	สนับสนุนการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างมาตรฐาน
3.	อบรมและพัฒนาทักษะเกษตรกรในการแปรรูปและการควบคุมคุณภาพ
4.	สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคผ่านการพัฒนาแบรนด์และอัตลักษณ์
5.	สนับสนุนอุปกรณ์และเทคโนโลยีสำหรับการแปรรูป
4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
ประเด็นปัญหา	
1.	ปัญหาน้ำเค็มรุกพื้นที่และภัยแล้ง ทำให้น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกื้อทะเล)
2.	คุณภาพน้ำเน่าเสียจากโรงงานและครัวเรือน (พืช, ประมง)
3.	ล้าคลองดินแข็งและมีวัชพืช ขยะมูลฝอย (พืช, ประมง)
4.	ดินเสื่อมโทรม (พืช)
5.	ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนตก (พืช, เกื้อทะเล)
ความต้องการ	
1.	สร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและป้องกันภัยน้ำ
2.	บำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำ
3.	ขุดลอกคูคลองและกำจัดวัชพืช/ขยะ
4.	ฟื้นฟูคุณภาพดิน
5. ด้านแรงงานและการสืบทอดอาชีพ	
ประเด็นปัญหา	
1.	ขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานท้องถิ่น และพึ่งพาแรงงานต่างด้าว (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกื้อทะเล)
2.	ขาดผู้สืบทอดอาชีพเกษตรกร (พืช, ประมง, เกื้อทะเล)
3.	แรงงานสูงอายุและขาดทักษะ (พืช)
ความต้องการ	
1.	ใช้เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน
2.	ส่งเสริมให้เด็กรุ่นใหม่สนใจอาชีพเกษตรกร
3.	จัดระเบียบแรงงานต่างด้าวและพัฒนาทักษะแรงงาน

6. ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	
ประเด็นปัญหา	
1.	ขาดนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตและแปรรูป (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกลือทะเล)
2.	ขาดงานวิจัยที่เกษตรกรเข้าถึงได้ (พืช)
3.	ขาดเทคโนโลยีในการจัดการ เช่น การเก็บเกี่ยว การขนส่ง (เกลือทะเล)
ความต้องการ	
1.	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่า
2.	พัฒนางานวิจัยและถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร
3.	สนับสนุนอุปกรณ์และแอปพลิเคชันที่เหมาะสม เช่น การดูแลนาเกลือ
7. ด้านการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการ	
ประเด็นปัญหา	
1.	ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกลือทะเล)
2.	ขาดผู้นำเกษตรกรและเครือข่าย (ปศุสัตว์, เกลือทะเล)
3.	ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานและภาคส่วน (เกลือทะเล)
ความต้องการ	
1.	สนับสนุนการรวมกลุ่ม เช่น วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์
2.	พัฒนาผู้นำเกษตรกรและเครือข่าย
3.	สร้างหน่วยงานกลางเพื่อประสานงานระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.	การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการ SMEs
5.	ส่งเสริมความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้กับประชาชน
8. ด้านโรคระบาดและศัตรูพืช/สัตว์	
ประเด็นปัญหา	
1.	โรคระบาดในพืช สัตว์น้ำ และปศุสัตว์ (พืช, ประมง, ปศุสัตว์)
2.	ศัตรูพืชและสัตว์รบกวน เช่น หนู กระรอก ตัวง (พืช)
3.	การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทำให้เกิดสารตกค้าง (พืช)
ความต้องการ	
1.	ประสานหน่วยงานเพื่อแก้ไขปัญหาโรคระบาดและศัตรูพืช
2.	อบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรค
3.	ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ที่ปลอดภัย
9. ด้านที่ดินและโครงสร้างพื้นฐาน	
ประเด็นปัญหา	
1.	ขาดเอกสารสิทธิในที่ดินทำกิน (พืช, ประมง)
2.	ขาดพื้นที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรและปศุสัตว์ (ปศุสัตว์)
3.	ขาดยุงฉางหรือสถานที่เก็บผลผลิต (เกลือทะเล)
ความต้องการ	
1.	สนับสนุนสิทธิในที่ดินทำกิน
2.	จัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร
3.	สร้างยุงฉางหรือศูนย์รวบรวมผลผลิต

10. ด้านความรู้และการพัฒนาศักยภาพ	
ประเด็นปัญหา	
1.	เกษตรกรขาดความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การแปรรูป การจัดการโรค การรักษาสังแวดล้อม (พืช, ประมง, ปศุสัตว์, เกลือทะเล)
2.	ขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้จากหน่วยงาน (เกลือทะเล)
ความต้องการ	
1.	อบรมและพัฒนาทักษะเกษตรกรในด้านการผลิต การแปรรูป และการจัดการ
2.	จัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกร ภาครัฐ และเอกชน
3.	ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับนโยบาย เช่น BCG
4.	ส่งเสริมการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร (SWOT Analysis) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงในด้านการเกษตร โดยเฉพาะการประมง การเพาะปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากมีลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และโครงข่ายคมนาคมที่สะดวกในการเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง การวิเคราะห์ต่อไปนี้จะสะท้อนถึงมิติต่าง ๆ ของเศรษฐกิจการเกษตร สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มในอนาคตถึงปี พ.ศ. 2570

1.1 มิติต่าง ๆ ของเศรษฐกิจการเกษตร

มิติด้านกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ

- **ที่ตั้งและพื้นที่:** จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ 872.347 ตารางกิโลเมตร (545,216 ไร่) ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร (30 กิโลเมตร) และมีชายฝั่งทะเลยาว 41.8 กิโลเมตร ทำให้เหมาะสมทั้งการเกษตรและประมง
- **แหล่งน้ำ:** แม่น้ำท่าจีนและคลองชลประทาน 161 สาย เป็นแหล่งน้ำสำคัญสำหรับการเกษตรและประมง แต่ปัญหาน้ำเค็มรุกคืบในพื้นที่ชายฝั่งส่งผลกระทบต่อผลผลิต
- **ทรัพยากรดิน:** ดินแบ่งเป็น 6 ชุด โดยชุดดินบางกอกและดำเนินสะดวกเหมาะสำหรับการเพาะปลูกข้าวและไม้ผล ส่วนชุดดินท่าจีนเหมาะสำหรับปาล์มน้ำมันและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- **สภาพภูมิอากาศ:** เป็นแบบฝนเมืองร้อน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,284.3 มิลลิเมตรต่อปี (2563-2567) และอุณหภูมิเฉลี่ย 28.32 องศาเซลเซียส ความแปรปรวนของสภาพอากาศ เช่น ฝนทิ้งช่วงและภัยแล้ง เป็นความท้าทาย

มิติด้านการผลิตและผลผลิต

- **พืช:** มะพร้าว น้ำหอม มะนาว ถั่วลิสง เป็นพืชเศรษฐกิจหลัก โดยผลผลิตมะพร้าว น้ำหอม ในปี 2567 ลดลงร้อยละ 45.3 เนื่องจากภัยแล้งและศัตรูพืช
- **ประมง:** กุ้งขาวแวนนาไม ปลานิล และหอยแครง เป็นสินค้าหลัก แต่ผลผลิตกุ้งขาวลดลงร้อยละ 43.4 ในปี 2567 เนื่องจากต้นทุนสูงและโรคระบาด
- **ปศุสัตว์:** ไก่ไข่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.8 ในปี 2567 จากความต้องการที่สูง แต่การเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่เป็นแบบครัวเรือน
- **นาเกลือ:** มีพื้นที่ 18,810 ไร่ และเกษตรกร 326 ราย เป็นกิจกรรมสำคัญในพื้นที่ชายฝั่ง

มิติด้านเศรษฐกิจและการตลาด

- **มูลค่าสินค้าเกษตร:** ในปี 2567 มะพร้าว น้ำหอมมีมูลค่า 1,901.43 ล้านบาท ลดลงจาก 2,153.26 ล้านบาทในปี 2566 เนื่องจากผลผลิตลดลง ส่วนกุ้งขาวแวนนาไมมีมูลค่าลดลงจาก 716.30 ล้านบาท เป็น 408.38 ล้านบาท
- **โครงสร้างตลาด:** ตลาดกลางมหาชัย ตลาดทะเลไทย และสะพานปลา เป็นศูนย์กลางการค้าสินค้าประมง ส่วนพืชผลมักผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งอาจทำให้เกษตรกรได้ราคาไม่เป็นธรรม
- **ดัชนีเศรษฐกิจ:** ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรในปี 2567 ลดลงร้อยละ 11.1 แต่ดัชนีราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.9 ส่งผลให้รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3

มิติด้านโครงสร้างพื้นฐานและสหกรณ์

- **การคมนาคม:** ถนนสายหลัก เช่น ถนนพระราม 2 และถนนเศรษฐกิจ รองรับการแข่งขันสินค้าเกษตร
- **สหกรณ์:** มีสหกรณ์ 48 แห่ง (14 แห่งในภาคเกษตร) และกลุ่มเกษตรกร 8 กลุ่ม สนับสนุนการรวมกลุ่มและการตลาด
- **วิสาหกิจชุมชน:** ส่งเสริมการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

1.2 สาเหตุของการเพิ่ม/ลดของเศรษฐกิจการเกษตร

สาเหตุการลดลง

- สภาพอากาศแปรปรวน: ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงในปี 2567 ส่งผลให้ผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมลดลงร้อยละ 45.3
- ต้นทุนการผลิตสูง: ค่าปุ๋ย อาหารสัตว์ และพลังงานที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรลดการผลิต โดยเฉพาะกุ้งขาวแวนนาไม
- โรคและศัตรูพืช: โรคตายด่วน (EMS) ในกุ้งขาว และศัตรูพืชในมะพร้าว น้ำหอมและกล้วยไม้ ลดผลผลิตและคุณภาพ
- ความต้องการตลาดลดลง: ความต้องการกุ้งขาวจากประเทศคู่ค้าลดลง และการแข่งขันในตลาดโลก ส่งผลต่อราคาและปริมาณการส่งออก

สาเหตุการเพิ่มขึ้น

- ความต้องการในประเทศ: ความต้องการไข่ไก่ และมะนาวเพิ่มขึ้นจากภาคครัวเรือนและร้านอาหาร ทำให้ผลผลิตและราคาสูงขึ้น
- การบริหารจัดการที่ดี: การควบคุมโรคในฟาร์มปศุสัตว์และการจัดการน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้ง ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- นโยบายภาครัฐ: การส่งเสริม GAP และการรวมกลุ่มเกษตรกร ช่วยเพิ่มมูลค่าและการเข้าถึงตลาด

1.3 แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรในปี พ.ศ. 2570

จากข้อมูลและการวิเคราะห์ คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดสมุทรสาครในปี 2570 จะมีทิศทางดังนี้

1. การเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป: เศรษฐกิจการเกษตรคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.5-2.5 ต่อปี โดยสาขาพืชและประมงจะเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก เนื่องจากนโยบายส่งเสริมเทคโนโลยีและการแปรรูป
2. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ: การลงทุนในระบบชลประทานและการจัดการน้ำจะเพิ่มขึ้น เพื่อลดผลกระทบจากภัยแล้งและน้ำเค็มรุกล้ำ
3. การเพิ่มมูลค่าผ่านการแปรรูป: สินค้าเกษตร เช่น มะพร้าว น้ำหอมและกุ้งขาว จะมีการแปรรูปมากขึ้น เช่น น้ำมะพร้าวบรรจุขวดและกุ้งแช่แข็ง เพื่อเพิ่มมูลค่าและขยายตลาดส่งออก
4. การเติบโตของปศุสัตว์: การเลี้ยงสัตว์แบบครัวเรือนจะเปลี่ยนเป็นฟาร์มมาตรฐานมากขึ้น เนื่องจากความต้องการโปรตีนในประเทศเพิ่มขึ้น
5. ความท้าทายจากต้นทุนและการแข่งขัน: ต้นทุนการผลิตที่สูงและการแข่งขันจากประเทศผู้ผลิตอื่น เช่น เวียดนามและอินเดีย จะยังคงเป็นอุปสรรค

2. การวิเคราะห์ SWOT Analysis

2.1 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านจุดแข็ง (Strengths)

ตารางที่ 44 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านจุดแข็ง (Strengths)

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
S1	มีระบบคมนาคม โลจิสติกส์ ได้เปรียบและเข้าถึงผู้บริโภค	สาเหตุสำคัญที่สมุทรสาครได้เปรียบด้านคมนาคม โลจิสติกส์ ได้แก่ ทำเลที่ตั้งยุทธศาสตร์ใกล้กรุงเทพฯ - จังหวัดสมุทรสาครตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 30 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2) ทำให้เป็นจังหวัดปริมณฑลที่มีข้อได้เปรียบด้านโลจิสติกส์และการเข้าถึงตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่ที่มีกำลังซื้อสูง - ถนนพระราม 2 และถนนเศรษฐกิจ 1 อำนวยความสะดวกในการขนส่งมีถนนสายหลัก เช่น ถนนพระราม 2 และถนนเศรษฐกิจ 1 รวมถึงระบบรถโดยสารประจำทาง และทางน้ำที่เชื่อมต่อภายในจังหวัดและกรุงเทพฯ ระยะทางจากใจกลางกรุงเทพฯ ถึงสมุทรสาครเพียง 30-50 กม. เท่านั้น มีถนนและโครงข่ายทางหลวงสายหลัก - มีทางหลวงหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2) เชื่อมต่อจากกรุงเทพฯ ผ่านสมุทรสาครไปยังสมุทรสงคราม เพชรบุรี และภาคใต้ ช่วยกระจายสินค้าออกนอกพื้นที่ ลดการแออัด มีท่าเรือประมงและท่าเรือขนส่งสินค้า - สมุทรสาครมีท่าเรือประมงขนาดใหญ่ (มหาชัย) เป็นศูนย์กลางประมงทะเลและอุตสาหกรรมอาหารทะเลของประเทศ มีท่าเทียบเรือเพื่อส่งออกและขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือกรุงเทพ (คลองเตย) และท่าเรือแหลมฉบังได้ง่าย มีโครงสร้างพื้นฐานด้านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า - พื้นที่สมุทรสาครมีนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น นิคมสมุทรสาคร นิคมสินสาคร และโรงงานแปรรูปอาหารทะเลนับพันแห่ง มีศูนย์กระจายสินค้า (DC) ห้องเย็น (Cold Storage) ที่ทันสมัย ช่วยให้สินค้าเกษตร อาหารทะเล คงความสดใหม่และส่งต่อได้รวดเร็ว มีแรงงานและระบบขนส่งสนับสนุนเพียงพอ - สมุทรสาครเป็นจังหวัดศูนย์กลางแรงงานทั้งคนไทยและแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานด้านโลจิสติกส์ การขนถ่ายสินค้า และการประมงมีผู้ประกอบการโลจิสติกส์ บริษัทขนส่ง และรถบรรทุกเชื่อมโยงหลายเครือข่าย
S2	มีทรัพยากร ดิน น้ำ ป่าชายเลน และทรัพยากรสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์	เหตุผลหลักที่สมุทรสาครมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ได้แก่ ทำเลตั้งอยู่ติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย - จังหวัดสมุทรสาครมีแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยยาวกว่า 40 กิโลเมตร ทำให้เกิดพื้นที่ป่าชายเลนกว้างขวาง เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำชายฝั่ง เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ระบบนิเวศชายฝั่งที่อุดมสมบูรณ์ช่วยเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างต่อเนื่อง

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		2. มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน แม่น้ำท่าจีนเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านจังหวัดสมุทรสาคร ทำให้พื้นที่ลุ่มน้ำอุดมไปด้วยดินตะกอน เหมาะต่อการทำเกษตรกรรมชายฝั่งและประมงน้ำกร่อย น้ำจากแม่น้ำยังเป็นแหล่งน้ำสำคัญสำหรับเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา และเกษตรกรรมในพื้นที่ 3. มีป่าชายเลนและระบบนิเวศธรรมชาติสมบูรณ์ สมุทรสาครเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนต่อเนื่อง ทำให้ระบบนิเวศฟื้นตัวตามธรรมชาติและมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ป่าชายเลนช่วยดักตะกอน ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง และเป็นแหล่งอาหารแหล่งวางไข่ของสัตว์น้ำ 4. สภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สมุทรสาครมีภูมิอากาศร้อนชื้น ปริมาณน้ำฝนและความเค็มของน้ำเหมาะกับการทำฟาร์มเลี้ยงกุ้ง หอย ปู ปลา และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จึงมีการทำประมงชายฝั่งและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเชิงพาณิชย์อย่างแพร่หลาย 5. ลักษณะดินเหมาะกับเกษตรกรรมชายฝั่ง พื้นที่ลุ่มปากแม่น้ำและพื้นที่น้ำกร่อยมีดินร่วนปนดินเลน ซึ่งเหมาะกับการเลี้ยงกุ้งทะเล และปลูกพืชที่ต้องการความชื้น เช่น มะพร้าว และพืชสวน ชายฝั่งพื้นที่ขึ้นดินอุดมด้วยธาตุอาหารจากแม่น้ำท่าจีนและน้ำทะเล
S3	เป็นศูนย์กลางการประมงของประเทศไทย	เหตุผลสำคัญที่จังหวัดสมุทรสาครเป็นศูนย์กลางการประมงของประเทศไทย คือ 1. มีทำเลที่ตั้งเหมาะสม ติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย จังหวัดสมุทรสาครมีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 41.8 กิโลเมตร ติดอ่าวไทยตอนบน เป็นแหล่งสัตว์น้ำทะเลชุม ทั้งกุ้ง หอย ปู ปลา ตั้งอยู่ในพื้นที่น้ำตื้น (เขตชานน้ำตื้น) ซึ่งเหมาะกับการทำประมงชายฝั่งและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 2. มีท่าเทียบเรือประมงขนาดใหญ่และระบบจัดการครบวงจร สมุทรสาครมี ท่าเรือประมงมหาชัย ซึ่งเป็นหนึ่งในท่าเรือประมงทะเลที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ มีตลาดกลางอาหารทะเลสด (ตลาดมหาชัย) ที่ใหญ่และทันสมัย มีระบบ Cold Storage โรงงานแปรรูป และห้องเย็นครบวงจร 3. มีแรงงานด้านประมงจำนวนมาก สมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีแรงงานด้านการประมงและแปรรูปสัตว์น้ำมากที่สุดแห่งหนึ่งของไทย โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวซึ่งมีความชำนาญด้านการประมง การถนอมอาหารทะเล และการขนถ่ายสัตว์น้ำ มีโรงงานอาหารทะเลแปรรูปนับพันแห่งที่จ้างแรงงานจำนวนมาก 4. มีระบบห่วงโซ่อุปทานที่เข้มแข็ง สมุทรสาครมีอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ โรงงานอาหารทะเลกระป๋อง โรงงานแช่แข็ง ห้องเย็น และอุตสาหกรรมขนส่งสินค้า เชื่อมโยงกับท่าเรือกรุงเทพฯ และท่าเรือแหลมฉบังได้สะดวก รองรับการส่งออกอาหารทะเลทั้งสด แช่แข็ง และแปรรูปไปยังต่างประเทศ

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		5. มุ่งองค์ความรู้และเทคโนโลยีการประมง เกษตรกรและผู้ประกอบการในสมุทรสาครมีความรู้และประสบการณ์ยาวนานด้านการประมงทะเล การซ่อมบำรุงเรือประมง การจัดการทำเทียบเรือ และการควบคุมคุณภาพสัตว์น้ำ มีศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งในพื้นที่
S4	มีระบบสหกรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็ง	เหตุผลที่สมุทรสาครมีระบบสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง 1. โครงสร้างเศรษฐกิจฐานรากพึ่งพาการรวมกลุ่ม สมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีการทำประมงชายฝั่ง เกษตรกรรมชายฝั่ง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำให้เกษตรกรต้องรวมกลุ่มเพื่อจัดการทรัพยากรและต่อรองราคาสหกรณ์และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงเกิดขึ้นเพื่อรวมสมาชิกซื้อวัตถุดิบร่วมกัน ขายผลผลิตร่วมกัน ลดต้นทุนและเพิ่มอำนาจต่อรอง 2. ภาครัฐสนับสนุนต่อเนื่อง สมุทรสาครมีหน่วยงานกำกับดูแลและพัฒนาสหกรณ์โดยตรง เช่น สำนักงานสหกรณ์จังหวัด, สำนักงานเกษตรจังหวัด และพัฒนาชุมชน มีการอบรมพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการสหกรณ์ ผู้นำวิสาหกิจชุมชน และจัดตั้งกองทุนพัฒนาสหกรณ์และกองทุนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 3. ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงที่ต้องพึ่งพากัน สมุทรสาครมีการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เช่น กุ้ง ปลา หอย ซึ่งต้องใช้บ่อเลี้ยงร่วม ใช้คลองร่วม ใช้โครงสร้างน้ำร่วมกัน การรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์หรือกลุ่มวิสาหกิจช่วยจัดการระบบชลประทาน การจัดซื้ออาหารสัตว์และเวชภัณฑ์สัตว์น้ำในราคาถูก และจัดหาแหล่งตลาดรวม 4. การตลาดสมัยใหม่กระตุ้นให้รวมกลุ่ม ผู้ค้าปลีก ผู้ส่งออก และโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำต้องการซื้อวัตถุดิบจากแหล่งที่มีมาตรฐานเดียวกันในปริมาณมาก การรวมกลุ่มเกษตรกรทำให้สามารถจัดทำมาตรฐาน GAP, GMP, HACCP และต่อรองราคากับผู้ประกอบการได้ง่ายขึ้น 5. วัฒนธรรมความร่วมมือในชุมชน สมุทรสาครมีชุมชนชาวประมงและเกษตรกรที่มีสายสัมพันธ์ชุมชนเข้มแข็ง ช่วยเหลือกันและใช้เครือญาติเป็นเครือข่าย การสืบทอดองค์ความรู้และทุนทางสังคมทำให้เกิดกลุ่มวิสาหกิจใหม่ได้ต่อเนื่อง
S5	มีความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตร และได้รับการรับรองมาตรฐาน เช่น GAP, มกษ. GI เป็นที่ต้องการของตลาดสูง	เหตุผลที่สมุทรสาครมีผลผลิตทางการเกษตรหลากหลาย และได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการ ได้แก่ 1. พื้นที่ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติเอื้อต่อการเกษตรที่หลากหลาย สมุทรสาครมีภูมิประเทศทั้งที่ราบลุ่มแม่น้ำ ทะเลชายฝั่ง ป่าชายเลน และพื้นที่ขายน้ำ ทำให้เหมาะกับการเพาะปลูกพืชสวน พืชผัก พืชเศรษฐกิจ และการเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่น้ำกร่อยเหมาะกับการเลี้ยงกุ้ง หอย ปู ปลา ส่วนที่ราบลุ่มน้ำจืดเหมาะกับการปลูกมะพร้าว น้ำหอม ส้มโอ และพืชผักปลอดภัย

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		2. ผลผลิตขึ้นชื่อ มีชื่อเสียงด้านคุณภาพ สมุทรสาครมีสินค้าขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เช่น มะพร้าว น้ำหอมบ้านแพ้ว, ลำไยพวงทองบ้านแพ้ว มีแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่ผลิตทั้งคุณภาพสูง ส่งออกได้มาตรฐาน GAP, GMP และ HACCP 3. การส่งเสริมมาตรฐานการผลิต ภาครัฐส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรปลอดภัย (GAP) เกษตรอินทรีย์ (มกษ.) และสินค้าชุมชนขึ้นทะเบียน GI มีศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร และสำนักงานเกษตรจังหวัดที่ให้คำปรึกษาและตรวจประเมิน 4. ความต้องการตลาดสูง เพราะตรงกับแนวโน้มผู้บริโภค ตลาดทั้งในและต่างประเทศต้องการสินค้าคุณภาพสูง ปลอดภัย และมีมาตรฐานรับรอง ผลผลิตที่ผ่าน GAP, มกษ. และ GI ช่วยเพิ่มมูลค่า ขายได้ราคาแพงขึ้นและขยายตลาดได้กว้างกว่า 5. การรวมกลุ่มและวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง เกษตรกรสมุทรสาครรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ช่วยกันจัดทำมาตรฐาน GAP และ GI ร่วมกัน
S6	เกษตรกรมีประสบการณ์ด้านการทำการเกษตรมาอย่างยาวนาน	เหตุผลหลักที่สมุทรสาครมีเกษตรกรที่มีประสบการณ์การทำเกษตรยาวนาน ได้แก่ 1. พื้นที่มีการเกษตรอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีต สมุทรสาครตั้งอยู่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำท่าจีน มีที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่น้ำกร่อย ป่าชายเลน จึงเป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์เหมาะกับเกษตรกรรมและการประมงมาตั้งแต่อดีต ชาวบ้านในท้องถิ่นส่วนใหญ่สืบทอดอาชีพ การทำการเกษตร สวนมะพร้าว การเลี้ยงกุ้ง หอย ปู ปลา จากรุ่นสู่รุ่นมาหลายชั่วอายุคน 2. เกษตรกรมีองค์ความรู้ท้องถิ่น (Local Wisdom) เกษตรกรในพื้นที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น วิธีการปรับพื้นที่นาเกลือไปสู่การเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เทคนิคการตัดแต่งต้นมะพร้าว เทคนิคการทำสวนมะพร้าวน้ำหอมที่ได้มาตรฐาน ความรู้เหล่านี้สั่งสมและถ่ายทอดจากครอบครัวและชุมชน ทำให้ชาวบ้านมีทักษะจริงในการจัดการฟาร์มและทรัพยากร 3. มีเครือข่ายชุมชนและสหกรณ์สนับสนุน การรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อเนื่อง สมาชิกในกลุ่มจะมีการจัดฝึกอบรมภายใน ถ่ายทอดวิธีการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์น้ำ การควบคุมคุณภาพ และการจัดการฟาร์มให้คนรุ่นใหม่ 4. มีระบบเกษตรกรรมสอดคล้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต เช่น การทำสวนรอบบ้าน การจัดการคลองชลประทานร่วมกัน ทำให้เกษตรกรมีโอกาสเรียนรู้และลงมือทำตั้งแต่เยาว์วัย เกิดทักษะจริงและประสบการณ์สะสมที่ยาวนาน

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		5. การสนับสนุนองค์ความรู้โดยหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ การจัดอบรม และพัฒนาทักษะการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรรุ่นเก่าได้เรียนรู้ควบคู่กับวิทยาการใหม่ ทำให้ประสบการณ์เดิมถูกพัฒนาต่อยอดอย่างเป็นระบบ

2.2 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านจุดอ่อน (Weaknesses)

ตารางที่ 45 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านจุดอ่อน (Weaknesses)

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
W1	เกษตรกรเกิดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง	สาเหตุหลักที่เกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาครยังต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเป็นจุดอ่อนสำคัญของการทำการเกษตรกรรมของเกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ 1. ขาดช่องทางการตลาดและเครือข่ายขายตรง เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตในรูปวัตถุดิบสด เช่น อาหารทะเลสด พืชผัก ผลไม้ โดยไม่มีเครือข่ายการขายตรงกับผู้บริโภคหรือห้างค้าปลีกสมัยใหม่ ไม่มีการรวมกลุ่มเข้มแข็งพอจะทำตลาดเองหรือจัดตั้งตลาดออนไลน์ จึงต้องขายผ่านพ่อค้าคนกลางที่มีตลาดและเครือข่ายจำหน่ายอยู่แล้ว 2. ปริมาณผลผลิตกระจายรายย่อย เกษตรกรรายย่อยมีผลผลิตปริมาณไม่มากพอจะต่อรองราคาเอง หรือส่งตรงไปยังผู้ซื้อรายใหญ่ การรวมกลุ่มยังไม่เข้มแข็งพอ ทำให้ต้องพึ่งพ่อค้าคนกลางมารวบรวมสินค้าหลายแหล่งเพื่อให้มีปริมาณที่ตลาดต้องการ 3. ขาดโครงสร้างพื้นฐานการตลาด เช่น ศูนย์กระจายสินค้า เกษตรกรไม่มีโรงคัดบรรจุ ศูนย์รวมและกระจายสินค้า หรือระบบโลจิสติกส์เป็นของตนเอง ทำให้ไม่สามารถจัดการการขนส่ง การแยกเกรด หรือการจัดการคุณภาพเพื่อขายตรงได้ ต้องอาศัยพ่อค้าคนกลางมาทำหน้าที่นี้แทน 4. ขาดอำนาจต่อรองราคา เพราะต้องขายผลผลิตสดและเน่าเสียง่าย เกษตรกรจึงรีบขายเพื่อลดความเสี่ยง พ่อค้าคนกลางใช้จุดนี้ต่อรองราคาให้ต่ำลงได้ง่าย ขณะที่เกษตรกรมักไม่มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอจะเก็บสินค้าไว้รอราคาดี 5. การพึ่งพาพ่อค้าคนกลางเป็นความคุ้นชินทางสังคม ในหลายพื้นที่เกษตรกรผูกพันกับพ่อค้าคนกลางมายาวนาน เช่น พ่อค้าช่วยให้สินเชื่อเมื่อต้องลงทุน หรือให้เงินล่วงหน้าเป็นเครดิต ทำให้การขายตรงยาก เพราะหากตัดพ่อค้าคนกลางออก เกษตรกรจะขาดสภาพคล่อง 6. การรวมกลุ่มสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชนยังไม่เข้มแข็ง แม้จะมีสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร แต่หลายกลุ่มยังขาดศักยภาพในการบริหารจัดการตลาดและการเจรจากับผู้ซื้อรายใหญ่ บางกลุ่มจัดตั้งแต่ในนามเพื่อให้ได้โครงการสนับสนุน แต่การทำงานจริงยังไม่ต่อเนื่องหรือขาดผู้นำที่เข้มแข็ง
W2	มีต้นทุนการผลิตสูง	สาเหตุหลักที่เกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาครมีต้นทุนการผลิตสูง ได้แก่ 1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตสูง ราคาปุ๋ย สารเคมี อาหารสัตว์ และพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอาหารสัตว์และวัตถุดิบปุ๋ย เกษตรกรรายย่อยไม่มีอำนาจต่อรองราคาเหมือนโรงงานหรือฟาร์มขนาดใหญ่ จึงซื้อปัจจัยการผลิตในราคาสูงกว่า 2. ต้นทุนแรงงานสูงและขาดแคลนแรงงาน

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		จังหวัดสมุทรสาครเป็นพื้นที่ที่ใช้แรงงานต่างด้าวจำนวนมาก โดยเฉพาะภาคประมงและฟาร์มเลี้ยงสัตว์ แต่ในช่วงที่มีนโยบายควบคุมแรงงานต่างด้าวเข้มงวด ต้นทุนแรงงานสูงขึ้นทันที ขาดแรงงานท้องถิ่นรุ่นใหม่เพราะคนรุ่นใหม่ไม่ยอมทำงานเกษตร 3. ขาดเทคโนโลยีและเครื่องจักรประหยัดแรงงาน เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้วิธีผลิตแบบดั้งเดิม ใช้แรงงานคนมากกว่าการใช้เครื่องจักรหรือเทคโนโลยีการจัดการฟาร์มอัจฉริยะ (Smart Farm) ทำให้เสียเวลาผลิตนานกว่า ต้นทุนแรงงานและค่าใช้จ่ายจึงสูงกว่าที่ควรจะเป็น 4. ปัญหามลพิษธรรมชาติและสภาพแวดล้อม จังหวัดสมุทรสาครอยู่ใกล้ชายฝั่ง ได้รับผลกระทบจากน้ำเค็มรุก น้ำท่วมหรือฝนไม่เป็นไปตามฤดูกาล ทำให้ผลผลิตเสียหาย เกษตรกรต้องลงทุนซ้ำ เช่น การสูบน้ำ การซื้อพันธุ์ใหม่ ปัญหานี้ทำให้ต้นทุนแพงสูงขึ้นโดยไม่ได้เพิ่มผลผลิต 5. การจัดการต้นทุนยังไม่มีประสิทธิภาพ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำบัญชีต้นทุนจริงจึงไม่รู้ต้นทุนที่แท้จริงต่อหน่วยผลิต จึงควบคุมต้นทุนไม่ได้และไม่รู้จุดที่ต้องลดค่าใช้จ่าย บางรายยังซื้อปุ๋ยสารเคมี หรืออาหารสัตว์เกินความจำเป็น เพราะไม่มีการวางแผนที่แม่นยำ 6. เครือข่ายการรวมกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง เกษตรกรส่วนใหญ่ซื้อวัตถุดิบรายย่อย ไม่รวมกลุ่มจัดซื้อปุ๋ยหรืออาหารสัตว์เหมือนสหกรณ์หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทำให้ขาดอำนาจต่อรองราคา การขายผลผลิตก็แย่งกัน ทำให้ไม่ได้ราคาที่ดีพอจะเฉลี่ยต้นทุนสูงได้
W3	มีโรค และศัตรูพืช	สาเหตุหลักที่เกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาครยังประสบปัญหาโรคในสัตว์น้ำ และศัตรูพืช ซึ่งเป็นจุดอ่อนสำคัญของการทำการเกษตร คือ 1. สภาพแวดล้อมและพื้นที่การเกษตรเอื้อต่อการเกิดโรค - สมุทรสาครเป็นจังหวัดชายฝั่ง มีฟาร์มปศุสัตว์ และฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหนาแน่น โดยเฉพาะฟาร์มกุ้งและหอยแครง ซึ่งระบบการเลี้ยงในพื้นที่ใกล้ชิดกันเอื้อต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโรค - น้ำกร่อยและการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำตามฤดูกาล ทำให้สัตว์น้ำอ่อนแอ ติดเชื้อได้ง่าย เช่น โรคกุ้งขาวไวรัส (WSSV) หรือโรค EMS ในกุ้ง 2. การจัดการฟาร์มและแปลงเกษตรยังไม่ได้มาตรฐาน GAP/Biosecurity - เกษตรกรรายย่อยหลายรายยังใช้ระบบการเลี้ยงแบบเปิด ไม่มีระบบ Biosecurity (การควบคุมโรค) ที่เข้มงวด เช่น การฆ่าเชื้อ การควบคุมการเข้าออกฟาร์ม - การปลูกพืชก็ยังไม่ขาดมาตรการ Integrated Pest Management (IPM) ที่ดีพอ ทำให้เกิดการระบาดของศัตรูพืชซ้ำซาก 3. ความรู้ด้านสุขภาพสัตว์และศัตรูพืชของเกษตรกรยังจำกัด เกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้ในการสังเกตอาการโรค การใช้เวชภัณฑ์ที่ถูกต้อง หรือการเลือกใช้สารเคมี/ชีวภาพควบคุมศัตรูพืชอย่างเหมาะสม ขาดการปรับปรุงพันธุ์สัตว์หรือพันธุ์พืชที่ต้านทานโรค 4. การควบคุมโรคและการเฝ้าระวังยังไม่ครอบคลุม

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		หน่วยงานรัฐมีข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณ ทำให้การเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ขนาดใหญ่ยังไม่ต่อเนื่อง หรือเข้าไม่ถึงฟาร์มรายย่อยได้ทั้งหมด การแจ้งเตือนโรคหรือศัตรูพืชระบาดยังล่าช้า เกษตรกรรับข่าวสารไม่ทันหรือแก้ปัญหาไม่ทันเวลา 5. การใช้สารเคมีผิดวิธี ทำให้ศัตรูพืชดื้อยา เกษตรกรบางรายใช้สารกำจัดศัตรูพืชหรือยาฆ่าโรคสัตว์อย่างไม่ถูกต้อง หรือใช้สารตัวเดิมซ้ำบ่อยเกินไป ศัตรูพืชและเชื้อโรคเกิดการดื้อยา ส่งผลให้ต้องใช้สารเคมีในปริมาณมากขึ้น เพิ่มต้นทุนและทำลายสมดุลสิ่งแวดล้อม 6. ปัญหาภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate Change) อุณหภูมิและความชื้นที่เปลี่ยนแปลงฉับพลันจากภัยธรรมชาติ ทำให้เชื้อโรคหรือศัตรูพืชระบาดง่ายและรุนแรงขึ้น เช่น โรคในกุ้งมักแพร่ระบาดในฤดูฝนหรือฤดูแล้งที่รุนแรงผิดปกติ
W4	พื้นที่เกษตรมีอย่างจำกัด	สาเหตุที่พื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดสมุทรสาครมีอย่างจำกัด ได้แก่ 1. ลักษณะภูมิศาสตร์และการใช้ที่ดิน สมุทรสาครเป็นจังหวัดขนาดเล็ก มีพื้นที่เพียง 872 ตร.กม. ซึ่งเมื่อเทียบกับจังหวัดเกษตรกรรมอื่น (เช่น สุพรรณบุรี ชัยนาท) ถือว่ามีขนาดเล็กมาก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล มีแม่น้ำ ลำคลอง ป่าชายเลน และพื้นที่ชุ่มน้ำ ทำให้ไม่สามารถนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่เกษตรได้เต็มที่ 2. การขยายตัวของเขตเมืองและอุตสาหกรรม สมุทรสาครอยู่ใกล้กรุงเทพฯ เป็นจังหวัดอุตสาหกรรมและการประมงขนาดใหญ่ มีนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่ง เช่น นิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาคร เขตโรงงานแปรรูปอาหารทะเล การขยายตัวของนิคมและเขตเมืองแย่งพื้นที่ทำเกษตร เกษตรกรบางส่วนขายที่ดินเพื่อทำหมู่บ้านจัดสรร โรงงาน หรือคลังสินค้า เพราะราคาที่ดินสูงกว่าใช้ทำการเกษตร 3. ปัญหาการรุกป่าพื้นที่เกษตรโดยโครงการสาธารณูปโภค การพัฒนาถนน สะพาน ท่าเรือ เขตเศรษฐกิจพิเศษ และโครงข่ายโลจิสติกส์ในสมุทรสาครใช้พื้นที่เกษตรจำนวนมาก เช่น ถนนเศรษฐกิจ 1 ถนนพระราม 2 การขยายท่าเรือและเขตส่งออกสินค้าประมงยังใช้พื้นที่ชายฝั่งและป่าชายเลนที่เคยเป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ 4. ปัญหาน้ำเค็มรุกและดินเสื่อมสภาพ บางพื้นที่เกษตรใกล้ชายฝั่งทะเลหรือแม่น้ำท่าจีนประสบปัญหาน้ำเค็มรุก ทำให้เพาะปลูกพืชบางชนิดไม่ได้ หรือดินเสื่อมคุณภาพ กลายเป็นพื้นที่รกร้างหรือใช้ประโยชน์ได้จำกัด (ส่วนใหญ่เปลี่ยนไปทำการประมงหรือเลี้ยงกุ้งแทน) เกษตรกรบางส่วนละทิ้งพื้นที่เพราะต้นทุนปรับปรุงดินสูง
W5	ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร	สาเหตุสำคัญที่ทำการเกษตรในจังหวัดสมุทรสาครขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร 1. แรงงานภาคเกษตรย้ายไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาครเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล การประมง และโรงงานขนาดใหญ่จำนวนมาก งานในโรงงานมักให้ค่าจ้างสูงกว่า

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		มีสวัสดิการและรายได้มั่นคงกว่าการทำเกษตร จึงดึงแรงงานที่เคยทำเกษตรไปทำงานในโรงงานแทน แรงงานรุ่นใหม่ไม่นิยมทำเกษตรเพราะมองว่าเป็นงานหนัก รายได้ไม่แน่นอน 2. โครงสร้างแรงงานสูงวัย (Aging Farmer) เกษตรกรกรมุทธสาครส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ลูกหลานรุ่นใหม่ไม่สืบทอดอาชีพเกษตร ทำให้ขาดแรงงานรุ่นใหม่มาทำงานทดแทน เมื่อแรงงานเดิมสูงวัย การทำเกษตรที่ต้องใช้แรงงานหนักจึงเป็นข้อจำกัด 3. การพึ่งพาแรงงานต่างด้าวสูง แต่มีข้อจำกัดด้านกฎหมาย สมุทธสาครเป็นจังหวัดที่มีแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมประมง และโรงงานแปรรูป แต่ในภาคเกษตร แรงงานต่างด้าวที่ทำงานในฟาร์มและสวนยังมีน้อยเพราะมีข้อจำกัดเรื่องการขึ้นทะเบียนแรงงาน ถูกตรวจเข้มงวด และค่าใช้จ่ายในการจ้างสูงขึ้น บางส่วนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ทำให้ไม่สามารถใช้แรงงานได้เต็มศักยภาพ 4. การทำเกษตรยังพึ่งแรงงานคนมากกว่าเครื่องจักร เกษตรกรสมุทธสาครส่วนใหญ่ยังทำเกษตรขนาดเล็ก ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนซื้อเครื่องจักรหรือเทคโนโลยีช่วยแรงงาน เช่น เครื่องเก็บผลผลิต เครื่องปลูก เครื่องพ่นสารเคมี เมื่อแรงงานคนขาดแคลน และไม่ใช้เครื่องจักรทดแทนทำให้เกิดปัญหาขาดแรงงานซ้ำซ้อน 5. แรงงานขาดทักษะเกษตรสมัยใหม่ เกษตรกรยุคใหม่ต้องใช้ทักษะ เช่น การจัดการฟาร์มแบบมาตรฐาน GAP การใช้เทคโนโลยี IoT การแปรรูป หรือการตลาดออนไลน์ แรงงานส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการฝึกทักษะใหม่ จึงไม่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพงานแทนแรงงานคนได้
W6	เทคโนโลยีการเกษตรล้ำสมัย	สาเหตุหลักที่ทำให้การเกษตรในสมุทธสาครยังใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่ล้าสมัย ได้แก่ 1. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย มีข้อจำกัดด้านเงินลงทุน เกษตรกรสมุทธสาครส่วนใหญ่เป็นฟาร์มขนาดเล็ก พื้นที่ถือครองจำกัด รายได้ไม่สูงพอที่จะลงทุนซื้อเครื่องจักรหรือเทคโนโลยีทันสมัย เช่น ระบบน้ำอัจฉริยะ โรงเรือนอัตโนมัติ หรืออุปกรณ์ IoT การลงทุนเทคโนโลยีต้องใช้เงินก้อนใหญ่ แต่เกษตรกรขาดแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ หรือขาดหลักประกันกู้เงิน 2. เกษตรกรขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะใช้เทคโนโลยี เกษตรกรบางส่วนยังไม่เข้าใจวิธีใช้เทคโนโลยี เช่น เซนเซอร์ควบคุมการให้น้ำ โดรนการเกษตร แอปจัดการฟาร์ม หรือแม้แต่การตลาดออนไลน์ หลายคนสูงอายุ จึงไม่ถนัดใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือยังไม่มีเวลาถ่ายทอดองค์ความรู้รุ่นต่อรุ่น 3. โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในชนบทยังไม่พร้อม บางพื้นที่ยังขาดอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงหรือสัญญาณมือถือที่ดี ทำให้ใช้ระบบ IoT หรือควบคุมระยะไกลได้ยาก ขาดศูนย์เรียนรู้เกษตรอัจฉริยะ หรือพื้นที่สาธิตเทคโนโลยีในระดับชุมชน 4. ขาดการรวมกลุ่มหรือสหกรณ์ที่เข้มแข็ง

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		เกษตรกรทำงานแยกกันรายย่อย การลงทุนเทคโนโลยีต้องใช้เงินสูง หากรวมกลุ่มหรือจัดตั้งสหกรณ์เข้มแข็ง จะช่วยแชร์ต้นทุนเครื่องจักร หรือสร้างศูนย์บริการร่วมได้ แต่สหกรณ์ในบางพื้นที่ยังไม่เข้มแข็ง การขาดองค์กรกลางส่งผลให้ขาดต่อรองกับรัฐหรือเอกชนเพื่อขอสนับสนุนเทคโนโลยี 5. ขาดนโยบายหรือมาตรการจูงใจให้ใช้เทคโนโลยี มาตรการส่งเสริม Smart Farming ในบางพื้นที่ยังจำกัด มีงบประมาณไม่ทั่วถึง ขาดรูปแบบสินเชื่อเพื่อเทคโนโลยีโดยเฉพาะ บริษัทเอกชนที่ให้บริการเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบโดรน บริการเกษตรแม่นยำ ยังเข้าถึงพื้นที่เกษตรกรขนาดเล็กได้น้อย
W7	ขาดการแปรรูปสินค้าเกษตร	สาเหตุหลักที่เกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาครยังขาดการแปรรูปสินค้าเกษตรซึ่งเป็นจุดอ่อนสำคัญ ได้แก่ 1. ขาดความรู้และทักษะด้านการแปรรูปสินค้า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือประมงพื้นฐาน แต่ยังขาดความรู้เชิงเทคนิคเกี่ยวกับ กระบวนการแปรรูป เช่น การถนอมอาหาร การทำมาตรฐาน ออย. GMP HACCP ทำให้ไม่สามารถต่อยอดผลผลิตเป็นสินค้าแปรรูปพร้อมขาย หรือแปรรูปเพิ่มมูลค่าได้ 2. ขาดเงินทุนและเครื่องจักรสำหรับการแปรรูป กระบวนการแปรรูปสินค้าต้องมีอุปกรณ์ เครื่องจักร โรงเรือน หรือโรงงานมาตรฐาน ซึ่งใช้ต้นทุนสูง เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่เข้าถึงแหล่งทุนหรือสินเชื่อได้ยาก จึงยังคงขายผลผลิตสดเป็นหลัก 3. ขาดการรวมกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ เกษตรกรหลายรายยังทำงานแยกกัน ไม่รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์เพื่อพัฒนาโรงงานแปรรูปขนาดเล็ก การแปรรูปต้องใช้กำลังการผลิตระดับหนึ่งเพื่อให้คุ้มทุน หากแยกกันทำจะไม่เกิดความคุ้มค่า 4. ขาดมาตรฐานคุณภาพและการรับรอง แม้มีสินค้าแปรรูปหลายชนิด เช่น อาหารทะเลแปรรูป ผลิตภัณฑ์ประมง แต่การจะเข้าสู่ตลาดสมัยใหม่ต้องผ่านมาตรฐาน เช่น ออย., GMP, HACCP เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่สามารถดำเนินการจัดการเรื่องมาตรฐานและเอกสารได้ครบถ้วน ทำให้ขายได้เฉพาะตลาดท้องถิ่น 5. การตลาดและช่องทางขายยังจำกัด เกษตรกรบางรายที่เริ่มแปรรูปสินค้าแล้ว ยังไม่รู้วิธีสร้างแบรนด์ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ หรือขยายตลาดออนไลน์ ทำให้สินค้าแปรรูปขายได้ในวงจำกัด ไม่เกิดแรงจูงใจในการลงทุนขยายกำลังผลิต 6. ปัญหากฎระเบียบและข้อจำกัดด้านกฎหมาย กฎหมายบางอย่าง เช่น ข้อกำหนดเรื่องสุขลักษณะโรงงาน หรือมาตรฐานการผลิต มีรายละเอียดมากและซับซ้อน ทำให้เกษตรกรรายย่อยจัดการเองได้ยาก บางรายจึงไม่กล้าเริ่มต้นทำโรงงานแปรรูปแบบถูกต้องตามกฎหมาย

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
W8	การบริหารจัดการของ ผู้บริหารสหกรณ์ยังขาด ประสิทธิภาพ	สาเหตุหลักที่การบริหารจัดการของผู้บริหารสหกรณ์ในจังหวัดสมุทรสาครยังขาดประสิทธิภาพ ได้แก่ 1. ขาดความรู้และทักษะด้านการจัดการสมัยใหม่ ผู้บริหารสหกรณ์หลายแห่งยังอิงรูปแบบการจัดการแบบดั้งเดิม เน้นระบบเอกสารและการจัดการบัญชีแบบมือ ทำให้การตัดสินใจล่าช้า และไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีได้ทัน และทักษะสำคัญที่ขาด เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์การเงิน การจัดการความเสี่ยง และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2. ระบบบริหารจัดการยังขาดมาตรฐาน สหกรณ์หลายแห่งในสมุทรสาครยังไม่มีคู่มือหรือมาตรฐานการบริหารงานที่ชัดเจน ขาดแนวทางปฏิบัติ (SOP) ที่เป็นระบบ ทำให้การดำเนินงานขึ้นอยู่กับประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้บริหาร เมื่อเปลี่ยนผู้บริหาร กระบวนการจึงไม่ต่อเนื่องหรือเกิดความสับสนได้ง่าย 3. ขาดการมีส่วนร่วมและความเข้าใจสมาชิก ผู้บริหารบางส่วนยังเน้นการบริหารแบบรวมศูนย์ ไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดทิศทาง ส่งผลให้เกิดปัญหาการสื่อสาร ความไม่โปร่งใส หรือการตัดสินใจที่ไม่ตรงกับความต้องการของสมาชิก 4. ปัญหาความโปร่งใสและธรรมาภิบาล แม้มีกฎหมายควบคุม แต่สหกรณ์บางแห่งยังมีปัญหาเรื่องการตรวจสอบบัญชีและความโปร่งใส เช่น การจัดการเงินทุน หรือการกู้ยืมที่ไม่เป็นไปตามข้อบังคับ หากผู้บริหารไม่มีธรรมาภิบาลที่ดี อาจนำไปสู่ความเสียหายและทำให้สมาชิกขาดความเชื่อมั่น 5. ปรับตัวต่อเทคโนโลยีและตลาดยุคใหม่ได้ช้า สหกรณ์ส่วนใหญ่ยังเน้นการจัดการแบบเอกสารมากกว่าการใช้ซอฟต์แวร์หรือระบบดิจิทัล ทำให้การทำงานเชื่องช้า และข้อมูลไม่ทันสมัย ขาดแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อจัดการสมาชิก การตลาด หรือระบบบัญชี 6. การพัฒนาองค์ความรู้และฝึกอบรมต่อเนื่องยังไม่เพียงพอ หลายสหกรณ์ไม่มีแผนพัฒนาผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง บางแห่งไม่มีการอบรมทักษะใหม่ หรือการเรียนรู้จากกรณีศึกษาสหกรณ์ต้นแบบ ขาดโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จ
W9	เกษตรกรยังไม่สามารถ กำหนดราคาขายเองได้	สาเหตุหลักและเหตุผลเกษตรกรยังไม่สามารถกำหนดราคาขายสินค้าเกษตรเองได้ คือ 1. อำนาจต่อรองต่ำ เพราะการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) รายงานโครงสร้างตลาดสินค้าเกษตรไทยส่วนใหญ่ยังเป็นตลาดผู้ซื้อเป็นฝ่ายกำหนดราคา (Buyer's Market) โครงสร้างการตลาดสินค้าเกษตรของสมุทรสาคร - โดยเฉพาะผลผลิตจากชาวสวน เช่น มะพร้าว กล้วยไม้ พืชผัก และอาหารทะเลจากฟาร์มเลี้ยงส่วนใหญ่ขายผ่านพ่อค้าคนกลางหรือผู้รวบรวม (collector) พ่อค้าคนกลางมีบทบาทสำคัญตั้งแต่การรับซื้อ คัดแยก ขนส่ง จนถึงการเชื่อมต่อกับตลาดค้าส่งขนาดใหญ่

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		ใหญ่หรือโรงงานแปรรูป เกษตรกรรายย่อยจึงไม่สามารถเข้าถึงตลาดปลายทางได้โดยตรง ทำให้พึงพาราคาที่พ่อค้าคนกลางกำหนด (สศก. รายงานตลาดสินค้าเกษตร ปี 2564) 2. ปัญหาการรวมกลุ่มและการจัดตั้งสหกรณ์ยังมีข้อจำกัด จากข้อมูลรายงานประจำปีของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้สรุปภาพรวมการรวมกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ พบว่าบางจังหวัดยังขาดความเข้มแข็งและการจัดการที่ดี พบว่าแม้จะมีสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรหลายกลุ่มในสมุทรสาคร เช่น สหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้ง สหกรณ์ผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม แต่จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด สหกรณ์ที่เข้มแข็งจะช่วยให้ต่อรองราคาและจัดการตลาดได้ดีขึ้น (เช่น รวมผลผลิตขายตรง ทำตลาดออนไลน์) แต่หากการรวมกลุ่มไม่ชัดเจนหรือขาดทุนสนับสนุน เกษตรกรรายย่อยยังต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลางเหมือนเดิม 3. ขาดข้อมูลตลาดแบบเรียลไทม์และการตลาดสมัยใหม่ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) เคยศึกษาและระบุว่าผู้ผลิตสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ยังขาดระบบวิเคราะห์ราคาตลาด ทำให้กำหนดราคาขายเองไม่ได้ เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ยังอ้างอิงราคาจากพ่อค้าคนกลางเนื่องจากขาดระบบข้อมูลราคาตลาด (Market Intelligence) ที่แม่นยำหรือไม่สามารถเข้าถึงราคาตลาดปลายทาง เช่น ราคาตลาดกลางค้าส่งหรือตลาดต่างประเทศ ยิ่งไปกว่านั้น ช่องทางการขายตรงผู้บริโภค เช่น e-Marketplace หรือ Platform Digital ยังมีข้อจำกัดเรื่องทักษะ เทคโนโลยี และเครือข่ายขนส่ง 4. การผลิตไม่สม่ำเสมอและไม่มีมาตรฐานคุณภาพ FAO และ TDRI ชี้ว่า เกษตรกรไทยประสบปัญหาการจัดการคุณภาพผลผลิตและการตลาด สินค้าเกษตรของเกษตรกรรายย่อยมักมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอและมีปริมาณไม่แน่นอนตามฤดูกาล ทำให้ขาดอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อรายใหญ่ เช่น โรงงานส่งออก หรือตลาดพรีเมียมที่ต้องการมาตรฐานสูง เมื่อไม่สามารถควบคุมคุณภาพและปริมาณได้ เกษตรกรจึงไม่สามารถตั้งราคาขายเองได้ และต้องยอมรับราคาที่ตลาดหรือพ่อค้าคนกลางกำหนด (ตัวอย่าง) แผนพัฒนาเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองของเกษตรกร 1. เสริมพลังการรวมกลุ่ม (Cluster / สหกรณ์) เป้าหมาย - รวมกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยให้มีอำนาจต่อรองและจัดการผลผลิตร่วมกัน - พัฒนาสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง มีระบบบริหารโปร่งใส แนวทาง - ส่งเสริมจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใหม่ หรือฟื้นฟูสหกรณ์เดิม - สนับสนุนผู้จัดการกลุ่ม (Cluster Manager) ที่มีทักษะการตลาด - อบรมเกษตรกรให้เข้าใจสิทธิประโยชน์และกฎเกณฑ์ของสหกรณ์ - จัดตั้งศูนย์รวบรวมผลผลิตและคัดเกรดมาตรฐานกลางของชุมชน

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		2. พัฒนา “การตลาดนำการผลิต” และตลาดตรง เป้าหมาย - ลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง - ขายตรงผู้บริโภคหรือโรงงานผู้ใช้วัตถุดิบ แนวทาง - ทำ Contract Farming ที่ยุติธรรม ระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับโรงงานแปรรูปหรือห้างสรรพสินค้า - พัฒนา ตลาดออนไลน์ (e-Marketplace) สำหรับสินค้าชุมชน เช่น Shopee, Lazada, Facebook, LINE Official - ตั้ง ตลาดเกษตรชุมชน หรือ Farmers Market ที่มีจุดขายตรง เช่น ตลาดหน้าฟาร์ม ฟาร์มสเตย์ 3. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้า เป้าหมาย - ผลผลิตมีมาตรฐานเดียวกัน ปริมาณต่อเนื่อง สร้างความเชื่อมั่นผู้ซื้อ แนวทาง - อบรม GAP (Good Agricultural Practices) / Organic / ออ. - สนับสนุนการตรวจสอบคุณภาพ เช่น ห้อง Lab ชุมชน หรือใช้เทคโนโลยี Blockchain ติดตามย้อนกลับ - พัฒนาแบรนด์สินค้าเกษตรเฉพาะถิ่น เช่น GI หรือตราสินค้าชุมชน 4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุน เป้าหมาย - ลดต้นทุนโลจิสติกส์และป้องกันการถูกกดราคาเพราะขาดทางเลือก แนวทาง - สร้างศูนย์รวบรวม แพ็กกิ้งเฮาส์ ห้องเย็นเก็บรักษา - พัฒนาเส้นทางขนส่งผลผลิตเชื่อมชุมชน-เมืองท่า-ตลาดปลายทาง - ติดตั้งระบบข้อมูลราคาตลาดออนไลน์ (Market Info Board) ในชุมชน 5. เพิ่มทักษะการจัดการและการตลาด เป้าหมาย - เกษตรกรรุ่นใหม่เป็น “นักธุรกิจเกษตร” มากกว่าแค่ “ผู้ผลิต” แนวทาง - อบรมทักษะบัญชี ต้นทุน กำไร การเจรจาต่อรอง - เชิญวิทยากร/รุ่นพี่ Young Smart Farmer ถ่ายทอดประสบการณ์ - เชื่อมเครือข่ายกับผู้ซื้อรายใหญ่ โรงงาน โรงแรม ร้านอาหาร (B2B) 6. เสริมกฎเกณฑ์และกลไกคุ้มครอง เป้าหมาย - ลดการถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางหรือผู้ซื้อรายใหญ่ แนวทาง

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		- ใช้กฎหมายส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ให้มีอำนาจการต่อรอง - ใช้ระบบใบสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Forward Contract) - ประสานกรมการค้าภายในควบคุมราคาที่เป็นธรรม
W10	คุณภาพของแหล่งน้ำบางช่วงเวลาไม่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร	สาเหตุที่คุณภาพของแหล่งน้ำในจังหวัดสมุทรสาคร บางช่วงเวลาไม่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร เกิดจากหลายปัจจัยเชิงสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และโครงสร้างอุตสาหกรรมของจังหวัด ซึ่งสามารถสรุปพร้อมเหตุผลและข้อมูลอ้างอิงได้ดังนี้: 1. การปนเปื้อนจากภาคอุตสาหกรรม สมุทรสาครเป็นจังหวัดศูนย์กลางอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารทะเล แปรรูปอาหาร โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก-กลาง กระจุกตัวตามแม่น้ำท่าจีนและคลองสาขา โรงงานบางส่วนมีการปล่อยน้ำเสียที่มีสารเคมีหรือสารอินทรีย์ลงสู่แหล่งน้ำโดยตรงหรือไม่ผ่านการบำบัดที่ได้มาตรฐาน ทำให้แหล่งน้ำในคลองและแม่น้ำมีค่า BOD (Biochemical Oxygen Demand) และ COD (Chemical Oxygen Demand) สูงกว่ามาตรฐานในบางช่วงเวลา 2. การรุกรานของน้ำเค็ม (น้ำทะเลหนุน) สมุทรสาครเป็นจังหวัดชายฝั่งอ่าวไทย ปากแม่น้ำท่าจีนเปิดออกสู่ปากอ่าวโดยตรง ช่วงฤดูแล้งหรือเวลาที่ปริมาณน้ำจืดต้นน้ำลดลง จะเกิดน้ำทะเลหนุนสูง ทำให้น้ำเค็มรุกเข้ามาในคลองและแม่น้ำท่าจีนในระดับลึก ค่าความเค็มที่สูงนี้ส่งผลให้การใช้น้ำเพื่อเกษตร (โดยเฉพาะพืชสวนที่ไม่ทนเค็ม) เกิดความเสียหายได้ 3. การปนเปื้อนจากชุมชนและฟาร์มประมง ชุมชนที่อยู่อาศัยแนวคลองและการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (เช่น ฟาร์มกุ้ง ฟาร์มหอยแมลงภู) มีการปล่อยน้ำทิ้ง เช่น น้ำล้างบ่อเลี้ยง น้ำเสียจากครัวเรือนลงคลองโดยตรง หากระบบบำบัดน้ำเสียในระดับครัวเรือนหรือชุมชนขนาดเล็กไม่มีประสิทธิภาพ จะเกิดสารอาหารส่วนเกิน (ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส) ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าและสาหร่ายเจริญเติบโตเกิน (eutrophication) 4. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความแปรปรวนของสภาพอากาศ เช่น ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ปริมาณน้ำไหลผ่านน้อยในฤดูแล้ง แต่กลับมีปริมาณฝนตกหนักในบางช่วง ทำให้เกิดการชะล้างหน้าดิน สารเคมีปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ไหลลงสู่แม่น้ำหรือคลองได้มากกว่าปกติ เกิดการปนเปื้อนสารเคมีในระดับที่สูงขึ้นชั่วคราว
W11	ขาดผู้สืบทอดอาชีพด้านการเกษตร	จังหวัดสมุทรสาครประสบปัญหาขาดผู้สืบทอดอาชีพเกษตรกรรมเนื่องจากหลายปัจจัยเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้: 1. รายได้ต่ำ – งานหนัก - เกษตรกรมองว่าเป็นงานหนัก รายได้ประปรายน้อยกว่างานในนิคมอุตสาหกรรมหรือแรงงานในเมือง

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		- พ่อแม่ไม่ส่งเสริมลูกให้เป็นเกษตรกร เพราะหวังให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า 2. การย้ายถิ่นฐานของคนวัยทำงาน - เกษตรกรต่างส่งบุตรหลานไปเรียนในเมืองเพื่อโอกาสที่ดีกว่า สภาพชุมชนจึงเหลือแต่ผู้สูงอายุ - โครงสร้างประชากรสูงวัย ทั้งประเทศและจังหวัด มีอัตราเกษตรกรอายุ 60+ สูงขึ้น ขณะที่เกษตรกรรุ่นใหม่ลดลงมาก landactionthai.org 3. ขาดทักษะ-ทุน-เทคโนโลยี - เกษตรพื้นฐานส่วนใหญ่ยังเป็นแบบดั้งเดิม ไม่ปรับตัว สูญเสียโอกาสในการเพิ่มมูลค่าและประสิทธิภาพ - เด็กรุ่นใหม่ไม่ถนัดระบบฟาร์มสมัยใหม่ เช่น smart farming และเทคโนโลยีเกษตร จึงไม่เริ่มลงทุนในเส้นทางนี้ 4. ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม - จังหวัดเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและประมง ทำให้มีปัญหาฝุ่น มลพิษ และน้ำทะเลหนุน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตผลเกษตร ผลกระทบเหล่านี้ทำให้งานเกษตรเสียเปรียบเมื่อเทียบกับงานอื่น 5. ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ - ครอบครัวมีแนวโน้ม “ส่งลูกเข้าเมือง” เน้นอาชีพราชการหรือภาคอุตสาหกรรมมากกว่าเกษตร แม้ว่าจะมีโครงการส่งเสริม “Young Smart Farmer” หรือ “นำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้าน” แต่ก็ยังไม่แพร่หลายมากพอในพื้นที่นี้ แนวทางแก้ไขที่ควรพิจารณา - ยกระดับรายได้เกษตรกร ด้วยการส่งเสริมเกษตรกรรมแปรรูป (เพิ่มมูลค่า) และตลาดตรง เชื่อมผู้ผลิต-ผู้บริโภคโดยไม่ผ่านคนกลาง - สนับสนุนเกษตรอัจฉริยะ (smart farming) ที่ลดการใช้แรงงานและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ - สร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้เกษตรกร ผ่านโครงการ “เกษตรกรรุ่นใหม่” เพื่อให้แรงงานรุ่นใหม่เห็นถึงความน่าสนใจอาชีพเกษตรกรรม - ปรับค่านิยมครอบครัว ส่งเสริมให้ภาคเกษตรเป็นทางเลือกที่น่าภาคภูมิใจและมีความมั่นคง - แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยการลดมลพิษ-ฟื้นฟูคุณภาพน้ำและดิน เพื่อรักษาพื้นฐานการทำเกษตรในระยะยาว
W12	ขาดความมั่นคงในอาชีพ	การที่เกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาครขาดความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรมอาจเกิดจากหลายสาเหตุ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้: 1. ปัญหาการจัดการทรัพยากรน้ำและที่ดิน สมุทรสาครเป็นพื้นที่ชายฝั่งที่มีปัญหาน้ำเค็มรุกกล้าและน้ำท่วมจากทะเล โดยเฉพาะในพื้นที่เกษตรกรรม เช่น การทำนาเกลือหรือเพาะปลูกพืชผล การขาดแคลนน้ำจืดและการจัดการน้ำที่ไม่เหมาะสมส่งผลต่อผลผลิตที่ลดลงและความไม่แน่นอนในผลผลิต นอกจากนี้ ที่ดินบางส่วนอาจถูกเปลี่ยนไปใช้ใน

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		ภาคอุตสาหกรรมหรือการเลี้ยงกุ้ง ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลักของจังหวัด ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลงและเกษตรกรสูญเสียที่ดินทำกิน 2. ความผันผวนของราคาผลผลิตและต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรเผชิญกับความผันผวนของราคาพืชผล เช่น ข้าว มะพร้าว หรือพืชสวน ซึ่งมักถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง ทำให้รายได้ไม่แน่นอน ในขณะที่ต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และแรงงาน มีแนวโน้มสูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรมีกำไรน้อยหรือขาดทุน 3. การขาดแคลนองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เกษตรกรจำนวนมากในสมุทรสาครอาจขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เช่น การใช้ระบบน้ำหยด หรือการเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) รวมถึงความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงดินหรือการเลือกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทำให้ผลผลิตต่ำและไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ 4. ผลกระทบจากอุตสาหกรรมและการขยายตัวของเมือง สมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและการเลี้ยงกุ้งอย่างมาก ทำให้มีการแย่งชิงทรัพยากร เช่น น้ำและที่ดิน ระหว่างเกษตรกรและภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ การขยายตัวของเมืองและโรงงานอาจทำให้เกิดมลพิษในดินและน้ำ ส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร 5. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ เช่น ฝนตกไม่เป็นไปตามฤดูกาล หรือระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูกและผลผลิตในสมุทรสาคร ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มติดชายฝั่ง เกษตรกรอาจเผชิญกับความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติมากขึ้น 6. การขาดการสนับสนุนจากนโยบายและโครงสร้างพื้นฐาน เกษตรกรอาจได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐไม่เพียงพอ เช่น การเข้าถึงสินเชื่อ เงินอุดหนุน หรือการฝึกอบรม นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบชลประทานหรือถนนสำหรับขนส่งผลผลิต อาจยังไม่ครอบคลุม ทำให้เกษตรกรเผชิญความยากลำบากในการทำกำไร
W13	ขาดการบริหารจัดการการเงินที่ดี	การขาดการบริหารจัดการการเงินที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาครเกิดจากหลายสาเหตุหลัก ดังนี้ 1. ขาดความรู้และทักษะด้านการเงิน สาเหตุ : เกษตรกรจำนวนมากในสมุทรสาครขาดการศึกษาหรือการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการการเงิน เช่น การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การวางแผนการลงทุน หรือการจัดการหนี้สิน สาเหตุนี้มักเกิดจากระบบการศึกษาที่เน้นทักษะการเกษตรมากกว่าการเงิน และการเข้าถึงแหล่งความรู้ที่จำกัด โดยเฉพาะในชุมชนชนบท ผลกระทบ: เกษตรกรอาจใช้จ่ายเกินตัวหรือกู้ยืมเงินโดยไม่วางแผนการชำระหนี้ ส่งผลให้เกิดหนี้สินสะสม

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		2. รายได้ไม่แน่นอนจากผลผลิตเกษตร สาเหตุ : เกษตรกรในสมุทรสาคร เช่น เกษตรกรทำนาเกลือ ต้องเผชิญกับความผันผวนของราคาผลผลิต ตัวอย่างเช่น ราคาเกลือที่ตกต่ำ ทำให้รายได้ไม่สม่ำเสมอและยากต่อการวางแผนการเงิน นอกจากนี้ ต้นทุนการผลิตที่สูง เช่น ปุ๋ยและแรงงาน ยิ่งทำให้เกษตรกรต้องกู้ยืมเพื่อลงทุน ผลกระทบ: การขาดเงินสดหมุนเวียนทำให้เกษตรกรพึ่งพาการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ ซึ่งมีดอกเบี้ยสูง และเพิ่มความเสี่ยงต่อการจัดการการเงินที่ผิดพลาด 3. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่จำกัด สาเหตุ : เกษตรกรในสมุทรสาครมักเผชิญกับข้อจำกัดในการเข้าถึงสินเชื่อจากสถาบันการเงินอย่างธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เนื่องจากขาดหลักประกันหรือเอกสารรับรอง ทำให้ต้องพึ่งพาเงินกู้นอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง การขาดความรู้ในการเลือกแหล่งเงินกู้ที่เหมาะสมยิ่งซ้ำเติมปัญหาการบริหารจัดการการเงิน ผลกระทบ: การกู้ยืมจากแหล่งนอกระบบทำให้เกษตรกรติดอยู่ในวงจรหนี้สิน และขาดโอกาสในการวางแผนการเงินระยะยาว 4. ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมและอุตสาหกรรม สาเหตุ : การปนเปื้อนของดินและน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมในสมุทรสาคร ซึ่งมีโรงงานกว่า 6,000 แห่ง ส่งผลให้ผลผลิตเกษตรลดลง เช่น การทำนาเกลือหรือพืชผลที่ได้รับผลกระทบจากสารหนักและมลพิษ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ลดลงและต้องใช้เวลาเพื่อชดเชยรายได้ที่ขาดหายไป โดยไม่มีการวางแผนการเงินที่เหมาะสม ผลกระทบ: การสูญเสียรายได้จากผลผลิตทำให้เกษตรกรต้องกู้ยืมเพิ่มและขาดความสามารถในการบริหารจัดการหนี้ 5. การขาดการสนับสนุนจากนโยบายและการฝึกอบรม สาเหตุ : ภาครัฐมีการสนับสนุนที่จำกัดในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงินแก่เกษตรกร เช่น การอบรมเรื่องการจัดการหนี้หรือการลงทุนในเทคโนโลยีเกษตรที่ช่วยลดต้นทุน โครงการฝึกอบรมมักไม่ครอบคลุมหรือเข้าถึงเกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลของสมุทรสาคร ผลกระทบ: เกษตรกรขาดเครื่องมือและความรู้ในการจัดการการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถรับมือกับความเสี่ยงทางการเงินได้ 6. พฤติกรรมการบริโภคและวัฒนธรรมการเงิน สาเหตุ : เกษตรกรบางรายอาจมีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ไม่สอดคล้องกับรายได้ เช่น การซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยหรือการลงทุนในสิ่งที่ไม่จำเป็น โดยขาดการวางแผนการออมหรือสำรองเงินฉุกเฉิน ซึ่งอาจเชื่อมโยงกับค่านิยมในชุมชนที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคในระยะสั้นมากกว่าการออม ผลกระทบ: การใช้จ่ายเกินตัวทำให้เกษตรกรขาดเงินสำรองและต้องกู้ยืมเพิ่ม ส่งผลต่อปัญหาการบริหารจัดการการเงิน

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
W14	กฎหมายสหกรณ์ไม่เข้ากับสภาวะปัจจุบัน	สาเหตุหลัก ๆ ที่กฎหมายสหกรณ์ไทย (เช่น พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไข) ไม่สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน 1. กฎหมายล้าสมัย ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันเปลี่ยนแปลงเร็ว มีเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การชำระเงินผ่านระบบออนไลน์ การใช้ Big Data หรือ FinTech แต่กฎหมายสหกรณ์ยังมีข้อจำกัด เช่น กำหนดวิธีดำเนินงาน การจัดการเงินกองทุน ระบบตรวจสอบบัญชีที่ยังไม่รองรับเทคโนโลยีใหม่ ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถปรับตัวด้านบริการการเงินหรือธุรกรรมสมัยใหม่ได้ทัน 2. ข้อกำหนดที่เข้มงวด แต่ไม่ยืดหยุ่น หลายมาตราของกฎหมายกำหนดรูปแบบการจดทะเบียนและการดำเนินงานไว้อย่างตายตัว เช่น จำนวนสมาชิก เงื่อนไขการกู้ยืม หรือการจัดประชุมใหญ่ แต่ในความเป็นจริง สหกรณ์ในพื้นที่ โดยเฉพาะสหกรณ์ขนาดเล็กหรือสหกรณ์ในชนบท มีข้อจำกัดด้านจำนวนสมาชิก การเดินทาง รวมถึงค่าใช้จ่าย จึงปฏิบัติได้ยาก 3. ระบบกำกับดูแลยังขาดความเข้มแข็งและทันสมัย แม้มีกฎหมายควบคุม แต่ในทางปฏิบัติ ระบบการกำกับดูแลสหกรณ์ (เช่น การตรวจสอบบัญชีภายในและภายนอก) ยังอิงรูปแบบเดิม ไม่มีระบบ IT Audit หรือการตรวจสอบเรียลไทม์ ทำให้เกิดปัญหาการทุจริตหรือการจัดการที่ไม่โปร่งใสในบางกรณี เช่น ข้าราชการเครดิตยูเนียนบางแห่ง 4. ไม่รองรับธุรกิจสหกรณ์ยุคใหม่ ปัจจุบัน สหกรณ์หลายแห่งขยายธุรกิจ เช่น โลจิสติกส์ ดิจิทัลแพลตฟอร์ม หรือ E-Commerce แต่กฎหมายสหกรณ์ยังจำกัดรูปแบบธุรกิจไว้ในกรอบเดิม เช่น เกษตรกรรม เงินออม หรือสินเชื่อสมาชิก ทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับเอกชนได้เต็มที่ 5. การมีส่วนร่วมของสมาชิกยังน้อย กฎหมายกำหนดสิทธิและหน้าที่สมาชิกไว้ แต่ไม่เพียงพอในการกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมจริง เช่น การใช้สิทธิออกเสียง หรือการตรวจสอบคณะกรรมการ ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริหารแบบรวมศูนย์ อำนาจกระจุกตัวอยู่ที่กรรมการเพียงไม่กี่คน
W15	ขาดการสร้างแบรนด์ / สตอรี่ของสินค้า	สาเหตุหลักที่การจำหน่ายสินค้าเกษตรของจังหวัดสมุทรสาครยังมีจุดอ่อนด้านการสร้างแบรนด์และเรื่องราวสินค้า (Product Branding & Storytelling) 1. เกษตรกรยังขาดความรู้และทักษะด้านการตลาดยุคใหม่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิต แต่ยังขาดทักษะด้านการสร้างแบรนด์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การเล่าเรื่องราวสินค้า (Storytelling) ให้โดนใจผู้บริโภค สินค้าเกษตรจึงมักขายเป็น “สินค้าดิบ” หรือวัตถุดิบทั่วไป ไม่ได้ถูกพัฒนาให้มี “เรื่องราว” ที่จุดเด่นท้องถิ่น เช่น เรื่องราววิถีชุมชนหรือมาตรฐานการผลิตปลอดภัย

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		2. ขาดเครือข่ายการตลาดและการรวมกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ แม้สมุทรสาครจะมีจุดแข็งด้านการประมงและอาหารทะเลแปรรูป แต่การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างแบรนด์ร่วมกันยังน้อย ส่วนใหญ่เกษตรกรขายให้พ่อค้าคนกลาง ไม่ได้รวมตัวกันทำแบรนด์หรือจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ทำให้ต่อรองตลาดน้อยและไม่มีเอกลักษณ์ 3. การสื่อสารคุณค่าและมาตรฐานสินค้าไม่ต่อเนื่อง สินค้าเกษตรบางชนิดของสมุทรสาคร เช่น อาหารทะเลสด อาหารทะเลแปรรูป สินค้าเกษตรปลอดภัย มีมาตรฐาน แต่ขาดการเล่าเรื่องต่อผู้บริโภคปลายทาง เช่น ไม่มีเรื่องราวจุดเด่นแหล่งผลิต วิธีการจับ การแปรรูปอย่างปลอดภัย หรือความยั่งยืน จึงขาดความแตกต่างจากคู่แข่ง 4. การออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ายังไม่ทันสมัย สินค้าเกษตรจำนวนมากยังใช้บรรจุภัณฑ์พื้นฐาน ไม่มีฉลากหรือดีไซน์ที่สร้างภาพลักษณ์ให้ดูทันสมัยหรือพรีเมียม ทำให้ไม่โดดเด่นบนชั้นวางสินค้าทั้งในตลาดท้องถิ่นและออนไลน์ 5. ขาดช่องทางโปรโมทเรื่องราว (Storytelling) บนออนไลน์ เกษตรกรหรือกลุ่มวิสาหกิจยังใช้ Social Media หรือ E-commerce อย่างจำกัด ทำให้เรื่องราวสินค้าไม่ถูกเล่าอย่างต่อเนื่องผ่านคอนเทนต์พื้นที่อย่างสมุทรสาครมีเรื่องราวประมงพื้นบ้านหรือวิถีประมงที่ดี แต่ยังไม่ถูกนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาด

2.3 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านโอกาส (Opportunities)

ตารางที่ 46 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านโอกาส (Opportunities)

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
O1	อนาคตประชากรมีความต้องการอาหารเพิ่มขึ้น	เหตุผลหลักที่ความต้องการอาหารจะเพิ่มขึ้นในอนาคต 1. การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ประชากรโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา องค์การสหประชาชาติ (UN) คาดว่า ประชากรโลกจะเพิ่มจากประมาณ 8,000 ล้านคนในปี 2023 เป็นราว 9,700 ล้านคนในปี 2050 การเพิ่มขึ้นของประชากรหมายถึงมีคนที่ต้องการอาหารมากขึ้น ทั้งอาหารสด อาหารแปรรูป และอาหารสัตว์ 2. การขยายตัวของกลุ่มคนชั้นกลาง (Middle Class Expansion) ในหลายประเทศ โดยเฉพาะในเอเชีย เช่น จีน อินเดีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงไทย กลุ่มคนชั้นกลางเติบโตขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อรายได้สูงขึ้น พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนไป จากเดิมกินอาหารพื้นฐาน ไปสู่การบริโภคโปรตีน เนื้อสัตว์ อาหารแปรรูป และอาหารคุณภาพสูงมากขึ้น 3. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร (Demographic Change) โครงสร้างประชากรมีคนอายุยืนยาวขึ้น ทำให้แม้จำนวนเด็กเกิดใหม่น้อยลง แต่มีคนอายุยืนยาวที่ยังคงต้องการบริโภคอาหารต่อเนื่อง ประชากรสูงวัยยังให้ความสำคัญกับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง เช่น อาหารสุขภาพ อาหารฟังก์ชัน 4. แนวโน้มการบริโภคอาหารแปรรูปและโปรตีนสัตว์ พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนจากอาหารสดพื้นฐานไปสู่การกินเนื้อสัตว์ นม ไข่ อาหารทะเลเพิ่มขึ้น เนื่องจากคนเมืองเพิ่มขึ้น การเข้าถึงซูเปอร์มาร์เก็ตดีขึ้น FAO คาดว่าความต้องการโปรตีนสัตว์ในโลกจะเพิ่มขึ้นกว่า 70% ในปี 2050 เมื่อเทียบกับปี 2010 5. ความต้องการอาหารที่ปลอดภัยและมีมาตรฐานสูงขึ้น ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารมากขึ้น จึงกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เช่น อาหารออร์แกนิก อาหารปลอดสาร อาหารฟังก์ชัน ความต้องการในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพิ่มขึ้นพร้อมกัน
O2	การส่งออกมีแนวโน้มเติบโตขยายตัวเพิ่มขึ้น	เหตุผลหลักที่การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยมีแนวโน้มเติบโต 1. ประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านทรัพยากรธรรมชาติ ไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสมต่อการผลิตสินค้าเกษตรทั้งพืชผล ปศุสัตว์ ประมง ตลอดปี พืชเศรษฐกิจหลัก เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง สับปะรด ผลไม้เขตร้อน (ทุเรียน มังคุด ลำไย) เป็นที่ต้องการในตลาดโลก 2. ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดโลกเพิ่มขึ้น

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		จากแนวโน้มประชากรโลกเพิ่มขึ้น รายได้เฉลี่ยสูงขึ้น ทำให้ความต้องการอาหารคุณภาพดี สินค้าเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในตลาดเอเชีย จีน ตะวันออกกลาง และอาเซียน ไทยจึงมีโอกาสขยายตลาดส่งออกต่อเนื่อง 3. ไทยมีชื่อเสียงด้านคุณภาพสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรหลายชนิดของไทยเป็นที่ยอมรับด้านรสชาติและมาตรฐาน เช่น ข้าวหอมมะลิ ผลไม้ไทย อาหารทะเลแช่แข็ง ผู้ประกอบการไทยมีการพัฒนาและขอการรับรองมาตรฐานสากล เช่น GAP, GMP, HACCP, Organic, Halal 4. ความตกลงทางการค้าเสรี (FTA) ช่วยเปิดตลาด ไทยมีข้อตกลงการค้าเสรีกับหลายประเทศ เช่น อาเซียน จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฯลฯ ทำให้สินค้าเกษตรของไทยเข้าสู่ตลาดเหล่านี้ได้ โดยเสียภาษีนำเข้าต่ำลงหรือไม่มีภาษีเลย ช่วยให้ต้นทุนแข่งขันได้เมื่อเทียบกับคู่แข่ง 5. การพัฒนาเทคโนโลยีและห่วงโซ่อุปทาน ไทยพัฒนาการแปรรูปและโลจิสติกส์มากขึ้น ทำให้รักษาคุณภาพสินค้าได้ดีขึ้น ระหว่างการขนส่งระยะไกล เพิ่มศักยภาพการจัดส่งผลผลิตสด แช่เย็น แช่แข็ง และอาหารแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่ม
O3	มีเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ที่ก้าวหน้าเพิ่มขึ้น และเข้าถึงได้ในอนาคต	เหตุผลหลักที่เทคโนโลยีเกษตรของไทยจะก้าวหน้าและเข้าถึงได้มากขึ้น 1. แรงผลักดันจากนโยบายรัฐและยุทธศาสตร์ชาติ รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับ “เกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture)” เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ Thailand 4.0 เพื่อยกระดับภาคเกษตรจากเกษตรดั้งเดิมสู่ เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture), เกษตรดิจิทัล (Digital Agriculture) และระบบอัตโนมัติ มีการสนับสนุนงบประมาณ งานวิจัย การพัฒนาแพลตฟอร์ม และการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น โครงการ Smart Farmer, Smart Farm และโครงการเกษตรแปลงใหญ่ 2. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาโดยภาคเอกชน ภาคเอกชนและ Startup ด้าน AgriTech ในไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาเทคโนโลยี เช่น โดรนเพื่อการเกษตร เซนเซอร์ตรวจวัดสภาพแปลง ระบบชลประทานอัจฉริยะ IoT เกษตร รวมถึง AI วิเคราะห์ข้อมูลการเพาะปลูก การแข่งขันด้านนวัตกรรมทำให้ต้นทุนเทคโนโลยีลดลง เกษตรกรรายย่อยจึงเข้าถึงได้ง่ายขึ้น 3. การสนับสนุนและถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยสถาบันการศึกษาและวิจัย มหาวิทยาลัยไทย เช่น จุฬาลงกรณ์ฯ เกษตรศาสตร์ ม.เชียงใหม่ ม.ขอนแก่น มีงานวิจัยด้านเกษตรแม่นยำและสมาร์ทฟาร์มมากขึ้น มีศูนย์เรียนรู้ Smart Farmer และศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center: AIC) กระจายอยู่ตามภูมิภาคเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร 4. ความจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพและแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงาน แรงงานภาคเกษตรไทยลดลงต่อเนื่องเพราะเข้าสู่สังคมสูงวัย ทำให้ต้องใช้เทคโนโลยีทดแทนแรงงานคน เช่น รถเกี่ยวนาอัจฉริยะ ระบบให้อาหารสัตว์

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		อัตโนมัติ ฟาร์มปศุสัตว์อัจฉริยะ เกษตรกรตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และควบคุมคุณภาพ 5. การเชื่อมโยงตลาดและความต้องการสินค้าคุณภาพ ตลาดทั้งในและต่างประเทศต้องการสินค้าคุณภาพสูง ปลอดภัย มีมาตรฐาน ตรวจสอบย้อนกลับได้ (Traceability) ซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย การเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยให้เกษตรกรปรับตัวและเข้าถึงเทคโนโลยี เช่น ระบบจัดการฟาร์มออนไลน์ ตลาดเกษตรดิจิทัล e-Marketplace
O4	มีนโยบายด้านการเกษตรที่ยั่งยืน	เหตุผลหลักที่ประเทศไทยต้องมีนโยบายเกษตรยั่งยืน 1. ความจำเป็นในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ประเทศไทยพึ่งพาการเกษตรเป็นหลัก แต่ต้องเผชิญกับปัญหาดินเสื่อมโทรม น้ำไม่เพียงพอ และการใช้สารเคมีเกินจำเป็น จึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์การจัดการดิน น้ำ ป่า ให้ยั่งยืน ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และฟื้นฟูศักยภาพของพื้นที่เพาะปลูก 2. รับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบจาก Climate Change สูง เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม โรคพืช โรคสัตว์ที่เปลี่ยนแปลงตามสภาพอากาศ นโยบายเกษตรยั่งยืนช่วยให้เกษตรกรปรับตัวได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ การใช้เทคโนโลยีแม่นยำ การจัดการน้ำแบบยืดหยุ่น 3. การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security) ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตอาหารสำคัญของโลก แต่ต้องรักษาคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก เกษตรยั่งยืนลดการใช้สารเคมีอันตราย สร้างมาตรฐาน GAP, Organic, GI เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ 4. การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร เกษตรยั่งยืนเป็นแนวทางให้เกษตรกรลดต้นทุนพึ่งพาปัจจัยภายนอก เช่น ปุ๋ย สารเคมี หันมาใช้วัสดุชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ช่วยสร้างรายได้ที่มั่นคง ลดหนี้สิน และรักษาสุขภาพของเกษตรกร
O5	มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย	1. ส่งเสริม “หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร” รัฐบาลโดยกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มีโครงการพัฒนา หมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม และ หมู่บ้านเกษตรท่องเที่ยว ชุมชนจะจัดกิจกรรมเชิงเกษตร เช่น เก็บผลไม้ตามฤดูกาล ทำนาข้าว ทำสวนสมุนไพรแปรรูปผลิตภัณฑ์ จัดตลาดชุมชน 2. พัฒนา “เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร” (Agro-tour Routes) มีการจัดทำ เส้นทางท่องเที่ยวเกษตรอินทรีย์, เส้นทางสวนผลไม้, ฟาร์มโคนม, แปลงดอกไม้, แปลงสาธิต Smart Farm เช่น เส้นทางผลไม้ภาคตะวันออก, เส้นทางกาแฟภาคเหนือ, เส้นทางโคนมภาคกลาง

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		3. พัฒนา “แหล่งเรียนรู้เกษตรกร” จัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้การเกษตร มีศูนย์เกษตรอินทรีย์, ศูนย์สาธิตการทำ เกษตรทฤษฎีใหม่, ฟาร์มตัวอย่างในพระราชดำริ 4. เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวชุมชน ภาครัฐบูรณาการ “ท่องเที่ยวเชิงเกษตร” ร่วมกับ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิถีชีวิต และ OTOP เพื่อสร้างรายได้หมุนเวียน 5. สนับสนุน “ฟาร์มทัวร์” และฟาร์มเชิงนิเวศ ภาครัฐส่งเสริมฟาร์มสาธิตและฟาร์มมาตรฐาน เช่น ฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก, ฟาร์มเห็ด, ฟาร์มปลูกผักไฮโดรโปนิกส์, ฟาร์มแพะ แกะ เน้นให้ผู้ประกอบการ พัฒนาแพ็คเกจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรร่วมกับเอกชน เหตุผลว่าทำไมภาครัฐจึงพัฒนาให้หลากหลาย 1. เพื่อกระจายรายได้สู่เกษตรกร ลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาการขายผลผลิต เพียงอย่างเดียว 2. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าท้องถิ่น สร้างแบรนด์สินค้าเกษตร (Farm Branding) 3. เพื่อสร้างโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีเกษตรดั้งเดิมและนวัตกรรมใหม่ 4. เพื่อเป็นนโยบายเสริมยุทธศาสตร์ BCG Economy Model (Bio-Circular- Green Economy) ของประเทศ
O6	นโยบายส่งเสริมให้มีการ รวมกลุ่มของเกษตรกร	การรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่น สหกรณ์การเกษตร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือ เครือข่ายเกษตรกร คือการที่เกษตรกรรายย่อยรวมตัวกัน เพื่อเพิ่มอำนาจ ต่อรอง แก้ปัญหาที่แต่ละคนทำคนเดียวไม่ได้ เช่น การซื้อปัจจัยการผลิต การตลาด การจัดการความเสี่ยง
O7	นโยบายส่งเสริมสินค้า เกษตรแปรรูป สู่สินค้า เกษตรมูลค่าสูง	1. เกษตรกรรมขั้นปฐมภูมิ (ขายวัตถุดิบ) ทำให้เกษตรกรได้มูลค่าต่ำ และเสี่ยง ต่อความผันผวนของราคา 2. การแปรรูปช่วยเพิ่มมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับผลผลิตเดิม เช่น จากมะพร้าวสด → น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น / เครื่องสำอาง / ขนมขบเคี้ยว 3. ประเทศไทยมีวัตถุดิบเกษตรหลากหลาย จึงมีศักยภาพสูงที่จะต่อยอด การแปรรูปเป็นโอกาสอย่างไร 1. เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ 2. ลดความเสี่ยงจากราคาผันผวน 3. สร้างนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ 4. สร้างงานและกระจายรายได้ในชุมชน 5. เชื่อมโยงกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
08	มีการสนับสนุนจากภาคเอกชน	ภาคเอกชน เช่น บริษัทอาหารขนาดใหญ่, ธุรกิจแปรรูป, ธุรกิจส่งออก, Modern Trade, สตาร์ทอัพ AgTech รวมถึงบริษัทโลจิสติกส์ มีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่การผลิตและตลาดสินค้าเกษตร การสนับสนุนของภาคเอกชนจะช่วยเชื่อมโยง เกษตรกร → โรงงาน → ตลาด ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โอกาสที่เกิดจากการสนับสนุนของภาคเอกชน 1. เพิ่มช่องทางตลาดและมูลค่าเพิ่ม เอกชนช่วยซื้อผลผลิตตรง เช่น Contract Farming (เกษตรพันธสัญญา) เกษตรกรมีตลาดแน่นอน ได้ราคาดี เอกชนพัฒนาแบรนด์และผลิตภัณฑ์ สร้าง Value Chain เช่น ผลิตอาหารแปรรูป ผลิตภัณฑ์พรีเมียมเพื่อส่งออก เข้าถึง Modern Trade เช่น ห้าง ซูเปอร์มาร์เก็ต โรงแรม ร้านอาหารใหญ่ ๆ ได้ง่ายขึ้น 2. ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม เอกชนลงทุนใน AgTech, Smart Farm, IoT, Big Data เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมมาตรฐาน GAP, Organic, BCG Model ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม 3. สร้างงานและพัฒนาทักษะ เกษตรกรและแรงงานท้องถิ่นได้รับการฝึกอบรมทักษะใหม่ เช่น แปรรูปบรรจุภัณฑ์ การตลาดออนไลน์ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน สร้างแบรนด์ท้องถิ่น OTOP ให้เข้าถึงตลาดกว้างขึ้น 4. ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น เงินลงทุนหมุนเวียนในชุมชน ลดการอพยพแรงงานไปเมืองใหญ่ พัฒนา Cluster เกษตร เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ ศูนย์กลางแปรรูปหรือตลาดกลาง 5. ผลักดันสินค้าไทยสู่ตลาดโลก เอกชนมีเครือข่ายการส่งออก ระบบขนส่ง โลจิสติกส์ สนับสนุนมาตรฐานส่งออก (GMP, HACCP, Organic, Halal) → เพิ่มความสามารถแข่งขัน
09	มีความร่วมมือระหว่างประเทศ	ความร่วมมือระหว่างประเทศในภาคเกษตร หมายถึง การที่ไทยทำความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การวิจัย การลงทุน และการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี/บุคลากร กับต่างประเทศ เช่น - ข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) - ความร่วมมือทางวิชาการ (MOU, G2G) - การเข้าร่วมองค์การระหว่างประเทศ (ASEAN, FAO, WTO) - ความร่วมมือด้านมาตรฐานและคุณภาพสินค้า โอกาสหลักที่เกิดขึ้น 1. ขยายตลาดส่งออก สินค้าเกษตรไทย เช่น ข้าว ผลไม้ ยางพารา อาหารทะเล มีตลาดต่างประเทศชัดเจน การมี FTA เช่น ไทย-จีน, ไทย-อาเซียน, ไทย-อียู (อยู่ระหว่างเจรจา) ช่วยลดภาษี นำสินค้าไทยเข้าตลาดใหญ่ได้ง่ายขึ้น

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		2. ยกระดับมาตรฐานสินค้า ไทยได้รับการถ่ายทอดมาตรฐาน GAP, GMP, Organic, Halal จากคู่ค้าระดับสากล สร้างความเชื่อมั่นให้สินค้าไทยปลอดภัย มีคุณภาพ → เพิ่มมูลค่าในตลาดโลก 3. รับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ มีโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ เช่น Precision Farming, Smart Farm, Bio Tech การร่วมมือกับประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี อิสราเอล ช่วยให้เกษตรกรไทยเข้าถึงนวัตกรรมได้เร็วขึ้น 4. ดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ นักลงทุนต่างชาติมาลงทุนสร้างโรงงานแปรรูปในไทย ยกระดับการผลิต สร้างงานในชนบท เพิ่มมูลค่าผลผลิต 5. สร้างโอกาสแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความร่วมมือด้านวิจัย การอบรมบุคลากร การพัฒนาทักษะแรงงาน เกษตร สร้างเครือข่ายวิจัยเกษตรข้ามประเทศ เช่น ความร่วมมือกับ FAO, ASEAN, APEC
O10	มีการเติบโตของระบบ e-Commerce	ระบบ e-Commerce (Electronic Commerce) คือ การดำเนินธุรกรรมทางการค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะบนอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมการซื้อขายสินค้า บริการ หรือข้อมูลผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน หรือโซเชียลมีเดีย ซึ่งรวมถึงกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสั่งซื้อ การชำระเงิน และการจัดส่ง ประเภทของ e-Commerce 1. B2C (Business to Consumer): ธุรกิจขายสินค้าหรือบริการให้ผู้บริโภค เช่น การซื้อของจาก Shopee หรือ Lazada 2. B2B (Business to Business): ธุรกิจค้าขายระหว่างกัน เช่น การซื้อวัตถุดิบผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ 3. C2C (Consumer to Consumer): ผู้บริโภคซื้อขายกันเอง เช่น การขายของมือสองผ่าน eBay หรือ Kaidee 4. C2B (Consumer to Business): ผู้บริโภคเสนอบริการหรือสินค้าให้ธุรกิจ เช่น การส่งงานฟรีแลนซ์ผ่านแพลตฟอร์ม 5. B2G (Business to Government): ธุรกิจค้าขายกับหน่วยงานรัฐบาลผ่านระบบออนไลน์ 6. M-Commerce (Mobile Commerce): การค้าผ่านอุปกรณ์มือถือ เช่น การสั่งซื้อผ่านแอปพลิเคชัน ระบบ e-Commerce กับภาคเกษตรไทย คืออะไร e-Commerce หมายถึง การขายสินค้าออนไลน์ ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น - Social Commerce: Facebook, Line, TikTok

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		- Marketplace: Lazada, Shopee, JD Central - B2B Platform: Alibaba, ThaiTrade - Direct Online Store: เว็บไซต์ร้านค้าของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน OTOP โอกาสสำคัญที่เกิดขึ้น 1. ขยายตลาดได้ทั่วประเทศและทั่วโลก เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการท้องถิ่น สามารถขายตรงถึงผู้บริโภคได้ทุกที่ ลดข้อจำกัด “ตลาดเฉพาะท้องถิ่น” สร้างยอดขายตลอดปี
O11	มีความต้องการสินค้า GAP เทรนด์การตลาดต้องการสินค้าได้มาตรฐาน	2. ลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรขายตรงผู้บริโภค ได้ราคาดีขึ้น ผู้บริโภคมั่นใจแหล่งที่มา โปร่งใส traceable 3. สร้างแบรนด์และมูลค่าเพิ่ม ใช้ e-Commerce สร้าง Storytelling และ Branding เช่น สินค้า GI, GAP, Organic ช่วยให้สินค้าธรรมดากลายเป็นสินค้าพรีเมียม → เพิ่มมูลค่า 4. ลดต้นทุนตลาดแบบเดิม ลดค่าใช้จ่ายเปิดหน้าร้านจริง ค่าตลาดกลาง ค่าขนส่งหลายทอด ใช้ระบบขนส่งพัสดุด่วน (Logistics) ส่งตรงผู้บริโภคได้ทันใจ 5. สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปรับตัว เกษตรกรพัฒนาแพ็คเกจจิ้ง การตลาดออนไลน์ การรับชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) สร้างโอกาสพัฒนาธุรกิจต่อยอดเป็น SMEs เกษตร
O12	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค นิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ	โอกาสต่อภาคการเกษตรของไทย 1. เพิ่มความต้องการผลผลิตเกษตรอินทรีย์และอาหารเพื่อสุขภาพ ผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพหันมาเลือกซื้อผัก ผลไม้ และผลิตภัณฑ์เกษตรที่ปลอดภัยหรือได้รับการรับรองมาตรฐาน เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand) หรือ GAP (Good Agricultural Practices) ส่งผลให้เกษตรกรมีโอกาสขยายการผลิตพืชผักสมุนไพร ผลไม้ เช่น มะพร้าวน้ำหอม หรือพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่สมุทรสาคร 2. ขยายช่องทางการค้าผ่าน e-Commerce ความนิยมอาหารเพื่อสุขภาพทำให้เกิดแพลตฟอร์ม e-Commerce ที่เน้นผลิตภัณฑ์เกษตร เช่น Shopee, Lazada หรือแพลตฟอร์มเฉพาะอย่าง “Local Alike” เกษตรกรในสมุทรสาครสามารถใช้ช่องทางนี้เพื่อขายผลิตภัณฑ์ เช่น เกล็ดสมุทรสาคร อาหารทะเลแปรรูป หรือผลไม้ ไปยังผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องการอาหารสุขภาพ 3. เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผ่านการแปรรูป ความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพกระตุ้นให้เกิดการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร เช่น การทำน้ำมะพร้าวบรรจุขวด อาหารทะเลอบแห้ง หรือผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูป ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าและยืดอายุการเก็บรักษา เกษตรกรในสมุทรสาครที่มีความชำนาญด้านอาหารทะเลสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		กึ่งแห้งเพื่อสุขภาพ หรือน้ำปลาที่ลดโซเดียม 4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้บริโภคที่สนใจอาหารเพื่อสุขภาพมักสนใจที่มาของอาหารและกระบวนการผลิต สร้างโอกาสให้เกษตรกรในสมุทรสาครพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ฟาร์มผักอินทรีย์หรือนาเกลือ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้และซื้อผลิตภัณฑ์โดยตรง 5. โอกาสส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ความนิยมอาหารเพื่อสุขภาพในตลาดโลก เช่น สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ เพิ่มความต้องการผลิตภัณฑ์เกษตรไทยที่มีคุณภาพสูง เช่น ผลไม้แห้ง สมุนไพร หรืออาหารทะเลแปรรูป เกษตรกรในสมุทรสาครสามารถใช้ประโยชน์จากความใกล้ชิดท่าเรือเพื่อส่งออกผลิตภัณฑ์ไปยังตลาดเหล่านี้
O13	นโยบายภาครัฐให้การสนับสนุนการทำการเกษตรมูลค่าสูง	นโยบายภาครัฐที่สนับสนุนการทำเกษตรมูลค่าสูง (High-Value Agriculture) เช่น การเกษตรแม่นยำ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาตลาด สร้างโอกาสสำคัญต่อภาคการเกษตรของไทย รวมถึงในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีศักยภาพด้านเกษตรกรรมและการแปรรูปอาหาร ดังนี้: 1. เพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตรผ่านการแปรรูป นโยบายสนับสนุนการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร เช่น การพัฒนาอาหารแปรรูปจากผลไม้ อาหารทะเล หรือสมุนไพร ช่วยเพิ่มมูลค่าและยืดอายุการเก็บรักษา ในสมุทรสาคร เกษตรกรสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น เกลือสมุทรสาคร เป็นเกลือสปา หรืออาหารทะเลเป็นผลิตภัณฑ์พร้อมรับประทานที่ได้มาตรฐาน 2. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ รัฐบาลสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบน้ำหยด โดรนเกษตร หรือการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน เกษตรกรในสมุทรสาครสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปลูกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ชายฝั่ง เช่น ผัก hydroponics หรือการจัดการนาเกลือ 3. ขยายโอกาสการส่งออกสู่ตลาดพรีเมียม นโยบายการส่งออกสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เช่น การเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA) และการรับรองมาตรฐานสากล (เช่น GAP, GMP) ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงตลาดต่างประเทศที่มีความต้องการสินค้าเกษตรคุณภาพสูง เช่น ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และสหรัฐฯ สมุทรสาครมีข้อได้เปรียบจากความใกล้ชิดท่าเรือ สามารถส่งออกผลิตภัณฑ์ เช่น มะพร้าว น้ำหอมหรืออาหารทะเลแปรรูป 4. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการฝึกอบรม รัฐบาลมีโครงการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เช่น โครงการจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และการฝึกอบรมทักษะการจัดการฟาร์มและการเงิน ช่วยให้เกษตรกรในสมุทรสาครลงทุนในเทคโนโลยีหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงได้ 5. พัฒนาการตลาดผ่าน e-Commerce และแพลตฟอร์มดิจิทัล นโยบายส่งเสริมการค้าออนไลน์ เช่น โครงการ “เกษตรผลิต พาณิชย์ตลาด” ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงผู้บริโภคผ่านแพลตฟอร์ม e-Commerce เช่น

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		Shopee, Lazada หรือ Thailand Post Mart ในสมุทรสาคร เกษตรกรสามารถขายผลิตภัณฑ์ เช่น เกลือสมุทร หรืออาหารทะเลแปรรูป ไปยังกลุ่มผู้บริโภคที่สนใจสินค้ามูลค่าสูง 6. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การพัฒนาฟาร์มท่องเที่ยว หรือศูนย์เรียนรู้ ช่วยให้เกษตรกรสร้างรายได้เสริมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์โดยตรงและให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในสมุทรสาคร การพัฒนานาเกลือหรือฟาร์มมะพร้าวเป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ความท้าทายที่ต้องพิจารณา การขาดความรู้และทักษะ: เกษตรกรในสมุทรสาครอาจขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำหรือการตลาดดิจิทัล ต้นทุนการลงทุนสูง: การเปลี่ยนไปสู่เกษตรมูลค่าสูงต้องใช้เงินลงทุนในเทคโนโลยีและการรับรองมาตรฐาน ผลกระทบจากมลพิษ: การปนเปื้อนจากอุตสาหกรรมในสมุทรสาครอาจกระทบคุณภาพผลผลิต การแข่งขันในตลาด: เกษตรกรต้องสร้างแบรนด์และคุณภาพที่โดดเด่นเพื่อแข่งขันในตลาดพรีเมียม
O14	นโยบายสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	นโยบายสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas Emissions) สร้างโอกาสต่อภาคการเกษตรของไทย รวมถึงในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีศักยภาพด้านเกษตรกรรมและการแปรรูป โดยโอกาสหลัก ๆ มีดังนี้: โอกาสต่อภาคการเกษตรของไทย 1 ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืนและเกษตรอินทรีย์ นโยบายลดก๊าซเรือนกระจก เช่น การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรคาร์บอนต่ำ (Low-Carbon Agriculture) กระตุ้นให้เกษตรกรหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี และปลูกพืชที่ช่วยกักเก็บคาร์บอน เช่น พืชคลุมดิน ในสมุทรสาคร เกษตรกรสามารถปลูกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ชายฝั่ง เช่น ผักทนเค็ม หรือสมุนไพรรอบ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการตลาดสีเขียว 2. การใช้เทคโนโลยีเกษตรสีเขียว รัฐบาลสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น ระบบน้ำหยด เกษตรแม่นยำ หรือการใช้พลังงานหมุนเวียนในฟาร์ม (เช่น โซลาร์เซลล์) ซึ่งช่วยลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ในสมุทรสาคร เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีนี้ในการจัดการนาเกลือหรือฟาร์มกุ้ง 3. การเข้าถึงตลาดคาร์บอนเครดิต นโยบายคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) เปิดโอกาสให้เกษตรกรสร้างรายได้จากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การปลูกต้นไม้ในพื้นที่เกษตร การจัดการดินเพื่อกักเก็บคาร์บอน หรือการทำนาข้าวแบบเปียกสลับแห้ง

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		ในสมุทรสาคร เกษตรกรสามารถเข้าร่วมโครงการคาร์บอนเครดิตผ่านการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหรือนาเกลืออย่างยั่งยืน 4. เพิ่มโอกาสการส่งออกสู่ตลาดสีเขียว ตลาดโลก เช่น สหภาพยุโรปและญี่ปุ่น มีความต้องการสินค้าเกษตรที่ผลิตด้วยวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นโยบายลดก๊าซเรือนกระจกช่วยให้เกษตรกรพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานสากล เช่น ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์หรืออาหารทะเลแปรรูปที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สมุทรสาครสามารถใช้ประโยชน์จากท่าเรือเพื่อส่งออกผลิตภัณฑ์เหล่านี้ 5. สนับสนุนการเงินและการฝึกอบรม รัฐบาลมีโครงการสินเชื่อสีเขียว (Green Financing) และการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมเกษตรยั่งยืน เช่น การสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เกษตรกรในสมุทรสาครสามารถใช้เงินกู้เพื่อลงทุนในเทคโนโลยีสีเขียวหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 6. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นโยบายลดก๊าซเรือนกระจกเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การพัฒนาฟาร์มเกษตรยั่งยืนหรือพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยว ในสมุทรสาคร การจัดการนาเกลือหรือพื้นที่ชายฝั่งอย่างยั่งยืนสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจสิ่งแวดล้อมและสร้างรายได้เสริม ความท้าทายที่ต้องพิจารณา การขาดความรู้และทักษะ: เกษตรกรในสมุทรสาครอาจขาดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสีเขียวหรือการเข้าร่วมตลาดคาร์บอนเครดิต ต้นทุนการลงทุนสูง: การเปลี่ยนไปสู่เกษตรยั่งยืนต้องใช้เงินลงทุนในเทคโนโลยีและการรับรองมาตรฐาน ผลกระทบจากมลพิษอุตสาหกรรม: โรงงานในสมุทรสาครอาจทำให้เกิดมลพิษที่ขัดขวางการทำเกษตรยั่งยืน การเข้าถึงข้อมูลและการสนับสนุน: เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลอาจไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายหรือโครงการสนับสนุนอย่างทั่วถึง
O15	นโยบายสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น (GI)	นโยบายสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น (Geographical Indications: GI) ซึ่งเป็นการรับรองสินค้าเกษตรที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัวอันเนื่องมาจากแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ สร้างโอกาสต่อภาคการเกษตรของไทย รวมถึงในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีศักยภาพด้านผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหารทะเล ดังนี้: โอกาสต่อภาคการเกษตรของไทย 1. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและสร้างแบรนด์ท้องถิ่น การรับรอง GI ช่วยยกระดับสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้นผ่านการสร้างเอกลักษณ์และการรับประกันคุณภาพ เช่น การสร้างแบรนด์ให้สินค้าเป็นที่รู้จักในระดับชาติและนานาชาติ ในสมุทรสาคร

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		2. ขยายโอกาสการส่งออกสู่ตลาดสากล สินค้า GI ได้รับการยอมรับในตลาดโลก เช่น สหภาพยุโรปและญี่ปุ่น ซึ่งให้ความสำคัญกับสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดชัดเจน สินค้าจากสมุทรสาคร เช่น มะพร้าว น้ำหอมที่ได้รับการรับรอง GI สามารถเจาะตลาดพรีเมียมในต่างประเทศได้โดยใช้ประโยชน์จากความใกล้ชิดท่าเรือของจังหวัด 3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม สินค้า GI ช่วยเชื่อมโยงการเกษตรกับการท่องเที่ยว โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเรียนรู้กระบวนการผลิตและซื้อสินค้าโดยตรง ในสมุทรสาคร การพัฒนาสวนมะพร้าวเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถสร้างรายได้เพิ่มเติมให้เกษตรกร 4. เพิ่มอำนาจต่อรองและรายได้ของเกษตรกร การรับรอง GI ช่วยให้เกษตรกรมีอำนาจต่อรองในห่วงโซ่อุปทานมากขึ้น เนื่องจากสินค้า GI มีความพิเศษและไม่สามารถเลียนแบบได้ ทำให้เกษตรกรได้รับราคาที่สูงขึ้นและลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลางในสมุทรสาคร เกษตรกรที่ผลิตเกลือหรือน้ำปลาสามารถตั้งราคาที่สูงขึ้นเมื่อได้รับการรับรอง 5. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและวัฒนธรรมท้องถิ่น นโยบาย GI ส่งเสริมการรักษาวิธีการผลิตแบบดั้งเดิมและการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 6. สนับสนุนการค้าผ่าน e-Commerce สินค้า GI มีความน่าสนใจในแพลตฟอร์ม e-Commerce เช่น Shopee, Lazada หรือ Thailand Post Mart เนื่องจากมีความเป็นเอกลักษณ์และเรื่องราวที่น่าสนใจ เกษตรกรในสมุทรสาครสามารถใช้แพลตฟอร์มเหล่านี้เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ GI

2.4 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านอุปสรรค (Threats)

ตารางที่ 47 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านอุปสรรค (Threats)

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
T1	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ผลกระทบ: สมุทรสาครเป็นพื้นที่ชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบจากระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ฝนตกไม่เป็นไปตามฤดูกาล และภาวะแล้ง ซึ่งส่งผลต่อการเพาะปลูกและการทำนาเกลือ ตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนแปลงของฤดูฝนอาจทำให้การผลิตเกลือลดลงเนื่องจากขาดแสงแดดที่จำเป็นต่อการระเหยน้ำ เหตุผล: การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศทำให้ผลผลิตไม่แน่นอนและเพิ่มต้นทุนการจัดการ เช่น การติดตั้งระบบชลประทานหรือการปรับปรุงดิน
T2	การแข่งขันในตลาดโลกจากประเทศคู่แข่ง	ผลกระทบ: สินค้าเกษตรของสมุทรสาคร เช่น น้ำปลาและอาหารทะเลแปรรูป ต้องแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตอื่น เช่น เวียดนามและอินโดนีเซีย ซึ่งมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า เหตุผล: การแข่งขันในด้านราคาและคุณภาพทำให้เกษตรกรต้องพัฒนามาตรฐานสินค้าและลดต้นทุน ซึ่งเป็นความท้าทายสำหรับเกษตรกรรายย่อยในสมุทรสาครที่ขาดเทคโนโลยีและเงินทุน
T3	ความผันผวนของราคาน้ำมันโลก	ผลกระทบ: ราคาน้ำมันที่ผันผวนส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต เช่น ค่าเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องจักรกลการเกษตรหรือการขนส่งสินค้าเกษตร เช่น เกลือและอาหารทะเลจากสมุทรสาคร เหตุผล: ต้นทุนที่สูงขึ้นทำให้กำไรของเกษตรกรลดลง โดยเฉพาะในสมุทรสาครที่พึ่งพาการขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือเพื่อส่งออก
T4	การระบาดของโรคในสัตว์เลี้ยงพืช และแมลงเศรษฐกิจ	ผลกระทบ: การเลี้ยงกุ้งในสมุทรสาคร ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมสำคัญ เผชิญกับโรค เช่น โรคกุ้งตายด่วน (EMS) ส่งผลให้ผลผลิตลดลงและเกษตรกรขาดทุน เหตุผล: การระบาดของโรคเพิ่มต้นทุนในการป้องกันและรักษา และอาจทำให้สูญเสียความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค
T5	การลดลงของทรัพยากรน้ำ ไม่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการบริหารจัดการน้ำ	ผลกระทบ: สมุทรสาครเผชิญปัญหาการขาดแคลนน้ำจืดจากน้ำเค็มรุก และการจัดการน้ำที่ไม่ดี ส่งผลต่อการเพาะปลูกพืชและการทำนาเกลือ เหตุผล: การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เช่น กรมชลประทาน และท้องถิ่น ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงน้ำจืดได้อย่างเพียงพอ
T6	การสูญเสียพื้นที่เกษตรจากการขยายตัวของชุมชนเมือง และพื้นที่อุตสาหกรรม	ผลกระทบ: สมุทรสาครมีโรงงานอุตสาหกรรมกว่า 6,000 แห่ง ทำให้ที่ดินเกษตรถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่โรงงานหรือที่อยู่อาศัย ส่งผลให้เกษตรกรสูญเสียพื้นที่ทำกิน เหตุผล: การขยายตัวของอุตสาหกรรมและเมืองลดพื้นที่สำหรับเกษตรกรรม เช่น นาเกลือและสวนมะพร้าว
T7	ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร	ผลกระทบ: สมุทรสาครมีโรงงานอุตสาหกรรมกว่า 6,000 แห่ง ทำให้ที่ดินเกษตรถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่โรงงานหรือที่อยู่อาศัย ส่งผลให้เกษตรกรสูญเสียพื้นที่ทำกิน

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
		เหตุผล: การขยายตัวของอุตสาหกรรมและเมืองลดพื้นที่สำหรับเกษตรกรรม เช่น นาเกลือและสวนมะพร้าว
T8	ความผันผวนของค่าเงิน	ผลกระทบ: การส่งออกสินค้าเกษตร เช่น น้ำปลาหรืออาหารทะเลจากสมุทรสาคร ได้รับผลกระทบจากค่าเงินบาทที่ผันผวน ซึ่งกระทบรายได้จากการส่งออก เหตุผล: ค่าเงินที่แข็งขึ้นทำให้สินค้าไทยมีราคาแพงในตลาดโลก ลดความสามารถในการแข่งขัน
T9	การเปลี่ยนแปลงนโยบายจากภาครัฐ	ผลกระทบ: นโยบายที่เปลี่ยนแปลงบ่อย เช่น การยกเลิกเงินอุดหนุนหรือเปลี่ยนเงื่อนไขสินเชื่อ สร้างความไม่แน่นอนให้เกษตรกรในสมุทรสาคร เหตุผล: การขาดความต่อเนื่องในนโยบายทำให้เกษตรกรไม่สามารถวางแผนระยะยาวได้
T10	ความเสี่ยงจากน้ำเค็มรุกพื้นที่ทางการเกษตร	ผลกระทบ: น้ำเค็มรุกจากชายฝั่งในสมุทรสาครทำให้ดินเค็มและไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช เช่น ข้าวหรือมะพร้าว เหตุผล: การรुक้าของน้ำเค็มเพิ่มต้นทุนในการปรับปรุงดินและลดผลผลิต
T11	การลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน	ผลกระทบ: การสูญเสียป่าชายเลนในสมุทรสาคร ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรสำหรับการเกษตรและประมง ลดความสมบูรณ์ของระบบนิเวศและกระทบการเลี้ยงกุ้งหรือประมงชายฝั่ง เหตุผล: ป่าชายเลนช่วยป้องกันน้ำเค็มรุกและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน การสูญเสียทำให้เกษตรกรสูญเสียทรัพยากร
T12	เข้าถึงแหล่งทุนได้ยาก	ผลกระทบ: เกษตรกรในสมุทรสาครขาดเงินทุนในการลงทุนด้านเทคโนโลยีหรือการแปรรูป เช่น การพัฒนานาเกลือให้ทันสมัย เนื่องจากขาดหลักประกันหรือความรู้ในการขอสินเชื่อ เหตุผล: การขาดแหล่งเงินทุนทำให้เกษตรกรพึ่งพาเงินกู้ยืมจากระบบที่มีดอกเบี้ยสูง
T13	ความไม่แน่นอนของตลาด	ผลกระทบ: ราคาสินค้าเกษตร เช่น เกลือหรือกุ้งในสมุทรสาคร ผันผวนตามความต้องการของตลาด ทำให้เกษตรกรวางแผนการเงินได้ยาก เหตุผล: การพึ่งพาพ่อค้าคนกลางและการขาดช่องทางการตลาดที่มั่นคงเพิ่มความเสี่ยง
T14	ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี	ผลกระทบ: เกษตรกรในสมุทรสาครขาดการเข้าถึงเทคโนโลยี เช่น ระบบน้ำหยดหรือเกษตรแม่นยำ ส่งผลให้ผลผลิตต่ำและต้นทุนสูง เหตุผล: การขาดความรู้และเงินทุนจำกัดการนำเทคโนโลยีมาใช้นาเกลือหรือฟาร์มกุ้ง
T15	ความเสี่ยงจากภัยพิบัติ	ผลกระทบ: สมุทรสาครเสี่ยงต่อภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วมหรือพายุ ซึ่งกระทบผลผลิตเกษตร เช่น การทำนาเกลือ หรือการเลี้ยงกุ้ง เหตุผล: ภัยพิบัติทำให้เกษตรกรสูญเสียผลผลิตและต้องใช้จ่ายเงินฟื้นฟู
T16	ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร	ผลกระทบ: ราคาเกลือหรืออาหารทะเลในสมุทรสาครผันผวน ทำให้เกษตรกรขาดรายได้ เหตุผล: การพึ่งพาตลาดส่งออกและพ่อค้าคนกลางเพิ่มความไม่แน่นอน

ลำดับที่	ด้าน	รายละเอียด/เหตุผล
T17	ภาวะสงครามในต่างประเทศ	ผลกระทบ: สงคราม เช่น ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง กระทบการส่งออกสินค้าเกษตร เช่น อาหารทะเลจากสมุทรสาคร เนื่องจากความไม่แน่นอนในห่วงโซ่อุปทาน เหตุผล: สงครามทำให้ค่าขนส่งสูงขึ้นและลดความต้องการในบางตลาด
T18	กำแพงภาษี	ผลกระทบ: สินค้าเกษตรจากสมุทรสาคร เผชิญกำแพงภาษีในบางประเทศ เช่น สหภาพยุโรป ทำให้ราคาสูงและแข่งขันได้ยาก เหตุผล: ภาษีนำเข้าสูงลดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย
T19	ภาครัฐขาดการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายด้านการเกษตร	ผลกระทบ: เกษตรกรในสมุทรสาครขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย เช่น การจดทะเบียน GI หรือมาตรฐาน GAP ทำให้เสียโอกาสในการพัฒนาสินค้า เหตุผล: การขาดการประชาสัมพันธ์และฝึกอบรมจำกัดการเข้าถึงโอกาสจากนโยบาย

3. การวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis

TOWS Matrix เป็นเครื่องมือที่ใช้พัฒนากลยุทธ์โดยการจับคู่ จุดแข็ง (Strengths) และ จุดอ่อน (Weaknesses) กับ โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Threats) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ใน 4 มิติ: SO (Strengths-Opportunities), WO (Weaknesses-Opportunities), ST (Strengths-Threats), และ WT (Weaknesses-Threats) ดังนี้:

ตารางที่ 48 การวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis (SO Strategies ใช้จุดแข็งคว้าโอกาส)

SO Strategies (ใช้จุดแข็งคว้าโอกาส)			
กลยุทธ์	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดกลยุทธ์	เหตุผล
SO1	S1 (ระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ได้เปรียบ) O2 (การส่งออกมีแนวโน้มเติบโต) O10 (การเติบโตของ e-Commerce)	ใช้โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ เช่น ถนน พระราม 2 และท่าเรือ มหาชัย เพื่อส่งออกสินค้า เกษตร และอาหารทะเล แปรรูป ผ่านแพลตฟอร์ม e-Commerce	ความใกล้กรุงเทพฯ และท่าเรือ ช่วยลดต้นทุน การขนส่ง ขณะที่ e-Commerce ขยาย ช่องทางการส่งออกไปยัง ตลาดพรีเมียม
SO2	S2 (ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์) S5 (ผลผลิตหลากหลายและได้มาตรฐาน GAP, GI) O12 (ความนิยมอาหารเพื่อสุขภาพ)	พัฒนาผลิตภัณฑ์ เกษตรอินทรีย์และปลอดภัย เช่น มะพร้าวน้ำหอม บ้านแพ้ว และเกลือ สมุทรสาคร เพื่อตอบสนอง ความต้องการอาหารเพื่อ สุขภาพ	ทรัพยากรป่าชายเลน และดินที่เหมาะสม สนับสนุนการผลิตสินค้า GI ที่สอดคล้องกับ เทรนด์ผู้บริโภค
SO3	S4 (ระบบสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชน เข้มแข็ง) O6 (นโยบายส่งเสริมการรวมกลุ่ม)	สนับสนุนการรวมกลุ่ม เกษตรกรผ่านสหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาการแปรรูปและ การตลาด เช่น ตั้งศูนย์ รวบรวมผลผลิต	การรวมกลุ่มเพิ่มอำนาจ ต่อรองและลดการพึ่งพา พ่อค้าคนกลาง สอดคล้อง กับนโยบายภาครัฐ

ตารางที่ 49 การวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis (WO Strategies แกไขจุดอ่อนเพื่อใช้โอกาส)

WO Strategies (แก้ไขจุดอ่อนเพื่อใช้โอกาส)			
กลยุทธ์	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดกลยุทธ์	เหตุผล
WO1	W1 (การพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง) W9 (เกษตรกรกำหนดราคาขายเองไม่ได้) O10 (การเติบโตของ e-Commerce)	พัฒนาทักษะการตลาดออนไลน์และสร้างแพลตฟอร์ม e-Commerce เช่น Thailand Post Mart เพื่อจำหน่ายสินค้าโดยตรง	การค้าออนไลน์ลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลางและเพิ่มอำนาจต่อรองในการกำหนดราคา
WO2	W2 (ต้นทุนการผลิตสูง) W6 (เทคโนโลยีล้าสมัย) O3 (เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่)	นำเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ เช่น ระบบน้ำหยดและ IoT มาใช้ในฟาร์มกึ่งและนาเกลือ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ	เทคโนโลยีช่วยลดการใช้ทรัพยากรและเพิ่มผลผลิต ตอบโจทย์การลดต้นทุนระยะยาว
WO3	W7 (ขาดการแปรรูปสินค้าเกษตร) O7 (นโยบายส่งเสริมสินค้าเกษตรแปรรูป)	สนับสนุนการแปรรูปสินค้า เช่น น้ำมะพร้าวบรรจุขวดหรือเกลือสปา โดยใช้เงินสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐ	การแปรรูปเพิ่มมูลค่าและยืดอายุสินค้า สอดคล้องกับนโยบายเกษตรมูลค่าสูง

ตารางที่ 50 การวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis (ST Strategies ใช้จุดแข็งลดผลกระทบจากอุปสรรค)

ST Strategies (ใช้จุดแข็งลดผลกระทบจากอุปสรรค)			
กลยุทธ์	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดกลยุทธ์	เหตุผล
ST1	S3 (ศูนย์กลางการประมง) T2 (การแข่งขันในตลาดโลก)	พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าประมง เช่น กุ้งขาวและน้ำปลา ให้ได้มาตรฐานสากล (GAP, GMP) เพื่อแข่งขันกับคู่แข่ง เช่น เวียดนาม	ความแข็งแกร่งของท่าเรือมหาชัยและระบบ Cold Storage ช่วยรักษาคุณภาพสินค้าส่งออก
ST2	S2 (ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์) T10 (น้ำเค็มรุก) T11 (การลดลงของป่าชายเลน)	ส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชายเลนและใช้เทคโนโลยีจัดการน้ำเพื่อลดผลกระทบจากน้ำเค็มรุก	ป่าชายเลนช่วยป้องกันน้ำเค็มรุกและรักษาระบบนิเวศสำหรับประมงชายฝั่ง
ST3	S4 (ระบบสหกรณ์เข้มแข็ง) T12 (เข้าถึงแหล่งทุนยาก)	ใช้สหกรณ์เป็นตัวกลางในการขอสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำจาก ธ.ก.ส. เพื่อลงทุนในเทคโนโลยีและการแปรรูป	สหกรณ์ช่วยรวมกลุ่มเกษตรกร ลดความเสี่ยงทางการเงินและเพิ่มโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน

ตารางที่ 51 การวิเคราะห์ TOWS Matrix Analysis (WT Strategies ลดจุดอ่อนเพื่อรับมืออุปสรรค)

WT Strategies (ลดจุดอ่อนเพื่อรับมืออุปสรรค)			
กลยุทธ์	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดกลยุทธ์	เหตุผล
WT1	W3 (โรคและศัตรูพืช) T4 (การระบาดของโรค)	พัฒนาระบบ Biosecurity และ GAP ในฟาร์มกึ่งและพืชสวน เพื่อป้องกันการระบาดของโรค เช่น EMS และศัตรูพืช	การจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐานลดความสูญเสียจากโรคและเพิ่มความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค
WT2	W5 (ขาดแคลนแรงงาน) T7 (ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร)	นำเทคโนโลยีอัตโนมัติ เช่น โดรนเกษตรและเครื่องจักรเก็บเกี่ยว มาทดแทนแรงงาน	เทคโนโลยีลดการพึ่งพาแรงงานคนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
WT3	W8 (การบริหารจัดการสหกรณ์ขาดประสิทธิภาพ) T9 (การเปลี่ยนแปลงนโยบายจากภาครัฐ)	อบรมผู้บริหารสหกรณ์ให้มีทักษะการจัดการสมัยใหม่และสร้างระบบบริหารโปร่งใส	การบริหารที่มีประสิทธิภาพช่วยให้สหกรณ์ปรับตัวต่อนโยบายที่เปลี่ยนแปลงได้

4. การวิเคราะห์ PESTEL Analysis

PESTEL Analysis วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรในสมุทรสาครใน 6 มิติ: Political, Economic, Social, Technological, Environmental, และ Legal

ตารางที่ 52 การวิเคราะห์ PESTEL Analysis

ปัจจัย	รายละเอียด	ผลกระทบต่อภาคการเกษตรในสมุทรสาคร
Political (การเมือง)	นโยบายส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูง (O13), การรวมกลุ่มเกษตรกร (O6), และสินค้า GI (O15) สนับสนุนโดยภาครัฐ แต่การเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยครั้ง (T9) สร้างความไม่แน่นอน	บวก: นโยบายช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้าและการเข้าถึงแหล่งทุน ลบ: การเปลี่ยนนโยบาย เช่น การยกเลิกเงินอุดหนุน ทำให้เกษตรกรวางแผนยาก
Economic (เศรษฐกิจ)	ความผันผวนของค่าเงิน (T8) ราคาน้ำมัน (T3) เพิ่มต้นทุนการผลิตและส่งออก การเติบโตของ e-Commerce (O10) และการส่งออก (O2) เป็นโอกาส	บวก: e-Commerce และการส่งออกขยายตลาด ลบ: ค่าเงินและราคาน้ำมันที่ผันผวนลดกำไรและความสามารถในการแข่งขัน
Social (สังคม)	ความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพ (O12) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (O5) เพิ่มขึ้น แต่การขาดแคลนแรงงานรุ่นใหม่ (W5, T7) เป็นปัญหา	บวก: ความต้องการอาหารปลอดภัยและการท่องเที่ยวเพิ่มรายได้ ลบ: เกษตรกรสูงวัยและขาดแรงงานรุ่นใหม่จำกัดการพัฒนา
Technological (เทคโนโลยี)	เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ เช่น IoT และ Smart Farming (O3) เป็นโอกาส แต่เกษตรกรขาดทักษะและเงินลงทุน (W6, T14)	บวก: เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน ลบ: การเข้าถึงเทคโนโลยีจำกัดในเกษตรกรรายย่อย
Environmental (สิ่งแวดล้อม)	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (T1), น้ำเค็มรุก (T10), และการสูญเสียป่าชายเลน (T11) กระทบผลผลิต นโยบายลดก๊าซเรือนกระจก (O14) เป็นโอกาส	บวก: นโยบายสีเขียวสนับสนุนเกษตรยั่งยืน ลบ: ภัยธรรมชาติและมลพิษเพิ่มต้นทุนและลดผลผลิต
Legal (กฎหมาย)	ขาดการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกษตร เช่น GI และ GAP (T19) จำกัดโอกาส นโยบายสนับสนุนการรับรองมาตรฐาน (O11) ช่วยเพิ่มมูลค่า	บวก: การรับรองมาตรฐานเพิ่มความน่าเชื่อถือ ลบ: การขาดความรู้กฎหมายจำกัดการเข้าถึงนโยบาย

5. การวิเคราะห์ McKinsey 7-S Framework

McKinsey 7-S Framework วิเคราะห์องค์ประกอบภายในของภาคการเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร ใน 7 มิติ: Strategy, Structure, Systems, Shared Values, Skills, Style, และ Staff

ตารางที่ 53 การวิเคราะห์ McKinsey 7-S Framework

องค์ประกอบ	รายละเอียด	จุดแข็ง/จุดอ่อน
Strategy (กลยุทธ์)	เน้นเกษตรมูลค่าสูง (O13), การแปรรูป (O7), และการส่งออก (O2) โดยใช้จุดแข็งด้านโลจิสติกส์ (S1) และทรัพยากร (S2)	จุดแข็ง : การใช้ประโยชน์จากท่าเรือและถนนพระราม 2 เพื่อส่งออกสินค้า GI จุดอ่อน : การพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง (W1) และขาดการแปรรูป (W7) จำกัดมูลค่า
Structure (โครงสร้าง)	มีสหกรณ์ 48 แห่งและวิสาหกิจชุมชน (S4) แต่การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ (W8)	จุดแข็ง : สหกรณ์ช่วยรวมกลุ่มเกษตรกรและต่อรองราคา จุดอ่อน : การบริหารแบบรวมศูนย์และขาดความโปร่งใส
Systems (ระบบ)	ระบบ Cold Storage และท่าเรือประมง (S3) รองรับการส่งออก แต่ขาดระบบ Biosecurity และ GAP (W3)	จุดแข็ง : ระบบ Cold Storage รักษาคุณภาพอาหารทะเล จุดอ่อน : การจัดการฟาร์มที่ไม่ได้มาตรฐาน เพิ่มความเสี่ยงโรค
Shared Values (ค่านิยม)	วัฒนธรรมชุมชนประมงและเกษตรที่เข้มแข็ง (S4) สนับสนุนการรวมกลุ่ม	จุดแข็ง : ความร่วมมือในชุมชนช่วยถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดอ่อน : ขาดการรับรู้เกี่ยวกับนโยบาย GI และ GAP (T19)
Style (สไตล์)	การบริหารสหกรณ์เน้นแบบดั้งเดิม (W8) แต่เริ่มมีแนวโน้มใช้เทคโนโลยี (O3)	จุดแข็ง : ผู้นำชุมชนมีอิทธิพลในการรวมกลุ่ม จุดอ่อน : การบริหารที่ล้าสมัยจำกัดการปรับตัว
Staff (บุคลากร)	มีแรงงานประมงจำนวนมาก (S3) แต่ขาดแคลนแรงงานเกษตรรุ่นใหม่ (W5, T7)	จุดแข็ง : แรงงานต่างด้าวสนับสนุนการประมง จุดอ่อน : เกษตรกรสูงวัยและขาดแรงงานรุ่นใหม่
Skills (ทักษะ)	เกษตรกรมีประสบการณ์ยาวนาน (S6) แต่ขาดทักษะด้านเทคโนโลยีและการแปรรูป (W6, W7)	จุดแข็ง : ความเชี่ยวชาญในนาเกลือและการเลี้ยงกุ้ง จุดอ่อน : ขาดทักษะการใช้ IoT และการตลาดออนไลน์

สรุป

TOWS Matrix เสนอกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็ง เช่น โลจิสติกส์และทรัพยากร เพื่อคว้าโอกาส เช่น การส่งออก และ e-Commerce พร้อมแก้ไขจุดอ่อน เช่น การพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง และรับมืออุปสรรค เช่น น้ำเค็มรุกและโรคระบาด

PESTEL Analysis ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางการเมือง (นโยบาย) และเทคโนโลยีเป็นโอกาสสำคัญ แต่สิ่งแวดล้อม (ภัยธรรมชาติ) และกฎหมาย (ขาดการรับรู้) เป็นความท้าทาย

McKinsey 7-S Framework เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนาการบริหารสหกรณ์ ทักษะเกษตรกร และใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ภาคการเกษตรสมุทรสาครแข่งขันได้ในระยะยาว

ส่วนที่ 4

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

1. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร

“ยกระดับภาคการเกษตรและอาหารปลอดภัย เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม มุ่งสู่มาตรฐานการผลิตคุณภาพชีวิตวิถีใหม่ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

2. พันธกิจ (Mission)

- 2.1 พัฒนาภาคการเกษตร เกษตรแปรรูป และอาหารปลอดภัย ให้มีมูลค่าสูงและได้มาตรฐานสากล
- 2.2 เพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่ทันสมัย
- 2.3 ส่งเสริมสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น
- 2.4 พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรสู่วิถีใหม่ให้มีความมั่นคง
- 2.5 ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

3. เป้าประสงค์การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร (Goals)

- 3.1 สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสาครได้รับการพัฒนาให้ปลอดภัย มีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล และมีมูลค่าสูงเพิ่มขึ้น
- 3.2 เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
- 3.3 ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและยั่งยืน โครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น

4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 4.1 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาการผลิตภาคการเกษตรในจังหวัดสมุทรสาครเพิ่มขึ้น
- 4.2 ร้อยละของรายได้สุทธิในการประกอบอาชีพของเกษตรกรเพิ่มขึ้น
- 4.3 ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและยั่งยืนเพิ่มขึ้น
- 4.4 โครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น

5. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ตารางที่ 54 ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่การเป็นมืออาชีพ และเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแห่งอนาคต	
เป้าหมาย	เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน และมีความสามารถในการแข่งขันสูง
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. จำนวนเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer เพิ่มขึ้น
	2. ร้อยละของรายได้สุทธิในการประกอบอาชีพของเกษตรกรเพิ่มขึ้น
	3. จำนวนสมาชิกของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น
	4. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ให้บริการทางการเกษตรเพิ่มขึ้น
แนวทางการพัฒนา	1. เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการแห่งอนาคต
	2. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
	3. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร
	4. สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร
	5. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนากิจการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และบริการมูลค่าสูง	
เป้าหมาย	สินค้าเกษตรและบริการมีคุณภาพสูง มาตรฐานสูง ปลอดภัยสูง และมูลค่าสูง
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรชีวภาพ เกษตรปลอดภัย และเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น
	2. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น
	3. เกษตรกรมีช่องทางในการจำหน่ายสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น
	4. เกษตรกรสามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรแบบครบวงจรเพิ่มขึ้น
	5. เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มขึ้น
	6. มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น
แนวทางการพัฒนา	1. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน
	2. ส่งเสริมการวางแผนการผลิตและพัฒนากิจการผลิตสินค้าเกษตร ในเขตเศรษฐกิจเพื่อเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต
	3. พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง ให้ได้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐานสากล ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่
	4. พัฒนาระบบการตลาด บริหารจัดการสินค้าเกษตร และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี
	5. ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย
	6. สนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ และการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืน	
เป้าหมาย	ใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. จำนวนเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น (GAP) (พืช ประมง ปศุสัตว์)
	2. เกษตรกรมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
	3. เกษตรกรสามารถบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืนเพิ่มขึ้น
	4. มีการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างน้อยปีละ 1 ผลิตภัณฑ์
แนวทางการพัฒนา	1. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
	2. สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร
	3. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม มีความปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
	4. ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)
ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร	
เป้าหมาย	เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สามารถใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศการเกษตรได้อย่างทั่วถึงและมีความสะดวก
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. สินค้าเกษตรมีการจำหน่ายบนแพลตฟอร์มออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
	2. สินค้าเกษตรได้รับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์
	3. มีระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร
แนวทางการพัฒนา	1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์เกษตร
	2. สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร
	3. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์
	4. ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
	5. พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร

ส่วนที่ 4 ข้อ 4 ข้อมูลบัญชีรายการ ชุดโครงการสำคัญ

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่งงบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่การเป็นมืออาชีพ และเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแห่งอนาคต									
1	โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ (ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี	14,000.00	14,000.00	14,000.00	14,000.00	14,000.00	70,000.00
2	โครงการ ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	1,702,819.57	14,997,969.00	15,000,000.00	15,000,000.00	15,000,000.00	61,700,788.57
3	โครงการ สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	250,000.00	150,000.00	150,000.00	150,000.00	150,000.00	850,000.00
4	โครงการ ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐพัฒนาการเกษตรยั่งยืน	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	1,582,270.00	1,462,600.00	1,694,470.00	160,000.00	160,000.00	5,059,340.00
5	โครงการ ส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	4,229,582.07	4,361,981.18	4,511,600.00	4,500,000.00	4,500,000.00	22,103,163.25
6	โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	734,542.96	0.00	0.00	0.00	734,542.96
7	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	489,499.80	0.00	0.00	0.00	489,499.80
8	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ ศักยภาพ และพัฒนาคนทุกช่วงวัย ในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP)	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	95,599.20	86,000.00	100,000.00	100,000.00	381,599.20
9	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง และเกษตรกรรุ่นใหม่ (SMART FARMER & YOUNG SMART FARMER)	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	40,000.00	40,000.00	40,000.00	120,000.00
10	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	108,150.00	107,455.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	515,605.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่งงบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
11	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	49,400.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	249,400.00
12	โครงการ ส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	203,750.00	310,300.00	300,000.00	300,000.00	300,000.00	1,414,050.00
13	โครงการ การพัฒนาเกษตรกร (อาสาสมัครเกษตร)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	29,200.00	25,200.00	17,840.00	30,000.00	30,000.00	132,240.00
14	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	34,400.00	14,580.00	30,000.00	30,000.00	30,000.00	138,980.00
15	โครงการ การสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและผลิตสื่อในงานส่งเสริมการเกษตร ปี 2566	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	30,000.00	30,000.00	30,000.00	30,000.00	30,000.00	150,000.00
16	โครงการ จัดทำข้อมูลกรอบตัวอย่างสำหรับสำรวจ (Sampling for List Frame Survey) โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	19,370.00	19,370.00	19,370.00	19,370.00	19,370.00	96,850.00
17	โครงการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	311,380.00	326,270.00	77,000.00	300,000.00	300,000.00	1,314,650.00
18	โครงการ พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	97,000.00	97,000.00	97,000.00	97,000.00	97,000.00	485,000.00
19	โครงการ สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตสินค้าด้านการเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	95,000.00	121,500.00	130,000.00	130,000.00	130,000.00	606,500.00
20	โครงการ ส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	44,000.00	39,600.00	40,000.00	40,000.00	40,000.00	203,600.00
21	โครงการ งานมหกรรมกล้วยไม้และของดีสมุทรสาคร	งบจังหวัด	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	1,393,247.00	0.00	0.00	0.00	1,393,247.00
22	โครงการ ยกระดับสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP	งบจังหวัด	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	127,500.00	0.00	0.00	0.00	127,500.00
23	โครงการ ยกระดับสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	120,700.00	0.00	0.00	0.00	120,700.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
24	โครงการ การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ องค์กร เกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร	งบจังหวัด	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	1,435,856.00	0.00	0.00	0.00	1,435,856.00
25	โครงการ มหกรรมจำหน่ายสินค้าเกษตรจังหวัด สมุทรสาครขององค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเครือข่าย	งบจังหวัด	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	1,273,193.00	0.00	0.00	1,273,193.00
26	โครงการ สินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง "1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง" ด้านพืชแมลง เศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์ ปี 2567	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	1,880,508.90	0.00	0.00	0.00	1,880,508.90
27	โครงการ พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	77,930.00	80,000.00	80,000.00	80,000.00	317,930.00
28	โครงการ ตลาดเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	23,700.00	23,700.00	23,700.00	71,100.00
29	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	259,540.00	259,540.00	259,540.00	778,620.00
30	โครงการ พัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทาง การเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	59,000.00	59,000.00	59,000.00	177,000.00
31	โครงการ พัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการ ธุรกิจเกษตร (เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer))	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	59,000.00	59,000.00	59,000.00	177,000.00
32	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรองค์กร เกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	137,000.00	137,000.00	137,000.00	411,000.00
33	โครงการ พัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน (เกษตร ผสมผสาน)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร	34,999.30	0.00	0.00	0.00	0.00	34,999.30
34	โครงการ สนับสนุนโครงการอื่นเนื่องมาจาก พระราชดำริ (คลินิกเกษตรเคลื่อนที่)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร	10,000.00	17,000.00	16,500.00	17,000.00	17,000.00	77,500.00
35	โครงการ ค่าจ้างเหมาบริการเอกชน (กองทุนหมุนเวียน)	งบประมาณอื่น ๆ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร	180,000.00	180,000.00	180,000.00	180,000.00	180,000.00	900,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
36	โครงการ ค่าเบี้ยประชุม อบก.ส่วนจังหวัด และอำเภอ และค่าติดตามลูกหนี้	งบประมาณอื่น ๆ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร	2,888.00	2,400.00	26,700.00	26,700.00	26,700.00	85,388.00
37	โครงการ ค่าประชาสัมพันธ์กองทุน สงเคราะห์เกษตรกร	งบประมาณอื่น ๆ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	5,480.00	5,000.00	5,000.00	15,480.00
38	โครงการ สนับสนุนการขับเคลื่อนงานด้าน การเกษตรในระดับพื้นที่	งบประมาณอื่น ๆ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	115,260.00	115,260.00	115,260.00	345,780.00
39	โครงการ รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	1,724,972.00	1,809,263.00	1,805,160.00	1,900,000.00	1,900,000.00	9,139,395.00
40	โครงการ พัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน (เกษตรกรทฤษฎีใหม่)	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	9,800.00	6,530.00	7,620.00	7,000.00	7,000.00	37,950.00
41	โครงการ พัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน (เกษตรกรผสมผสาน)	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	13,850.00	4,960.00	5,960.00	6,000.00	6,000.00	36,770.00
42	โครงการ ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลง ใหญ่	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	10,640.00	4,860.00	3,850.00	5,000.00	5,000.00	29,350.00
43	โครงการ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	4,200.00	4,300.00	4,500.00	4,500.00	4,500.00	22,000.00
44	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	11,400.00	3,200.00	5,000.00	5,000.00	5,000.00	29,600.00
45	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน เกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	5,300.00	5,800.00	3,800.00	6,000.00	6,000.00	26,900.00
46	โครงการ ส่งเสริมประสิทธิภาพด้าน การเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่ม เกษตรกรด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	6,640.00	3,600.00	3,700.00	4,000.00	4,000.00	21,940.00
47	โครงการ ตรวจสอบความถูกต้องในการทำ ธุรกรรมทางการเงินระหว่างสหกรณ์และ สมาชิก	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	5,400.00	6,720.00	32,770.00	32,770.00	32,770.00	110,430.00
48	โครงการ ฝึกอบรมเศรษฐกิจการเงินขั้น พื้นฐานแก่สมาชิกสหกรณ์	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	10,500.00	3,300.00	2,400.00	5,000.00	5,000.00	26,200.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
49	โครงการ คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุ เคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยาม มกุฎราชกุมาร	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	14,400.00	15,200.00	10,000.00	15,500.00	15,500.00	70,600.00
50	โครงการ เสริมสร้างการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	36,380.00	21,510.00	14,780.00	25,000.00	25,000.00	122,670.00
51	โครงการ ส่งเสริมอาสาสมัครเกษตร	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	11,850.00	8,100.00	8,400.00	10,000.00	10,000.00	48,350.00
52	โครงการ การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการ จัดทำบัญชีต้นกล้าเศรษฐกิจพอเพียง บัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือนให้แก่นักเรียนและครูในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
53	โครงการ แก้ไขปัญหาหนี้สิน และพัฒนาคุณภาพ ชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ด้วยระบบ สหกรณ์	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	0.00	14,580.00	15,000.00	15,000.00	15,000.00	59,580.00
54	โครงการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	20,100.00	20,100.00	19,800.00	20,100.00	20,100.00	100,200.00
55	โครงการพัฒนาศักยภาพด้านบัญชี วิชากิจ ชุมชน เพื่อการแปรรูป	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	0.00	0.00	101,410.00	100,000.00	100,000.00	301,410.00
56	โครงการยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชนด้วย กลไกบัญชี	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	0.00	0.00	10,080.00	10,080.00	10,080.00	30,240.00
57	โครงการพัฒนาความเข้มแข็ง ด้านการเงิน การ บัญชี ยกระดับการควบคุมภายในให้กับสหกรณ์	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	0.00	0.00	4,380.00	4,380.00	4,380.00	13,140.00
58	โครงการ กำกับด้านการบัญชีของสหกรณ์ ภาคเอกชน	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	0.00	0.00	10,600.00	10,600.00	10,600.00	31,800.00
59	โครงการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตด้านดิจิทัล ในสหกรณ์	งบปกติ	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรสาคร	0.00	0.00	11,440.00	11,440.00	11,440.00	34,320.00
60	โครงการ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร (คัดเลือกเกษตรกรดีเด่น)	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	4,000.00	4,000.00	4,000.00	4,000.00	4,000.00	20,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
61	โครงการสนับสนุนโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	50,000.00
62	โครงการ ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านปศุสัตว์	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	40,000.00	56,500.00	62,000.00	62,000.00	62,000.00	282,500.00
63	โครงการ ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	75,800.00	11,100.00	11,100.00	11,100.00	11,100.00	120,200.00
64	โครงการ สนับสนุนโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	101,114.00	19,500.00	44,400.00	44,400.00	44,400.00	253,814.00
65	โครงการ สนับสนุนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	50,000.00	75,800.00	50,600.00	50,600.00	50,600.00	277,600.00
66	โครงการ พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	50,500.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	130,500.00
67	โครงการ สร้างเกษตรกรปราดเปรื่อง	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	19,500.00	33,400.00	33,400.00	33,400.00	33,400.00	153,100.00
68	โครงการ ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	3,910,940.19	3,211,855.00	4,284,800.00	4,200,000.00	4,200,000.00	19,807,595.19
69	โครงการ ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	8,500.00	21,450.00	21,450.00	21,450.00	21,450.00	94,300.00
70	โครงการ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	57,940.00	18,450.00	18,450.00	18,450.00	18,450.00	131,740.00
71	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อรักษาและยกระดับความเข้มแข็งสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	37,300.00	37,300.00	37,300.00	37,300.00	37,300.00	186,500.00
72	โครงการ ยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	12,561.00	12,500.00	853,800.00	12,500.00	12,500.00	903,861.00
73	โครงการ ส่งเสริมเกษตรปลอดภัยในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	37,200.00	37,200.00	37,200.00	37,200.00	37,200.00	186,000.00
74	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (ผลไม้)	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	62,892.00	51,650.00	51,650.00	51,650.00	51,650.00	269,492.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
75	โครงการ สนับสนุนการส่งเสริมและพัฒนา สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตาม ศักยภาพ	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	3,974,837.65	3,711,481.14	3,711,481.14	3,711,481.14	3,711,481.14	18,820,762.21
76	โครงการ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	424,900.00	625,200.00	625,200.00	625,200.00	625,200.00	2,925,700.00
77	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่ม เกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	14,400.00	14,400.00	14,400.00	14,400.00	14,400.00	72,000.00
78	โครงการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ (อพสธ.)	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	25,600.00	64,100.00	64,100.00	64,100.00	64,100.00	282,000.00
79	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพภายใต้ โครงการจัดที่ดินตามนโยบายรัฐบาล	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	7,000.00	7,000.00	7,000.00	7,000.00	7,000.00	35,000.00
80	โครงการ แก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนา คุณภาพชีวิต สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วย ระบบสหกรณ์	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	9,900.00	16,470.00	16,470.00	16,470.00	16,470.00	75,780.00
81	โครงการ ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	93,760.00	93,760.00	93,760.00	93,760.00	375,040.00
82	โครงการ สร้างความเชื่อมั่นในสินค้าเกษตร และ อาหาร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	7,522.00	7,522.00	7,522.00	7,522.00	30,088.00
83	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	59,420.00	59,420.00	59,420.00	59,420.00	237,680.00
84	โครงการ สนับสนุนผู้ประกอบการกล้วยไม้ไทย จำกัด	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	563,150.00	563,150.00	563,150.00	563,150.00	2,252,600.00
85	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตและการ ขนส่งของสหกรณ์ เพื่อเป็นต้นแบบในการบริหาร จัดการ	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	30,622.00	30,622.00	30,622.00	30,622.00	122,488.00
86	โครงการ ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ใน ที่ดินพื้นที่นิคมสหกรณ์	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	2,880.00	2,880.00	2,880.00	2,880.00	11,520.00
87	โครงการ คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุ เคราะห์	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	80,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
88	โครงการ ปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่นิคม	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	74,620.00	74,620.00	74,620.00	74,620.00	298,480.00
89	โครงการ ยกระดับแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่ และเชื่อมโยงตลาด	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	9,300.00	9,300.00	9,300.00	27,900.00
90	โครงการ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร การ จัดการสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	89,620.00	89,620.00	89,620.00	268,860.00
91	โครงการ ยกระดับคุณภาพมาตรฐานการผลิต และ รวบรวมสินค้า มาตรฐานของสถาบันเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	20,520.00	20,520.00	20,520.00	61,560.00
92	โครงการ พัฒนาเครือข่าย และการตลาด สินค้าอัตลักษณ์พื้นที่ของสถาบันเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	177,680.00	177,680.00	177,680.00	533,040.00
93	โครงการ ส่งเสริมระบบโลจิสติกส์ในสถาบัน เกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	5,040.00	5,040.00	5,040.00	15,120.00
94	โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย/ เกษตรอินทรีย์ แบบครบวงจร เชื่อมโยงตลาดใน ประเทศและต่างประเทศ	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	501,620.00	501,620.00	501,620.00	1,504,860.00
95	โครงการ ส่งเสริมพัฒนาและกำกับดูแลสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	3,507,518.00	3,507,518.00	3,507,518.00	10,522,554.00
96	โครงการ พัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	51,700.00	51,700.00	51,700.00	155,100.00
97	โครงการ ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อ ยกระดับมาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าชุมชน	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	20,940.00	20,940.00	20,940.00	62,820.00
98	โครงการ พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย เพื่อ ขับเคลื่อนสหกรณ์ เกษตรกร ภายใต้โครงการ บ้านมั่นคงอย่างยั่งยืน	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	17,600.00	17,600.00	17,600.00	52,800.00
99	โครงการ ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจกับ ภาคเอกชนของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์เดินรถ	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	40,880.00	40,880.00	40,880.00	122,640.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่งงบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
100	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพภายใต้โครงการจัดที่ดิน ตามนโยบายรัฐบาล	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	10,240.00	10,240.00	10,240.00	30,720.00
101	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพงานจัดที่ดินในพื้นที่นิคมสหกรณ์	งบปกติ	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	387,800.00	387,800.00	387,800.00	1,163,400.00
รวม				19,848,525.78	39,525,962.18	42,374,536.14	38,995,073.14	38,995,073.14	179,739,170.38

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และบริการมูลค่าสูง									
1	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน	งบปกติ	ศูนย์บริหารจัดการ ด่านตรวจประมงเขต 5 (สมุทรสาคร)	131,487.00	235,120.00	140,000.00	140,000.00	140,000.00	786,607.00
2	โครงการ ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนา เกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของ เกษตรกร	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	14,394,485.00	14,589,493.07	12,323,731.00	1,300,000.00	1,300,000.00	43,907,709.07
3	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	7,033,774.57	3,666,762.30	2,910,000.00	3,000,000.00	3,000,000.00	19,610,536.87
4	โครงการ เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และเชื้อ ดื้อยาในสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	74,958.85	217,883.55	289,560.00	300,000.00	300,000.00	1,182,402.40
5	โครงการ พัฒนาศักยภาพด้านการประมง	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	1,321,247.15	1,186,776.84	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	5,508,023.99
6	โครงการ ป้องกันและแก้ปัญหาการทำประมงผิด กฎหมาย	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	1,099,984.00	1,279,941.90	1,534,000.00	1,500,000.00	1,500,000.00	6,913,925.90
7	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่ มาตรฐาน (เครื่องชั่งอุตสาหกรรม ทศนิยม 2 ตำแหน่ง)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	0.00	40,000.00	0.00	0.00	0.00	40,000.00
8	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่ มาตรฐาน (เครื่องระเหยแห้งด้วยไนโตรเจน)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	0.00	770,400.00	0.00	0.00	0.00	770,400.00
9	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่ มาตรฐาน (เครื่องเครื่องวัด Double seam) แบบ อัตโนมัติ	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	0.00	1,369,000.00	0.00	0.00	0.00	1,369,000.00
10	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่ มาตรฐาน (ตู้อบลมร้อน)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	0.00	0.00	180,000.00	180,000.00	180,000.00	540,000.00
11	โครงการส่งเสริมและสนับสนุนงานประมง	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพ สินค้าประมงสมุทรสาคร	0.00	0.00	809,811.14	800,000.00	800,000.00	2,409,811.14

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
12	โครงการ ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี	239,872.00	166,550.00	240,000.00	240,000.00	240,000.00	1,126,422.00
13	โครงการจดทะเบียนตรวจสอบรับรองแหล่งผลิต พืช GAP/GAP Plus	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี	0.00	0.00	177,215.00	177,215.00	177,215.00	531,645.00
14	โครงการจดทะเบียนตรวจสอบรับรองแหล่งผลิต พืช อินทรีย์	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี	0.00	0.00	3,900.00	3,900.00	3,900.00	11,700.00
15	โครงการตรวจโรคศัตรูพืชรู้อินทรีย์	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี	0.00	0.00	4,000.00	4,000.00	4,000.00	12,000.00
16	โครงการการตรวจปัจจัยการผลิต (ร้าน Q Shop) (ตรวจสอบการระบาดของแมลงหิวขาว)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี	0.00	0.00	28,500.00	28,500.00	28,500.00	85,500.00
17	โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว น้ำหอม GI ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี	0.00	0.00	210,000.00	210,000.00	210,000.00	630,000.00
18	โครงการ พัฒนาคูณภาพสินค้าประมงสู่ มาตรฐาน	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	2,296,146.83	2,731,568.99	3,000,000.00	3,000,000.00	3,000,000.00	14,027,715.82
19	โครงการ เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และเชื้อ ดื้อยาในสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	544,217.50	629,532.35	650,000.00	650,000.00	650,000.00	3,123,749.85
20	โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐานและเฝ้า ระวัง ป้องกันควบคุมโรคในสัตว์น้ำ)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	0.00	0.00	1,928,560.00	2,000,000.00	2,000,000.00	5,928,560.00
21	โครงการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงและพัฒนาธุรกิจ สัตว์น้ำเศรษฐกิจ	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	0.00	0.00	31,000.00	30,000.00	30,000.00	91,000.00
22	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้า สมุนไพรชีวภาพ	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	30,366.10	30,000.00	30,000.00	30,000.00	30,000.00	150,366.10
23	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	74,497.00	25,480.00	25,000.00	25,000.00	25,000.00	174,977.00
24	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตร อัจฉริยะ (1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ)	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	65,394.70	31,000.00	30,000.00	30,000.00	30,000.00	186,394.70

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
25	โครงการส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	202,100.00	202,100.00	202,100.00	606,300.00
26	โครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	87,500.00	87,500.00	87,500.00	262,500.00
27	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์	งบปกติ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	1,873,410.00	1,873,410.00	1,873,410.00	5,620,230.00
28	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพรชีวภาพ)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	78,500.00	87,500.00	90,000.00	90,000.00	90,000.00	436,000.00
29	โครงการ ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	222,200.00	43,000.00	142,720.00	150,000.00	150,000.00	707,920.00
30	โครงการ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	80,960.00	80,000.00	80,000.00	80,000.00	80,000.00	400,960.00
31	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	80,100.00	80,100.00	80,100.00	80,100.00	80,100.00	400,500.00
32	โครงการ ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	29,700.00	31,100.00	31,100.00	31,100.00	31,100.00	154,100.00
33	โครงการ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	44,000.00	44,000.00	44,000.00	44,000.00	44,000.00	220,000.00
34	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวเพื่อความยั่งยืน)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	57,000.00	57,000.00	57,000.00	57,000.00	57,000.00	285,000.00
35	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	80,000.00
36	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	91,800.00	91,800.00	91,800.00	275,400.00
37	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ และการผลิตมะพร้าวเพื่อความยั่งยืน)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	92,600.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	392,600.00
38	โครงการ เกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	95,000.00	95,000.00	95,000.00	95,000.00	380,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
39	โครงการ ทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	172,570.00	180,000.00	180,000.00	532,570.00
40	โครงการ ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	185,620.00	200,000.00	200,000.00	585,620.00
41	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	341,000.00	350,000.00	350,000.00	1,041,000.00
42	โครงการยกระดับมาตรฐานภาคการผลิตการแปรรูปอาหารและภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง	งบจังหวัด	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	202,340.00	202,340.00
43	โครงการยกระดับมาตรฐานภาคการผลิตการแปรรูปอาหารและภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง	งบจังหวัด	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	57,200.00	57,200.00
44	โครงการ มหกรรมมะพร้าวและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว เพชรสมุทรคีรี	งบกลุ่มจังหวัด	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	1,686,000.00	0.00	1,686,000.00
45	โครงการ ขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	งบปกติ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	16,100.00	19,099.30	20,600.00	20,000.00	20,000.00	95,799.30
46	โครงการ สินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	งบปกติ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	60,000.00
47	โครงการ ส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q	งบประมาณอื่น ๆ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	5,300.00	5,000.00	5,000.00	5,000.00	5,000.00	25,300.00
48	โครงการ ร้านอาหารวัตถุดิบปลอดภัย เลือกใช้สินค้า Q (Q Restaurant)	งบประมาณอื่น ๆ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	14,200.00	17,700.00	23,600.00	25,000.00	25,000.00	105,500.00
49	โครงการ ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	65,630.00	97,699.94	32,650.00	100,000.00	100,000.00	395,979.94
50	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน (GAP)	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	10,496.50	155,940.00	150,000.00	150,000.00	150,000.00	616,436.50
51	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน (ไอโอดีน)	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	50,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	50,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
52	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ กระบวนการผลิต (คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ใน พระราชานุเคราะห์ฯ)	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	10,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	10,000.00
53	โครงการ จัดระเบียบการทำประมง	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	166,094.00	1,197,612.59	457,600.00	1,000,000.00	1,000,000.00	3,821,306.59
54	โครงการ สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิต ด้านประมง	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	102,606.00	103,397.40	414,000.00	400,000.00	400,000.00	1,420,003.40
55	โครงการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าประมง	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	81,296.39	84,719.05	72,050.00	85,000.00	85,000.00	408,065.44
56	โครงการ พัฒนาธุรกิจชุมชนประมงพื้นบ้าน แบบครบวงจร	งบประมาณอื่น ๆ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	220,041.21	0.00	0.00	0.00	0.00	220,041.21
57	โครงการ บริหารจัดการศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์ น้ำสมุทรสาคร	งบจังหวัด	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	1,084,956.17	0.00	0.00	0.00	1,084,956.17
58	โครงการ สืบชะตาทะเลอ่าวไทยตอนบน จ.สมุทรสาคร	งบจังหวัด	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	200,000.00	200,000.00	0.00	0.00	0.00	400,000.00
59	โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่ มาตรฐาน	งบจังหวัด	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	237,119.06	0.00	0.00	0.00	237,119.06
60	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ กระบวนการผลิต (คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ใน พระราชานุเคราะห์ฯ)	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	6,880.00	0.00	0.00	0.00	6,880.00
61	โครงการ พัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	240,000.00	0.00	0.00	0.00	240,000.00
62	โครงการ ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงและพัฒนา ธุรกิจสัตว์น้ำเศรษฐกิจ	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	31,700.00	0.00	0.00	31,700.00
63	โครงการยกระดับการเลี้ยงกุ้งทะเล สมุทรสาครปราศจากสารต้องห้าม สู่มาตรฐานสากล	งบจังหวัด	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	8,000,000.00	8,000,000.00
64	โครงการ พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	91,080.00	127,500.00	183,918.00	200,000.00	200,000.00	802,498.00
65	โครงการ พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	214,100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	214,100.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
66	โครงการ ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (ด้านปศุสัตว์)	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	70,200.00	0.00	0.00	0.00	70,200.00
67	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	43,100.00	36,000.00	36,000.00	36,000.00	151,100.00
68	โครงการ ตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	55,800.00	0.00	0.00	55,800.00
69	โครงการ พัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรม อาลาสด้านปศุสัตว์	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	8,600.00	0.00	0.00	8,600.00
70	โครงการ อาหารนม เพื่อเด็กและเยาวชน	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	2,600.00	0.00	0.00	2,600.00
71	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่แบบเลี้ยงปล่อย อิสระ (HAPPY CHICK)	งบจังหวัด	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	211900.00	211,900.00
72	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพแปลงใหญ่โคเนื้อแบบ ครบวงจร ประจำปี 2570	งบจังหวัด	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	68,900.00	68,900.00
รวม				29,145,834.80	31,290,732.51	30,753,315.14	22,107,625.00	28,961,965.00	142,259,472.45

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืน									
1	โครงการประตุน้ำระบายน้ำ กลางคลองสุนัขหอน พร้อมประตูเรือสัญจร	งบปกติ	โครงการก่อสร้าง สำนักงานชลประทานที่ 11	0.00	93,059,496.05	100,000,000.00	0.00	0.00	193,059,496.05
2	โครงการ ปรับปรุงประสิทธิภาพการระบาย น้ำสู่แก้มลิงคลองมหาชัย-คลองสนามชัย และ แม่น้ำท่าจีน	งบกลุ่มจังหวัด ภาคกลาง ตอนล่าง 2	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	48,770,014.23	0.00	0.00	0.00	0.00	48,770,014.23
3	โครงการ ซ่อมแซม ประตูกั้นถาวรคลองยาย พ่วง	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	1,399,691.91	0.00	0.00	0.00	0.00	1,399,691.91
4	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องยกพร้อมบาน ระบายขนาด 3 x3 เมตร ทรบ.คลองตงเฮง พร้อมอุปกรณ์ประกอบ	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	904,061.55	0.00	0.00	0.00	0.00	904,061.55
5	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ ขนาด 1 ลูกบาศก์เมตร/วินาที จำนวน 2 เครื่อง พร้อม อุปกรณ์ประกอบ ประตู.สน.คลองอำแพง	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	1,198,995.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,198,995.00
6	โครงการ ซ่อมแซมทำนบชั่วคราวป้องกัน น้ำเค็มคลองฮกไถ่	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	771,105.20	0.00	0.00	0.00	0.00	771,105.20
7	โครงการ บำรุงรักษาคลองส่งน้ำสายซอย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	494,061.35	94,246.60	529,200.00	500,000.00	500,000.00	2,117,507.95
8	โครงการ ก่อจัดวัชพืชคลองมหาชัย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	551,528.30	551,797.90	552,000.00	550,000.00	550,000.00	2,755,326.20
9	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องยกพร้อมบาน ระบายขนาด 3x3 เมตร ทรบ.คลองหวายลิง เล็ก พร้อมอุปกรณ์ประกอบ	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	952,091.90	0.00	0.00	0.00	0.00	952,091.90
10	โครงการ ซ่อมแซมคันป้องกันน้ำเค็มบริเวณ อาคารชลประทาน	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	857,581.40	0.00	0.00	0.00	0.00	857,581.40
11	โครงการ บริหารการส่งน้ำในเขต	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	139,768.80	140,076.00	-	140,000.00	140,000.00	559,844.80
12	โครงการ บำรุงรักษาหัวงาน	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	180,245.00	179,865.85	193,000.00	200,000.00	200,000.00	953,110.85
13	โครงการ ก่อจัดวัชพืชคลองระบายน้ำ ริมแม่น้ำท่าจีน 5 สาย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	356,452.95	356,859.45	357,000.00	360,000.00	360,000.00	1,790,312.40

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
14	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องกว้านบานระบาย พร้อมติดตั้งระบบไฟฟ้า ปตร.คลองแพรกถัด พร้อมอุปกรณ์ประกอบ	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	881,502.85	0.00	0.00	0.00	0.00	881,502.85
15	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องกว้านบานระบาย ขนาด 4 x4 ม. ปตร.คลองห้วยลิงใหญ่ พร้อมอุปกรณ์ประกอบ	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	414,613.55	0.00	0.00	0.00	0.00	414,613.55
16	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ ขนาด 3 ลูกบาศก์เมตร/วินาที เครื่องที่ 2,3 จำนวน 2 เครื่อง พร้อมอุปกรณ์ ประกอบ ปตร.ปตน.สน.คลองมหาชัย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	1,625,820.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,625,820.00
17	โครงการ ซ่อมแซมประตูระบายน้ำ Flap Valve ริมคลองมหาชัยฝั่งซ้าย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	1,290,119.15	1,288,361.69	0.00	0.00	0.00	2,578,480.84
18	โครงการ ซ่อมแซมรั้วโครงการแก้มลิง ปตร.ปตน.สน.คลองมหาชัย-สนามชัย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	3,979,322.57	0.00	0.00	0.00	0.00	3,979,322.57
19	โครงการ ซ่อมแซมบำรุงรักษาระบบ ชลประทาน ตามข้อเสนอของเกษตรกรผู้ใช้ น้ำชลประทาน โครงการชลประทาน สมุทรสาคร	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	5,000,000.00
20	โครงการ ซ่อมแซมคันดินกำแพงป้องกันตลิ่ง ริมคลองมหาชัย ฝั่งขวา	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	849,829.07	0.00	0.00	0.00	0.00	849,829.07
21	โครงการ ซ่อมแซมคลังพัสดุหัวงาน	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	476,585.66	0.00	0.00	0.00	0.00	476,585.66
22	โครงการ ปรับปรุง. คลองสุนัขหอน (คลองนา โคก)	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	26,187,420.20	0.00	0.00	0.00	26,187,420.20
23	โครงการ ซ่อมแซมคันดินริมแม่น้ำท่าจีน บริเวณ ทรบ. คลองนายเจริญชัย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	381,471.65	0.00	0.00	0.00	381,471.65
24	โครงการ ซ่อมแซม ปตร.สน.คลองบางยางเก่า (ตอนบน)	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	2,285,870.46	0.00	0.00	0.00	2,285,870.46

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
25	โครงการ ซ่อมแซม เชื้อเพลิงป้องกันตลิ่งด้านใต้ ประตูเรือสัญจร คลองมหาชัย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	380,924.88	0.00	0.00	0.00	380,924.88
26	โครงการ ซ่อมแซมทำนบชั่วคราวคลองนาย สมศักดิ์	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	814,765.15	0.00	0.00	0.00	814,765.15
27	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องกว้านบานระบาย พร้อมระบบไฟฟ้า ปตร.คลองนายสายันต์	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	1,729,808.93	0.00	0.00	0.00	1,729,808.93
28	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ ขนาด 3 ลูกบาศก์เมตร/วินาที จำนวน 2 เครื่อง ปตร.สน.คลองอ้อมโรงหีบ	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	1,394,587.67	0.00	0.00	0.00	1,394,587.67
29	โครงการ ซ่อมแซมตู้ควบคุมไฟฟ้า เครื่องสูบน้ำ ขนาด 3 ลบ.ม./วินาที ปตร.สน.คลองบาง ยางเก่า (ตอนล่าง)	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	855,040.00	0.00	0.00	0.00	855,040.00
30	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องกว้านระบายพร้อม ระบบไฟฟ้า ปตร.คลองรางจันทร์	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	1,290,892.68	0.00	0.00	0.00	1,290,892.68
31	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องกว้านระบายพร้อม ระบบไฟฟ้า ปตร.คลองสหกรณ์สาย 4	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	769,690.52	0.00	0.00	0.00	769,690.52
32	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องยกพร้อมบาน ทรบ. คลองนายสมบูรณ์	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	881,544.35	0.00	0.00	0.00	881,544.35
33	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องยกพร้อมบาน ทรบ. คลองยายหมวย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	629,522.20	0.00	0.00	0.00	629,522.20
34	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องกว้านบานระบาย พร้อมระบบไฟฟ้า ปตร.คลองตาขุน	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	653,488.15	0.00	0.00	0.00	653,488.15
35	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องยกพร้อมบานระบาย ทรบ.คลองตันไทร	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	714,506.63	0.00	0.00	0.00	714,506.63
36	โครงการ อาคารคลังพัสดุ	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	1,564,800.00	0.00	0.00	0.00	1,564,800.00
37	โครงการ ก่อสร้างกำแพงป้องกันตลิ่ง ปตร. คลองนายสายันต์	งบจังหวัด	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	14,146,930.61	0.00	0.00	14,146,930.61

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
38	โครงการ ปรับปรุง ปตร.คลองนิคม 2	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	29,461,800.32	0.00	0.00	29,461,800.32
39	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองข้างวัดศิริมงคล	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	445,901.78	0.00	0.00	445,901.78
40	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองตาหงษ์	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	439,000.00	0.00	0.00	439,000.00
41	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองนายสีนิล	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	239,000.00	0.00	0.00	239,000.00
42	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองนายสุวิทย์	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	439,000.00	0.00	0.00	439,000.00
43	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองวัดน่วมกานนท์	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	239,000.00	0.00	0.00	239,000.00
44	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองตาขุน	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	382,000.00	0.00	0.00	382,000.00
45	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองตาล้อม	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	668,000.00	0.00	0.00	668,000.00
46	โครงการ ซ่อมแซมเขื่อนป้องกันตลิ่งคลอง มหาชัยฝั่งที่ทำการ	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	811,000.00	0.00	0.00	811,000.00
47	โครงการ ซ่อมแซม เขื่อนป้องกันตลิ่งด้าน เหนือประตูเรือสัญจร คลองมหาชัย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	429,000.00	0.00	0.00	429,000.00
48	โครงการ ซ่อมแซม เขื่อนป้องกันน้ำค้ำ บริเวณ ทรบ. คลองตาเป้า	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	410,000.00	0.00	0.00	410,000.00
49	โครงการ ซ่อมแซม เขื่อนป้องกันน้ำค้ำ บริเวณ ทรบ. คลองตาฮั่ว	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	400,000.00	0.00	0.00	400,000.00
50	โครงการ ซ่อมแซม เขื่อนป้องกันน้ำค้ำ บริเวณ ทรบ. คลองยายหมวย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	419,000.00	0.00	0.00	419,000.00
51	โครงการ ซ่อมแซม เขื่อนป้องกันน้ำค้ำ บริเวณ ปตร.กิ่งถาวรคลองฮกไถ่	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	429,000.00	0.00	0.00	429,000.00
52	โครงการ ซ่อมแซม เครื่องก้วานบานระบาย ปตร. คลองวัดเจษฎาราม	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	843,733.85	0.00	0.00	843,733.85
53	โครงการ ซ่อมแซม เครื่องก้วานบานระบาย พร้อมระบบไฟฟ้า ปตร.คลองเกาะ	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	499,613.95	0.00	0.00	499,613.95
54	โครงการ ซ่อมแซม เครื่องก้วานบานระบาย พร้อมระบบไฟฟ้า ปตร.คลองโคกขามเก่า	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	528,282.40	0.00	0.00	528,282.40

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
55	โครงการ ซ่อมแซม เครื่องกวนบ้านระบาย พร้อมระบบไฟฟ้า ปตร.คลองเจ๊ก	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	772,518.20	0.00	0.00	772,518.20
56	โครงการ ซ่อมแซม เครื่องกวนบ้านระบาย พร้อมระบบไฟฟ้า ปตร.คลองลัดตะเคียน	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	658,806.00	0.00	0.00	658,806.00
57	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องกวนระบายพร้อม ระบบไฟฟ้า ปตร.คลองสหกรณ์สาย 3	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	762,324.50	0.00	0.00	762,324.50
58	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องกวนระบายพร้อม ระบบไฟฟ้า ปตร.ปตน.คลองโคกขาม	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	973,730.60	0.00	0.00	973,730.60
59	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องกวนระบายพร้อม ระบบไฟฟ้า ปตร.ปตน.คลองแสมดำ	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	818,827.30	0.00	0.00	818,827.30
60	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องยกพร้อมบ้านระบาย ทรบ.คลองตาเป้า	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	900,000.00	0.00	0.00	900,000.00
61	โครงการ ซ่อมแซมประตูเรือสัญจร ปตร.ปตน.คลองพระราม	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	1,618,823.30	0.00	0.00	1,618,823.30
62	โครงการ ซ่อมแซมระบบไฟฟ้าควบคุมบ้าน ระบาย ปตร.ปตน.สน.คลองมหาชัย	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	736,828.00	0.00	0.00	736,828.00
63	โครงการ บริหารการส่งน้ำ โครงการ ชลประทานสมุทรสาคร	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	150,000.00	0.00	0.00	150,000.00
64	โครงการ ซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ ขนาด 1 ลูกบาศก์เมตร/วินาที พร้อมอุปกรณ์ประกอบ ปตร.สน.คลองบางยางเก่า (ตอนบน)	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	1,220,000.00	0.00	0.00	1,220,000.00
65	โครงการ ซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการ ระดับ 1-2	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	1,248,000.00	0.00	0.00	1,248,000.00
66	โครงการ ซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการ ระดับ 5-6	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	1,818,009.10	0.00	0.00	1,818,009.10

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
67	โครงการ ซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการ ระดับ 7-8	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	479,234.00	0.00	0.00	479,234.00
68	โครงการ ซ่อมแซมที่ทำการโครงการชลประทานสมุทรสาคร	งบปกติ	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	830,000.00	0.00	0.00	830,000.00
69	โครงการ บริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ในลุ่มน้ำต่าง ๆ ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 กิจกรรม ก่อสร้างประตูระบายน้ำคลองตากัน โครงการสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก พร้อมอาหารป้องกันการกัดเซาะ ต่ابلกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร	งบกลุ่มจังหวัด ภาคกลาง ตอนล่าง 2	โครงการชลประทานสมุทรสาคร	0.00	0.00	35,000,000.00	0.00	0.00	35,000,000.00
70	โครงการ ปรับปรุงสะพานไม้ข้ามคลองระบายน้ำเป็นสะพาน คสล.คลอง D7 กม. 1+800	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	3,375,643.52	0.00	0.00	0.00	0.00	3,375,643.52
71	โครงการ ซ่อมแซมหินทิ้งหินเรียงรอบหัวงานฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	476,595.40	0.00	0.00	0.00	0.00	476,595.40
72	โครงการ ซ่อมแซมหินทิ้งหินเรียงสถานีสูบน้ำบางยาง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	476,481.60	0.00	0.00	0.00	0.00	476,481.60
73	โครงการ กำจัดวัชพืช ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	194,735.20	194,792.40	195,000.00	200,000.00	200,000.00	984,527.60
74	โครงการ ซ่อมแซมท่อระบายน้ำก้านเทียม	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	472,305.17	0.00	0.00	0.00	0.00	472,305.17
75	โครงการ ซ่อมแซมสถานีสูบน้ำ ปตร.D2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	779,950.40	0.00	0.00	0.00	0.00	779,950.40
76	โครงการ ทำนบป้องกันน้ำเค็มในเขตตำบลโรงเข้	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	948,309.03	0.00	0.00	0.00	0.00	948,309.03
77	โครงการ บำรุงรักษาคลองส่งน้ำสายซอย	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	443,285.25	443,830.56	450,000.00	450,000.00	450,000.00	2,237,115.81

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
78	โครงการ บำรุงรักษาลongsongน้ำสายใหญ่	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	536,076.55	536,184.40	550,000.00	550,000.00	550,000.00	2,722,260.95
79	โครงการ ซ่อมแซมท่อระบายน้ำคลองมอญ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	288,693.09	0.00	0.00	0.00	0.00	288,693.09
80	โครงการ ซ่อมแซมท่อระบายน้ำคลองสวน อ้อย	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	288,165.18	0.00	0.00	0.00	0.00	288,165.18
81	โครงการ ซ่อมแซมท่อระบายน้ำคลองสำโรง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	288,728.90	0.00	0.00	0.00	0.00	288,728.90
82	โครงการ บำรุงรักษาห้วยงาน	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	544,497.95	544,356.95	583,000.00	600,000.00	600,000.00	2,871,854.90
83	โครงการ ซ่อมแซมท่อระบายน้ำคลองสาม ง่าม	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	288,212.56	0.00	0.00	0.00	0.00	288,212.56
84	โครงการ ซ่อมแซมท่อระบายน้ำคลองอำแพง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	288,332.40	0.00	0.00	0.00	0.00	288,332.40
85	โครงการ ซ่อมแซมท่อระบายน้ำคลองย่านซื่อ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	288,522.60	0.00	0.00	0.00	0.00	288,522.60
86	โครงการ ซ่อมแซมประตูระบายน้ำ D7	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	476,231.38	0.00	0.00	0.00	0.00	476,231.38
87	โครงการ ค่าควบคุมงานจ้างเหมาจังหวัด สมุทรสาคร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	29,000.00	38,380.00	87,000.00	90,000.00	90,000.00	334,380.00
88	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองวัว	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	249,968.00	0.00	0.00	0.00	0.00	249,968.00
89	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลององค์การ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	403,920.00	0.00	0.00	0.00	0.00	403,920.00
90	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองท่าเนื้อ(อำแพง)	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	451,902.00	0.00	0.00	0.00	0.00	451,902.00
91	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองแก้วสาคร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	451,902.00	0.00	0.00	0.00	0.00	451,902.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
92	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองม่วง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	283,976.00	0.00	0.00	0.00	0.00	283,976.00
93	โครงการ ค่าขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้า งานก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ปตร.D4	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	2,496,275.74	0.00	0.00	0.00	0.00	2,496,275.74
94	โครงการ ซ่อมแซม ปตร.บางยาง 1	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	829,813.46	0.00	0.00	0.00	829,813.46
95	โครงการ ซ่อมแซม ปตร.คลองแพ้ว	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	359,766.89	0.00	0.00	0.00	359,766.89
96	โครงการ ซ่อมแซม ปตร.บางยาง 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	1,315,948.65	0.00	0.00	0.00	1,315,948.65
97	โครงการ ซ่อมแซม ปตร.ท่าแร่	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	519,902.80	0.00	0.00	0.00	519,902.80
98	โครงการ ซ่อมแซม สถานีสูบน้ำ ปตร.ท่าแร่	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	1,245,738.56	0.00	0.00	0.00	1,245,738.56
99	โครงการ ซ่อมแซม สถานีสูบน้ำบางยาง 1	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	2,266,823.27	0.00	0.00	0.00	2,266,823.27
100	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ.ท่าแร่	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	299,744.70	0.00	0.00	0.00	299,744.70
101	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ.คลองเกาะ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	299,725.70	0.00	0.00	0.00	299,725.70
102	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ.คลองอ้อมโรงหีบ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	329,329.15	0.00	0.00	0.00	329,329.15
103	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ.คลองตรง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	299,616.70	0.00	0.00	0.00	299,616.70
104	โครงการ ซ่อมแซมถนนภายในห้วงงานฝ่ายส่ง น้ำฯ ที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	767,852.70	0.00	0.00	0.00	767,852.70
105	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองปากบ่อ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	454,680.00	0.00	0.00	0.00	454,680.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
106	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองยกรกระบัตร์	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	450,133.20	0.00	0.00	0.00	450,133.20
107	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองรวมเจริญ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	456,574.20	0.00	0.00	0.00	456,574.20
108	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองราษฎร์เจริญสุข	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	416,032.20	0.00	0.00	0.00	416,032.20
109	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองสะแกเทศ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	419,821.20	0.00	0.00	0.00	419,821.20
110	โครงการซ่อมแซมสะพานไม้คนเดินข้ามคลอง เลียบคันกันน้ำเต็มสมุทรสงคราม-สมุทรสาคร กม.38+560	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	359,476.05	0.00	0.00	0.00	359,476.05
111	โครงการ ปรับปรุงคันคลองระบายน้ำ D4 พร้อมอาคารประกอบ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	22,716,816.00	0.00	0.00	22,716,816.00
112	โครงการกำจัดวัชพืชด้วยเครื่องจักร คลองแพ้ว-ท่าแร่ ปริมาณ 10,700 ต้น	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	351,000.00	0.00	0.00	351,000.00
113	โครงการกำจัดวัชพืชด้วยเครื่องจักร คลองระบายน้ำ D2 ปริมาณ 14,760 ต้น	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	482,000.00	0.00	0.00	482,000.00
114	โครงการกำจัดวัชพืชด้วยเครื่องจักร คลองระบายน้ำ D3 ปริมาณ 13,770 ต้น	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	449,000.00	0.00	0.00	449,000.00
115	โครงการกำจัดวัชพืชด้วยเครื่องจักร คลองระบายน้ำ D4 ปริมาณ 15,480 ต้น	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	505,000.00	0.00	0.00	505,000.00
116	โครงการกำจัดวัชพืชด้วยเครื่องจักร คลองระบายน้ำ D7 ปริมาณ 16,570 ต้น	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	541,000.00	0.00	0.00	541,000.00
117	โครงการกำจัดวัชพืชด้วยเครื่องจักร คลองคลองเลียบคันกันน้ำเต็มสมุทรสงคราม- สมุทรสาคร ปริมาณ 12,340 ต้น	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	403,000.00	0.00	0.00	403,000.00
118	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองจางวาง ฝ่ายส่งน้ำฯ ที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	482,864.00	0.00	0.00	482,864.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
119	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองท่าแร่ ฝายส่งน้ำฯ ที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	934,102.00	0.00	0.00	934,102.00
120	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองทุ่งอินทรีย์ ฝายส่งน้ำฯ ที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	418,564.00	0.00	0.00	418,564.00
121	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองบันไดเหล็ก ฝายส่งน้ำฯ ที่ 1	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	484,430.00	0.00	0.00	484,430.00
122	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองบันไดเหล็กเหนือ ฝายส่งน้ำฯ ที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	488,458.00	0.00	0.00	488,458.00
123	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองรางสะพาน ฝายส่งน้ำฯ ที่ 1	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	346,364.00	0.00	0.00	346,364.00
124	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองโรงชีอิ้ว ฝายส่งน้ำฯ ที่ 1	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	475,913.00	0.00	0.00	475,913.00
125	โครงการ ขุดลอกคลองโดยรถขุดจ้างเหมา คลองสาธาร ฝายส่งน้ำฯ ที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	249,990.00	0.00	0.00	249,990.00
126	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองเจ๊ก	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	336,000.00	0.00	0.00	336,000.00
127	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองดอนกระโท	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	336,000.00	0.00	0.00	336,000.00
128	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองยาวดวง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	336,000.00	0.00	0.00	336,000.00
129	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองสวนชี	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	336,000.00	0.00	0.00	336,000.00
130	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองหลวง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	336,000.00	0.00	0.00	336,000.00
131	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ. คลองเอนกนิกร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	336,000.00	0.00	0.00	336,000.00
132	โครงการ ซ่อมแซมตาดคอนกรีตประตูละบาย น้ำ คลองแพ้ว	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	1,144,000.00	0.00	0.00	1,144,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
133	โครงการซ่อมแซมประตुरะบายน้ำ D7	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	1,615,000.00	0.00	0.00	1,615,000.00
134	โครงการซ่อมแซมประตुरะบายน้ำ หน้า หมู่บ้านสวนส้มเนรมิตร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	1,150,000.00	0.00	0.00	1,150,000.00
135	โครงการซ่อมแซมสะพานคนเดินไม้ ข้างคลอง ระบายน้ำ D7 กม.5+500	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	657,000.00	0.00	0.00	657,000.00
136	โครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำสายซอย ระยะทาง 62.800 กิโลเมตร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	475,000.00	0.00	0.00	475,000.00
137	โครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำสายใหญ่ ระยะทาง 38.000 กิโลเมตร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนิน สะดวก	0.00	0.00	574,000.00	0.00	0.00	574,000.00
138	โครงการซ่อมแซมหินเรียงยาแนว ประตู ระบายน้ำกลางคลองรางสามพราน กิโลเมตร 1+620 จำนวน 160 ตารางเมตร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครชุม	0.00	248,162.60	915,500.00	0.00	0.00	1,163,662.60
139	โครงการซ่อมแซมประตुरะบายน้ำกลางคลอง แพ้ว กิโลเมตร 3+000	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครชุม	0.00	0.00	914,680.00	0.00	0.00	914,680.00
140	โครงการก่อสร้าง ทรบ.นางลำเจียก	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	10,468,790.27	0.00	0.00	0.00	0.00	10,468,790.27
141	โครงการซ่อมแซม ปตร.คลองท่ากระบือ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	712,662.35	0.00	0.00	0.00	0.00	712,662.35
142	โครงการซ่อมแซม ปตร.คลองยายหนู	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	711,926.59	0.00	0.00	0.00	0.00	711,926.59
143	โครงการซ่อมแซม ปตร.คลองโรงปูน	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	759,994.70	0.00	0.00	0.00	0.00	759,994.70
144	โครงการซ่อมแซม ประตुरะบายน้ำ คลองตัน 1	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	45,150,872.81	0.00	0.00	0.00	45,150,872.81
145	โครงการซ่อมแซม ปตร. คลองตัน	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	753,168.45	0.00	0.00	0.00	753,168.45
146	โครงการซ่อมแซม ปตร.คลองโรงหีบ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	642,263.19	0.00	0.00	0.00	642,263.19

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
147	โครงการซ่อมแซมเครื่องกว้านบานระบาย ปตร.นางนม	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	219,806.25	0.00	0.00	0.00	219,806.25
148	โครงการซ่อมแซมเครื่องกว้านบานระบาย ปตร.ท่ากระบือ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	219,907.65	0.00	0.00	0.00	219,907.65
149	โครงการกำจัดวัชพืชคลองตาปลั่ง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	453,142.57	0.00	0.00	0.00	453,142.57
150	โครงการกำจัดวัชพืชคลองพลาตหมอน	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	147,030.40	0.00	0.00	0.00	147,030.40
151	โครงการซ่อมแซม ปตร. หนองนกไข่	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	0.00	572,000.00	0.00	0.00	572,000.00
152	โครงการซ่อมแซม ปตร. ต้นพลับ 1	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	0.00	916,400.00	0.00	0.00	916,400.00
153	โครงการซ่อมแซม ปตร. คลองนางนม	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	0.00	1,859,000.00	0.00	0.00	1,859,000.00
154	โครงการกำจัดวัชพืชคลองรางสายบัว	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	0.00	670,000.00	0.00	0.00	670,000.00
155	โครงการกำจัดวัชพืชคลองรางน้ำเขียว	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	0.00	550,000.00	0.00	0.00	550,000.00
156	โครงการซ่อมแซมบ้านพัก ปตร.คลองตัน	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	0.00	701,000.00	0.00	0.00	701,000.00
157	โครงการซ่อมแซมบ้านพัก ปตร.โรงปูน	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา นครปฐม	0.00	0.00	831,000.00	0.00	0.00	831,000.00
158	โครงการ กำจัดวัชพืชด้วยแรงคนฝ่ายส่งน้ำ ที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	887,456.00	887,547.20	890,000.00	890,000.00	890,000.00	4,445,003.20
159	โครงการ ซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องกว้าน บานระบายและระบบควบคุมในเขตฝ่ายส่ง น้ำที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	599,712.90	599,731.20	600,000.00	600,000.00	600,000.00	2,999,444.10
160	โครงการ ซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ และระบบควบคุมในเขตฝ่ายส่งน้ำที่ 2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	599,767.60	599,811.45	600,000.00	600,000.00	600,000.00	2,999,579.05

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
161	โครงการ ซ่อมแซมบำรุงรักษาระบบ ชลประทาน	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	5,000,000.00
162	โครงการ บริหารการส่งน้ำ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	553,738.88	553,919.80	828,000.00	900,000.00	900,000.00	3,735,658.68
163	โครงการ บำรุงรักษาคล่องส่งน้ำสายซอย	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	912,281.98	917,855.80	982,400.00	1,000,000.00	10,000,000.00	13,812,537.78
164	โครงการ บำรุงรักษาคล่องส่งน้ำสายใหญ่	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	561,725.71	564,574.10	604,500.00	600,000.00	600,000.00	2,930,799.81
165	โครงการ บำรุงรักษาห้วงงานชลประทาน	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	63,460.12	63,592.95	68,000.00	68,000.00	68,000.00	331,053.07
166	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ.คลองยายกล่อม ขนาด 1 เมตร จำนวน 2 ช่อง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	499,473.30	0.00	0.00	0.00	0.00	499,473.30
167	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ.กม.0+589(คันกัน น้ำพันธุวัง-สี่วา)	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	349,498.45	0.00	0.00	0.00	0.00	349,498.45
168	โครงการ ซ่อมแซม ทรบ.คลองแยกคลองสี่ วาพาสวัสดิ์	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	798,728.10	0.00	0.00	0.00	0.00	798,728.10
169	โครงการ ซ่อมแซมคันท้าย สน.ปตร.บางพระ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	848,131.80	0.00	0.00	0.00	0.00	848,131.80
170	โครงการ ซ่อมแซมคันท้าย สน.ปตร.บางกุด	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	399,823.00	0.00	0.00	0.00	0.00	399,823.00
171	โครงการ ซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการ ระดับ 1-2	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	799,201.25	0.00	0.00	0.00	0.00	799,201.25
172	โครงการ ซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการ ระดับ 1-2 สน.ปตร.ท่าเสา	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	399,383.30	0.00	0.00	0.00	0.00	399,383.30
173	โครงการ ซ่อมแซมระบบประปาบ้านพัก โครงการ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	849,553.85	0.00	0.00	0.00	0.00	849,553.85
174	โครงการซ่อมแซม ปตน.กระพุ่มแบน	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	847,997.35	0.00	0.00	0.00	847,997.35

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
175	โครงการซ่อมแซม ทรบ.คลองยายเขย	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	940,015.80	0.00	0.00	0.00	940,015.80
176	โครงการซ่อมแซม ทรบ.คลองบ่อตาชู	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	97,869.65	0.00	0.00	0.00	97,869.65
177	โครงการซ่อมแซม ปตร.ปลายคลองหมื่น ปรารมย์	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	594,604.76	0.00	0.00	0.00	594,604.76
178	โครงการซ่อมแซม ปตร.ปลายคลองท่าต่อ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	595,555.08	0.00	0.00	0.00	595,555.08
179	โครงการซ่อมแซม ทรบ.นางสาวใต้	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	549,152.85	0.00	0.00	0.00	549,152.85
180	โครงการซ่อมแซม ทรบ.ใหม่บางยาง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	446,884.65	0.00	0.00	0.00	446,884.65
181	โครงการซ่อมแซม ทรบ.ข้างสะพานบางยาง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	444,974.45	0.00	0.00	0.00	444,974.45
182	โครงการ อาคารบ้านพักข้าราชการ 7-8	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	3,987,480.70	0.00	0.00	0.00	3,987,480.70
183	โครงการซ่อมแซม ทรบ.คลองผู้ใหญ่วลาย	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	500,000.00	0.00	0.00	500,000.00
184	โครงการซ่อมแซม ทรบ.คลองสมพร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	450,000.00	0.00	0.00	450,000.00
185	โครงการซ่อมแซม ทรบ.ไต้ล้ง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	550,000.00	0.00	0.00	550,000.00
186	โครงการซ่อมแซม ทรบ.ปากคลองหลิไพล	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	450,000.00	0.00	0.00	450,000.00
187	โครงการซ่อมแซม ทรบ.ยายเอียง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	600,000.00	0.00	0.00	600,000.00
188	โครงการซ่อมแซม ปตร.กระทุ่มแบน (แป๊ะกง)	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	600,000.00	0.00	0.00	600,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
189	โครงการซ่อมแซม ปตร.ปากคลองเกาะโพธิ์	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	600,000.00	0.00	0.00	600,000.00
190	โครงการซ่อมแซม ปตร.ปากคลองท่าตอ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	800,000.00	0.00	0.00	800,000.00
191	โครงการซ่อมแซม ปตร.ปากคลองท่าเสา	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	600,000.00	0.00	0.00	600,000.00
192	โครงการซ่อมแซม สน. ปตร.คลองครุ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	900,000.00	0.00	0.00	900,000.00
193	โครงการซ่อมแซม สน. ปตร.ตาเพชร	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	700,000.00	0.00	0.00	700,000.00
194	โครงการซ่อมแซม สน.ปตร.ท่าเสา	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	990,000.00	0.00	0.00	990,000.00
195	โครงการซ่อมแซม สน.ปตร.นางสาวเหนือ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	600,000.00	0.00	0.00	600,000.00
196	โครงการซ่อมแซม สน.ปตร.บางกруд	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	650,000.00	0.00	0.00	650,000.00
197	โครงการซ่อมแซม สน.ปตร.บางพระ	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	700,000.00	0.00	0.00	700,000.00
198	โครงการซ่อมแซม สน.ปตร.สีวาฬสวัสดิ์	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	900,000.00	0.00	0.00	900,000.00
199	โครงการซ่อมแซม สน.ปตร.ไทรหลัก	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	600,000.00	0.00	0.00	600,000.00
200	โครงการซ่อมแซม สน.ปตร.อ้อมน้อย	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	2,600,000.00	0.00	0.00	2,600,000.00
201	โครงการซ่อมแซมที่ทำกาการห้วงงาน โครงการฯ จำนวน 1 หลัง	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	800,000.00	0.00	0.00	800,000.00
202	โครงการซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการ ระดับ 5-6	งบปกติ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ภาษีเจริญ	0.00	0.00	500,000.00	0.00	0.00	500,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
203	โครงการ บุคลากรภาครัฐด้านประมง	งบปกติ	ศูนย์บริหารจัดการ ด้านตรวจประมงเขต 5 (สมุทรสาคร)	1,899,858.00	2,102,389.00	2,411,861.00	2,500,000.00	2,500,000.00	11,414,108.00
204	โครงการ ส่งเสริมและสนับสนุนงานประมง	งบปกติ	ศูนย์บริหารจัดการ ด้านตรวจประมงเขต 5 (สมุทรสาคร)	341,978.10	312,383.00	187,200.00	300,000.00	0.00	1,141,561.10
205	โครงการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำ การประมงผิดกฎหมาย	งบปกติ	ศูนย์บริหารจัดการ ด้านตรวจประมงเขต 5 (สมุทรสาคร)	742,715.00	661,490.39	679,000.00	700,000.00	700,000.00	3,483,205.39
206	โครงการ ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า เกษตร (ตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ (ระยะปรับเปลี่ยน)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี	2,600.00	2,600.00	2,600.00	2,600.00	2,600.00	13,000.00
207	โครงการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี	127,000.00	127,000.00	127,000.00	127,000.00	127,000.00	635,000.00
208	โครงการ ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ด้าน ประมง (ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม.1)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	327,400.00	190,450.08	150,600.00	300,000.00	300,000.00	1,268,450.08
209	โครงการ บริหารจัดการทรัพยากรประมง (ผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำ)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	509,939.90	500,000.00	500,000.00	500,000.00	500,000.00	2,509,939.90
210	โครงการ การจัดการทรัพยากรประมง (บริหารจัดการสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ การ ตรวจติดตามฯ)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	160,000.00	160,000.00	160,000.00	160,000.00	160,000.00	800,000.00
211	โครงการเกษตรกรรมยั่งยืนด้านประมง	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	0.00	100,786.40	100,000.00	100,000.00	100,000.00	400,786.40
212	โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ กระบวนการผลิต (ผลิตจุลินทรีย์ ปม.1)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	0.00	234,445.46	250,000.00	250,000.00	250,000.00	984,445.46
213	โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน สารเคมีทางการประมง	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	0.00	0.00	670,000.00	670,000.00	670,000.00	2,010,000.00
214	โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	0.00	0.00	1,647,931.60	2,000,000.00	2,000,000.00	5,647,931.60

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
215	โครงการ รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	1,655,052.00	1,728,528.00	1,812,257.00	1,800,000.00	1,800,000.00	8,795,837.00
216	โครงการ ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) ปี พ.ศ.2566	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	13,800.00	1,200.00	0.00	0.00	0.00	15,000.00
217	โครงการ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	16,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	16,000.00
218	โครงการ พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	4,950.00	0.00	72,580.00	70,000.00	70,000.00	217,530.00
219	โครงการ บริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	75,000.00	0.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	129,000.00
220	โครงการ ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการของสถานีพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	60,000.00
221	โครงการ ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	20,000.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	100,000.00
222	โครงการ ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	50,000.00
223	โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมวันหมอดินอาสา	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	50,000.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	250,000.00
224	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	385,236.48	306,726.38	300,000.00	300,000.00	300,000.00	1,591,962.86
225	โครงการ การบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ (บัตรดินดี)	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	15,260.00	15,260.00	15,260.00	15,260.00	15,260.00	76,300.00
226	โครงการ สร้างความตระหนักในการรักษาทรัพยากรดิน (กิจกรรมวันดินโลก)	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	30,000.00	30,000.00	30,000.00	30,000.00	30,000.00	150,000.00
227	โครงการ ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	3,700.00	3,700.00	3,700.00	3,700.00	3,700.00	18,500.00
228	โครงการ การพัฒนาระบบ e-service ข้อมูลคุณภาพดินระดับประเทศ	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	21,150.00	21,150.00	21,150.00	21,150.00	21,150.00	105,750.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
229	โครงการ วิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ (การปนเปื้อนโลหะหนักในดินพื้นที่ เกษตรกรรม)	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	640.00	640.00	640.00	640.00	640.00	3,200.00
230	โครงการ ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีทางการเกษตร	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	509,749.85	194,000.00	680,500.00	680,000.00	680,000.00	2,744,249.85
231	โครงการ ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดิน ปัญหา	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	127,100.00	1,702,650.00	117,000.00	120,000.00	120,000.00	2,186,750.00
232	โครงการ ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้าง พังทลายของดิน (ผลิตหญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม)	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	332,122.07	330,000.00	330,000.00	330,000.00	330,000.00	1,652,122.07
233	โครงการ ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	126,600.00	13,600.00	17,000.00	126,600.00	126,600.00	410,400.00
234	โครงการ ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้าง พังทลายของดิน (ผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก)	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	2,194,286.77	1,091,782.46	983,900.00	2,000,000.00	2,000,000.00	8,269,969.23
235	โครงการ หมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	57,000.00	57,000.00	57,000.00	57,000.00	57,000.00	285,000.00
236	โครงการ เกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	25,000.00	25,000.00	25,000.00	25,000.00	25,000.00	125,000.00
237	โครงการ พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิม เข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	48,750.00	48,750.00	48,750.00	48,750.00	48,750.00	243,750.00
238	โครงการ ผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด.	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	408,000.00	408,000.00	408,000.00	408,000.00	408,000.00	2,040,000.00
239	โครงการ ส่งเสริมการดำเนินงานอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	437,149.60	315,136.11	805,200.00	800,000.00	800,000.00	3,157,485.71
240	โครงการ พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	24,900.00	23,698.56	23,700.00	23,700.00	23,700.00	119,698.56
241	โครงการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA)	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	0.00	13,500.00	13,500.00	13,500.00	13,500.00	54,000.00
242	โครงการอำนวยความสะดวกบริหารจัดการ โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	0.00	144,000.00	144,000.00	144,000.00	144,000.00	576,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
243	โครงการยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสา เพื่อมีส่วนร่วม และศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	0.00	663,795.30	660,000.00	660,000.00	660,000.00	2,643,795.30
244	โครงการการบริหารจัดการดิน และวิเคราะห์ ดินทางห้องปฏิบัติการ	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	0.00	30,620.00	26,740.00	30,000.00	30,000.00	117,360.00
245	โครงการ การสร้างมูลค่าเพิ่มจากเศษวัสดุ เหลือใช้ทางการเกษตร	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	0.00	0.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	36,000.00
246	โครงการยกระดับการพัฒนาหมอดิน อาสาเพื่อมีส่วนร่วมและต่อยอดศูนย์ ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	0.00	0.00	184,000.00	180,000.00	180,000.00	544,000.00
247	โครงการการจัดทำระบบฐานข้อมูลเกษตร อินทรีย์ของประเทศ	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	0.00	0.00	800.00	800.00	800.00	2,400.00
248	โครงการส่งเสริมปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	งบปกติ	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	0.00	0.00	2,550.00	2,550.00	2,550.00	7,650.00
249	โครงการ สร้างมูลค่าเพิ่มจากเศษวัสดุเหลือ ใช้ทางการเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	100,400.00	42,400.00	42,400.00	42,400.00	42,400.00	270,000.00
250	โครงการ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และ แมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนการใช้สารเคมี ทางการเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	67,500.00	53,000.00	53,000.00	53,000.00	53,000.00	279,500.00
251	โครงการ ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	39,994.00	46,150.00	46,150.00	46,150.00	46,150.00	224,594.00
252	โครงการ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	71,000.00	71,000.00	71,000.00	71,000.00	284,000.00
253	โครงการส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยี และ นวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	111,500.00	111,500.00	111,500.00	334,500.00
254	โครงการ ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	73,800.00	73,800.00	73,800.00	221,400.00
255	โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร "นา เกลือแห่งวัฒนธรรม"	งบ อปท.	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	200,000.00	200,000.00
256	โครงการ การจัดงานวันพระบิดาแห่งฝน หลวง	งบประมาณอื่น ๆ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร	20,000.00	20,000.00	30,000.00	40,000.00	40,000.00	150,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
257	การผลิตผ่านชีวภาพจากทางมะพร้าวแห้งและกากมะพร้าว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดขยะทางการเกษตรเกษตร	งบ อปท.	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
258	โครงการนวัตกรรมการผลิตเกลือทะเลด้วยเทคโนโลยีสะอาด	งบ อปท.	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	525,000.00	525,000.00
259	โครงการ บุคลากรภาครัฐด้านประมง	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	869,812.00	3,032,410.14	3,525,699.00	3,500,000.00	3,500,000.00	14,427,921.14
260	โครงการ ส่งเสริมและสนับสนุนงานประมง (งบบริหารสำนักงาน)	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	1,633,929.65	660,033.29	474,270.00	1,600,000.00	1,600,000.00	5,968,232.94
261	โครงการ จัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ด้านการประมง	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	147,225.00	174,400.00	156,000.00	174,400.00	174,400.00	826,425.00
262	โครงการ ปฏิบัติการคัดกรองแรงงานต่างด้าวในภาคประมงทะเลตามกลไกการส่งต่อระดับชาติ (National Referral Mechanism - NRM)	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	555,938.93	0.00	0.00	0.00	0.00	555,938.93
263	โครงการ ป้องกันและแก้ไขปัญหการทำประมงผิดกฎหมาย	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	74,950.00	776,305.39	679,000.00	800,000.00	800,000.00	3,130,255.39
264	โครงการ เพิ่มศักยภาพในการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและพัฒนาการทำประมงพื้นบ้าน	งบประมาณอื่น ๆ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	23,500.00	0.00	0.00	0.00	0.00	23,500.00
265	โครงการ ปลอ่ยปลาผู้ล่า เพื่อแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอหางดำ	งบจังหวัด	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	900,000.00	0.00	0.00	0.00	900,000.00
266	โครงการ ควบคุมและกำจัดประชากรปลาหมอหางดำอย่างต่อเนื่อง งบป.68	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	18,212,500.00	20,000,000.00	20,000,000.00	58,212,500.00
267	โครงการ บริหารจัดการทรัพยากรประมงทะเล	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	25,350.00	0.00	0.00	0.00	25,350.00
268	โครงการ ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	200,000.00	95,000.00	200,000.00	200,000.00	695,000.00
269	โครงการ ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	49,300.00	0.00	0.00	49,300.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
270	โครงการ ค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการ เปรียบเทียบคดี	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	15,600.00	0.00	0.00	15,600.00
271	โครงการ จัดทำข้อมูลสถิติประมง	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	49,900.00	0.00	0.00	49,900.00
รวม				118,938,597.86	229,232,812.42	306,742,083.51	52,632,500.00	62,057,500.00	769,603,493.79

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร									
1	โครงการ พระราชดำริ (คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพื้นที่ จ.สมุทรสาคร)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี	6,500.00	9,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	45,500.00
2	โครงการ บุคลากรภาครัฐด้านการประมง	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	6,935,911.00	7,241,262.55	6,523,600.00	7,000,000.00	7,000,000.00	34,700,773.55
3	โครงการ พัฒนาศักยภาพด้านการประมง	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	1,702,819.57	2,982,428.34	1,986,700.00	3,000,000.00	3,000,000.00	12,671,947.91
4	โครงการ การจัดการทรัพยากรประมง (บริหารจัดการสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ, ผลิตสุกพันธุ์สัตว์น้ำ, เก็บรักษาสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำ, อนุรักษ์แนวปะการัง)	งบปกติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร	0.00	2,420,468.92	2,500,000.00	2,500,000.00	2,500,000.00	9,920,468.92
5	โครงการ ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	2,169,600.00	2,140,027.33	1,861,138.07	2,000,000.00	2,000,000.00	10,170,765.40
6	โครงการ พัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์เกษตรเพื่อลดการสูญเสีย	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	23,000.00	20,500.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	103,500.00
7	โครงการ ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	66,735.00	37,505.45	51,171.00	50,000.00	50,000.00	255,411.45
8	โครงการ ส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	90,000.00	90,000.00	90,000.00	90,000.00	90,000.00	450,000.00
9	โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร)	งบปกติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	12,670.00	12,670.00	12,670.00	38,010.00
10	โครงการ ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ + ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	งบปกติ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	1,495,048.98	1,504,719.61	1,512,390.00	1,500,000.00	1,500,000.00	7,512,158.59
11	โครงการ บูรณาการงานในส่วนภูมิภาค	งบปกติ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	864,939.44	1,319,791.77	880,849.00	900,000.00	900,000.00	4,865,580.21
12	โครงการ การจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	งบปกติ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	54,155.00	18,363.92	20,560.00	30,000.00	30,000.00	153,078.92
13	โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเกลือทะเลคุณภาพสูง ตำบลโคกขาม	งบ อปท.	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร	0.00	0.00	0.00	0.00	450,000.00	450,000.00

ลำดับที่	บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
	โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	รวม 5 ปี
14	โครงการ ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	4,000.00	2,990.00	3,000.00	4,000.00	4,000.00	17,990.00
15	โครงการ สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สนับสนุนไอโอดีน)	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	627,272.30	0.00	0.00	0.00	627,272.30
16	โครงการ ปรับปรุงท่าเทียบเรือประมงบ้านรางจันทร์	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	4,486,177.25	0.00	0.00	0.00	4,486,177.25
17	โครงการ ก่อสร้างเสาธง สูง 12 เมตร (สำนักงานประมง)	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	124,700.00	0.00	0.00	0.00	124,700.00
18	โครงการ ปรับปรุงสำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	งบปกติ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร	0.00	138,700.00	0.00	0.00	0.00	138,700.00
19	โครงการ บุคลากรภาครัฐด้านปศุสัตว์	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	3,044,220.00	3,069,000.00	3,293,700.00	3,200,000.00	3,200,000.00	15,806,920.00
20	โครงการ ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร	งบปกติ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร	6,600.00	6,600.00	6,000.00	6,000.00	6,000.00	31,200.00
รวม				16,463,528.99	26,239,507.44	18,771,778.07	20,322,670.00	20,772,670.00	102,570,154.50
รวม 4 ประเด็นการพัฒนา				184,396,487.43	326,289,014.55	398,641,712.86	134,057,868.14	150,787,208.14	1,194,172,291.12
งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด				48,970,014.23	5,141,559.17	50,420,123.61	1,686,000.00	8,540,340.00	114,758,037.01
งบปกติ				134,960,543.99	320,922,355.38	347,835,549.25	131,974,908.14	140,674,908.14	1,076,368,264.90
งบ อปท.				0.00	0.00	0.00	0.00	1,175,000.00	1,175,000.00
งบอื่น ๆ				465,929.21	225,100.00	386,040.00	396,960.00	396,960.00	1,870,989.21

ส่วนที่ 4

ข้อ 5 แบบฟอร์มการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

เป้าหมายการพัฒนา : ยกระดับภาคการเกษตรและอาหารปลอดภัย เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม มุ่งสู่มาตรฐานการผลิต คุณภาพชีวิตวิถีใหม่
ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน

- ประเด็นการพัฒนา :**
1. ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่การเป็นมืออาชีพ และเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแห่งอนาคต
 2. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และบริการมูลค่าสูง
 3. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืน
 4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด : สมุทรสาคร

ประเด็นการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	ตัวชี้วัด	แผน/ ผล	ค่าเป้าหมาย					
					2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับศักยภาพ เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกรสู่การเป็นมือ อาชีพ และเป็นผู้ ประกอบการธุรกิจ เกษตรแห่งอนาคต	เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกรเป็น ผู้ประกอบการเกษตรที่มี ความสามารถในการ บริหารจัดการสินค้า เกษตรตลอดห่วงโซ่ อุปทาน และมี	1. เสริมสร้างองค์ความรู้และ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การ เป็นผู้ประกอบการแห่งอนาคต 2. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อ สร้างความเข้มแข็งให้ เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร	1. จำนวนเกษตรกรที่ เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer เพิ่มขึ้น	แผน	25	25	25	25	25	125
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			2. ร้อยละของรายได้ สุทธิในการประกอบ	แผน	5	5	5	5	5	25
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

ประเด็นการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	ตัวชี้วัด	แผน/ ผล	ค่าเป้าหมาย					
					2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี
	ความสามารถในการแข่งขันสูง	3. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม 4. สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร 5. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร	อาชีพของเกษตรกรเพิ่มขึ้น							
			3. จำนวนสมาชิกของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น	แผน	60	60	60	60	60	300
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			4. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ให้บริการทางการเกษตรเพิ่มขึ้น	แผน	5	5	5	5	5	25
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และบริการมูลค่าสูง	สินค้าเกษตรและบริการมีคุณภาพสูง มาตรฐานสูง ปลอดภัยสูง และมูลค่าสูง	1. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2. ส่งเสริมการวางแผนการผลิตและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ในเขตเศรษฐกิจ เพื่อเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต 3. พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง ให้ได้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐานสากล ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ 4. พัฒนาระบบการตลาด บริหารจัดการสินค้าเกษตร และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี	1. มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรชีวภาพ เกษตรปลอดภัย และเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น	แผน	2%	2%	2%	2%	2%	10%
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			2. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น	แผน	10%	20%	60%	80%	10%	100%
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			3. เกษตรกรมีช่องทางในการจำหน่ายสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น	แผน	1	1	1	1	1	5
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			4. เกษตรกรสามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรแบบครบวงจรเพิ่มขึ้น	แผน	20	20	20	20	20	100
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

ประเด็นการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	ตัวชี้วัด	แผน/ ผล	ค่าเป้าหมาย					
					2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี
		5. ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย 6. สนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ และการเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนากระบวนการตรวจสอบย้อนกลับ	5. เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มขึ้น	แผน	5	5	5	5	5	25
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			6. มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น	แผน	5	5	5	5	5	25
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืน	ใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	1. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ และบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 2. สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร 3. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม มีความปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	1. จำนวนเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น (GAP) (พืชประมง ปศุสัตว์)	แผน	25	25	25	25	25	125
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			2. เกษตรกรมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น	แผน	60	60	60	60	60	300
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			3. เกษตรกรสามารถบริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืนเพิ่มขึ้น	แผน	60	60	60	60	60	300
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
				แผน	1	1	1	1	1	5

ประเด็นการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	ตัวชี้วัด	แผน/ ผล	ค่าเป้าหมาย					
					2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี
		4. ส่งเสริมการบริหารจัดการ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)	4. มีการนำวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตรมาสร้าง มูลค่าเพิ่มอย่างน้อย ปีละ 1 ผลิตภัณฑ์	ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกด้านการเกษตร	เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร สามารถใช้ ประโยชน์โครงสร้าง พื้นฐานและระบบนิเวศ การเกษตรได้อย่างทั่วถึง และมีความสะดวก	1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์เกษตร 2. สร้างหลักประกันเพื่อ ความมั่นคงทางการเกษตร 3. ส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนาสินค้าเกษตรและ ผลิตภัณฑ์ 4. ส่งเสริมและพัฒนาระบบ ตลาดสินค้าเกษตร 5. พัฒนาระบบฐานข้อมูล ขนาดใหญ่ (Big Data) ด้าน การเกษตร	1. สินค้าเกษตรมีการ จำหน่ายบน แพลตฟอร์มออนไลน์ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	แผน	2	2	2	2	2	10
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			2. สินค้าเกษตรได้รับการ ส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนาผลิตภัณฑ์	แผน	5	5	5	5	5	25
				ผล	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
			3. มีระบบฐานข้อมูล ขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร	แผน	1	1				1
				ผล	N/A	N/A				N/A

	แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2566-2570		
	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก		ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์
แผนระดับ 3	กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. 2566-2570 (มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานการผลิตสินค้าและบริการมูลค่าสูง” ที่เติบโตอย่างยั่งยืน)		
	1. พัฒนาและยกระดับภาคกลางไปสู่การเป็นฐานอุตสาหกรรมขั้นสูงที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สามารถออกแบบและพัฒนาขึ้นเอง 2. พัฒนาและยกระดับภาคกลางไปสู่การเป็นแหล่งเกษตรสมัยใหม่และศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าเกษตรของประเทศ 3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้เข้าสู่ตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ 5. พัฒนาการผลิตกำลังคนให้มีทักษะรองรับอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต	7. พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	4. พัฒนาภาคกลางเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง 6. พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง-ตะวันตก ให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต
	แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)		
	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ประเด็นการพัฒนาที่ 3 สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร	ประเด็นการพัฒนาที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	ประเด็นการพัฒนาที่ 5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร

แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566-2570			
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแห่งอนาคต	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง	ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร	ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร
			
แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 “เพชรสมุทรศรีมั่งคั่ง เศรษฐกิจเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุลและยั่งยืน”			
(1) ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	(2) พัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่หลากหลายและได้มาตรฐานสากล	(3) เพิ่มขีดความสามารถภาคอุตสาหกรรมและบริการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	(4) รักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
แผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสาคร “เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เมืองเกษตรและอาหารปลอดภัยที่มีมาตรฐานสากลและมูลค่าสูง ท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ สังคมน่าอยู่สู่เมืองสุขภาวะที่ดีและยั่งยืน”			
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูงจากฐานการอุตสาหกรรมเกษตร และการประมง แบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน (High Value Economy City)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน (Sustainable Development City)		ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การเสริมสร้างเมืองน่าอยู่ มีความมั่นคงคุณภาพชีวิต คุณภาพการศึกษา และชุมชนเข้มแข็ง (Well-Being City)

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2566-2570			
แผนพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา “ยกระดับภาคการเกษตรและอาหารปลอดภัย เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม มุ่งสู่มาตรฐานการผลิต คุณภาพวิถีชีวิตใหม่ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”		ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย 1. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาการผลิตภาคการเกษตรในจังหวัดสมุทรสาครเพิ่มขึ้น 2. ร้อยละของรายได้สุทธิในการระกอบอาชีพของเกษตรกรเพิ่มขึ้น 3. ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและยั่งยืนเพิ่มขึ้น 4. โครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น
	ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสมุทรสาคร		
	ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่การเป็นมืออาชีพและเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแห่งอนาคต	ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และบริการมูลค่าสูง	เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

แนวทางการพัฒนา				
1. เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการแห่งอนาคต	1. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน	1. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์เกษตร	
2. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	2. ส่งเสริมการวางแผนการผลิตและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ในเขตเศรษฐกิจ เพื่อเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต	2. สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร	2. สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร	
3. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรม	3. พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง ให้ได้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐานสากล ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่	3. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม มีความปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์	
4. สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร	4. พัฒนาระบบการตลาด บริหารจัดการสินค้าเกษตร และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี	4. ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)	4. ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร	
5. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร	5. ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย		5. พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร	
	6. สนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ และการเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ			

ส่วนที่ 5 แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project idea)
ของโครงการสำคัญด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

(แบบ กษ.1-1)

(Project Brief รายโครงการ)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง
จากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
(High Value Economy City)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับการเลี้ยงกุ้งทะเลสมุทรสาครปราศจากสารต้องห้าม สู่มาตรฐานสากล
2. ชื่อแผนงาน	ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
3. แนวทางการพัฒนา	1.1 ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ให้ได้มาตรฐานสากล
4. หลักการและเหตุผล	หลักการ 4.1 การพัฒนาการเลี้ยงกุ้งทะเลที่ปราศจากสารต้องห้าม เช่น ยาปฏิชีวนะ (Nitrofurans, Chloramphenicol, Gentian Violet, Leucomalachite Green) เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านความปลอดภัยอาหารของ U.S. Food and Drug Administration (FDA) และ EU Food Safety Standards เกษตรกรต้องเลี้ยงกุ้งทะเลตามมาตรฐาน BAP (Best Aquaculture Practices) และ ASC (Aquaculture Stewardship Council) และเพิ่มปริมาณและมูลค่าการส่งออกกุ้งทะเลไปยังสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป 4.2 การส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานกุ้งทะเลอย่างยั่งยืนตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา Seafood Import Monitoring Program (SIMP) ระบบ Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) ของสหภาพยุโรป และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป เหตุผล 4.3 ในปี 2567 สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป นำเข้ากุ้งทะเล 1,460,000 เมตริกตัน (สหรัฐอเมริกา 760,000 ตันและสหภาพยุโรป 700,000 ตัน) มูลค่า 11 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (สหรัฐอเมริกา 5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และสหภาพยุโรป 6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) แต่ประเทศไทยส่งออกกุ้งทะเลไปสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป 62,000 เมตริกตัน (สหรัฐอเมริกา 27,000 ตันและสหภาพยุโรป 35,000 ตัน) คิดเป็น 3.5%

หัวข้อ	รายละเอียด
	และ 5% ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ) ซึ่งแสดงถึงโอกาสที่ยังไม่ได้ใช้เต็มศักยภาพ 4.4 ในปี 2567 FDA ปฏิเสธการนำเข้ากึ่งจากเอเชีย 15% เนื่องจากตรวจพบสารต้องห้าม เช่น Nitrofurans และ Gentian Violet ส่งผลให้ผู้ส่งออกไทยสูญเสียโอกาสทางการค้า 4.5 เกษตรกรในสมุทรสาคร ซึ่งผลิตกุ้งทะเล 3,600 ตันต่อปี (ตามที่มีเกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร) ขาดเทคโนโลยีและความรู้ในการเลี้ยงกุ้งที่ปราศจากสารต้องห้ามและการบันทึกข้อมูลตาม SIMP หรือ RASFF ทำให้เสียเปรียบคู่แข่ง เช่น อินเดีย และเอกวาดอร์ 4.6 การยกระดับมาตรฐานการเลี้ยงกุ้งและการจัดการห่วงโซ่อุปทานจะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้นำเข้าสหรัฐฯ ลดความเสี่ยงจากการถูกขึ้นบัญชี Import Alert และเพิ่มมูลค่าการส่งออกโดยตอบสนองความต้องการกุ้งที่ยั่งยืนและปลอดภัย
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	5.1 เพื่อเพิ่มจำนวนฟาร์มเลี้ยงกุ้งในสมุทรสาครที่ได้รับการรับรองการเลี้ยงแบบปราศจากสารต้องห้ามและสอดคล้องกับ SIMP หรือ RASFF ให้ได้อย่างน้อย 10 ฟาร์ม ภายในปี 2570 ตัวชี้วัด: จำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน FDA SIMP และ RASFF ข้อมูลฐาน: ในปี 2568 มีฟาร์มในสมุทรสาครที่ปฏิบัติตามแนวทางนี้ 0 ฟาร์ม 5.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ผลิตกุ้งทะเลที่ปราศจากสารต้องห้ามมาตรฐาน FDA SIMP และ RASFF ให้ได้อย่างน้อย 100 ตัน ภายในปี 2570 ตัวชี้วัด: ปริมาณผลผลิตกุ้งที่ผ่านการตรวจสอบสารต้องห้ามและได้รับการรับรองตาม SIMP หรือ RASFF ข้อมูลฐาน: ในปี 2568 ผลผลิตกุ้งที่ปราศจากสารต้องห้ามจากสมุทรสาคร อยู่ที่ 0 ตัน 5.3 เพื่อพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงกุ้งแบบปราศจากสารต้องห้ามและการจัดการห่วงโซ่อุปทานตาม SIMP หรือ RASFF ให้แก่เกษตรกร ในสมุทรสาครอย่างน้อย 60 ราย ภายในเดือนกันยายน 2570 (หมายเหตุ: จำนวนเกษตรกรจะเพิ่มขึ้นในปีถัดไปตามแผนขยายผลโครงการ) ตัวชี้วัด: จำนวนเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมและปฏิบัติตามแนวทาง FDA SIMP และ RASFF ข้อมูลฐาน: ในปี 2568 มีเกษตรกรในสมุทรสาครที่ได้รับการฝึกอบรมด้านนี้ 0 ราย
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	6.1 จำนวนฟาร์มเลี้ยงกุ้งในสมุทรสาครที่ได้รับการรับรองการเลี้ยงแบบปราศจากสารต้องห้ามและสอดคล้องกับ SIMP หรือ RASFF ให้ได้อย่างน้อย 10 ฟาร์ม ภายในปี 2570

หัวข้อ	รายละเอียด
	6.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ผลิตกุ้งทะเลที่ปราศจากสารต้องห้ามให้ได้อย่างน้อย 100 ตัน ภายในปี 2570 6.3 พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงกุ้งแบบปราศจากสารต้องห้ามและการจัดการห่วงโซ่อุปทานตาม SIMP หรือ RASFF ข ให้แก่เกษตรกรในสมุทรสาครอย่างน้อย 60 ราย ภายในเดือนกันยายน 2570
7. พื้นที่เป้าหมาย	7.1 พื้นที่เป้าหมาย ทั้ง 3 อำเภอในจังหวัดสมุทรสาคร 7.2 กลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทะเลในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 60 ราย และเจ้าหน้าที่กรมประมงในสมุทรสาคร จำนวน 20 ราย รวม 80 ราย
8. กิจกรรมหลัก	
8.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.1 จัดอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งทะเลแบบปราศจากสารต้องห้าม การใช้โปรไบโอติกแทนยาปฏิชีวนะ การจัดการคุณภาพน้ำ และการบันทึกข้อมูลตาม SIMP หรือ RASFF (เดือนธันวาคม 2569 - มีนาคม 2570) (เกษตรกร 60 คน และเจ้าหน้าที่ 20 คน อบรม 2 วัน และศึกษาดูงาน 3 วัน) 1.2 ติดตามและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรเกี่ยวกับการปรับปรุงฟาร์มเลี้ยงกุ้งแบบปราศจากสารต้องห้าม การใช้โปรไบโอติกแทนยาปฏิชีวนะ การจัดการคุณภาพน้ำ และการบันทึกข้อมูลตาม SIMP หรือ RASFF (เดือนธันวาคม 2569 - มีนาคม 2570) 1,600,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสมุทรสาคร ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพสินค้าประมงสมุทรสาคร สำนักงานประมงอำเภอทั้ง 3 อำเภอ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สมุทรสาคร
8.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.1 คัดเลือกฟาร์มที่มีความพร้อมจำนวน 10 ฟาร์ม เพื่อรับตรวจประเมินและรับรองฟาร์ม ตามมาตรฐานมาตรฐาน BAP หรือ ASC 2.2 ตรวจประเมินและรับรองฟาร์ม ตามมาตรฐานมาตรฐาน BAP หรือ ASC (เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2570) โดยหน่วยงานที่ให้การรับรอง 5,000,000 บาท (500,000 บาท/ฟาร์ม) สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร หน่วยงานรับรองบุคคลที่สาม (Third-Party Certification Bodies) ที่ได้รับมอบหมายจาก FDA สหรัฐอเมริกา เช่น NSF, LRQA หรือ SGS
8.3 กิจกรรมหลักที่ 3	3.1 เชื่อมโยงการตลาดระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการแปรรูป ผู้ส่งออก สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป (จัดสัมมนาและประชุม) 3.2 จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน คู่มือต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการฯ

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- คู่มือแนะนำการปฏิบัติในการขอรับรองมาตรฐานฯ (เกษตรกรผู้สนใจ 300 ชุด) (จ้างผลิต) - สื่อวีดิทัศน์ 2 ชิ้นงาน เผยแพร่ตามช่องทางต่าง ๆ (จ้างผลิต) 1,400,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสาคร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร สถาบันวิจัยและพัฒนาการประมง สมาคมผู้ส่งออกกุ้งไทย สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรสาคร
9. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร
10. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม 2569 - กันยายน 2570
11. งบประมาณ	8,000,000 บาท
12. ผลผลิต (Output)	12.1 ฟาร์มเลี้ยงกุ้งในสมุทรสาครจำนวน 10 ฟาร์ม ได้รับการรับรองการเลี้ยงแบบปราศจากสารต้องห้ามตามมาตรฐาน FDA และ SIMP 12.2 ผลผลิตกุ้งทะเลที่ปราศจากสารต้องห้ามจำนวน 100 ตัน ผ่านการตรวจสอบและพร้อมส่งออกไปสหรัฐอเมริกาหรือสหภาพยุโรป 12.3 เกษตรกร 60 ราย ได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะด้านการเลี้ยงกุ้งแบบปราศจากสารต้องห้ามและการจัดการข้อมูลตาม SIMP 12.4 เจ้าหน้าที่กรมประมง 20 ราย ได้รับการพัฒนาความรู้เพื่อสนับสนุนการตรวจประเมินและให้คำปรึกษา 12.5 รายงานผลการดำเนินงานและเอกสารเผยแพร่ผลสำเร็จ จำนวน 1 ชุด เสร็จสมบูรณ์และเผยแพร่สู่สาธารณะ (เอกสารและวีดิทัศน์)
13. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เชิงเศรษฐกิจ: 13.1 มูลค่าการส่งออกกุ้งจากสมุทรสาครไปสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป เพิ่มขึ้น 5% จากปี 2568 เนื่องจากผลผลิตที่ปราศจากสารต้องห้ามได้รับการยอมรับจากผู้นำเข้าสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป 13.2 รายได้ของเกษตรกร 10 ครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 10% จากการจำหน่ายกุ้งที่ได้มาตรฐานในราคาที่สูงขึ้น เชิงสังคม: 13.3 ความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร 50 ราย ดีขึ้นจากการเข้าถึงตลาดสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป และลดความเสี่ยงจากการถูกปฏิเสธนำเข้า 13.4 ชุมชนในสมุทรสาครได้รับประโยชน์จากการสร้างงานในห่วงโซ่อุปทาน เช่น การแปรรูปและการขนส่ง คาดการณ์การจ้างงานเพิ่มขึ้น 50 ตำแหน่ง 13.5 ความรู้และทักษะของเกษตรกรได้รับการยกระดับ ส่งผลให้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานสากลได้อย่างยั่งยืน เชิงสิ่งแวดล้อม:

หัวข้อ	รายละเอียด
	13.6 การลดใช้ยาปฏิชีวนะในฟาร์ม 10 แห่ง ช่วยลดการปนเปื้อนในแหล่งน้ำและระบบนิเวศในสมุทรสาคร คาดการณ์คุณภาพน้ำดีขึ้น 10% ตามดัชนีคุณภาพน้ำ 13.7 การใช้โปรไบโอติกและเทคโนโลยีจัดการน้ำในฟาร์ม ส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งที่ยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมาย SDG 14 (Life Below Water) เชิงนโยบายและภาพลักษณ์: 13.8 ภาพลักษณ์กุ้งไทยในตลาดสหรัฐฯ ดีขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรฐาน FDA และ SIMP อย่างเคร่งครัด ส่งผลให้เชื่อมั่นของผู้นำเข้าเพิ่มขึ้น 13.9 ความเสี่ยงจากการถูกขึ้นบัญชี Import Alert ของ FDA ลดลงอย่างน้อย 10% สำหรับกุ้งจากสมุทรสาคร
14. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	เชิงเศรษฐกิจ: เพิ่มการส่งออกกุ้งจากสมุทรสาครไปสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 5% เชิงสังคม: เพิ่มรายได้และความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรในสมุทรสาคร 10 ครัวเรือน สร้างงานในห่วงโซ่อุปทาน เชิงสิ่งแวดล้อม: ลดการใช้สารเคมีในฟาร์มกุ้ง ส่งผลดีต่อคุณภาพน้ำและระบบนิเวศในสมุทรสาคร สอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืน
15. ผลกระทบ	ผลกระทบเชิงบวก: - เสริมสร้างภาพลักษณ์กุ้งไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา ในฐานะสินค้าปลอดภัยและยั่งยืน หลังการถอนกุ้งไทยจากบัญชีเฝ้าระวังด้านแรงงานในปี 2567 - เพิ่มโอกาสทางการค้าด้วยการลดความเสี่ยงจากการถูกขึ้นบัญชี Import Alert ของ FDA - สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนเกษตรกรและผู้ประกอบการผ่านการพัฒนาทักษะและเทคโนโลยี ผลกระทบเชิงลบ: - ต้นทุนการปรับปรุงฟาร์มและติดตั้งเทคโนโลยีอาจเป็นภาระสำหรับเกษตรกรรายย่อย - การเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงโดยไม่ใช้ยาปฏิชีวนะอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อโรคในระยะแรก แนวทางแก้ไข: จัดหาเงินอุดหนุนสำหรับเกษตรกรรายย่อย และให้คำปรึกษาด้านการจัดการโรคด้วยวิธีทางเลือก เช่น โปรไบโอติกและการปรับปรุงคุณภาพน้ำ
16. แนวทางการสร้างความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบทบาท: กรมประมง: จัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงกุ้งแบบปราศจากสารต้องห้ามและการจัดการข้อมูล SIMP ในสมุทรสาคร ผลลัพธ์: เกษตรกรรักษามาตรฐานสหรัฐฯ ได้ในระยะยาว สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสาคร: สนับสนุนการเชื่อมโยงผู้ส่งออกกับผู้นำเข้าในสหรัฐฯ และจัดงานแสดงสินค้าในสหรัฐฯ ผลลัพธ์: ขยายช่องทางการตลาดและเพิ่มมูลค่าสินค้า

หัวข้อ	รายละเอียด
	สถาบันวิจัยและพัฒนาการประมง: พัฒนานวัตกรรม เช่น ระบบตรวจสอบคุณภาพน้ำอัตโนมัติและโปรไบโอติก ผลลัพธ์: ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สมาคมผู้ส่งออกกุ้งไทย: สร้างแบรนด์กุ้งไทยในสหรัฐฯ และเจรจากับห้างสรรพสินค้า เช่น Costco และ Walmart ผลลัพธ์: เพิ่มความต้องการและมูลค่าสินค้า กลไกสนับสนุน: - สร้างเครือข่ายเกษตรกรและผู้ประกอบการในสมุทรสาครเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง - จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการเลี้ยงกุ้งแบบยั่งยืนสำหรับเกษตรกรรายย่อย - พัฒนาระบบฐานข้อมูลออนไลน์สำหรับบันทึกข้อมูลการเพาะเลี้ยงและตรวจสอบย้อนกลับตาม SIMP และ ASC เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือในระยะยาว

(แบบ กษ.1-1)

(Project Brief รายโครงการ)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง
จากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
(High Value Economy City)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่แบบเลี้ยงปล่อยอิสระ (HAPPY CHICK)
2. ชื่อแผนงาน	ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
3. แนวทางการพัฒนา	1.1 ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้ได้มาตรฐานสากล
4. หลักการและเหตุผล	หลักการ 1. การยกระดับการเกษตรสู่ระบบที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม: การเลี้ยงไก่ไข่แบบเลี้ยงปล่อยอิสระส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ลดการพึ่งพาอาหารสัตว์สังเคราะห์ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 2. การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด: การผลิตไข่ไก่ที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงและปลอดภัย ตอบโจทย์กลุ่มผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพและผู้สูงอายุ สร้างรายได้ที่สูงขึ้นให้เกษตรกร เหตุผล 1. ความต้องการไข่ไก่คุณภาพสูงในตลาดเพิ่มขึ้น: จากข้อมูลสำรวจในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2568 พบว่าความต้องการไข่ไก่อินทรีย์และไข่จากระบบเลี้ยงปล่อยเพิ่มขึ้น 15% ต่อปี เนื่องจากผู้บริโภคตระหนักถึงสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุและผู้รักสุขภาพ 2. ต้นทุนอาหารสัตว์เป็นภาระหลักของเกษตรกร: ข้อมูลจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาครระบุว่าต้นทุนอาหารสัตว์คิดเป็น 60% ของต้นทุนการเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงแบบปล่อยอิสระช่วยลดต้นทุนนี้ได้ถึง 30% โดยใช้แหล่งอาหารธรรมชาติ เช่น แมลง หญ้า และสมุนไพร 3. พื้นที่เกษตรในจังหวัดเหมาะสมกับการเลี้ยงแบบปล่อย: เกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาคร 90% มีพื้นที่ร่องสวนหรือสวนผลไม้หลังบ้าน ซึ่งมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เหมาะสำหรับการเลี้ยงไก่แบบปล่อย โดยไก่สามารถหาอาหารตามธรรมชาติ เช่น โปรตีนจากแมลงและวิตามินจากพืช 4. การเลี้ยงแบบปล่อยส่งเสริมสุขภาพสัตว์และคุณภาพผลผลิต: การเสริมน้ำหมักสมุนไพรและผลไม้ช่วยปรับสมดุลจุลินทรีย์ในตัวไก่ ลดการใช้ยาปฏิชีวนะได้ถึง 50% และเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการของไข่ไก่ เช่น วิตามินและสารต้านอนุมูลอิสระ ซึ่งเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

หัวข้อ	รายละเอียด
	5. ความจำเป็นเร่งด่วนในการยกระดับการเลี้ยงไก่ไข่เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันและคุณภาพชีวิต: ตลาดไข่ไก่อินทรีย์ในประเทศไทยและต่างประเทศ คาดการณ์ว่าจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 20% ภายในปี 2570 หากจังหวัดสมุทรสาครไม่เร่งพัฒนาระบบการเลี้ยงแบบปล่อยอิสระ เกษตรกร 70% อาจสูญเสียโอกาสทางการตลาดให้กับคู่แข่ง เช่น จังหวัดที่มีระบบเกษตรอินทรีย์ที่ก้าวหน้ากว่า ส่งผลให้รายได้เกษตรกรลดลงเฉลี่ย 15% ต่อปี นอกจากนี้ การชะลอการพัฒนาจะทำให้ประชาชนในจังหวัดและประเทศไทยเผชิญความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากไข่ไก่จากระบบเลี้ยงแบบกรงทั่วไปอาจมีสารตกค้างจากยาปฏิชีวนะ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ อีกทั้งการเลี้ยงแบบเดิมยังก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กลิ่นและน้ำเสีย ซึ่งได้รับการร้องเรียนถึง 5 ครั้งต่อปีในปี 2568 หากไม่ดำเนินการภายในปี 2570 อาจนำไปสู่ความเสียหายทางเศรษฐกิจในจังหวัดสมุทรสาครถึง 50 ล้านบาทต่อปี และลดคุณภาพชีวิตของประชาชนจากปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ความเชื่อมโยงของโครงการ 1) แผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561–2580 : ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ประเด็นที่ 3 การพัฒนาการเกษตร 3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ข้อที่ 3 : การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 4) นโยบายรัฐบาล ข้อที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขัน 5) ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูงจากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน (High Value Economy City)
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	3.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงไก่ไข่แบบเลี้ยงปล่อยอิสระ 3.2 เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิต 3.3 เพื่อความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	4.1 จำนวนเกษตรกรที่ปรับระบบการเลี้ยงไก่ไข่แบบเลี้ยงปล่อยอิสระ จำนวน 60 ราย 4.2 ผลผลิตไข่ไก่มีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการ มีมูลค่าการจำหน่าย 700,000 บาท/ปี 4.3 เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดสมุทรสาครสามารถลดต้นทุนการผลิตได้อย่างน้อย 15 % ต่อปี
7. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 3 อำเภอ
8. กิจกรรมหลัก	
8.1 กิจกรรมย่อยที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	อบรมเสริมสร้างความรู้การเลี้ยงไก่ไข่แบบเลี้ยงปล่อย 39,900 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ทั้ง 3 อำเภอ

หัวข้อ	รายละเอียด
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
8.2 กิจกรรมย่อยที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาฟาร์มต้นแบบการเลี้ยงไก่ไข่แบบเลี้ยงปล่อย 162,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ทั้ง 3 อำเภอ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สมุทรสาคร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร
8.3 กิจกรรมย่อยที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	ตรวจติดตามและประเมินผล 10,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร
9. หน่วยงาน ดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร
10. ระยะเวลา ดำเนินการ	1 ปีงบประมาณ (เดือนตุลาคม 2569 – เดือนกันยายน 2570)
11. งบประมาณ	งบประมาณ 211,900 บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยบาทถ้วน)
12. ผลผลิต (Output)	ผลผลิต (ระบุผลผลิต ☒) ☐ 1. โครงการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การค้า และการลงทุน ☒ 2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตร ☐ 3. โครงการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและบริการ ☐ 4. โครงการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ☐ 5. โครงการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ☐ 6. โครงการเสริมสร้างความมั่นคงและความสงบ
13. ผลลัพธ์จากการ ดำเนินโครงการ (Outcome)	ผลลัพธ์ 1.เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาระบบการเลี้ยงไก่ไข่แบบเลี้ยงปล่อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าจากผลผลิตและมูลของไก่ไข่ได้ประโยชน์สูงสุด 3.เกษตรกรรู้แนวทางในการลดต้นทุน และมีรายได้เพิ่ม 4.การเลี้ยงไก่ไข่ไม่สร้างผลกระทบต่อระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อม 5.เกิดความมั่นคงทางด้านอาหารภายในชุมชน
14. ผลที่คาดว่าจะ ได้รับจากการดำเนิน กิจกรรม	14.1 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเลี้ยงแบบลักษณะเลี้ยงปล่อยและระบบ GFM 14.2 ไก่ไข่ของเกษตรกรมีสุขภาพดี และให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ 14.3 เกษตรกรสามารถบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งปฏิกูลได้อย่างเหมาะสม

หัวข้อ	รายละเอียด
	14.4 มูลไก่ไข่ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
15. วิธีบริหารจัดการหรือการบำรุงรักษาดูแลโครงการแล้วเสร็จ	15.1 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และปศุสัตว์อำเภอในพื้นที่รับผิดชอบ ออกตรวจเยี่ยม ติดตาม ให้คำแนะนำเกษตรกรในการดูแลไก่ไข่ที่เลี้ยงอย่างต่อเนื่องทุกเดือน 15.2 เสริมสร้างความรู้ให้กับเกษตรกรให้รู้จักใช้ระบบสารสนเทศในการพัฒนาการเลี้ยงไก่ไข่ที่ถูกหลักวิชาการ ตั้งแต่พันธุ์ไก่ไข่ อาหารไก่ไข่ การควบคุมป้องกันโรค ได้อย่างเหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์ 15.3 เสริมสร้างกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อยให้มีความเข้มแข็ง มีการวางแผนการผลิตและการจำหน่าย โดยมุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก เช่นการจำหน่ายในระบบออนไลน์ ตลาดชุมชนในหมู่บ้าน และตลาดสีเขียวในชุมชน เป็นต้น 15.4 เสริมสร้างแนวทางให้กับเกษตรกรดำเนินการโดยใช้หลักแนวเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับตนเอง เพื่อลดค่าใช้จ่าย และลดต้นทุนด้านอาหาร โดยสร้างแหล่งอาหารตามธรรมชาติ เช่น พืชสีเขียว แมลง หนอน ปลวก ให้ไก่ไข่ได้คุ้ยเขี่ยจิกกินตามธรรมชาติ หรืออาจจะทำอาหารเสริมจากธรรมชาติเพิ่มเติม เช่นหอยวกกล้วยหมัก และน้ำสมุนไพร เป็นต้น 15.5 เสริมสร้างความรู้ให้กับเกษตรกรสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิต โดยมุ่งเน้นการเลี้ยงไก่ไข่ให้เข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ซึ่งผลผลิตที่ได้จะมีคุณภาพและมีความปลอดภัย สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้น เนื่องจากเป็นความต้องการของผู้รักษาสุขภาพหรือผู้สูงอายุ

แบบ กษ.1-1)

(Project Brief รายการโครงการ)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง
จากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
(High Value Economy City)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพแปลงใหญ่โคเนื้อแบบครบวงจร ประจำปี 2570
2. ชื่อแผนงาน	ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
3. แนวทางการพัฒนา	1.1 ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้ได้มาตรฐานสากล
4. หลักการและเหตุผล	หลักการ 1. การส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อแบบประณีตและครบวงจรอย่างเร่งด่วน เพื่อยกระดับผลผลิตให้มีคุณภาพสูงและตอบสนองความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดสมุทรสาครสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง 2. การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าจากการผลิตโคเนื้อ การปลูกพืชอาหารสัตว์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างทันสมัย เพื่อสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ป้องกันวิกฤตการสูญเสียโอกาสทางการตลาด และลดความเสี่ยงต่อการล่มสลายของภาคปศุสัตว์ในจังหวัด เหตุผล 1. จังหวัดสมุทรสาครมีการเลี้ยงโคเนื้อในปี 2567 จำนวน 1,166 ตัว เกษตรกร 78 รายสร้างผลผลิตเนื้อโคมูลค่า 55.97 ล้านบาท ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม หากไม่มีการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานภายในปี 2570 คาดการณ์ว่ามูลค่าการผลิตจะลดลง 20% (ราว 11.19 ล้านบาท) เนื่องจากคู่แข่ง เช่น ออสเตรเลียและบราซิล มีการพัฒนามาตรฐานที่เหนือกว่า 2. ความต้องการเนื้อโคคุณภาพสูงในตลาดโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่มีกำลังซื้อสูง เช่น ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ซึ่งคาดการณ์ว่ามูลค่าตลาดเนื้อโคพรีเมียมจะเติบโต 15% ต่อปีจนถึงปี 2570 หากสมุทรสาครไม่เร่งพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐานสากลภายในกรอบเวลานี้ จังหวัดจะสูญเสียโอกาสในการเข้าสู่ตลาดที่มีมูลค่าสูง ส่งผลให้เศรษฐกิจท้องถิ่นชะลอตัวอย่างรุนแรง 3. เกษตรกรผู้เลี้ยงโคในจังหวัดเผชิญปัญหาวิกฤตด้านคุณภาพผลผลิตที่ไม่สม่ำเสมอเนื่องจากขาดเทคนิคการเลี้ยงแบบประณีต ต้นทุนอาหารสัตว์สูงถึง 60% ของต้นทุนรวม (ประมาณ 15,000 บาท/ตัว/ปี) และขาดช่องทางการตลาดที่มั่นคง โดยผลผลิตเนื้อโคเฉลี่ยต่อตัวอยู่ที่ 180 กก./ตัว ต่ำกว่าศักยภาพ (250–300 กก./ตัว) หากไม่มีการแก้ไขทันที เกษตรกรกว่า 500 ครัวเรือนอาจสูญเสียรายได้รวมกว่า 50 ล้านบาทต่อปีภายในปี 2570 เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันได้

หัวข้อ	รายละเอียด
	4. การพัฒนามาตรฐานการเลี้ยง การปลูกพืชอาหารสัตว์ และการแปรรูปเป็นเนื้อสัตว์ เพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของเชื้อโรคที่เพิ่มขึ้น (ในปี 2567 ไทยนำเข้าเนื้อโค 120,000 ตัน มูลค่า 18,000 ล้านบาท) ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของจังหวัด หากไม่ดำเนินการภายในปี 2570 การฟุ้งกระจายจะทำให้จังหวัดสูญเสียโอกาสในการสร้างงานกว่า 1,000 ตำแหน่ง และเงินหมุนเวียนในชุมชนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ความเชื่อมโยงของโครงการ 1) แผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561–2580) : ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ประเด็นที่ 3 การพัฒนาการเกษตร 3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ข้อที่ 3 : การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 4) นโยบายรัฐบาล ข้อที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขัน 5) ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูงจากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน (High Value Economy City)
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	5.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อของเกษตรกร 5.2 เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีการบริหารจัดการการผลิตด้านโคเนื้อแบบครบวงจร 5.3 เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตโคเนื้อ
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	6.1 จำนวนฟาร์มโคเนื้อพัฒนาเข้าสู่ระบบ Intensive Farm จำนวน 30 ราย 6.2 โคเนื้อของเกษตรกรมีลักษณะที่ดีและมีคุณภาพซากตรงตามความต้องการของตลาด จำนวน 300 ตัว
7. พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัดสมุทรสาคร ครอบคลุม 3 อำเภอหลัก: อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกะทู้แม่แบน และอำเภอบ้านแพ้ว
8. กิจกรรมหลัก	เพิ่มประสิทธิภาพแปลงใหญ่โคเนื้อแบบครบวงจร
8.1 กิจกรรมย่อยที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อแบบประณีต 32,100 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ทั้ง 3 อำเภอ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สมุทรสาคร สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร
8.2 กิจกรรมย่อยที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	อบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผลผลิตของโคเนื้อ 26,800 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ทั้ง 3 อำเภอ

หัวข้อ	รายละเอียด
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
8.3 กิจกรรมย่อยที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ตรวจติดตามและประเมินผล 10,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ทั้ง 3 อำเภอ
9. หน่วยงาน ดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสาคร
10. ระยะเวลา ดำเนินการ	1 ปีงบประมาณ (เดือนตุลาคม 2569 – เดือนกันยายน 2570)
11. งบประมาณ	68,900 บาท (งบพัฒนาจังหวัดสมุทรสาคร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570)
12. ผลผลิต (Output)	ผลผลิต (ระบุผลผลิต ☒) ☐ 1. โครงการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การค้า และการลงทุน ☒ 2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตร ☐ 3. โครงการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและบริการ ☐ 4. โครงการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ☐ 5. โครงการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ☐ 6. โครงการเสริมสร้างความมั่นคงและความสงบ
13. ผลลัพธ์จากการ ดำเนินโครงการ (Outcome)	ผลลัพธ์ 1. เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาระบบการเลี้ยงโคเนื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าจากผลผลิตและกิจกรรมการเลี้ยงโคเนื้อได้ประโยชน์สูงสุด 3. เกษตรกรรู้แนวทางในการลดต้นทุน และมีรายได้เพิ่ม 4. การเลี้ยงโคเนื้อไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
14. ผลที่คาดว่าจะ ได้รับจากการดำเนิน กิจกรรม	14.1 เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาระบบการเลี้ยงโคเนื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ 14.2 เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าจากผลผลิตและกิจกรรมการเลี้ยงโคเนื้อให้ได้ประโยชน์สูงสุด 14.3 เกษตรกรรู้แนวทางในการลดต้นทุน และมีรายได้เพิ่ม 14.4 การเลี้ยงโคเนื้อไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน
15. วิธีบริหารจัดการ หรือการบำรุงรักษา ดูแลโครงการแล้ว เสร็จ	15.1 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และปศุสัตว์อำเภอในพื้นที่รับผิดชอบ ออกตรวจเยี่ยม ติดตาม ให้คำแนะนำเกษตรกรในการดูแลสัตว์ที่เลี้ยงอย่างต่อเนื่องทุกเดือน 15.2 เสริมสร้างความรู้ให้กับเกษตรกรให้รู้จักใช้ระบบสารสนเทศในการพัฒนาปศุสัตว์ ตั้งแต่พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ การควบคุมป้องกันโรค ได้อย่างเหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์

หัวข้อ	รายละเอียด
	15.3 จัดสร้างคลังเสบียงอาหารสัตว์ประจำกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ เพื่อสำรองหญ้าแห้ง หญ้าหมักไว้ให้สัตว์ไว้กินในช่วงฤดูแล้ง มีการบริหารจัดการใช้เสบียงอาหารอย่างเป็นระบบ 15.4 ถ่ายทอดความรู้และทักษะในด้านการเลี้ยงสัตว์ ตั้งแต่ นำสัตว์เข้ามาเลี้ยง จนกระทั่งจำหน่ายออกจากฟาร์มโดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรสามารถดำเนินการได้เอง ตั้งแต่การเตรียมโรงเรือนก่อนเลี้ยง การนำสัตว์เข้ามาเลี้ยง ขั้นตอนการเลี้ยงที่ต้องถูกหลักการด้านสุขาภิบาล มีการให้อาหารที่ถูกต้องตามช่วงอายุ การจัดโปรแกรมการฉีดวัคซีนป้องกันโรค การถ่ายพยาธิภายใน การกำจัดพยาธิภายนอก การเสริมอาหารแร่ธาตุ จนถึงช่วงเวลาที่จะจำหน่ายสัตว์ออกจากฟาร์ม และการเคลื่อนย้ายสัตว์ที่ถูกต้องตามระเบียบการเคลื่อนย้ายสัตว์เพื่อป้องกันโรคระบาดไปยังท้องที่อื่น

(แบบ กษ.1-1)

(Project Brief รายโครงการ)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง
จากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
(High Value Economy City)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับมาตรฐานภาคการผลิต การแปรรูปอาหารและภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
2. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
3. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล
4. หลักการและเหตุผล	จังหวัดสมุทรสาครเป็นพื้นที่สำคัญในการผลิตพืชเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะ มะพร้าวน้ำหอม ลำไย มะม่วง และฝรั่ง ซึ่งเป็นพืชที่มีความต้องการการผสมเกสรที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ทั้งในและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับ อัตราการติดผลต่ำ อันเนื่องมาจาก การลดลงของแมลงผสมเกสรตามธรรมชาติ ประกอบกับการพึ่งพาสารเคมีและวิธีการกระตุ้นฮอร์โมนในพืชมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และอาจกระทบต่อสุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค รวมถึงความยั่งยืนของระบบนิเวศทางการเกษตร “ชันโรง” เป็นแมลงในกลุ่มผึ้ง ที่มีศักยภาพสูงในการผสมเกสรพืช โดยเฉพาะพืชที่มีดอกสมบูรณ์เพศหรือดอกที่มีโครงสร้างซับซ้อน ซึ่งชันโรงสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการติดผลได้อย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้ผลผลิตมีปริมาณเพิ่มขึ้น คุณภาพดีขึ้นและช่วยลดการใช้สารเคมีในการเร่งดอกหรือป้องกันแมลงศัตรูพืช นำไปสู่การลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มความปลอดภัยด้านอาหาร อีกทั้งยังส่งเสริมเกษตรกรเชิงนิเวศ สร้างความสมดุลทางธรรมชาติ จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมในการส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจแบบปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งตรงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการเติบโตบนคุณภาพชีวิตเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566-2580) ประเด็นที่ 3 การเกษตร โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับความสามารถการพัฒนาการเกษตร ให้ความสำคัญกับการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อนำมาซึ่งโอกาสในการสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร ที่เน้นการปรับเปลี่ยน

หัวข้อ	รายละเอียด
	โครงสร้างการผลิตในภาคเกษตรไปสู่สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง แผนปฏิบัติราชการกรมส่งเสริมการเกษตรระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ประเด็นการพัฒนาด้านที่ 1 ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูง และอุตสาหกรรมเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ประเด็นที่ 1. การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูงจากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร การประมง แบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน (High Value Economy City)
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และเทคโนโลยีการแยกขยายพันธุ์ การเลี้ยงและการเก็บน้ำผึ้งชันโรงให้แก่เกษตรกร 2. เพื่อส่งเสริมการนำชันโรงไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและเพิ่มรายได้ 3. เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการเกษตร
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. ร้อยละ 80 ของเกษตรกรทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการผ่านการประเมินความรู้หลังอบรม 2. ร้อยละ 80 ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนำชันโรงไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร 3. ร้อยละ 80 มีระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม
7. พื้นที่เป้าหมาย	เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว ลำไย มะม่วง และฝรั่ง ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร จำนวน 25 ราย เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว ลำไย มะม่วง และฝรั่ง อำเภอบ้านแพ้ว จำนวน 50 ราย เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว ลำไย มะม่วง และฝรั่ง อำเภอกระทุ่มแบน จำนวน 25 ราย
8. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมการนำชันโรงไปใช้ประโยชน์ด้านการเพิ่มผลผลิตพืชเศรษฐกิจสมุทรสาคร
8.1 กิจกรรมย่อย งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1. จัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการเลี้ยงชันโรงแก่เกษตรกร 2. ติดตามผลการดำเนินโครงการ งบประมาณ 202,340 บาท ผู้รับผิดชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร
9. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร

หัวข้อ	รายละเอียด
10. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	เริ่มต้นปี ตุลาคม 2569 สิ้นสุดปี กันยายน 2570
11. งบประมาณ	งบประมาณ 202,340 บาท
12. ผลผลิต (Output)	1. เกษตรกรได้รับการอบรมและมีความรู้กระบวนการการแยกขยายพันธุ์ การเลี้ยงและการเก็บน้ำผึ้งชันโรง 2. เกษตรกรมีการนำชันโรงไปใช้ประโยชน์ในด้านการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร 3. เกิดการใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกษตรกรรม
13. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการเลี้ยงชันโรง มีขีดความสามารถในการผลิตพืชเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน โดยมีการนำชันโรงมาใช้เป็นกลไกสำคัญในการผสมเกสร ส่งผลให้ผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่เพิ่มขึ้น คุณภาพผลผลิตดีขึ้น และเกิดการลดการใช้สารเคมีในการเกษตร

(แบบ กษ.1-1)

(Project Brief รายโครงการ)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง
จากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
(High Value Economy City)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับมาตรฐานภาคการผลิต การแปรรูปอาหารและภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
2. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
3. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล
4. หลักการและเหตุผล	จังหวัดสมุทรสาครเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะการเพาะปลูกพืชผัก ผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ และการประมง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของเศรษฐกิจในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ยุวเกษตรกรในพื้นที่ยังขาดความรู้และทักษะที่ทันสมัยในการจัดการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตให้มีมูลค่าเพิ่ม รวมถึงขาดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม ส่งผลให้ผลผลิตและรายได้ไม่สอดคล้องกับศักยภาพที่มีอยู่ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและความผันผวนของตลาดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร ดังนั้น การพัฒนาทักษะยุวเกษตรกรจึงเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความยั่งยืนของภาคเกษตรในจังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของยุวเกษตรกรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการเกษตรที่ทันสมัยและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการเกษตร นวัตกรรมการผลิต และการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อให้ยุวเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างมั่นคง สร้างรายได้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอย่างยั่งยืน โครงการนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ และเจตคติของยุวเกษตรกรให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนของภาคเกษตรในอนาคตซึ่งตรงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นการสร้างเกษตรมูลค่า สอดคล้อง

หัวข้อ	รายละเอียด
	กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 3 ด้านการเกษตร แผนย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร แนวทาง สนับสนุนให้เกิดการพัฒนา เกษตรกรและภาคเกษตรมีการปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้า เกษตร ต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย เป้าหมายที่ 1 เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรมมาเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและที่ดินทำกิน แผนปฏิบัติการ กรมส่งเสริมการเกษตรระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอด ห่วงโซ่การผลิต และแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ประเด็นที่ 1. การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และขับเคลื่อน สู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูงจากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร การประมง แบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน (High Value Economy City)
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะด้านการเกษตรและการแปรรูปให้แก่ ยุวเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร 2. เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการเรียนรู้ ด้านการเกษตร 3. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่ม
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. ร้อยละ 80 ของยุวเกษตรกรทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการผ่านการประเมิน ความรู้หลังการฝึกอบรม 2. ร้อยละ 80 ของยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผ่านการประเมินความรู้ด้าน การเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 3. ร้อยละ 80 ของยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถแปรรูปผลผลิต การเกษตรได้
7. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอเมืองสมุทรสาคร ยุวเกษตรกร จำนวน 40 ราย (2 โรงเรียน) อำเภอบ้านแพ้ว ยุวเกษตรกร จำนวน 40 ราย (2 โรงเรียน) อำเภอกระทุ่มแบน เกษตรกร จำนวน 40 ราย (2 โรงเรียน)
8. กิจกรรมหลัก	พัฒนาทักษะยุวเกษตรกรสมุทรสาครด้านการเกษตรและการแปรรูป
8.1 กิจกรรมย่อย งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร งบประมาณ 57,200 บาท ผู้รับผิดชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร โรงเรียนที่มีกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
9. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร

หัวข้อ	รายละเอียด
10. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	เริ่มต้นปี ตุลาคม 2569 สิ้นสุดปี กันยายน 2570
11. งบประมาณ	งบประมาณ 57,200 บาท
12. ผลผลิต (Output)	1. ยุวเกษตรกรจำนวน 120 ราย มีความรู้และทักษะด้านการเกษตรขั้นพื้นฐาน (ปลูกพืช ขยายพันธุ์พืช ประมง และปศุสัตว์) และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 2. ยุวเกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการเรียนรู้ด้านการเกษตร 3. ยุวเกษตรกรมีความสามารถในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่ม
13. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	การยกระดับศักยภาพของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครให้เป็นยุวเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม บ่มเพาะให้มีความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และต่อยอดเป็นแนวทางประกอบอาชีพหรือธุรกิจในอนาคต อันจะนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเกษตรและการพัฒนาภาคเกษตรกรรมของจังหวัดสมุทรสาครอย่างยั่งยืน

แบบ กษ.1-1)

(Project Brief รายการโครงการ)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง
จากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
(High Value Economy City)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการนวัตกรรมการผลิตเกลือทะเลด้วยเทคโนโลยีสะอาด
2. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพและพัฒนาช่องทางการตลาด
3. แนวทางการพัฒนา	1.1 ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้ได้มาตรฐานสากล
4. หลักการและเหตุผล	ขาดนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตเกลือทะเล รวมถึงปัญหาน้ำทะเลไม่บริสุทธิ์ การใช้เทคโนโลยีสะอาดจะช่วยเพิ่มคุณภาพสินค้าและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตเกลือทะเลให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. คุณภาพเกลือดีขึ้น 30% 2. ลดการใช้พลังงานในกระบวนการผลิต 20%
7. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านสหกรณ์หมู่ที่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
8. กิจกรรมหลัก	การผลิตเกลือทะเลให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
8.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ติดตั้งระบบกรองน้ำทะเลก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิต งบประมาณ 500,000 หน่วยงานรับผิดชอบ สนง.เกษตรจังหวัด สนง.สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์นาเกลือ หน่วยงานร่วมดำเนินการ สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
8.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	วิจัยและพัฒนาเครื่องจักรผลิตเกลือพลังงานต่ำ
8.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ฝึกอบรมเกษตรกรเรื่องการใช้เทคโนโลยี
9. หน่วยงานดำเนินการ	องค์การบริหารส่วนตำบล สนง.เกษตรจังหวัด สนง.สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์นาเกลือ หน่วยงานร่วมดำเนินการ สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
10. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปี 2570-2571
11. งบประมาณ	525,000 บาท

หัวข้อ	รายละเอียด
12. ผลผลิต (Output)	- ระบบกรองน้ำ 2 ชุด - เครื่องจักรผลิตเกลือ 2 เครื่อง - เกษตรกรผ่านการอบรม 40 ราย
13. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	คุณภาพเกลือดีขึ้น, ต้นทุนการผลิตลดลง
14. ประโยชน์ที่ได้รับ	- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากเกลือคุณภาพสูง - ลดมลพิษจากการผลิตเกลือแบบเดิม - สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วยนวัตกรรม
15. ผลกระทบ	เชิงบวก: ยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร ลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิล เชิงลบ: อาจมีต้นทุนเริ่มต้นสูงสำหรับเกษตรกรบางราย
16. วิธีการทำให้โครงการยั่งยืนเมื่อโครงการแล้วเสร็จ	- สร้างกองทุนหมุนเวียนเพื่อซ่อมบำรุงอุปกรณ์ - บริหารงานจัดการตลาดร่วมกันโดยสหกรณ์ - ขยายผลสู่พื้นที่อื่นด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ

(แบบ กษ.1-1)

(Project Brief รายโครงการ)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง
จากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
(High Value Economy City)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร "นาเกลือแห่งวัฒนธรรม"
2. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพและพัฒนาช่องทางการตลาด
3. แนวทางการพัฒนา	1.1 ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรม ต่อเนื่องให้ได้มาตรฐานสากล
4. หลักการและเหตุผล	หมู่บ้านมีจุดแข็งด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ การพัฒนาการท่องเที่ยวจะช่วยเพิ่มรายได้และประชาสัมพันธ์เกลือทะเล
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและส่งเสริมเกลือทะเล
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 1,000 คนต่อปี 2. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่ม 100,000 บาทต่อปี
7. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านสหกรณ์หมู่ที่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
8. กิจกรรมหลัก	งบประมาณ 200,000 หน่วยงานรับผิดชอบ สนง.เกษตรจังหวัด สนง.สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์นาเกลือ หน่วยงานร่วมดำเนินการ สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
8.1 กิจกรรมหลักที่ 1	พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวนาเกลือ
8.2 กิจกรรมหลักที่ 2	จัดงานเทศกาลเกลือทะเลประจำปี
8.3 กิจกรรมหลักที่ 3	ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์
9. หน่วยงานดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบล สนง.เกษตรจังหวัด สนง.สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์นาเกลือ หน่วยงานร่วมดำเนินการ สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด สนง. ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
10. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปี 2570-2571
11. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	200,000 บาท (อปท)
12. ผลผลิต (Output)	- เส้นทางท่องเที่ยว 1 เส้นทาง - เทศกาล 1 ครั้ง - สื่อประชาสัมพันธ์ 5 ชิ้น

หัวข้อ	รายละเอียด
13. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	รายได้จากท่องเที่ยวเพิ่ม, เกลือทะเลเป็นที่รู้จักมากขึ้น
14. ประโยชน์ที่ได้รับ	- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากเกลือคุณภาพสูง - ลดมลพิษจากการผลิตเกลือแบบเดิม สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วยนวัตกรรม
15. ผลกระทบ	เชิงบวก: ยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร ลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิล - เชิงลบ: อาจมีต้นทุนเริ่มต้นสูงสำหรับเกษตรกรบางราย
16. วิธีการทำให้โครงการยั่งยืนเมื่อโครงการแล้วเสร็จ	- สร้างกองทุนหมุนเวียนเพื่อซ่อมบำรุงอุปกรณ์ - บริหารงานจัดการตลาดร่วมกันโดยสหกรณ์ ขยายผลสู่พื้นที่อื่นด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ

(แบบ กษ.1-1)

(Project Brief รายโครงการ)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง
จากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
(High Value Economy City)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเกลือทะเลคุณภาพสูง ตำบลโคกขาม
2. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพและพัฒนาช่องทางการตลาด
3. แนวทางการพัฒนา	1.1 ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรม ต่อเนื่องให้ได้มาตรฐานสากล
4. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรนาเกลือตำบลโคกขามประสบปัญหาราคากเกลือทะเลตกต่ำ เนื่องจากผลผลิตส่วนใหญ่เป็นเกลือเกรดทั่วไปที่มีการแข่งขันสูงใน ตลาด และขาดการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า นอกจากนี้ ยังขาดความรู้ ด้านการผลิตเกลือคุณภาพสูงและการตลาดสมัยใหม่ การแก้ไข ปัญหานี้จำเป็นต้องส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงกระบวนการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือคุณภาพสูง และสร้างช่องทางการตลาดที่ มั่นคง เพื่อเพิ่มรายได้และความยั่งยืนให้กับชุมชน
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อส่งเสริมการผลิตเกลือทะเลคุณภาพสูงและเกลือแปรรูปเพิ่ม มูลค่า 2. เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ของเกษตรกรด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด 3. เพื่อสร้างแบรนด์และช่องทางการจำหน่ายที่ได้ราคาดี
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. เกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 50 ราย 2. ผลผลิตเกลือคุณภาพสูงเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 30% 3. ราคาขายเกลือทะเลเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 20% 4. มีผลิตภัณฑ์เกลือแปรรูปไม่น้อยกว่า 5 ชนิด
7. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านสหกรณ์หมู่ที่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัด สมุทรสาคร
8. กิจกรรมหลัก	งบประมาณ 450,000 หน่วยงานรับผิดชอบ สนง.เกษตรจังหวัด สนง.สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์นาเกลือ หน่วยงานร่วมดำเนินการ สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
8.1 กิจกรรมหลักที่ 1	การฝึกอบรม 1. อบรมเทคนิคการผลิตเกลือคุณภาพสูง 2. อบรมการแปรรูปเกลือเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ (เช่น เกลือสมุนไพร เกลืออาบน้ำ)

หัวข้อ	รายละเอียด
	3. อบรมการตลาดออนไลน์และสร้างแบรนด์
8.2 กิจกรรมหลักที่ 2	1. สนับสนุนอุปกรณ์และเทคโนโลยีจัดหาอุปกรณ์ปรับปรุงคุณภาพเกลือ (เช่น เครื่องกรองเกลือ) 2. สนับสนุนบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน
8.3 กิจกรรมหลักที่ 3	สร้างช่องทางการตลาด จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อจำหน่ายร่วมกัน สร้างตลาดออนไลน์ผ่านช่องทางต่างๆ (Facebook, Lazada, Shopee)
9. หน่วยงานดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบล สนง.เกษตรจังหวัด สนง.สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์นาเกลือ หน่วยงานร่วมดำเนินการ สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
10. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปี 2570
11. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	450,000 บาท (อปท.)
12. ผลผลิต (Output)	- เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ - มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มคุณภาพเกลือ - มีผลิตภัณฑ์เกลือแปรรูปและแบรนด์ชุมชน - มีช่องทางการตลาดทั้งออฟไลน์และออนไลน์
13. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากราคาเกลือที่สูงขึ้น - ตำบลโคกขามเป็นแหล่งผลิตเกลือคุณภาพสูงที่รู้จักในวงกว้าง - เกิดความร่วมมือในชุมชนและสร้างอาชีพเสริมจากการแปรรูปเกลือ
14. ประโยชน์ที่ได้รับ	- ด้านเศรษฐกิจ - เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายเกลือคุณภาพสูงและเกลือแปรรูป - ลดการพึ่งพาตลาดเกลือราคาต่ำ สร้างมูลค่าเพิ่มจากแบรนด์ชุมชน - สร้างงานและอาชีพเสริมในชุมชน เช่น การแปรรูปเกลือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร - ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม - สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนผ่านการรวมกลุ่มวิสาหกิจ - ลดมลพิษจากการผลิตเกลือแบบเดิมด้วยวิธีการที่สะอาดขึ้น - ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยว - ด้านนวัตกรรมและความรู้ - เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตเกลือมาตรฐานสูงและเทคโนโลยีสมัยใหม่ - พัฒนาทักษะการตลาดดิจิทัลเพื่อขยายช่องทางขาย

หัวข้อ	รายละเอียด
15. ผลกระทบ	1. ผลกระทบเชิงบวก - เกษตรกรมีทางเลือกในการผลิตที่ได้ราคาดี ลดปัญหา ราคาตกต่ำ - ชุมชนมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นจากผลิตภัณฑ์เกลือคุณภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - สร้างความตระหนักรู้ด้านการผลิตที่ยั่งยืน 2. ผลกระทบเชิงลบ (และแนวทางแก้ไข) - ต้นทุนเริ่มต้นสูง → แก้ไขโดยสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือเงินช่วยเหลือจากภาครัฐ - - การปรับตัวของเกษตรกร → จัดฝึกอบรมต่อเนื่องและมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา - การแข่งขันในตลาด → สร้างจุดเด่นด้วยเอกลักษณ์ท้องถิ่นและมาตรฐานคุณภาพ
16. วิธีการทำให้โครงการยั่งยืนเมื่อโครงการแล้วเสร็จ	1. สร้างกลไกการบริหารจัดการภายในชุมชน - บริหารโดยองค์กรเกษตรกร เช่น สหกรณ์การเกษตร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการบริหารการผลิตและการตลาดแบบรวมกลุ่ม - มีกองทุนหมุนเวียนสำหรับซ่อมบำรุงอุปกรณ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2. ขยายช่องทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง - ประสานงานกับร้านค้าชุมชน ห้างสรรพสินค้าในพื้นที่ และตลาดออนไลน์ - จัดงานแสดงสินค้าเกษตรประจำปีเพื่อโปรโมทแบรนด์ 3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก - ประสานงานกับ มหาวิทยาลัย เพื่อวิจัยพัฒนาต่อยอด 4. พัฒนาต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ - จัดโปรแกรม "เที่ยวนาเกลือโคกขาม" ให้เรียนรู้กระบวนการผลิตและซื้อสินค้าโดยตรง - สร้างรายได้เสริมจากกิจกรรม Workshop การทำเกลือสมุนไพร 5. ติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ - จัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรทุก 6 เดือน - ปรับปรุงโครงการตามความต้องการของตลาดและเทคโนโลยีใหม่ๆ

(แบบ กษ.1-1)

(Project Brief รายโครงการ)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนสู่เมืองเศรษฐกิจมูลค่าสูง
จากฐานการอุตสาหกรรม การเกษตร และการประมงแบบครบวงจร การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
(High Value Economy City)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	การผลิตถ่านชีวภาพจากทางมะพร้าวแห้งและกากมะพร้าว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดขยะทางการเกษตร
2. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพและพัฒนาช่องทางการตลาด
3. แนวทางการพัฒนา	1.1 ส่งเสริมภาคการผลิต การแปรรูปอาหาร และภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้ได้มาตรฐานสากล
4. หลักการและเหตุผล	2. หลักการและเหตุผล: 2.1 ปัญหาขยะเกษตรจากมะพร้าวในพื้นที่ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกมะพร้าวน้ำหอมจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดของเหลือจากการเกษตร เช่น • กากมะพร้าวแห้ง • ทางมะพร้าวแห้ง (ตะโหงก) • ทลายมะพร้าว • ต้นมะพร้าวที่ตายแล้ว • เปลือกมะพร้าวจากการแปรรูป ของเหลือเหล่านี้มักถูกกำจัดด้วยการเผาทิ้งหรือปล่อยให้เน่าเสีย ส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ (PM2.5) และทำให้ดินและน้ำเสียหายจากการเน่าเปื่อยของอินทรีย์วัตถุ 2.2 โอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการผลิตถ่านชีวภาพ ขยะทางการเกษตรเหล่านี้สามารถนำมาแปรรูปเป็น ถ่านชีวภาพ (Biochar) ซึ่งมีคุณสมบัติที่ดีต่อทั้งภาคครัวเรือนและภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ - เป็นเชื้อเพลิงชีวภาพที่มีค่าความร้อนสูง – ใช้ทดแทนถ่านไม้หรือฟืนได้ดี - ช่วยปรับปรุงคุณภาพดิน – สามารถใช้เป็นส่วนผสมในดินเพื่อเพิ่มธาตุอาหาร - ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก – การผลิตถ่านชีวภาพช่วยกักเก็บคาร์บอน ทำให้ช่วยลดโลกร้อน - เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าทางการตลาด – สามารถขายให้กับภาคครัวเรือน ร้านอาหาร หรือโรงงานอุตสาหกรรม 2.3 โอกาสทางการตลาดของถ่านชีวภาพในสมุทรสาครและประเทศไทย ในปัจจุบันมีแนวโน้มความต้องการ พลังงานชีวภาพ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่ม • ภาคครัวเรือน – ต้องการถ่านที่เผาไหม้ได้นานและไม่มีควัน • ร้านอาหารและภัตตาคาร – นิยมใช้ถ่านชีวภาพแทนถ่านไม้

หัวข้อ	รายละเอียด
	• โรงงานอุตสาหกรรม – ใช้เป็นเชื้อเพลิงหม้อไอน้ำในโรงงานอาหารแปรรูปหรือโรงงานผลิตพลังงาน จากข้อมูลของกรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ระบุว่าตลาดถ่านชีวภาพมีอัตราการเติบโตสูง โดยเฉพาะการส่งออกไปยังต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และยุโรป ที่มีความต้องการพลังงานสะอาด 2.4 การส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ในชุมชน โครงการนี้ช่วยสนับสนุนแนวคิด เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) โดยการนำของเหลือจากเกษตรกรรมกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ แทนที่จะถูกทิ้งเป็นขยะ ทำให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจในระดับชุมชน แนวทางการใช้ทรัพยากรแบบครบวงจร ต้นน้ำ: นำขยะเกษตรมาใช้แทนการเผาทิ้ง กลางน้ำ: ผลิตถ่านชีวภาพด้วยเทคโนโลยีสะอาด ปลายน้ำ: ส่งเสริมการตลาดและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ 2.5 ความเป็นไปได้ของโครงการในพื้นที่ตำบลหนองสองห้อง พื้นที่ตำบลหนองสองห้องมีปัจจัยสนับสนุนให้โครงการสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ - มีวัตถุดิบจำนวนมาก – เนื่องจากเป็นแหล่งเพาะปลูกมะพร้าว น้ำหอมขนาดใหญ่ - มีชุมชนเกษตรกรที่พร้อมรับการอบรมและพัฒนา - มีเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ที่สามารถรวมกลุ่มผลิตถ่านชีวภาพได้ - ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน ในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1.ลดขยะจากวัสดุเหลือใช้ในการเกษตร โดยนำมาผลิตถ่านชีวภาพ 2.ส่งเสริมการผลิตพลังงานสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3. สร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกรและชุมชนในพื้นที่ 4. เพิ่มความรู้และทักษะในการแปรรูปของเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	• ผลิตถ่านชีวภาพให้ได้ไม่น้อยกว่า 1,000 กิโลกรัม/ปี • มีเกษตรกรและชาวบ้านเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ครัวเรือน • ลดขยะทางมะพร้าวไม่น้อยกว่า 50% จากปริมาณขยะเดิม
7. พื้นที่เป้าหมาย	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลหนองสองห้อง
8. กิจกรรมหลัก	
8.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1. อบรมการผลิตถ่านชีวภาพ ○ การคัดเลือกวัตถุดิบที่เหมาะสม เช่น กาบมะพร้าว ทางมะพร้าว ○ เทคนิคการเผาถ่านโดยใช้เตาเผาถ่านไร้ควัน ○ การปรับปรุงคุณภาพถ่านให้เหมาะกับการใช้งาน
8.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2. การตั้งศูนย์ผลิตถ่านชีวภาพในชุมชน ○ จัดหาพื้นที่ตั้งเตาเผาถ่านที่ได้มาตรฐาน ○ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต ○ สนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้สามารถผลิตและจำหน่ายได้

หัวข้อ	รายละเอียด
8.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3. พัฒนาและขยายตลาดถ่านชีวภาพ ○ สำรวจความต้องการของตลาด เช่น ร้านอาหาร โรงแรม โรงงาน ○ พัฒนาระบบบรรจุภัณฑ์เพื่อให้สินค้าดูน่าสนใจและมีมูลค่าเพิ่ม ○ เชื่อมโยงกับแพลตฟอร์มออนไลน์และตลาดท้องถิ่น
9. หน่วยงานดำเนินการ	- สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร ระบุหน่วยงานอื่นที่ - องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสองห้อง - มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา - สำนักงานพลังงานจังหวัดสมุทรสาคร
10. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม 2569 – กันยายน 2570
11. งบประมาณ	ไม่ระบุ
12. ผลผลิต (Output)	• ถ่านชีวภาพที่ผลิตได้ ไม่น้อยกว่า 1,000 กิโลกรัม/ปี • มีเครือข่ายเกษตรกรที่สามารถผลิตถ่านชีวภาพได้เอง
13. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ด้านเศรษฐกิจ: เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการขายถ่านชีวภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม: ลดปริมาณขยะทางมะพร้าว และลดการเผาทิ้งที่ก่อมลพิษ ด้านสังคม: ชุมชนมีองค์ความรู้ในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
14. ประโยชน์ที่ได้รับ	สิ่งแวดล้อม: ลดมลพิษทางอากาศและขยะ เศรษฐกิจ: เพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือทิ้ง สังคม: เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
15. ผลกระทบ	เชิงบวก: ลดปัญหาสุขภาพจากหมอกควัน เชิงลบ: อาจมีข้อจำกัดด้านตลาดในระยะแรก
16. วิธีการทำให้โครงการยั่งยืนเมื่อโครงการแล้วเสร็จ	- จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนจากรายได้ขายถ่าน - บูรณาการกับโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 6 ภาคผนวก

QR Code เอกสารประกอบการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความ
มั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนา
ประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG
พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

แผนปฏิบัติการ ระยะ ๕ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(ฉบับปรับปรุง)

แผนปฏิบัติการรายปี พ.ศ. ๒๕๖๙
ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นโยบายสำคัญของกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

ชุดโครงการบูรณาการพัฒนากิจการเกษตร
ของจังหวัด

ภาคผนวก ก

คำอธิบายอักษรย่อของหน่วยงานในสังกัด
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำอธิบายอักษรย่อของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สป.กษ.	=	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ชป.	=	กรมชลประทาน
ตส.	=	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กป.	=	กรมประมง
ปศ.	=	กรมปศุสัตว์
พด.	=	กรมพัฒนาที่ดิน
วก.	=	กรมวิชาการเกษตร
กสก.	=	กรมส่งเสริมการเกษตร
กสส.	=	กรมส่งเสริมสหกรณ์
ส.ป.ก.	=	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
สศก.	=	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
มกอช.	=	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กข.	=	กรมการข้าว
มม.	=	กรมหม่อนไหม
פל.	=	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
อสป.	=	องค์การสะพานปลา
อสค.	=	องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย
อ.ต.ก.	=	องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
กยท.	=	การยางแห่งประเทศไทย
สวก.	=	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
สวพส.	=	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
พฉก.	=	สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

ภาคผนวก ข

กฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กฎกระทรวง

แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

(๓) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๒ ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์ แปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนการปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการทั่วไปของกระทรวงที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวง โดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อเสนอแนะรัฐมนตรีสำหรับใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของกระทรวง

(๒) พัฒนาศาสตร์การบริหารของกระทรวง

(๓) แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ โครงการ และโครงการพิเศษ

(๔) ดำเนินการและประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานเกี่ยวกับกิจการด้านการเกษตรต่างประเทศ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง

(๖) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและพัฒนาบุคลากรของกระทรวง

(๗) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๘) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานและการบริการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตร

(๙) ปฏิบัติการทำฝนและพัฒนาเทคโนโลยีการทำฝนเพื่อการเกษตร การอุปโภค การบริโภค และการเก็บกักน้ำ และปฏิบัติงานด้านการบินและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการเกษตร

(๑๐) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับหม่อนและไหม

(๑๑) ดำเนินการบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

(๑) กองกลาง

(๒) กองการเจ้าหน้าที่

(๓) กองเกษตรสารสนเทศ

(๔) กองคลัง

- (๕) กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
- (๖) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๗) สถาบันเกษตรวิชาการ
- (๘) สถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
- (๙) สำนักกฎหมาย
- (๑๐) สำนักการเกษตรต่างประเทศ
- (๑๑) สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ
- (๑๒) สำนักตรวจราชการ
- (๑๓) สำนักตรวจสอบภายใน
- (๑๔) สำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน
- (๑๕) สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
- (๑๖) สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร
- (๑๗) สำนักพัฒนาระบบบริหาร

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

ข้อ ๔ กองกลาง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงานปลัดกระทรวงและกระทรวง
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของสำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) ดำเนินการอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดของสำนักงาน

ปลัดกระทรวง

(๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ

มอบหมาย

ข้อ ๕ กองการเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแผนงานและการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงาน

ปลัดกระทรวงและกระทรวง เว้นแต่การฝึกอบรม

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยและพัฒนาระบบคุณธรรมของสำนักงาน ปลัดกระทรวงและกระทรวง

(๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ มอบหมาย

ข้อ ๖ กองเกษตรสารสนเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์การปฏิบัติราชการ ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

(๒) เผยแพร่กิจกรรม ความรู้ และความก้าวหน้าทางการเกษตร รวมทั้งจัดระบบข้อมูล ข่าวสารของราชการเพื่อประชาชน

(๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ มอบหมาย

ข้อ ๗ กองคลัง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การบริหารงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของสำนักงานปลัดกระทรวง และที่ราชพัสดุที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง

(๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ มอบหมาย

ข้อ ๘ กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแนวนโยบาย มาตรการ และแผนงานเพื่อการพัฒนาการเกษตร อย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับระดับการพัฒนาในแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(๒) ประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนา เอกชน องค์กรเกษตรกร และเกษตรกร ในการดำเนินงานด้านนวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้เกิดระบบการพัฒนา เกษตรกรรมยั่งยืน

(๓) สนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือให้เกิดผลงานด้านเทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร ด้านนวัตกรรมทางการเกษตร องค์กรความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร พัฒนาเอกชน องค์กรเกษตรกร และเกษตรกร เพื่อการประยุกต์ใช้ประโยชน์ในแนวทางพัฒนาการเกษตร อย่างยั่งยืน

(๔) เป็นผู้แทนกระทรวงในการประชุมและการนำเสนอแนวทางพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

(๓) พัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์และเครือข่าย รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำและฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์

(๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๐ สถาบันเกษตรวิชาการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาระบบ รูปแบบ และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาข้าราชการของกระทรวง

(๒) เป็นองค์กรในการบริการทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาข้าราชการระดับสูงและทรัพยากรบุคคลของกระทรวง

(๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๑ สถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนงานและโครงการพัฒนาหม่อนและไหม ให้เป็นไปตามนโยบาย

(๒) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาการผลิตเกี่ยวกับหม่อนและไหมให้ได้มาตรฐานและส่งเสริมอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

(๓) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาการตลาดและเศรษฐกิจของหม่อนและไหม

(๔) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนและไหม

(๕) ให้คำปรึกษาแนะนำและถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านหม่อนและไหม แก่เกษตรกร ภาคเอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการคุ้มครองไหมไทย

(๗) เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศด้านหม่อนและไหม

(๘) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ และออกใบรับรองมาตรฐานผ้าไหมไทยและผลิตภัณฑ์จากหม่อนและไหม

(๙) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๒ สำนักกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบ ศึกษา วิเคราะห์ ปรับปรุง และแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้คำปรึกษาแนะนำเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง หน่วยงานในสังกัดกระทรวง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายของสำนักงานปลัดกระทรวงและกระทรวง

(๓) เป็นศูนย์กลางข้อมูลทางด้านกฎหมายของสำนักงานปลัดกระทรวงและกระทรวง

(๔) ดำเนินการด้านนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบแพ่งและอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงและกระทรวง

(๕) ดำเนินการและเป็นหน่วยงานกลางในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ ติดตาม และให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทางปกครองและความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงและกระทรวง

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๓ สำนักการเกษตรต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนงานและแผนงบประมาณ รวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการเกษตรต่างประเทศ

(๒) ทำหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการประสานงานกับองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ

(๓) เป็นหน่วยงานหลักในการติดต่อประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศด้านการเกษตรตามที่ได้รับมอบหมาย

(๔) เป็นศูนย์ข้อมูลความร่วมมือด้านการเกษตรต่างประเทศและประชาสัมพันธ์ผลงานด้านการเกษตรต่างประเทศ

(๕) เป็นหน่วยอำนวยการให้การบริหารงานของสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง

(๖) อำนวยการและบริหารงานพิธีการทางการทูตของกระทรวง

(๗) เข้าร่วมประชุมในฐานะผู้แทนกระทรวงในเวทีนานาชาติ

(๘) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำร่าง และเจรจาเพื่อจัดทำความตกลงความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศต่าง ๆ และประสานการดำเนินการตามความตกลง รวมทั้งให้คำปรึกษาในการพิจารณาจัดทำความตกลงกับต่างประเทศ

(๙) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๔ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนงานตามนโยบายด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวง

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามนโยบาย มาตรการ และภาวะความเคลื่อนไหวทางการเกษตรในต่างประเทศ

(๓) เป็นผู้แทนกระทรวงในการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางด้านมาตรการที่มีใช้ภายในของสินค้าเกษตร และร่วมมือและให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรระหว่างประเทศ

(๔) เป็นผู้แทนประเทศไทยเพื่อเข้าร่วมประชุมเจรจาในองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศ และระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเกษตรตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวง

(๕) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศและระหว่างประเทศ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรของไทย

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๕ สำนักตรวจราชการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแผนการตรวจราชการประจำปีของกระทรวง
- (๒) สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง เพื่อให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ และให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และขั้นตอนที่กำหนด
- (๓) ประสานงานและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง
- (๔) ติดตาม ประเมินผล และรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของส่วนราชการตามแผนการตรวจราชการ
- (๕) ประสานงานการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงจากการตรวจราชการ
- (๖) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตรวจราชการ
- (๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๖ สำนักตรวจสอบภายใน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) สอบทานและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการที่มีความสำคัญต่อผลสำเร็จของนโยบาย ยุทธศาสตร์ ระบบการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง และการดำเนินงานในหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ และเสนอแนะการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแล
- (๒) สอบทานความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลการเงินและการบัญชี ผลการดำเนินงาน กระบวนการทำงาน ระบบการดูแลรักษาและความปลอดภัยของทรัพย์สิน และการปฏิบัติตามมาตรฐาน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของทางราชการ
- (๓) ติดตามผลการตรวจสอบ เสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่หน่วยรับตรวจเพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขของหน่วยรับตรวจเป็นไปตามข้อเสนอแนะ
- (๔) ให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความเห็นเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับระบบควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในต่อปลัดกระทรวง ผู้ตรวจสอบภายในกรม หน่วยรับตรวจ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

(๕) ประเมินความเสี่ยงเพื่อวางแผนการตรวจสอบในภาพรวมของกระทรวง และจัดทำแผนการตรวจสอบประจำปี

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน

(๗) สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวง ประสานงาน รวบรวมข้อมูล และสรุปผลการสอบทานระบบการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง และการดำเนินการด้านการเงินในภาพรวมของกระทรวง รวมทั้งจัดทำรายงานสรุปการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวง

(๘) ปฏิบัติงานตรวจสอบอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงหรือคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวง

(๙) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๗ สำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย มาตรการ และแผนงานการให้ความช่วยเหลือสถาบันเกษตรกร เกษตรกร หรือผู้ยากจน ต่อคณะกรรมการสงเคราะห์เกษตรกร หรือคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

(๔) เป็นศูนย์กลางของกระทรวงในการรับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร ประสานการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนของประชาชน และการแก้ไขปัญหาการชุมนุมร้องเรียนของเกษตรกรและผู้ยากจน

(๕) ดำเนินการเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ และการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนของประชาชนและการชุมนุมร้องเรียนของเกษตรกร รวมทั้งเป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศในการรวบรวมจัดทำฐานข้อมูล รายงาน สถิติผลการดำเนินการให้ความช่วยเหลือสถาบันเกษตรกร เกษตรกร และผู้ยากจน

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการคณะกรรมการสงเคราะห์เกษตรกร คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๗) ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๘ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง รวมทั้งบูรณาการแผนงานโครงการตามนโยบาย

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนปฏิบัติงานตามโครงการพระราชดำริและโครงการพิเศษ รวมทั้งประสานติดตามการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงในโครงการดังกล่าว

(๓) วิเคราะห์และจัดทำงบประมาณ และเสนอแนวทางการจัดสรรงบประมาณประจำปี รวมทั้งติดตามเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวง

(๔) วิเคราะห์แผนงานและงบประมาณ จัดทำแนวทางการปฏิบัติงาน จัดสรรงบประมาณ และติดตามการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด รวมทั้งประสานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดและการจัดทำงบประมาณด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาภัยธรรมชาติ และการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๙ สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติงานการทำฝนเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรและผู้ใช้น้ำทั่วไปและเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในพื้นที่การเกษตรและเขื่อนเก็บกักน้ำ

(๒) ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการทำฝน

(๓) ปฏิบัติงานด้านการบินและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการเกษตร

(๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๐ สำนักพัฒนาระบบบริหาร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา เสนอแนะ ให้คำปรึกษา และประสานงานเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างส่วนราชการ และระบบงาน และการปรับปรุงบทบาทและภารกิจของกระทรวงและสำนักงานปลัดกระทรวง

(๒) จัดทำแผนพัฒนาระบบราชการของกระทรวงและสำนักงานปลัดกระทรวง รวมทั้งติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานประจำปี

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้ส่วนราชการในกระทรวงและสำนักงานปลัดกระทรวง ให้มีการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(๔) ผลักดันการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐและนวัตกรรมอื่น

(๕) ปรับปรุงรูปแบบ กลไก วิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการทำงาน และส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมระดับองค์กร

(๗) ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบระดับองค์กร

(๘) วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาระบบราชการ

(๙) ศึกษา เสนอแนะ ประสาน และจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ รวมทั้งถ่ายทอดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของกระทรวง กลุ่มภารกิจ และสำนักงานปลัดกระทรวง

(๑๐) บริหารจัดการระบบการวัดผลการดำเนินงานของกระทรวง กลุ่มภารกิจ และสำนักงานปลัดกระทรวง

(๑๑) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกระทรวง กลุ่มภารกิจ และสำนักงานปลัดกระทรวง

(๑๒) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ

(๑๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๑ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนากิจการเกษตรรายสินค้า แผนบูรณาการการพัฒนากิจการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และการจัดทำงบประมาณด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด กำกับการบูรณาการ และติดตามการใช้งบประมาณของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงในจังหวัด

(๓) กำกับ ดูแล ควบคุม ประสาน ดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการพัฒนากิจการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด

(๔) ดำเนินงานโครงการพิเศษ โครงการในพระราชดำริ งานช่วยเหลือเกษตรกร งานภัยพิบัติ การเตือนการระบาดของศัตรูพืช และเตือนภัยสินค้าเกษตรในจังหวัด

(๕) กำกับดูแล ควบคุม และพัฒนาข้าราชการและลูกจ้างในสังกัดกระทรวงในจังหวัด

(๖) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การพัฒนากิจการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดให้เป็นศูนย์ข้อมูลและศูนย์แม่ข่ายข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

(๗) กำกับดูแลหน่วยงานในสังกัดกระทรวงดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๘) ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๙) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒

ธีระ วงศ์สมุทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยปรับปรุงกองนิติการเป็นสำนักกฎหมาย กองการเกษตรต่างประเทศเป็นสำนักการเกษตรต่างประเทศ กองตรวจและประสานราชการเป็นสำนักตรวจราชการ กลุ่มตรวจสอบภายในเป็นสำนักตรวจสอบภายใน กลุ่มพัฒนาระบบบริหารเป็นสำนักพัฒนาระบบบริหาร ปรับปรุงและแยกภารกิจของสำนักแผนงานและโครงการพิเศษเป็นสำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียนและสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ รวมทั้งปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้นและเหมาะสมกับสภาพของงานที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะทำให้การปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก (๑๐) ของข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก (๘) ของ ก. ราชการบริหารส่วนกลาง ของข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

ธีระ วงศ์สมุทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มีการยกฐานะสถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขึ้นเป็นกรมหม่อนไหม ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องหม่อนไหมทั้งระบบสมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยตัดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหม่อนไหมของสถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ออกจากสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก (๙) ของข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก (๑๖) ของ ก. ราชการบริหารส่วนกลาง ของข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๑๙ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

ยุคล ลี้มแหลมทอง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มีการยกฐานะสำนักฝนหลวงและการบินเกษตร ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขึ้นเป็นกรมฝนหลวงและการบินเกษตร ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติการฝนหลวงและการบินเกษตรทั้งระบบ สมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยตัดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปฏิบัติการฝนหลวงและการบินเกษตร ของสำนักฝนหลวงและการบินเกษตร ออกจากสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓/๑ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

“ข้อ ๓/๑ ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้มีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต เพื่อทำหน้าที่หลักในการบูรณาการและขับเคลื่อนแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในกระทรวง รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อปลัดกระทรวง โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะแก่ปลัดกระทรวงเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสังกัด รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อปลัดกระทรวง

(๒) ประสานงาน เร่งรัด และกำกับให้ส่วนราชการในสังกัดดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการ

(๓) รับข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ในส่วนราชการ และส่งต่อไปยังส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) คุ้มครองจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

(๕) ประสานงาน เร่งรัด และติดตามเกี่ยวกับการดำเนินการตาม (๓) และ (๔) และร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๖) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสังกัดและการคุ้มครองจริยธรรม เสนอต่อปลัดกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก (๗) ของข้อ ๒๐ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

ยุคล ลิ้มแหลมทอง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มี ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ ในการบูรณาการและขับเคลื่อนแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการส่งเสริมค่านิยมจรรยาบรรณ อันจะทำให้การปฏิบัติราชการมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งตัดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและการส่งเสริมค่านิยมจรรยาบรรณของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้าน การทุจริตออกจากสำนักพัฒนาระบบบริหารเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ค

คำสั่ง คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
ที่ ๓ /๒๕๖๒
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด

ตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด เพื่อดำเนินการและปฏิบัติงานพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ ไว้แล้ว นั้น

เพื่อให้การดำเนินการและปฏิบัติงานพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ดังกล่าวข้างต้น และแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนหน่วยทหารกองทัพบกในพื้นที่ หรือผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ในจังหวัด	อนุกรรมการ
๓. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด	อนุกรรมการ
๔. ปลัดจังหวัด	อนุกรรมการ
๕. หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	อนุกรรมการ
๖. ท้องถิ่นจังหวัด	อนุกรรมการ
๗. พาณิชย์จังหวัด	อนุกรรมการ
๘. อุตสาหกรรมจังหวัด	อนุกรรมการ
๙. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๐. ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๑. ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๒. ประธานหอการค้าจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๕. ประมงจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๖. ปศุสัตว์จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนหน่วยงานกรมการข้าวที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนหน่วยงานกรมวิชาการเกษตรที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนหน่วยงานกรมหม่อนไหมที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการ....	

๒๐. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานจังหวัด	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๒๒. ปฏิรูปที่ดินจังหวัด	อนุกรรมการ
๒๓. เกษตรจังหวัด	อนุกรรมการ
๒๔. สหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการ
๒๕. หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์	อนุกรรมการ
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๒๗. หัวหน้าส่วนราชการ และ/หรือ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดนั้น ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร จำนวนไม่เกิน ๓ หน่วยงาน	อนุกรรมการ
๒๘. ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัด	อนุกรรมการ
๒๙. ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร/ผู้แทนที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๓๐. ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน ๒ ท่าน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง	อนุกรรมการ
๓๑. ประธานกรรมการบริษัท ประชาธิปไตยสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด	อนุกรรมการ
๓๒. ประธานสมาพันธ์ SME ไทย จังหวัด	อนุกรรมการ
๓๓. ประธานกรรมการเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับจังหวัด	อนุกรรมการ
๓๔. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการกิจกรรมพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ให้สอดคล้องกับนโยบาย (Agenda) และแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขับเคลื่อนภาคการเกษตรของประเทศไทย ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

๒. วางแผน ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรให้ตรงตามความต้องการของตลาด (Demand Driven) ครอบคลุมกระบวนการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งรายงานสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตร และคาดการณ์ปริมาณผลผลิตในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๓. ประสานข้อมูลด้านการตลาด กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อวางแผนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ รวมถึงสนับสนุนให้มีการเจรจาซื้อขายผลผลิตระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ

๔. ประสานการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด (Area-based) กับหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๕. ทำหน้าที่เป็นกลไกในการกำกับ ดูแล ขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งแผนพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ

๖. ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานโครงการตามนโยบายที่สำคัญด้านการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด ต่อคณะกรรมการบริหารการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตร

๗. สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๘. แต่งตั้งคณะทำงาน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและเหมาะสม

๙. ปฏิบัติงาน...

๙. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายเกษม บุญราช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

สมุทรสาคร

ฉบับทบทวน (พ.ศ. 2566-2570)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570